

Briuselis, 2019 06 26
COM(2019) 316 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR AUDITO
RŪMAMS**

**EUROPOS SĄJUNGOS 2018 FINANSINIŲ METŲ KONSOLIDUOTOSIOS
METINĖS ATASKAITOS**

Europos Sąjungos
konsoliduotosios metinės
finansinės ataskaitos

2018 finansiniai metai

TURINYS

ĮŽANGA	3
EUROPOS SĄJUNGOS POLITINĖ IR FINANSINĖ SISTEMA, VALDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ	4
KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABA.....	12
SVARBIAUSI 2018 FINANSINIŲ METŲ ASPEKTAI.....	13
KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS	15
BALANSAS	17
FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA	18
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA.....	19
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA.....	20
FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI.....	21
FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOS APTARIMAS IR ANALIZĖ.....	102
BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS.....	117
ŽODYNĖLIS	171
SANTRUMPŲ SĄRAŠAS	175

ĮŽANGA

Džiaugiuosi galėdamas pateikti 2018 m. Europos Sąjungos metines finansines ataskaitas. Jose pateikiama išsami ES finansų ir praėjusių metų ES biudžeto vykdymo apžvalga, įskaitant informaciją apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus, finansinius įsipareigojimus ir kitas Sąjungos prievoles. Atsižvelgiant į Sąjungos veiklos daugiametį pobūdį, jose pateikti ir paaiškinimai apie svarbiausius finansinius rodiklius ir jų raidą. **Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės ataskaitos** yra Komisijos **integruoto finansinių ataskaitų rinkinio** dalis ir esminė mūsų labai išvystytos finansinės atskaitomybės sistemos dalis.

Nepaisant to, kad ES biudžetas yra palyginti nedidelis, jis labai svarbus milijonams europiečių. Juo papildomi nacionaliniai biudžetai ir remiami politiniai prioritetai tais atvejais, kai jis turi tikros pridėtinės vertės ir gali padėti veiksmingiausiai pasiekti rezultatų.

2018 m. buvo penktieji dabartinės daugiametės finansinės programos metai; visos finansinės programos veikia visu pajėgumu. Vykdamas ES biudžetą iš viso buvo skirta 173,1 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 156,7 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų. Visus metus pasinaudojant ES biudžetu toliau buvo sprendžiamos dėl sudėtingos geopolitinės aplinkos kylančios problemos, kartu užtikrinant strategines investicijas ir tvarų augimą Europoje.

Beveik pusė lėšų buvo skirta ekonomikos augimui, užimtumui ir konkurencingumui skatinti. Pagal programą „Horizontas 2020“ skirta lėšų tyrimams ir inovacijoms, pagal programą COSME – mažosioms ir vidutinėms įmonėms, o pagal programą „Erasmus+“ – švietimui finansuoti. Svarbų vaidmenį atliko ir Europos strateginių investicijų fondas, Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir Europos struktūriniai ir investicijų fondai. Su įvairių ES investicijų istorijomis kviečiu susipažinti portale „InvestEU“ (<https://europa.eu/investeu>).

Iš ES biudžeto taip pat buvo teikiama tvirta parama kitose prioritetinėse srityse, pavyzdžiui, ES visapusiško požiūrio į migraciją, saugumo sąjungos ir ES išorės veiksmų srityse. Jis suteikė Sąjungai galimybę atlikti svarbų vaidmenį ir už mūsų sienų, kilus neramumams Europos kaimyninėse šalyse, taip pat padėjo siekti horizontaliųjų politikos tikslų, susijusių su klimato kaita ir biologine įvairove. 2018 m. klimato aspekto integravimui skirta suma sudarė daugiau kaip 32 mlrd. EUR, t. y. 20 % viso biudžeto.

Galiausiai, nuolat teikiama parama tvariam augimui skatinti ir Europos gamtos ištekliams išsaugoti vykdamas bendrą žemės ūkio ir žuvininkystės politiką bei veiklą klimato ir aplinkos srityse pagal programą LIFE.

Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės ataskaitos rengiamos pagal **tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus**. Siekdama laikytis šių standartų, Komisija nuolat tobulina savo taisykles ir procedūras, organizacinę struktūrą ir didina lankstumą. Ataskaitų teikimas nuosekliai ir veiksmingai didina atskaitomybę už ES išlaidas, ir ne tik siekiant užtikrinti teisinę atitiktį. Tai padeda įtraukti piliečius ir kitus suinteresuotuosius subjektus, ir išlaikyti jų pasitikėjimą Europos Sąjunga.

Güntheris H. Oettingeris

Už biudžetą ir žmogiškuosius išteklius atsakingas Europos Komisijos narys

EUROPOS SĄJUNGOS POLITINĖ IR FINANSINĖ SISTEMA, VALDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ

Europos Sąjunga (ES) yra sąjunga, kuriai valstybės narės suteikia kompetenciją siekti jų bendrų tikslų. Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, gyvenančioms visuomenėje, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė.

1. POLITINĖ IR FINANSINĖ SISTEMA

ES Sutartys

Pagrindiniai tikslais ir principai, kuriais vadovaujasi Sąjunga ir Europos institucijos, yra apibrėžti [Sutartyse](#). Sąjunga ir ES institucijos gali veikti tik neperžengdamos kompetencijos, kurią, siekiant Sutartyse nustatytų tikslų, jai šiose Sutartyse suteikė valstybės narės, ribų ir vadovaudamosi subsidiarumo bei proporcingumo principais¹. Kad galėtų siekti

savo tikslų ir vykdyti savo politiką, Sąjunga pasirūpina reikiamomis finansinėmis priemonėmis. Komisija yra atsakinga už tai, kad tikslai būtų įgyvendinami bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir laikantis patikimo finansų valdymo principų.

Sutartyje nustatytų tikslų ES siekia naudodamasi įvairiomis priemonėmis, viena jų – ES biudžetas. Kitos, pavyzdžiui, yra teisės aktų siūlymas arba politikos strategijų vykdymas.

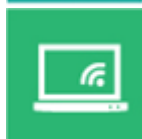
Komisijos politikos prioritetai

[Komisijos politiniai prioritetai](#) yra apibrėžti Komisijos pirmininko nustatytose politinėse gairėse. Šiose gairėse numatytas Komisijos veiksmų planas, kuris visiškai atitinka ir yra visiškai suderintas su „Europa 2020“ – ES ilgalaikio augimo strategija.

10 PRIORITETŲ

Naujas darbo vietų kūrimo, ekonomikos augimo ir investicijų postūmis

Sujungta skaitmeninė bendroji rinka

Atspari energetikos sąjunga ir perspektyvi klimato kaitos politika

Stipresnė ir teisingesnė vidaus rinka, turinti stipresnę pramonės pagrindą

Darni ir pažangi prekybos politika globalizacijai suvaldyti

Tarpusavio pasitikėjimu grindžiama teisingumo ir pagrindinių teisių erdvė

Nauja migracijos politika

Svarbesnis Europos vaidmuo pasaulio arenoje

¹ Pagal subsidiarumo principą Sąjunga ima veikti tik tada ir tik tokiu mastu, kai valstybės narės numatomo veiksmo tikslų negali deramai pasiekti, o dėl numatomo veiksmo masto arba poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Pagal proporcingumo principą Sąjungos veiksmų turinys ir forma nevirsija to, kas būtina siekiant Sutarčių tikslų. Žr. SESV 5 straipsnį.

Stipresnė ir teisingesnė ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS)

Demokratinė pokyčių sąjunga

Strategija „Europa 2020“

Strategijoje „Europa 2020“, dėl kurios ES valstybių arba vyriausybių vadovai susitarė 2010 m., nustatyta ES skirta dešimtmečio užimtumo ir augimo strategija². Strategijoje pateikiami trys tarpusavyje glaudžiai susiję prioritetai – pažangus, tvarus ir integracinis augimas ir penki pagrindiniai ES tikslai.

ES biudžetas yra vienas iš ES svertų, kuriuo prisidedama siekiant „Europa 2020“ tikslų. Nacionaliniu, ES ir tarptautiniu lygmenimis vykdoma daug įvairių veiksmų, kad būtų pasiekta konkrečių rezultatų įgyvendinant 2020 m. ES strategiją.

Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.³

Darnus vystymasis jau seniai yra neatsiejama Europos projekto dalis. ES sutartyse įtvirtinti įvairūs jo aspektai – ekonominis, socialinis ir aplinkos – ir reikia atsižvelgti į juos visus. ES yra pasiryžusi vystytis taip, kad dabartinius savo poreikius tenkintų neatimdama galimybės iš ateities kartų tenkinti savuosius. ES biudžetui tenka

esminis vaidmuo sprendžiant nemažai darnaus vystymosi uždavinių: nuo jaunimo nedarbo ir gyventojų senėjimo iki klimato kaitos, taršos, tvariosios energetikos ir migracijos. Dabartinės kadencijos Komisija darnaus vystymosi politiką integravo į svarbius horizontaliuosius projektus ir į įvairių sektorių politiką bei iniciatyvas.

Iš ES biudžeto remiamos politikos sritys įgyvendinamos pagal [daugiametę finansinę programą \(DFP\)](#) ir atitinkamus sektorių teisės aktus, kuriais nustatomos išlaidų programos.

Daugiametė finansinė programa ir išlaidų programos

Daugiametėje finansinėje programoje numatomas ES politikos prioritetų finansavimas pakankamai ilgu laikotarpiu, kad būtų veiksmingas ir kad ES lėšų gavėjams ir bendrą finansavimą teikiančioms nacionalinėms valdžios institucijoms būtų suteikta nuosekli ilgalaikė vizija. Daugiametėje finansinėje programoje nustatomos didžiausios metinės visų ES išlaidų ir pagrindinių išlaidų kategorijų sumos (viršutinės ribos). Visų išlaidų kategorijų viršutinių ribų suma yra įsipareigojimų

asignavimų viršutinė riba. Daugiametė finansinė programa, pritarus Europos Parlamentui, priimama vienbalsiai – tai rodo, kad visos valstybės narės sutaria dėl tikslų ir išlaidų lygio (maksimalaus biudžetinių įsipareigojimų ir mokėjimų lygio).

Tarpinstitucinis susitarimas

Daugiametę finansinę programą papildo [tarpinstitucinis susitarimas](#)⁴, kuris yra politinis susitarimas tarp Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos. Šio 2013 m. pagal SESV 295 straipsnį priimto susitarimo tikslas yra

užtikrinti biudžetinę drausmę, gerinti metinės biudžetinės procedūros veikimą ir institucijų bendradarbiavimą biudžeto klausimais ir užtikrinti patikimą finansų valdymą.

Metinis biudžetas

Komisijos parengtą [metinį biudžetą](#) paprastai iki gruodžio mėn. vidurio tvirtina Europos Parlamentas ir Taryba, laikydamiesi SESV 314 straipsnyje nustatytos procedūros. Pagal biudžeto subalansuotumo principą visos pajamos turi būti lygios visoms atitinkamų finansinių metų išlaidoms (mokėjimų asignavimams).

Pagrindinis ES [finansavimo šaltinis](#) yra nuosavų išteklių pajamos, kurias papildo kitos pajamos. Nuosavi ištekliai yra trijų rūšių: tradiciniai nuosavi ištekliai (pvz., muitai ir cukraus mokesčiai), nuosavi ištekliai iš pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ir nuosavi ištekliai iš bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP). Kitos iš ES veiklos gaunamos pajamos (pvz., konkurencijos bylų baudos) paprastai sudaro mažiau nei 10 % visų pajamų. Visa biudžetui finansuoti reikalingų nuosavų išteklių suma nustatoma iš visų išlaidų atėmus kitas pajamas. Dabartinėje daugiametėje finansinėje programoje bendra nuosavų išteklių suma negali viršyti 1,20 % valstybių narių BNP sumos.

² Žr. 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „2020 m. Europa Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“, COM(2010) 2020, 2010 m. kovo 3 d.

³ Komisijos komunikatas „Tolimesni tvarios Europos ateities užtikrinimo žingsniai. Europos veiksmai siekiant tvarumo“, SWD(2016) 390 final, 2016 m. lapkričio 22 d.

⁴ 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo (2013/C, 373/01).

ES veiklos išlaidos priskiriamos įvairioms daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijoms ir gali būti įvairių rūšių, atsižvelgiant į tai, kaip pinigai išmokami ir valdomi. ES biudžetas vykdomas pagal tris valdymo būdus:

Pasidalijamasis valdymas: pagal šį metodą biudžeto vykdymo užduotys perduodamos valstybėms narėms. Apie 75 % išlaidų valdomos pagal šį valdymo būdą, kuris taikomas tokioms sritims kaip žemės ūkio išlaidos ir struktūriniai veiksmai.

Tiesioginis valdymas: taikomas tais atvejais, kai biudžetą tiesiogiai vykdo Komisijos tarnybos.

Netiesioginis valdymas: taikomas tais atvejais, kai Komisija biudžeto vykdymo užduotis paveda trečiosioms šalims, kaip antai ES reguliavimo agentūroms arba tarptautinėms organizacijoms.

Finansinis reglamentas

Bendrajam biudžetui taikomas **Finansinis reglamentas** (FR)⁵ yra svarbiausias ES finansų reglamentavimo struktūros teisės aktas, kuriame apibrėžiamos ES biudžetui taikomos ES finansinės taisyklės.

2. VALDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ

2.1. INSTITUCINĖ STRUKTŪRA

ES organizacinį valdymą vykdo institucijos, tarnybos ir kitos ES įstaigos, nurodytos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamųjų raštų **9** pastaboje. Europos investicijų bankui (EIB), Europos investicijų fondui (EIF) ir Europos Centriniam Bankui (ECB) Finansinis reglamentas netaikomas. Pagrindinės institucijos, atsakingos už politikos formavimą ir sprendimų priėmimą, yra Europos Parlamentas, Europos Vadovų Taryba, Taryba ir Komisija.

Europos Komisija yra unikali organizacija. Pagal Sutartį Komisija yra atsakinga už teisės aktų planavimą, rengimą ir siūlymą, už ES politikos valdymą, įskaitant ES teisės aktų įgyvendinimo stebėseną ir jų vykdymo užtikrinimą bei ES finansavimo skyrimą, taip pat už ES atstovavimą tarptautiniu mastu.

Kaip numatyta Sutartyje⁶, Komisija vykdo biudžetą bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis. Drauge jos užtikrina, kad asignavimai būtų naudojami vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais. Reglamentuose valstybėms narėms nustatomi biudžeto vykdymo kontrolės ir audito įpareigojimai ir su tuo susijusios pareigos. Juose taip pat nustatomos kiekvienos institucijos pareigos ir išsamios taisyklės, kuriomis vadovaudamasi kiekviena institucija daro savo išlaidas.

Komisija vykdo šias funkcijas vadovaujama Komisijos narių kolegijos, kuri nustato prioritetus ir prisiima visą politinę atsakomybę už Komisijos sprendimus. Pirmininkas, kurio vaidmuo buvo sustiprintas Nicos ir Lisabonos sutartimis, priima sprendimus dėl Komisijos vidaus organizacinės struktūros, užtikrindamas, kad ji veiktų nuosekliai, veiksmingai ir kaip kolegialus organas.

Komisijos vidaus veikla grindžiama keliais pagrindiniais gero valdymo principais: aiškos pareigos ir atsakomybė, tvirtas įsipareigojimas valdyti veiklą ir laikytis teisinės sistemos, aiškūs atskaitomybės mechanizmai, aukštos kokybės ir įtrauki reglamentavimo sistema, atvirumas bei skaidrumas ir aukšti etiško elgesio standartai.

⁵ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 – OL L 193, 2018 7 30, p. 1.

⁶ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 317 straipsnis.

2.2. KOMISIJOS VALDYMO STRUKTŪRA

Europos Komisijos valdymo struktūra unikali – aiškiai atskirtos politinės ir administracinės priežiūros struktūros, aiškiai apibrėžta atsakomybė ir finansinė atskaitomybė⁷. Sistema pagrįsta Sutartimis, o struktūra keitėsi, kad prisitaikytų prie kintančios aplinkos ir toliau atitiktų atitinkamuose tarptautiniuose standartuose nustatytą geriausią praktiką⁸.

2018 m. Komisija priėmė „valdymo paketą“⁹, kuriuo gerokai supaprastinta ir sustiprinta įmonių valdymo tvarka pasinaudojant pastarojo meto Europos Audito Rūmų¹⁰ ir Vidaus audito tarnybos atliktu darbu.

- **Komisijos narių kolegija** prisiima bendrą politinę atsakomybę už Komisijos darbą. Praktinis biudžeto įgyvendinimas pavedamas generaliniams direktoriams ir tarnybų vadovams, kurie vadovauja Komisijos administracinei struktūrai¹¹.
- Kolegija finansų valdymo užduotis deleguoja generaliniams direktoriams arba tarnybos vadovams, kurie tampa **leidimus suteikiančiais pareigūnais** pagal įgaliojimą. Šios užduotys gali būti toliau perduotos direktoriams, skyrių vadovams ir kitiems asmenims, kurie tokiu būdu tampa perigaliotaisiais leidimus suteikiančiais pareigūnais. Leidimus suteikiančių pareigūnų atsakomybė apima visą valdymo procesą, pradedant tuo, ką reikia padaryti, norint pasiekti institucijos nustatytus politikos tikslus, ir baigiant veiklos valdymu, kiek tai susiję su biudžetu ir pačia veikla.
- **Audito pažangos komitetas** imasi tolesnių, visų pirma Vidaus audito tarnybos, audito vykdymo veiksmų, bet taip pat vykdo veiksmus remdamasis Europos Audito Rūmų atliktu auditu.
- Pirmininkui pavaldi **Organizacinio valdymo taryba**, pirmininkaujama generalinio sekretoriaus, reguliariai šaukia posėdžius, kuriuose dalyvauja už biudžetą, žmogiškuosius išteklius ir saugumą atsakingi generaliniai direktoriai ir Teisės tarnybos generalinis direktorius. Komisijos pirmininko kabineto narys (-iai), atsakingas (-i) už biudžetą ir administracinius klausimus, ir už biudžetą, žmogiškuosius išteklius ir administracinius klausimus atsakingo (-ų) Komisijos nario (-ių) kabineto vadovas (-ai) dalyvauja stebėtojų teisėmis. Valdyba teikia koordinavimo, priežiūros, konsultavimo ir strategines gaires organizacinio valdymo klausimais, įskaitant finansinių ir žmogiškųjų išteklių valdymą, rizikos valdymą, veiklos valdymą, IT valdymą, kibernetinį ir fizinį saugumą, veiklos tęstinumą ir informacijos valdymą. Taip Organizacinio valdymo taryba padeda užtikrinti, kad Komisijoje būtų sukurtos būtinos struktūros, procesai ir administracinė politika, kad būtų galima veiksmingai ir efektyviai įgyvendinti kolegijos politinius prioritetus ir Sutartyse jai pavestas užduotys.

2.3. KOMISIJOS FINANSŲ VALDYMAS

Su finansų valdymu susijusios funkcijos ir pareigos Komisijoje aiškiai apibrėžtos (pvz., Finansiniame reglamente) ir įgyvendinamos. Tai yra decentralizuotas požiūris, kai aiškiai nustatoma atsakomybė siekiant kurti administravimo kultūrą, kuria valstybės tarnautojai būtų skatinami prisiimti atsakomybę už veiklą, kurią jie kontroliuoja, ir suteikti jiems galimybę kontroliuoti veiklą, už kurią jie yra atsakingi.

Specialių programų įgyvendinimą Komisija taip pat gali pavesti vykdomosioms įstaigoms. Sprendimai dėl išlaidų taip pat gali būti valdomi per kitą instituciją ar įstaigą arba kartu su ja. Didelė biudžeto dalis valdoma pagal pasidalijamojo valdymo su valstybėmis narėmis sistemą, visų pirma struktūrinių fondų ir žemės ūkio srityse.

⁷ Daugiau informacijos žr. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ir pirmojo Komisijos pirmininko pavaduotojo F. Timmermanso komunikate: „Valdymas Europos Komisijoje“, C (2017) 6915 final, 2017 m. spalio 11 d., URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c_2017_6915_final_en.pdf.

⁸ Pvz., vidaus kontrolės standartai yra pagrįsti COSO 2013 vidaus kontrolės principais.

⁹ https://ec.europa.eu/info/publications/governance-in-the-commission_en. Daugiau informacijos rasite Komisijos komunikate C(2018) 7704 „Įmonių valdymo supaprastinimas ir stiprinimas Europos Komisijoje“, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/streamlining-strengthening-corporate-governance-european-commission_en.pdf.

¹⁰ Specialioji ataskaita Nr. 27/2016 „Valdymas Europos Komisijoje – geriausia patirtis?“

¹¹ Todėl terminas Europos Komisija apima ir instituciją – iš Komisijos narių sudarytą kolegiją – ir jos administraciją, kuriai vadovauja jos padalinių generaliniai direktoriai (ir kitų administracinių struktūrų, tokių kaip tarnybos, biurai ir vykdomosios įstaigos, vadovai).

Biudžeto vykdymo užduotys taip pat pavedamos:

- nacionalinėms agentūroms;
- Europos investicijų banko grupei;
- trečiosioms šalims;
- tarptautinėms organizacijoms (pvz., Pasaulio bankui arba Jungtinėms Tautoms);
- kitiems subjektams.

Kaip įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai, generaliniai direktoriai yra atsakingi už patikimą finansinių išteklių valdymą. Įgyvendindami ES biudžetą, įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai privalo laikytis Finansinio reglamento nuostatų ir sukurti tinkamą vidaus kontrolės sistemą. Vidaus kontrolės tikslai, be kita ko, yra:

- operacijų efektyvumas, veiksmingumas ir ekonomiškumas;
- finansinė kontrolė ir kova su sukčiavimu;
- sąžiningumas ir etika;
- žmogiškųjų išteklių valdymas
- patikimas ataskaitų teikimas;
- komunikavimas;
- turto ir informacijos apsauga.

Kiekvienas įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas gali pasitelkti vieną ar du aukštesnės arba vidurinės grandies vadovus, atsakingus už rizikos valdymą ir vidaus kontrolę, prižiūrėti ir stebėti, kaip įgyvendinamos vidaus kontrolės sistemos. Komisijos centrinės tarnybos teikia rekomendacijas ir konsultacijas bei skatina geriausią praktiką.

Per Komisijos strateginio planavimo ir programavimo ciklą kiekvienas leidimus suteikiantis pareigūnas turi parengti metinę veiklos ataskaitą (MVA) apie metų veiklą ir politikos pasiekimus ir rezultatus. Metinėje veiklos ataskaitoje jis patvirtina, kad ištekliai buvo naudojami laikantis patikimo finansų valdymo principų ir kad jis nustatė kontrolės procedūras, kuriomis užtikrintos būtinos garantijos, susijusios su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Komisijos lygmeniu metinė ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita yra pagrindinė priemonė, kuria **Komisijos narių kolegija prisiima politinę atsakomybę už biudžeto valdymą.**

Komisijos [apskaitos pareigūnas](#) centralizuotai atsako už išdo valdymą, susigražinimo procedūras, apskaitos taisyklių nustatymą remiantis tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais ir metodais, apskaitos sistemų tvirtinimą ir Komisijos bei ES konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų rengimą. Be to, apskaitos pareigūnas turi pasirašyti metines finansines ataskaitas, pareikšdamas, kad jose visais reikšmingais aspektais teisingai parodyta Sąjungos finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai. Metines finansines ataskaitas tvirtina Komisijos narių kolegija. Apskaitos pareigūnas veikia nepriklausomai ir jam tenka didelė atsakomybė, susijusi su finansinių ataskaitų teikimu Komisijoje. Komisijos [vidaus auditorius](#) taip pat atlieka centralizuotą ir nepriklausomą funkciją ir teikia nepriklausomas konsultacijas, nuomones ir rekomendacijas dėl Komisijos, ES agentūrų ir kitų autonominių įstaigų vidaus kontrolės sistemų kokybės ir veikimo.

2.4. VEIKLOS REZULTATŲ PLANAS

Patikimo veiklos rezultatų plano įgyvendinimas yra labai svarbus siekiant, kad ES programos būtų labai orientuotos į rezultatus, Europos pridėtinę vertę ir būtų patikimai valdomos. ES į rezultatus orientuoto biudžeto sudarymo sistema yra labai specializuota, o standartiniame rezultatais grindžiamo biudžeto sudarymo sistemų indekse užima aukštesnę vietą nei bet kuri Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) šalis. Pagal ES į rezultatus orientuoto biudžeto sudarymo sistemą teikiamos ataskaitos apie kelių tipų ir lygių strateginius tikslus ir uždavinius, įskaitant strategiją „Europa 2020“ ir kitus politinius prioritetus. Jame taip pat turi būti atsižvelgta į politikos bei programų papildomumą ir integravimą ir itin svarbų valstybių narių vaidmenį įgyvendinant ES biudžetą.

- Uždaviniai, rodikliai ir tikslai yra aiškiai nurodyti programų teisiniame pagrinde, o kiekvienais metais Komisija juos pateikia **programų suvestinėse**, kurios pridedamos prie biudžeto projekto. Jose pateikiama visa svarbiausia informacija, reikalinga norint kruopščiai patikrinti programas ir įvertinti veiklos rezultatus: ji apima 7 metų finansinius įsipareigojimus; programos įgyvendinimo pradinę padėtį (politikos veiksmų pradinius taškus); galutinius tikslus (kurie turi būti pasiekti iki daugiamečio programavimo laikotarpio pabaigos) ir tarpinius tikslus.

- Siekdama užtikrinti, kad išteklių būtų skiriami prioritetinėms sritims ir kad kiekvienas veiksmas būtų rezultatyvus ir turėtų pridėtinės vertės, Komisija skatina veiksmingumo kultūrą visose Komisijos tarnybose. Be to, pastaraisiais metais ji sukūrė metodą, kuriuo skatinama didesnė atitiktis ir veiklos rezultatų pusiausvyra.
- **Metinėje ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje** pateikiama išsami ES biudžeto vykdymo rezultatų, valdymo ir apsaugos apžvalga. Joje paaiškinama, kaip ES biudžeto lėšomis remiami Europos Sąjungos politikos prioritetai, paaiškinami rezultatai, pasiekti naudojant ES biudžeto lėšas, ir Komisijos vaidmuo užtikrinant ir skatinant, kad būtų laikomasi aukščiausių biudžeto ir finansų valdymo standartų.
- Įprastai teikdami metines ataskaitas ir teikdami specialias ataskaitas Europos Audito Rūmai sistemingai ir visapusiškai vertina kokybinius biudžeto sudarymo aspektus, įskaitant veiklos rezultatų aspektą.

Dėl visų šių elementų biudžeto valdymo institucija turi visas galimybes atsižvelgti į veiklos rezultatus kaip į svarbų veiksnį priimant sprendimą dėl kitų metų biudžeto.

2.5. FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ

Pagrindinis ES finansinės atskaitomybės elementas – ES **Integruotųjų finansinių ir atskaitomybės ataskaitų teikimas**; šias ataskaitas sudaro ES konsoliduotosios metinės ataskaitos, metinė biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita, įskaitant vertinimo ataskaitą pagal FR 247 straipsnio 1 dalies e punktą, metinė vidaus audito ataskaita, ilgalaikė gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozė ateinančių penkerių metų laikotarpiui ir tolesnių veiksmų po biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaita. Šiose integruotose finansinėse ir atskaitomybės ataskaitose visuomenei pateikiama visapusiška ES finansinės ir veiklos padėties kiekvienais metais apžvalga.

ES konsoliduotosiose metinėse finansinėse ataskaitose pateikiama finansinės informacijos apie ES institucijų, agentūrų ir kitų įstaigų veiklą tiek kaupiamosios apskaitos, tiek biudžeto požiūriu. Šios ataskaitos neapima valstybių narių metinių finansinių ataskaitų.

ES konsoliduotąsias metines finansines ataskaitas sudaro dvi atskiros, bet susijusios dalys:

- a) konsoliduotosios finansinės ataskaitos ir
- b) biudžeto vykdymo ataskaitos, kuriose pateikiama suvestinė informacija apie biudžeto vykdymą.

Be to, kartu su ES konsoliduotosiomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis pateikiamas dokumentas „Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė“ (FSDA), kuriame apibendrinami svarbūs finansinių ataskaitų pokyčiai ir tendencijos ir paaiškinama reikšminga rizika ir neapibrėžtumas, su kuriais susidūrė ES ir kuriuos turės pašalinti ateityje.

Komisijos ataskaitos ir atskaitomybė:

Integruotųjų finansinių ir atskaitomybės ataskaitų teikimas FR 247 straipsnis	• ES konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos • Metinė ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita (įskaitant ES finansų vertinimo ataskaitą) • Vidaus audito metinė ataskaita • Ilgalaikė gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozė 5 metams • Tolesnių veiksmų po biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaita
Kitos ataskaitos	• Komunikacijos priemonių rinkinys, skirtas pranešimui apie Sąjungos padėtį • Bendrasis pranešimas apie ES veiklą • Generalinių direktoratų metinės veiklos ataskaitos • Biudžeto ir finansų valdymo ataskaita

2.6. IŠORĖS AUDITAS IR BIUDŽETO ĮVYKDYMO PATVIRTINIMO PROCEDŪRA

Išorės auditas

ES institucijų (ir įstaigų) išorės auditorius – Europos Audito Rūmai (EAR). EAR misija yra padėti gerinti ES finansų valdymą, skatinti atskaitomybę ir skaidrumą ir atlikti nepriklausomo ES piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį. EAR, kaip ES nepriklausomo auditoriaus, vaidmuo yra patikrinti, ar už ES lėšas yra tinkamai atsiskaitoma, ar jos skiriamos ir panaudojamos laikantis atitinkamų taisyklių ir teisės aktų ir ar jos duoda ekonominės naudos.

Vykdydami savo veiklą, Europos Parlamento ir Tarybos naudojimui EAR parengia:

- 1) veiklos, finansuojamos iš bendrojo biudžeto, metinę ataskaitą, kurioje pateikia išsamias pastabas apie ES metines finansines ataskaitas ir susijusias operacijas;
- 2) nuomonę, pagrįstą auditais ir įtrauktą į metinę ataskaitą kaip patikinimo pareiškimas, apie i) ataskaitų patikimumą ir ii) susijusių operacijų, įskaitant surinktas pajamas ir išmokas galutiniams gavėjams, teisėtumą ir tvarkingumą; taip pat
- 3) specialiąsias ataskaitas, apimančias konkrečias sritis, taip pat specialiąsias metines ataskaitas (dėl, pvz., Europos plėtros fondo, ES agentūrų).

Biudžeto įvykdymo patvirtinimas

Galutinis biudžeto priėmimo etapas — tam tikrų finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra. Tai yra politinis biudžeto vykdymo išorės kontrolės aspektas ir sprendimas, kuriuo biudžeto įvykdymą tvirtinanti institucija (t. y. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos rekomendacija) atleidžia Komisiją (ir kitas ES įstaigas) nuo atsakomybės už tam tikro biudžeto valdymą. Šis sprendimas priimamas išnagrinėjus ES konsoliduotąsias metines ataskaitas ir Komisijos ataskaitų rinkinį (metinę ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, tolesnių veiksmų, susijusių su praėjusių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu, ataskaitą ir metinę vidaus audito ataskaitą biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai), taip pat Europos Audito Rūmų metinę ataskaitą, audito nuomonę (patikinimo pareiškimą) ir specialiąsias ataskaitas. Taip pat atsižvelgiama į Komisijos rašytinius atsakymus į klausimus ir kitos informacijos prašymus, už biudžeto klausimus atsakingo Komisijos nario ir Komisijos narių ir generalinių direktorių, atsakingų už pagrindines išlaidų sritis, ir generalinio sekretoriaus klausymus Europos Parlamento biudžeto kontrolės komitete (CONT).

Biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros rezultatai gali būti trejopi: biudžeto įvykdymas patvirtinamas, biudžeto įvykdymo patvirtinimas atidedamas arba biudžeto įvykdymas nepatvirtinamas. Galutinės biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaitos taip pat apima konkrečius Europos Parlamento ir Tarybos Komisijai pateiktus prašymus. Vėliau pateikiama šių prašymų vykdymo ataskaita, kurioje Komisija išdėsto konkrečius veiksmus, kurių ji ėmėsi arba ketina imtis.

KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABA

2018 m. Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos parengtos remiantis informacija, kurią institucijos ir įstaigos pateikė pagal Europos Sąjungos bendrajam biudžetui taikomo Finansinio reglamento 246 straipsnio 2 dalį. Pareiškiu, kad ataskaitos parengtos pagal šio Finansinio reglamento XIII antraštinę dalį, laikantis apskaitos principų, taisyklių ir metodų, nurodytų finansinių ataskaitų aiškinamosiose pastabose.

Iš šių institucijų ir įstaigų apskaitos pareigūnų gavau visą informaciją, kurios patikimumą patvirtino minėtieji pareigūnai ir kuri būtina ataskaitoms, kuriose nurodyti Europos Sąjungos turtas, įsipareigojimai ir biudžeto vykdymas, parengti.

Remdamasi šia informacija ir tokiomis patikromis, kurios, mano manymu, buvo būtinos Europos Komisijos ataskaitoms pasirašyti, patvirtinu, kad esu pagrįstai įsitikinusi, jog ataskaitose visais reikšmingais aspektais teisingai parodyta Europos Sąjungos finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai.

[parašas]

Rosa ALDEA BUSQUETS

Komisijos apskaitos pareigūnė

2019 m. birželio 21 d.

SVARBIAUSI 2018 FINANSINIŲ METŲ ASPEKTAI

2018 m. Sąjungos biudžeto vykdymas

2018 m. priimtame biudžete dėmesys sutelktas į du pagrindinius Europos politikos prioritetus iš dešimties Komisijos kadencijos pradžioje Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio nustatytų prioritetų. Vienas – Europos atsakas į naujas problemas, kurių kyla dėl sudėtingos geopolitinės aplinkos, pradedant migracijos valdymu, baigiant ES išorės sienų apsauga ir jos piliečių saugumu. Kitas tikslas – strateginės investicijos ir tvarus ekonomikos augimas siekiant paremti ekonominę sanglaudą ir kurti darbo vietas, visų pirma jaunimui. Be šių dviejų aiškių prioritetų, 2018 m. ES biudžetu ir kitomis priemonėmis buvo toliau teikiama parama ūkininkams ir kaimo plėtrai, taip pat plečiamos ir stiprinamos strateginės jungiamosios linijos ir tinklai tarp ES šalių bei įgyvendinama bendroji skaitmeninė rinka ir energetikos sąjunga. Komisija toliau palaikė ES kaip pagrindinės ekonominės ir politinės partnerės bei pagrindinės tarptautinės investicijų ir humanitarinės pagalbos teikėjos įvaizdį už jos ribų.

Vykdamas 2018 m. ES biudžetą iš viso buvo skirta 173,1 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 156,7 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų.

Beveik pusė biudžeto lėšų, t. y. 87,4 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų, buvo skirta pažangiam ir integraciniam **ekonomikos augimui, darbo vietų kūrimui, konkurencingumui ir sanglaudai** skatinti. Tai apėmė mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimą pagal programą „Horizontas 2020“, švietimo finansavimą pagal programą „Erasmus+“, mažųjų ir vidutinių įmonių finansavimą pagal programą COSME, Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP), Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantijų fondo, kuris yra Europos investicijų plano Europai priemonė, finansavimą ir valstybių narių tarpusavio bei regionų konvergencijai skatinti skirtą finansavimą iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų). Be to, ES parama **Europos ūkininkams** sudarė 44,4 mlrd. EUR atliktų mokėjimų.

Biudžetas taip pat panaudotas Sąjungos **išorės sienoms** stiprinti ir **migracijos ir pabėgėlių krizei** spręsti finansuojant veiksmus, įskaitant pagalbą ekstremalių situacijų atveju, perkėlimą, sienų kontrolę, perkėlimą, pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų grąžinimą ir integraciją. Galiausiai iš biudžeto toliau buvo finansuojamos programos, kuriomis remiama teisingumo ir pagrindinių teisių apsauga bei socialinė sanglauda, kad mūsų Europos visuomenės liktų įtrauktos, laisvos ir teisingos.

Jungtinės Karalystės išstojimas iš Europos Sąjungos

Pagrindiniai faktai

2016 m. birželio 23 d. dauguma referendumo dėl narystės Europos Sąjungoje dalyvavusių Jungtinės Karalystės piliečių balsavo už išstojimą iš ES. 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė oficialiai pranešė Europos Vadovų Tarybai, kad ketina išstoti iš ES ir Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo). Nuo to momento pradėtas taikyti Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnis, kuriame nustatyta valstybės narės pasitraukimo iš Sąjungos tvarka.

Derybų procesas

2018 m. kovo 19 d. Komisija paskelbė susitarimo dėl išstojimo, kuriame aptarta per derybas padaryta pažanga, projektą. Pirmajame derybų etape ES ir Jungtinės Karalystės padaryta pažanga susitarimo dėl išstojimo projekto finansinio susitarimo dalyje tapo teisiniu tekstu.

2018 m. lapkričio 14 d. buvo paskelbta bendra ataskaita, kurioje pateikiamas derybininkų lygmeniu pasiektas susitarimas dėl viso susitarimo dėl išstojimo projekto teksto ir dėl Politinės deklaracijos, kuria nustatomi Jungtinės Karalystės ir Europos Sąjungos būsimų santykių pagrindiniai principai, metmenų. Tą pačią dieną buvo paskelbtas šis atnaujintas ir suderintas susitarimo dėl išstojimo projektas, kuriame Jungtinė Karalystė sutiko apmokėti visus savo įsipareigojimus pagal dabartinę daugiametę finansinę programą (DFP) ir ankstesnes finansines perspektyvas, lyg ji tebebūtų valstybė narė, įskaitant jai tenkančią Sąjungos įsipareigojimų ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų dalį. 2018 m. lapkričio 14 d. Jungtinės Karalystės vyriausybė patvirtino susitarimo dėl išstojimo projektą, o lapkričio 25 d. jį patvirtino Europos Vadovų Taryba. 2019 m. sausio 11 d. Taryba (50 straipsnis) patvirtino sprendimą dėl susitarimo dėl išstojimo sudarymo ir nusiuntė jį Europos Parlamentui siekdama gauti jo pritarimą. Jungtinės Karalystės

prašymu, remiantis SESV 50 straipsnyje nustatyta tvarka, 2019 m. kovo 21 d. Europos Vadovų Taryba sutiko nukelti Jungtinės Karalystės išstojimo datą į 2019 m. gegužės 22 d. su sąlyga, kad Bendruomenių Rūmai patvirtins susitarimą dėl išstojimo ne vėliau kaip 2019 m. kovo 29 d., o jei ne – į 2019 m. balandžio 12 d. (2019 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimas (ES) 2019/476, OL L80 2019 3 22, p. 1). Iki 2019 m. kovo 29 d. Bendruomenių Rūmai susitarimui dėl išstojimo nepritarė, todėl 2019 m. balandžio 10 d. Jungtinės Karalystės prašymu Europos Vadovų Taryba sutiko pratęsti Jungtinės Karalystės išstojimą iki 2019 m. spalio 31 d. (2019 m. balandžio 11 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimas (ES) 2019/584, OL L 101 2019 4 11, p. 1). Išstojimas turėtų įvykti pirmą kito mėnesio po ratifikavimo procedūrų užbaigimo dieną arba 2019 m. lapkričio 1 d., atsižvelgiant į tai, kuri data yra ankstesnė. Jungtinė Karalystė iki naujos išstojimo iš ES datos tebebus valstybė narė, turinti visas teises ir pareigas pagal ES sutarties 50 straipsnį, taip pat Jungtinė Karalystė turi teisę bet kuriuo metu atšaukti savo pranešimą.

Finansinis susitarimas ir 2018 m. ES metinės finansinės ataskaitos

Kalbant apie finansinį susitarimą, 2018 m. lapkričio 14 d. paskelbtame susitarimo dėl išstojimo projekte nustatyta, kad JK apmokės visus savo įsipareigojimus pagal dabartinę DFP ir ankstesnes finansines perspektyvas, lyg ji tebebūtų valstybė narė. Konkrečiau, susitarimo dėl išstojimo projekte nurodoma, kad Jungtinė Karalystė visų pirma atsakinga už tai, kad Sąjungai sumokėtų savo dalį:

- Sąjungos biudžeto ir 2020 m. gruodžio 31 d. likusių Sąjungos decentralizuotų agentūrų biudžetų biudžeto įsipareigojimų, žr. Susitarimo dėl išstojimo projekto 140 straipsnį;
- Sąjungos įsipareigojimų, priimtų iki 2020 m. gruodžio 31 d., su tam tikromis išimtimis, finansavimo (žr. 142 straipsnį);
- Sąjungos neapibrėžtųjų finansinių įsipareigojimų, susijusių su finansinėmis operacijomis, dėl kurių nuspręsta arba kurios patvirtintos iki išstojimo dienos, žr. 143 ir 144 straipsnius; taip pat
- mokėjimų, reikalingų neapibrėžtiesiems Sąjungos įsipareigojimams, kurie atsiranda dėl teismo bylų, susijusių su Sąjungos finansiniais interesais, vykdyti (su sąlyga, kad faktai, dėl kurių iškeltos šios bylos, įvyko ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d.), žr. 147 straipsnį.

Šių sąskaitų pasirašymo metu, ir jei Jungtinė Karalystė susitarimo nėra ratifikavusi, faktinė išstojimo data ir būdas (su susitarimu arba be jo) dar nėra žinomi. Atsižvelgiant į dabartinę padėtį, 2018 m. konsoliduotose ES metinėse finansinėse ataskaitose apie jokią finansinį poveikį nepranešama.

KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

TURINYS

BALANSAS	17
FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA	18
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	19
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA.....	20
FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI.....	21
1. SVARBIAUSI APSKAITOS PRINCIPAI	22
2. BALANSO PASTABOS.....	36
3. PELNO IR NUOSTOLIŲ ATASKAITOS PASTABOS.....	65
4. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS	74
5. BIUDŽETINIAI IR TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	79
6. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS	84
7. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ TEIKIAMA INFORMACIJA.....	97
8. ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DATOS	99
9. KONSOLIDAVIMO MASTAS	100

BALANSAS

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
ILGALAIKIS TURTAS			
Nematerialusis turtas	2.1	446	405
Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai	2.2	11 185	10 745
Investicijos, apskaitytos taikant nuosavybės metodą	2.3	591	581
Finansinis turtas	2.4	65 231	59 980
Išankstinis finansavimas	2.5	26 006	25 022
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigražintinos sumos	2.6	416	611
		103 875	97 344
TRUMPALAIKIS TURTAS			
Finansinis turtas	2.4	4 168	8 655
Išankstinis finansavimas	2.5	23 968	24 005
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigražintinos sumos	2.6	24 248	11 755
Atsargos	2.7	73	295
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.8	18 113	24 111
		70 570	68 821
VISAS TURTAS		174 444	166 165
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Pensijos ir kitos išmokos darbuotojams	2.9	(80 456)	(73 122)
Atidėjiniai	2.10	(3 281)	(2 880)
Finansiniai įsipareigojimai	2.11	(53 289)	(50 063)
		(137 025)	(126 065)
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Atidėjiniai	2.10	(852)	(659)
Finansiniai įsipareigojimai	2.11	(2 617)	(6 850)
Mokėtinos sumos	2.12	(32 227)	(39 048)
Sukauptos sąnaudos ir būsimojo laikotarpio pajamos	2.13	(63 186)	(63 902)
		(98 882)	(110 459)
VISI ĮSIPAREIGOJIMAI		(235 907)	(236 524)
GRYNASIS TURTAS		(61 463)	(70 359)
Rezervai	2.14	4 961	4 876
Iš valstybių narių pareikalautinos sumos*	2.15	(66 424)	(75 234)
GRYNASIS TURTAS		(61 463)	(70 359)

* 2018 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamentas patvirtino biudžetą, kuriame numatyta apmokėti Sąjungos trumpalaikius įsipareigojimus iš nuosavų išteklių, kurie 2019 m. bus surinkti valstybių narių arba iš jų pareikalauti. Be to, pagal Tarybos nuostatų (1968 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentas Nr. 259/68 su pakeitimais) 83 straipsnį valstybės narės bendrai garantuoja pensijų įsipareigojimus.

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

mln. EUR

	Pastaba	2018	2017
PAJAMOS			
Pajamos iš neprekybinių operacijų			
BNP ištekliai	3.1	105 780	78 620
Tradiciniai nuosavi ištekliai	3.2	22 767	20 520
PVM ištekliai	3.3	17 624	16 947
Baudos	3.4	6 740	4 664
Susigrąžintos išlaidos	3.5	2 215	1 879
Kita	3.6	3 312	10 376
		158 438	133 006
Pajamos iš prekybinių operacijų			
Finansinės pajamos	3.7	3 115	1 845
Kita	3.8	1 379	1 332
		4 494	3 177
Iš viso pajamų		162 932	136 183
IŠLAIDOS			
Patirtos valstybių narių	3.9		
Europos žemės ūkio garantijų fondas		(43 527)	(44 289)
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir kitos kaimo plėtros priemonės		(13 149)	(11 359)
Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas		(30 230)	(17 650)
Europos socialinis fondas		(11 935)	(7 353)
Kita		(2 826)	(1 253)
Patirtos Komisijos, vykdomųjų įstaigų ir patikos fondų	3.10	(17 551)	(15 738)
Patirtos kitų ES agentūrų ir įstaigų	3.11	(3 396)	(2 667)
Patirtos trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų	3.11	(4 016)	(4 115)
Patirtos kitų subjektų	3.11	(3 569)	(1 478)
Darbuotojų ir pensijų išlaidos	3.12	(10 929)	(10 002)
Išmokų darbuotojams aktuarinių prielaidų pokyčiai	3.13	–	(3 544)
Finansinės išlaidos	3.14	(1 677)	(1 896)
Kitos išlaidos	3.15	(6 208)	(6 756)
Iš viso išlaidų		(149 014)	(128 101)
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS		13 918	8 082

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

mln. EUR

	2018	2017
<i>Ekonominis metų rezultatas</i>	13 918	8 082
Pagrindinė veikla		
<i>Amortizacija</i>	104	99
<i>Nusidėvėjimas</i>	998	888
<i>Investicijų vertės sumažėjimo nuostoliai (atstatymas)</i>	–	–
<i>Paskolų (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	1 041	497
<i>Išankstinio finansavimo (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(947)	(3 557)
<i>Iš prekybos gautinų sumų ir neprekybinių susigražintinų sumų (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(12 299)	(745)
<i>Atsargų (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	222	(130)
<i>Pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	7 334	5 891
<i>Atidėjinių padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	594	928
<i>Finansinių įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	(1 007)	(438)
<i>Mokėtinų sumų padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	(6 821)	(957)
<i>Sukauptų sąnaudų ir būsimojo laikotarpio pajamų padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	(716)	(3 678)
<i>Ankstesnių metų biudžeto perteklius, įtrauktas kaip nepiniginės pajamos</i>	(556)	(6 405)
<i>Išmokų darbuotojams įsipareigojimo (negrynujų pinigų pokyčio, neįtraukto į finansinės veiklos ataskaitą) pakartotinis vertinimas</i>	(4 396)	–
<i>Kiti nepiniginiai pokyčiai</i>	(71)	3
Investicinė veikla		
<i>Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių vertės (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(1 583)	(1 687)
<i>Investicijų, apskaitytų taikant nuosavybės metodą, (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(9)	(53)
<i>Parduoti laikomo finansinio turto (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(1 811)	(3 190)
<i>Tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	7	(22)
GRYNIJI PINIGŲ SRAUTAI	(5 998)	(4 474)
<i>Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	(5 998)	(4 474)
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje</i>	24 111	28 585
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje</i>	18 113	24 111

GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA

mln. EUR

	Iš valstybių narių pareikalautinos sumos Sukauptas perteklius / (deficitas)	Kiti rezervai	Tikrosios vertės rezervas	Grynasis turtas
LIKUTIS 2016 12 31	(76 881)	4 516	325	(72 040)
<i>Garantijų fondo rezervo pokytis</i>	(20)	20	–	–
<i>Tikrosios vertės pokyčiai</i>	–	–	(2)	(2)
<i>Kita</i>	(11)	62	(46)	5
<i>2016 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms</i>	(6 405)	–	–	(6 405)
<i>Ekonominis metų rezultatas</i>	8 082	–	–	8 082
LIKUTIS 2017 12 31	(75 234)	4 598	278	(70 359)
<i>Garantijų fondo rezervo pokytis</i>	(186)	186	–	–
<i>Tikrosios vertės pokyčiai</i>	–	–	(47)	(47)
<i>Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai</i>	(4 396)	–	–	(4 396)
<i>Kita</i>	30	(54)	–	(24)
<i>2017 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms</i>	(556)	–	–	(556)
<i>Ekonominis metų rezultatas</i>	13 918	–	–	13 918
LIKUTIS 2018 12 31	(66 424)	4 730	231	(61 463)

FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI

1. SVARBIAUSI APSKAITOS PRINCIPAI

1.1. TEISINIS PAGRINDAS IR APSKAITOS TAISYKLĖS

ES ataskaitos rengiamos pagal 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1046/2018 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1), toliau vadinamą finansiniu reglamentu (FR).

Pagal Finansinio reglamento 80 straipsnį ES finansinės ataskaitos rengiamos remiantis kaupiamosios apskaitos taisyklėmis, kurios grindžiamos tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS). Siekiant nustatyti vienodas apskaitos, vertinimo ir ataskaitų pateikimo taisykles ir taip suderinti finansinių ataskaitų parengimo ir konsolidavimo procesą, visos institucijos ir ES įstaigos, kurių atskaitomybė konsoliduojama, taiko šias Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

[Naujų ir iš dalies pakeistų Europos Sąjungos apskaitos taisyklių taikymas](#)

Patikslintos ES apskaitos taisyklės, kurios taikomos metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau

Šiais metais šios Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės tapo privalomos:

- 12-osios apskaitos taisyklės „Išmokos darbuotojams“ pataisa: Apskaitos pareigūnas patikslintą 12-ąją apskaitos taisyklę, paremtą 2016 m. liepos mėn. paskelbtu naujuoju 39-uuoju TVSAS „Išmokos darbuotojams“, priėmė 2017 m. Pirmą kartą taikant patikslintą 12-ąją apskaitos taisyklę, reikšmingo poveikio ES konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms nebuvo, neskaitant pelno ar nuostolių, atsiradusių dėl aktuarinių prielaidų pokyčių, pripažinimo – pagal patikslintą apskaitos taisyklę jie yra tiesiogiai pripažįstami kaip grynasis turtas, skirtingai nuo ankstesnio reikalavimo juos pripažinti kaip perteklių ar deficitą.

Naujos apskaitos taisyklės priimtose, bet 2018 m. gruodžio 31 d. dar neįsigaliojo

ES netaikė toliau nurodytos naujos apskaitos taisyklės, patvirtintos Komisijos apskaitos pareigūno, tačiau dar neįsigaliojusios:

- Nauja 20-oji apskaitos taisyklė „Viešojo sektoriaus junginiai“ (angl. „Public Sector Combinations“) (taikoma metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau). Pagal naująją 20-oji apskaitos taisyklę, kuri pagrįsta 40-uuoju TVSAS „Viešojo sektoriaus junginiai“, nustatyta, kad viešojo sektoriaus junginiai skirstomi į dvi skirtingas rūšis pagal tai, ar sandoris vykdomas bendrai kontroliuojant, ar ne: i) susijungimą, kai sandoris grindžiamas ūkio subjekto, susijungusio su ES subjektu, balansine verte; ir ii) įsigijimą, kai sandoris grindžiamas ES įsigyto ūkio subjekto tikrąja verte įsigijimo dieną. Kad ES finansinių ataskaitų naudotojai galėtų geriau suprasti jų poveikį, abiem atvejais nustatyti skirtingi informacijos atskleidimo reikalavimai ir lygiai.

Poveikis ES finansinėms ataskaitoms pirmais taikymo metais priklausys nuo to, ar tuo laikotarpiu ES sudarytų sandorį dėl viešojo sektoriaus junginio.

1.2. APSKAITOS PRINCIPAI

Finansinių ataskaitų tikslas – teikti informaciją apie subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, kuri yra naudinga daugeliui šios informacijos vartotojų. ES, kaip viešojo sektoriaus subjekto, konkretnesni tikslai – teikti informaciją, naudingą priimant sprendimus, ir parodyti subjekto atskaitomybę už jam pavestus išteklius. Šis dokumentas parengtas atsižvelgiant į šiuos tikslus.

Bendri aspektai (arba apskaitos principai), kurių reikia laikytis rengiant finansines ataskaitas, išdėstyti ES apskaitos taisyklėje Nr. 1 „Finansinės ataskaitos“ ir yra tokie patys, kaip ir aprašytieji TVSAS 1: teisingo

pateikimo, kaupiamojo principo, veiklos tęstinumo, pateikimo nuoseklumo, reikšmingumo, sumavimo, atskaitymo ir palyginamosios informacijos. Finansinės atskaitomybės kokybinės savybės yra svarbumas, sąžiningas pateikimas (patikimumas), suprantamumas, savalaikiškumas, palyginamumas ir patikrinamumas.

1.3. KONSOLIDAVIMAS

Konsolidavimo mastas

ES konsoliduotosios finansinės ataskaitos apima visus svarbius kontroliuojamus subjektus (t. y. ES institucijas (įskaitant Komisiją) ir ES agentūras), asocijuotąsias ir bendrąsias įmones. Visą konsoliduotų subjektų sąrašą galima rasti ES finansinių ataskaitų **9** pastaboje. Jame šiuo metu yra 52 kontroliuojami subjektai ir 1 asocijuotoji įmonė. Subjektai, kurių atskaitomybę reikia konsoliduoti, tačiau kurie nėra reikšmingi ES konsoliduotųjų finansinių ataskaitų mastu, neturi būti konsoliduojami arba apskaitomi taikant nuosavybės metodą, jei taip būtų sugaišta per daug laiko arba ES patirtų per didelių išlaidų. Tokie subjektai vadinami nereikšmingais subjektais ir yra atskirai išvardyti **9** pastaboje. 2018 m. 7 subjektai klasifikuoti kaip nereikšmingi subjektai.

Kontroliuojami subjektai

Sprendimas konsoliduoti subjekto atskaitomybę grindžiamas kontrolės sąvoka. Kontroliuojami subjektai yra visi subjektai, iš kurių ES dėl savo dalyvavimo gauna įvairios naudos, arba gali jos gauti, ir naudodamasi savo galia valdyti kitą subjektą gali paveikti tos naudos pobūdį ir dydį. Šia galia turi būti galima pasinaudoti iš karto ir ji turi būti susijusi su atitinkama subjekto veikla. Kontroliuojamų subjektų atskaitomybė yra visiškai konsoliduota. Konsolidavimas pradedamas pirmąją kontrolės dieną ir baigiamas, kai tokia kontrolė baigiasi.

Dažniausiai ES taikomi šie kontrolės kriterijai: subjekto sukūrimas remiantis steigimo sutartimis arba antrinės teisės aktais, subjekto finansavimas iš ES biudžeto, balsavimo teisių valdymo organuose turėjimas, Europos Audito Rūmų atliekamas auditas ir Europos Parlamento teikiamas biudžeto įvykdymo patvirtinimas. Siekiant pradėti kontrolę, kiekvieno subjekto lygmeniu įvertinama, ar užtenka vieno pirmiau nurodyto kriterijaus, ar jų visų.

Pagal šį požiūrį laikoma, kad ES turi išskirtinę ES institucijų (išskyrus Europos Centrinį Banką) ir agentūrų (išskyrus įsteigtąsias pagal buvusią antrojo ramsčio politiką) kontrolę, todėl jos yra įtrauktos į konsoliduotąsias ataskaitas. Be to, kontroliuojamu subjektu taip pat laikoma likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB).

Visos reikšmingos ES kontroliuojamų subjektų tarpusavio operacijos ir likučiai yra eliminuoti, o tokių operacijų nerealizuotas pelnas ir nuostoliai nėra reikšmingi, todėl neeliminuoti.

Jungtinė veikla

Jungtinė veikla – tai susitarimas, kurį bendrai kontroliuoja ES ir viena arba daugiau šalių. Bendra kontrolė – sutartimi įteisintas veiklos kontrolės pasidalijimas, galimas tik tada, kai sprendimams dėl svarbios veiklos priimti būtinas vieningas šalių, kurios dalijasi kontrole, sutarimas. Bendri susitarimai gali būti bendros operacijos arba bendrosios įmonės. Jei jungtinė veikla vykdoma per atskirą subjektą ir jungtinės veiklos šalys turi teisių į tos veiklos grynąjį turtą, ši jungtinė veikla klasifikuojama kaip bendroji įmonė. Dalyvavimas bendrųjų įmonių kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą (žr. **1.5.4** pastabą). Jei šalys turi teisių į tos veiklos turtą ir prievolių vykdyti su ta veikla susijusius įsipareigojimus, ši jungtinė veikla klasifikuojama kaip bendra operacija. Kalbant apie ES tenkančią dalį bendrose operacijose, ji savo finansinėse ataskaitose pripažįsta: savo turtą ir įsipareigojimus, pajamas ir išlaidas ir bendrai turimo turto, įsipareigojimų ir pajamų bei bendrai patirtų išlaidų dalį.

Asocijuotosios įmonės

Asocijuotosios įmonės – tai subjektai, kuriems ES tiesiogiai ar netiesiogiai turi reikšmingos įtakos, bet jų nekontroliuoja. Jeigu ES tiesiogiai ar netiesiogiai turi 20 % ar daugiau balsavimo teisių, laikoma, kad turima reikšmingos įtakos. Dalyvavimas asocijuotųjų įmonių kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą (žr. **1.5.4** pastabą).

Nekonsoliduoti subjektai, kurių lėšas valdo Komisija

ES darbuotojų bendrosios sveikatos draudimo sistemos fondus, Europos plėtros fondą ir Dalyvių garantijų fondą jų vardu valdo Komisija. Tačiau, kadangi šie subjektai nėra ES kontroliuojami, jų ataskaitos nekonsoliduojamos su jos finansinėmis ataskaitomis.

1.4. ATASKAITŲ RENGIMO PAGRINDAS

Finansinės ataskaitos pateikiamos kasmet. Finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.

1.4.1. Valiuta ir perskaičiavimo pagrindas

Funkcinė ir ataskaitose nurodoma valiuta

Jei nenurodyta kitaip, finansinių ataskaitų duomenys nurodomi milijonais eurų, nes ES funkcinė ir ataskaitose naudojama valiuta yra euras.

Operacijos ir likučiai

Operacijos užsienio valiuta yra perskaičiuojamos eurai taikant operacijų dieną galiojantį valiutos kursą. Valiutos keitimo pelnas ir nuostoliai, patirti vykdant operacijas užsienio valiuta ir perskaičiuojant piniginių turtą ir įsipareigojimus užsienio valiuta, taikant metų pabaigoje galiojantį valiutos kursą yra pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Nepiniginių finansinių priemonių, klasifikuojamų kaip parduoti laikomas finansinis turtas, perskaičiavimo skirtumai įtraukiami į tikrosios vertės rezervą.

Nekilnojamajam turtui, įrangai ir įrenginiams bei nematerialiajam turtui, kurie išlaiko savo vertę eurai tokiu kursu, kuris galiojo jų įsigijimo dieną, taikomi skirtingi perskaičiavimo metodai.

Piniginio turto ir įsipareigojimų užsienio valiuta likučiai metų pabaigoje perskaičiuojami į eurus taikant gruodžio 31 d. Europos Centrinio Banko (ECB) valiutų kursus:

Euro kursas

Valiuta	2018 12 31	2017 12 31	Valiuta	2018 12 31	2017 12 31
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,3014	4,177
CZK	25,7240	25,5350	RON	4,6635	4,6585
DKK	7,4673	7,4449	SEK	10,2548	9,8438
GBP	0,8945	0,8872	CHF	1,1269	1,1702
HRK	7,4125	7,4400	JPY	125,8500	135,01
HUF	320,9800	310,3300	USD	1,145	1,1993

1.4.2. Įverčių taikymas

Pagal TVSAS ir bendruosius apskaitos principus finansinėse ataskaitose nurodomos sumos privalo būti pagrįstos vadovybės įverčiais ir prielaidomis, pagrįstais patikimiausia turima informacija. Reikšmingi įverčiai turi apimti bent jau šiuos elementus: išmokų darbuotojams įsipareigojimų sumas, atidėjinius, finansinę riziką, susijusią su atsargomis ir gautinomis sumomis, sukauptas pajamas ir sąnaudas, neapibrėžtąjį turtą ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus, nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių vertės sumažėjimo laipsnį ir finansinių priemonių aiškinamuosiuose raštuose nurodomas sumas. Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo šių įverčių. Įverčių pokyčiai parodomi tuo laikotarpiu, kuriuo jie tampa žinomi.

1.5. BALANSAS

1.5.1. Nematerialusis turtas

Išgytos kompiuterinės programinės įrangos licencijos nurodomos įsigijimo savikaina, atėmus sukaupus amortizacijos ir vertės sumažėjimo nuostolius. Turtas amortizuojamas tiesiniu metodu per nustatytą jo naudingo tarnavimo laikotarpį – 3–11 metų. Nustatyta nematerialiojo turto naudingo tarnavimo trukmė priklauso nuo jo konkretaus naudingo tarnavimo laikotarpio arba sutartimi nustatyto teisinio laikotarpio. Viduje kuriamas nematerialusis turtas kapitalizuojamas, kai jis atitinka susijusius ES apskaitos taisyklių kriterijus, o išlaidos yra susijusios tik su turto kūrimo etapu. Kapitalizuojamos sąnaudos apima visas tiesiogiai priskiriamas sąnaudas, kurių reikia turtui sukurti, pagaminti ir paruošti naudoti vadovybės numatytu būdu. Su mokslinių tyrimų veikla susijusios sąnaudos, nekapitalizuojamos technologinės plėtros sąnaudos ir priežiūros sąnaudos pripažįstamos išlaidomis, kai patiriamos.

1.5.2. Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai

Visas nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai parodomi įsigijimo savikaina, atėmus sukaupus nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo nuostolius. Į savikainą įtraukiamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su turto įsigijimu, statyba ar perdavimu.

Paskesnės sąnaudos pridedamos prie turto balansinės vertės arba prireikus pripažįstamos atskiru turtu tik tais atvejais, kai yra tikėtina, kad ES ateityje gaus su tuo turtu susijusios ekonominės naudos arba naudojimo galimybių ir kad galima patikimai įvertinti tokio turto savikainą. Remonto ir priežiūros sąnaudos parodomos finansinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, finansinės veiklos ataskaitoje.

Žemės ir meno kūrinių nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas, nes laikoma, kad jų naudojimo trukmė neribota. Statomo turto nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas, nes šiuo turtu dar negalima naudotis. Siekiant nustatyti kito turto likutinę vertę, jo nusidėvėjimas skaičiuojamas pagal tiesinį metodą, padalinant jo savikainą, atėmus likutinę vertę, to turto nustatytai naudojimo trukmei tokiu būdu:

Turto rūšis	Tiesinio nusidėvėjimo norma
<i>Pastatai</i>	4 %–10 %
<i>Kosminės erdvės priemonės</i>	8 %–25 %
<i>Įranga ir įrengimai</i>	10 %–25 %
<i>Baldai ir transporto priemonės</i>	0 %–25 %
<i>Kompiuterinė aparatinė įranga</i>	25 %–33 %
<i>Kita</i>	10 %–33 %

Perleidimo pelnas arba nuostoliai apskaičiuojami lyginant pajamas, atėmus pardavimo išlaidas, su perleisto turto balansine verte ir įtraukiami į finansinės veiklos ataskaitą.

Nuoma

Materialiojo turto nuoma, kai ES iš esmės tenka visa su nuosavybe susijusi rizika ir atlygis, klasifikuojama kaip finansinė nuoma. Nuomos laikotarpio pradžioje finansinė nuoma kapitalizuojama nuomojamo turto tikrąja verte arba dabartine minimalių nuomos įmokų verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Finansinės nuomos mokėjimų palūkanų dalis nuolat periodiškai įtraukiama į sąnaudas nuomos laikotarpiu, atsižvelgiant į nesumokėtą likutį. Nuomos įsipareigojimai, atskaičiavus finansavimo sąnaudas, įtraukiami į finansinius įsipareigojimus (ilgalaikius ir trumpalaikius). Finansinių sąnaudų palūkanų dalis parodoma finansinės veiklos ataskaitoje per nuomos laikotarpį, kad būtų galima nustatyti pastovią palūkanų normą kiekvieno laikotarpio įsipareigojimų likutinei vertei padengti. Turto, nuomojamo finansinės nuomos būdu, nusidėvėjimas skaičiuojamas per turto naudojimo trukmę arba nuomos laikotarpį, atsižvelgiant į tai, kuris iš jų trumpesnis.

Nuomos rūšis, kai nuomotojas išsaugo didžiąją dalį su nuosavybe susijusios rizikos ir atlygio, klasifikuojama kaip veiklos nuoma. Veiklos nuomos mokėjimai pripažįstami sąnaudomis finansinės veiklos ataskaitoje pagal tiesioginį metodą atsižvelgiant į nuomos trukmę.

1.5.3. Nefinansinio turto vertės sumažėjimas

Turtas, kurio naudojimo trukmė yra neribota, nėra amortizuojamas ar nudėvimas ir kasmet tikrinama, ar jo vertė nesumažėjo. Tikrinama, ar nesumažėjo amortizuojamo ar nudėvimo turto vertė, kai tam tikri įvykiai arba aplinkybės rodo, kad balansinė turto vertė gali būti nepadengta. Vertės sumažėjimo nuostoliai pripažįstami kaip suma, kuria turto balansinė vertė viršija jo atsiperkamąją (padengimo) vertę. Atsiperkamoji (padengimo) vertė yra lygi turto tikrajai vertei, atėmus pardavimo išlaidas, arba naudojimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų didesnė.

Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių likutinės vertės ir naudojimo trukmė peržiūrimos ir prireikus koreguojamos bent kartą per metus. Jeigu turto balansinė vertė viršija jo apskaičiuotą atsiperkamąją (padengimo) vertę, turto balansinė vertė yra iš karto sumažinama iki atsiperkamosios (padengimo) vertės. Jeigu ankstesniaisiais metais nurodytos vertės sumažėjimo priežastys nebeaktualios, vertės sumažėjimo nuostoliai atitinkamai panaikinami.

1.5.4. Investicijos, apskaitytos taikant nuosavybės metodą

Dalyvavimas asocijuotųjų ir bendrųjų įmonių kapitale

Investicijos, apskaitomos taikant nuosavybės metodą, iš pradžių pripažįstamos savikaina, t. y. balansine verte, vėliau padidinta arba sumažinta, kad būtų pripažinta ES tenkanti subjekto, į kurį investuojama, pertekliaus arba deficito dalis po įsigijimo datos. ES tenkanti subjekto, į kurį investuojama, pertekliaus arba deficito dalis pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje, o subjekto, į kurį investuojama, nuosavybės pokyčių dalis pripažįstama grynojo turto rezervuose. Pradinė savikaina ir visi pokyčiai (tolesni įnašai, ekonominės veiklos rezultatų ir rezervų pokyčių dalis, vertės sumažėjimas ir dividendai) atitinka investicijų buhalterinę vertę finansinėse ataskaitose balanso sudarymo dieną. Paskirstytas investicijų pelnas sumažina turto balansinę vertę.

Jeigu ES tenkanti investicijų, apskaitomų taikant nuosavybės metodą, deficito dalis yra lygi ES tenkančiai investicijų daliai arba ją viršija, ES daugiau savo tolesnių nuostolių dalies nebepripažįsta (nepripažinti nuostoliai). Po to, kai ES dalis sumažinta iki nulio, papildomi nuostoliai pateikiami ir įsipareigojimas pripažįstamas tik tiek, kiek ES turi teisinių ar konstruktyvių įsipareigojimų ar atliko mokėjimų subjekto vardu.

Jei esama vertės sumažėjimo požymių, vertę reikia sumažinti iki mažesnės atsiperkamosios vertės. Atsiperkamoji vertė nustatoma, kaip aprašyta **1.5.3** pastaboje. Jeigu vėliau vertės sumažėjimo priežastys tampa nebeaktualios, vertės sumažėjimo nuostoliai pakeičiami balansine verte, kuri būtų buvusi nustatyta, jeigu nebūtų buvę pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai.

Tais atvejais, kai ES turi 20 % arba daugiau investicinio kapitalo fondo, ji nesiekia turėti reikšmingos įtakos. Todėl tokie fondai vertinami kaip finansinės priemonės, priskiriamos prie parduoti laikomo finansinio turto.

Asocijuotosios ir bendrosios įmonės, klasifikuotos kaip nereikšmingi subjektai, nėra apskaitomos pagal nuosavybės metodą. ES įnašai tiems subjektams yra apskaitomi kaip to laikotarpio išlaidos.

1.5.5. Finansinis turtas

Klasifikavimas

ES savo finansinį turtą skirsto į tokias kategorijas: tikrąją vertę vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas; paskolos ir gautinos sumos; iki išpirkimo termino laikomos investicijos; ir parduoti laikomas finansinis turtas. Dėl finansinių priemonių klasifikavimo nusprendžiama pirminio pripažinimo metu ir jis peržiūrimas kiekvieno balanso sudarymo dieną.

(i) Tikrąją vertę vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas

Finansinis turtas priskiriamas prie šios kategorijos, jeigu jis įsigytas turint pagrindinį tikslą jį greitai parduoti arba jeigu taip nusprendė subjektas. Į šią kategoriją taip pat patenka išvestinės priemonės. Šios kategorijos turtas yra priskiriamas trumpalaikiam turtui, jeigu jį tikimasi realizuoti per 12 mėnesių nuo balanso datos.

(ii) Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos – neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais arba nustatomais mokėjimais, nekotiruojamas aktyviojoje rinkoje. Jos atsiranda, kai ES tiesiogiai skolininkui suteikia pinigų, prekių ar paslaugų neketindama prekiauti gautinomis sumomis, arba tuo atveju, kai ES perima pradinio skolinio teises po to, kai ES atliko mokėjimą pagal garantijos sutartį. Mokėjimai, kurie turi būti atlikti per 12 mėnesių nuo balanso datos, priskiriami prie trumpalaikio turto. Mokėjimai, kurie turi būti atlikti po 12 mėnesių nuo balanso datos, priskiriami prie ilgalaikio turto. Paskolos ir gautinos sumos apima terminuotuosius indėlius, kurių pradinis grąžinimo terminas viršija tris mėnesius

(iii) Iki išpirkimo termino laikomos investicijos

Iki išpirkimo termino laikomos investicijos yra neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais arba nustatomais mokėjimais bei fiksuotais išpirkimo terminais, kurių ES ketina ir gali laikytis. Šiais finansiniais metais ES neturėjo jokių šiai kategorijai priskiriamų investicijų.

(iv) Parduoti laikomas finansinis turtas

Parduoti laikomas finansinis turtas yra neišvestinė finansinė priemonė, kuri arba yra priskirta šiai kategorijai, arba nepatenka į jokią kitą kategoriją. Jis klasifikuojamas arba kaip trumpalaikis, arba kaip ilgalaikis turtas, priklausomai nuo laikotarpio, kurį ES tikisi jį laikyti. Investicijos į subjektus, kurios nėra nei konsoliduojamos nei apskaitomos taikant nuosavybės metodą, ir kitos nuosavo kapitalo tipo investicijos (pvz. rizikos kapitalo operacijos) taip pat priskiriamos prie parduoti laikomo finansinio turto.

Pirminis pripažinimas ir vertinimas

Tikrąją vertę vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito, laikomo iki išpirkimo termino ir parduoti, pirkimas ir pardavimas pripažįstamas prekybos dieną – tą dieną, kai ES įsipareigoja pirkti arba parduoti turtą. Pinigų ekvivalentai ir paskolos yra pripažįstami, kai grynieji pinigai deponuojami finansų įstaigoje arba avansu pervedami skolininkams. Finansinės priemonės iš pradžių pripažįstamos tikrąją vertę. Sandorių, susijusių su visu finansiniu turtu, kuris neapskaitomas tikrąją vertę kaip perteklius arba deficitą, sąnaudos pridamos prie tikrosios vertės pirminio pripažinimo metu. Finansinis turtas, apskaitomas tikrąją vertę kaip perteklius arba deficitą, iš pradžių pripažįstamas tikrąją vertę, o sandorio sąnaudos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansinio turto tikroji vertė pirminio pripažinimo metu paprastai yra sandorio kaina (t. y. gauto atlygio tikroji vertė), nebent tos priemonės tikrąją vertę galima įrodyti palyginus su kitais rinkoje vykdomais sandoriais dėl tokios pačios priemonės arba remiantis vertinimo metodika, kurios kintamieji apima tik stebimų rinkų duomenis (pvz., tam tikrų išvestinių finansinių priemonių sandorių atveju). Tačiau kai suteikiama ilgalaikė paskola, kuriai neskaiciuojamos palūkanos arba palūkanos yra mažesnės nei rinkos, jos tikroji vertė gali būti vertinama kaip visų būsimų piniginių įplaukų, diskontuotų vyraujančia rinkos palūkanų norma, taikoma panašiai priemonei su panašiu kredito reitingu, dabartinė vertė.

Suteiktos paskolos vertinamos nominaliąja vertę, kuri laikoma paskolos tikrąją vertę. Tai daroma dėl šių priežasčių:

- ES skolinimo „rinkos sąlygos“ labai specifinės ir skiriasi nuo kapitalo rinkų sąlygų, kuriomis leidžiamos komercinės arba vyriausybės obligacijos. Kadangi skoliniojo šiose rinkose gali rinktis alternatyvias investicijas, ši pasirinkimo galimybė atspindi rinkos kainoje. Tačiau ES neturi alternatyvių investicijų galimybių, nes negali investuoti lėšų kapitalo rinkose; lėšas ji gali skolintis tik kad suteiktų paskolas tomis pačiomis normomis. Vadinasi, naudodama pasiskolintas lėšas ES negali pasinaudoti alternatyvaus skolinimo arba investicijų galimybėmis. Todėl nėra alternatyviųjų sąnaudų ir nėra pagrindo lyginti su rinkos normomis. Iš tiesų, ES skolinimo veikla pati savaime sudaro rinką. Kadangi alternatyviųjų sąnaudų galimybė nesinaudojama, rinkos kainoje netiksliai atspindima ES skolinimo operacijų esmė. Todėl netikslinga ES skolinimo tikrąją vertę nustatyti pagal komercines arba vyriausybės obligacijas.
- Be to, kadangi negalima palyginti su aktyviają rinką arba panašiomis operacijomis, ES savo skolinimo operacijų, vykdomų teikiant EFSM, mokėjimų balanso (MB) ir kitas tokias paskolas, tikrąją vertę turi nustatyti pagal taikomą palūkanų normą.
- Be to, šių paskolų atveju paskolos ir pasiskolintos lėšos dėl savo kompensacinio pobūdžio turi kompensacinį poveikį. Todėl faktinės paskolos palūkanos yra lygios faktinei susijusių pasiskolintų lėšų palūkanų normai. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansinių priemonių pripažinimas panaikinamas, kai teisių į pinigų srautus iš investicijų galiojimas baigiasi arba ES perleidžia iš esmės visą su nuosavybe susijusią riziką ir atlygį kitai šaliai.

Tolesnis vertinimas

- a) Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas vėliau apskaitomas tikrąja verte. Pelnas ir nuostoliai, atsiradę dėl kategorijai „finansinės priemonės, vertinamos tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas“ priskiriamo turto tikrosios vertės pasikeitimo, įtraukiami į laikotarpio, kada jie buvo patirti, finansinės veiklos ataskaitą.
- b) Paskolos ir gautinos sumos yra parodamos amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą. Iš pasiskolintų lėšų suteiktų paskolų atveju ta pati palūkanų norma taikoma ir paskoloms, ir pasiskolintoms lėšoms, nes šios paskolos turi kompensacinių operacijų ypatybių, todėl paskolų ir skolinimosi sąlygų bei sumų skirtumai nėra reikšmingi. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.
- c) Laikomas iki termino pabaigos turtas yra parodomas amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą. Šiuo metu ES neturi investicijų į iki išpirkimo termino laikomą finansinį turtą.
- d) Parduoti laikomas finansinis turtas vėliau apskaitomas tikrąja verte. Pelnas ir nuostoliai, atsirandantys dėl parduoti laikomo finansinio turto tikrosios vertės pokyčių, pripažįstami tikrosios vertės rezerve, išskyrus piniginio turto konvertavimo skirtumus, kurie pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Kai panaikinamas turto, klasifikuojamo kaip parduoti laikomas finansinis turtas, pripažinimas arba jo vertė sumažėja, sukauptas tikrosios vertės patikslinimas, anksčiau pripažintas tikrosios vertės rezerve, pripažįstamas finansinės veiklos ataskaitoje. Parduoti laikomo finansinio turto palūkanos, apskaičiuojamos taikant faktinių palūkanų metodą, pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje. Dividendai už parduoti laikomas nuosavo kapitalo priemones yra pripažįstami, kai nustatoma ES teisė gauti tokį mokėjimą.

Aktyviosiose rinkose kotiruojamų investicijų tikroji vertė yra pagrįsta tuo metu siūlomomis kainomis. Jeigu finansinis turtas neturi aktyviosios rinkos (taip pat į biržų sąrašus neįtrauktų vertybinių popierių ir ne biržos išvestinių finansinių priemonių atveju), ES tikrąją vertę nustato taikydama vertinimo metodus. Jie apima pastarojo meto sandorių įprastomis rinkos sąlygomis naudojimą, sąsajas su kitomis iš esmės tokiomis pačiomis priemonėmis, diskontuotų pinigų srautų analizę, pasirinkimo sandorių kainų nustatymo modelius ir kitus vertinimo metodus, kuriuos paprastai naudoja rinkos dalyviai.

Investicijos į rizikos kapitalo fondus, klasifikuojamos kaip parduoti laikomas turtas, kurios neturi kotiruojamos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje, vertinamos priskirtina grynąja turto verte, kuri yra laikoma lygiaverte jų tikrajai vertei.

Tais atvejais, kai investicijų į nuosavo kapitalo priemones, kurios neturi kotiruojamos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje, tikroji vertė negali būti patikimai įvertinta, šios investicijos vertinamos savikaina, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

Finansinio turto vertė sumažėja ir nuostoliai pripažįstami tada ir tik tada, jeigu yra objektyvių įrodymų, kad turto vertė sumažėjo dėl vieno arba kelių įvykių po turto pirminio pripažinimo ir toks įvykis (arba įvykiai), dėl kurio (-ių) atsirado nuostoliai, veikia finansinio turto, kuris gali būti patikimai apskaičiuotas, apskaičiuotus būsimuosius pinigų srautus. ES kiekvienos ataskaitos parengimo dieną įvertina, ar yra objektyvių įrodymų, kad finansinio turto vertė sumažėjo.

(a) Amortizuota savikaina apskaitomas turtas

Jeigu yra objektyvių įrodymų, kad sumažėjo amortizuota savikaina apskaitomų paskolų, gautinų sumų arba iki išpirkimo termino laikomų investicijų vertė, tuomet nuostolių suma skaičiuojama kaip turto balansinės vertės ir apskaičiuotų būsimųjų pinigų srautų (neįtraukiant būsimų kredito nuostolių, kol jie nepatirti), diskontuotų taikant pradinę šio finansinio turto faktinių palūkanų normą, dabartinės vertės skirtumas. Turto balansinė vertė sumažinama, o nuostolių suma pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje. Jeigu paskolai arba iki išpirkimo termino laikomai investicijai taikoma kintama palūkanų norma, tuomet diskonto norma bet kokiam vertės sumažėjimo nuostoliui vertinti lygi sutartyje nustatytai dabartinei faktinių palūkanų normai. Finansinio įkaito apskaičiuotų būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės skaičiavimas parodo pinigų srautus, kurie gali atsirasti dėl teisės naudotis turtu atėmimo, atėmus įkaito įsigijimo ir pardavimo sąnaudas, neatsižvelgiant į tai, ar teisės naudotis turtu atėmimas yra

tikėtinas, ar ne. Jeigu vertės sumažėjimo nuostolių suma per kitą laikotarpį sumažėja, ir šis sumažėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiu, įvykiu jau pripažinus vertės sumažėjimą, pirmiau pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai finansinės veiklos ataskaitoje panaikinami.

(b) *Tikrąja verte apskaitomas turtas*

Investicijų į nuosavybės vertybinius popierius, klasifikuojamų kaip parduoti laikomas finansinis turtas, atveju sprendžiant, ar sumažėjo vertybinių popierių vertė, atsižvelgiama į reikšmingą arba nuolatinį (ilgalaikį) vertybinio popieriaus vertės mažėjimą žemiau jo savikainos. Jeigu yra tokių įrodymų apie parduoti laikomą finansinį turtą, sukaupiti nuostoliai, skaičiuojami kaip įsigijimo savikainos ir dabartinės tikrosios vertės skirtumas, atėmus bet kokius nuostolius dėl šio finansinio turto vertės sumažėjimo, anksčiau pripažintus finansinės veiklos ataskaitoje, yra pašalinami iš rezervų ir pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Finansinės veiklos ataskaitoje pripažinti nuosavo kapitalo priemonių vertės sumažėjimo nuostoliai finansinės veiklos ataskaitoje nėra panaikinami. Jeigu vėliau skolos priemonės, klasifikuojamos kaip parduoti laikomas finansinis turtas, tikroji vertė padidėja, o toks padidėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiu, įvykiu jau pripažinus vertės sumažėjimo nuostolius, vertės sumažėjimo nuostoliai finansinės veiklos ataskaitoje panaikinami.

1.5.6. Atsargos

Atsargos parodomos savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Savikaina nustatoma pagal FIFO metodą (pirmiausiai sunaudojamos anksčiausiai įsigytos ar pagamintos atsargos). Į pagamintos produkcijos ir nebaigtų gaminių savikainą įtraukiamos žaliavos, tiesioginės darbo sąnaudos, kitos tiesiogiai priskiriamos sąnaudos ir susijusios gamybos pridėtinės išlaidos (remiantis įprastu veiklos pajėgumu). Grynoji galimo realizavimo vertė – apskaičiuota pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus gamybos užbaigimo sąnaudas ir pardavimo išlaidas. Kai atsargos laikomos realizavimui be mokesčio arba už nedidelį mokestį, jos įvertinamos savikaina arba dabartine atsargų atkuriamąja verte, priklausomai nuo to, kuri iš jų mažesnė. Dabartinė atkuriamoji vertė – tai išlaidos, kurias ES patirtų, jeigu įsigytą turtą finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

1.5.7. Išankstinio finansavimo sumos

Išankstinis finansavimas – tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamas pinigų avansas, t. y. pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus per laikotarpį, nustatytą konkrečioje sutartyje, sprendime ar pagrindiniame teisės akte. Pradinės lėšos arba avansas per susitarime nustatytą laikotarpį yra naudojami tuo tikslu, kuriuo buvo išmokėti, arba grąžinami. Jeigu gavėjas nepatiria finansuoti tinkamų išlaidų, jis privalo išankstinį finansavimą grąžinti ES. Patvirtinus finansuoti tinkamas sąnaudas (kurios pripažįstamos kaip išlaidos), išankstinio finansavimo suma gali būti (visiškai arba iš dalies) sumažinta.

Išankstinis finansavimas tolesniuose balansuose vertinamas iš pradžių balanse pripažinta suma, atėmus per laikotarpį patirtas finansuoti tinkamas išlaidas (kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas).

Palūkanos už išankstinį finansavimą pripažįstamos jų priskaičiavimo metu pagal atitinkamo susitarimo nuostatas. Metų pabaigoje sukaupų palūkanų pajamos įvertinamos remiantis patikimiausia informacija ir šis įvertis įtraukiamas į balansą.

Kiti avansai valstybėms narėms, kurie atsiranda ES sugrąžinus sumas, valstybių narių sumokėtas jų gavėjams kaip avansai (įskaitant „finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas“), pripažįstami kaip turtas ir įtraukiami į išankstinio finansavimo išlaidų kategoriją. Kiti avansai valstybėms narėms yra vėliau vertinami iš pradžių balanse pripažinta suma, atėmus galutinių gavėjų patirtų finansuoti tinkamų išlaidų geriausią įvertį, apskaičiuotą remiantis pagrįstomis ir patvirtinamomis prielaidomis.

ES įnašai į Europos plėtros fondo ar kitų nekonsoliduojamų subjektų patikos fondus taip pat priskiriami išankstiniam finansavimui, nes jų tikslas yra pastūmėti patikos fondo veiklą, kad iš jo būtų galima finansuoti konkrečius veiksmus, nustatytus remiantis fondo tikslais. ES įnašai į patikos fondus vertinami pradine ES įnašo suma, atėmus finansuoti tinkamas išlaidas, kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas, patikos fondo patirtas per ataskaitinį laikotarpį ir skirtas ES įnašui pagal pagrindinį susitarimą.

1.5.8. Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos

Kadangi pagal ES apskaitos taisykles privaloma atskirai pateikti prekybos ir neprekybines operacijas, siekiant parengti ataskaitas gautinos sumos yra apibrėžiamos kaip gaunamos iš prekybos operacijų, o susigrąžintinos sumos – kaip gaunamos iš neprekybinių operacijų, vykdomų ne pagal sutartį (kai ES įgyja vertę iš kito subjekto, tiesiogiai nesuteikdama mainais maždaug tokios pat vertės (pavyzdžiui, iš valstybių narių susigrąžintinos sumos, susijusios su nuosavais ištekliais).

Iš prekybos operacijų gautinos sumos atitinka finansinių priemonių apibrėžtį, todėl yra priskiriamos prie paskolų ir gautinų sumų kategorijos bei atitinkamai apskaičiuojamos (žr. **1.5.5** pastabą). Finansinių priemonių aiškinamuosiuose raštuose į iš prekybos operacijų gautinas sumas įtraukiamos sukauptos pajamos ir prekybos operacijų būsimųjų laikotarpių sąnaudos (nes jos nematerialios). Remiantis ankstesne patirtimi, bendras vertės sumažinimas taikomas neįvykdytiems vykdomiesiems raštams sumoms susigrąžinti, kuriems dar nebuvo taikomas specialus vertės sumažinimas.

Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos apskaitomos pradine suma (patikslinta atsižvelgus į palūkanas ir nuobaudas), atėmus vertės sumažinimą. Neprekybinių operacijų susigrąžintinų sumų vertė sumažinama tada, kai yra objektyvių įrodymų, kad ES negalės surinkti visų pradinio dydžio neprekybinių operacijų susigrąžintinų sumų. Vertės sumažinimo suma lygi turto balansinės vertės ir atsiperkamosios vertės skirtumui. Vertės sumažinimo suma pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje. Remiantis ankstesne patirtimi, bendras vertės sumažinimas taip pat taikomas neįvykdytiems vykdomiesiems raštams sumoms susigrąžinti, kuriems dar nebuvo taikomas specialus vertės sumažinimas. Informacijos apie metų pabaigoje pripažintų sukauptų pajamų tvarkymą pateikta **1.5.14** pastaboje. Pateikiamos ir nurodomos neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos nėra finansinės priemonės, nes jos nesiejamos su sutartimi, kuria būtų sukuriamas finansinis įsipareigojimas arba nuosavo kapitalo priemonė. Tačiau finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos atitinkamais atvejais yra nurodomos kartu su iš prekybos operacijų gautinomis sumomis.

1.5.9. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai ir pinigų ekvivalentai yra finansinės priemonės ir apima pinigus kasoje, bankuose laikomus indėlius iki pareikalavimo arba trumpalaikius indėlius ir kitas trumpalaikes itin likvidžias investicijas, kurių pradinis terminas ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

1.5.10. Išmokos darbuotojams

Išmokų darbuotojams apskaitos politika buvo atnaujinta atsižvelgiant į 12-osios patikslintos apskaitos taisyklės "Išmokos darbuotojams", taikomos laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau, pagrįstos 2016 m. liepos mėn. paskelbtu naujuoju 39-uuoju TVSAS („Išmokos darbuotojams“), reikalavimus. Pagrindinis pakeitimas, atliktas peržiūrėjus 12-ąją apskaitos taisyklę, yra aktuarinio pelno ir nuostolių pateikimas kaip grynojo turto pokytis, o ne pateikimas finansinės veiklos ataskaitoje.

Nustatytų išmokų planų apskaita yra sudėtinga, nes įsipareigojimui įvertinti reikalingos aktuarinės prielaidos ir vertinimas. Taikydama persvarstytą apskaitos taisyklę, ES iš naujo įvertino naudotus vertinimus, visų pirma, dėl darbuotojams skirtos išmokos galutinių išlaidų sąmatos. Atlikus šį vertinimą patvirtinta, kad numatomas darbuotojo aktyvios tarnybos laikotarpis yra tinkamas išmokų skyrimo pagal tarnybos laikotarpius pagrindas. Išmokos, į kurias turi teisę ES darbuotojai, mokamos pagal vieną bendrą planą, nors ir padalytą į dvi sistemas, ir jos turi būti vertinamos panašiai, kad būtų teisingai pateikta informacija apie padėtį ir atspindėta ekonominė tikrovė.

ES darbuotojams suteikia išmokų paketą (tarnybines pajamas ir socialinį draudimą). Apskaitos tikslais jas reikia skirstyti į trumpalaikes išmokas ir išmokas, mokamas pasibaigus tarnybos laikui.

Trumpalaikės išmokos darbuotojams

Trumpalaikės išmokos darbuotojams yra išmokos, kurios turi būti išmokėtos per dvyliką mėnesių po ataskaitinio laikotarpio, per kurį darbuotojai suteikė paslaugą, pabaigos, pavyzdžiui, darbo užmokestis, metinių ir apmokamų laikinojo nedarbingumo atostogų išmokos bei kitos trumpalaikės išmokos. Trumpalaikės išmokos darbuotojams pripažįstamos sąnaudomis, kai suteikiama susijusi paslauga. Suma, kurią numatoma sumokėti, pripažįstama kaip įsipareigojimas, jeigu ES turi dabartinį teisinį ar konstruktyvų įsipareigojimą sumokėti už darbuotojo anksčiau suteiktą paslaugą ir tas įsipareigojimas gali būti patikimai apskaičiuotas.

Išmokos, mokamos pasibaigus tarnybos laikui

ES skiria darbuotojams keletą išmokų, mokamų pasibaigus tarnybos laikui; jos apima pensijas, invalidumo ir išgyvenimo pensijas, taip pat sveikatos draudimą (žr. **2.9** pastabą).

ES savo darbuotojams yra parengusi išmokų, mokamų pasibaigus tarnybos laikui, planą, į kurį įeina:

- i. Europos pareigūnų pensijų sistema (EPPS). Išmokos pagal šią menamai finansuojamą¹² sistemą yra susijusios su išmokomis už darbo stažą, invalidumo ir našlių (našlaičių) išmokomis, taip pat su išmokomis šeimai, išmokomis mirus prieš išėjimą į pensiją tiems darbuotojams, kurie dirba ar dirbo ES institucijose, agentūrose ir kitose ES įstaigose arba yra mirusių pareigūnų ar pensininkų našliai (našlaičiai). Darbuotojai iš savo darbo užmokesčio padengia trečdalį tikėtinų šių išmokų sąnaudų.
- ii. Bendra sveikatos draudimo sistema (BSDS). Pagal šią sistemą ES teikia sveikatos draudimą Europos Komisijos, institucijų, agentūrų ir kitų ES įstaigų darbuotojams, kompensuodama sveikatos priežiūros išlaidas. Išmokos pagal šią sistemą, mokamos nedirbantiems asmenims (pensininkams, našlaičiams ir t. t.), klasifikuojamos kaip išmokos darbuotojams pasibaigus tarnybos laikui.

Išmokas, mokamas pasibaigus tarnybos laikui, ES taip pat skiria savo institucijų darbuotojams pagal atskiras pensijų sistemas. Šios išlaidos priskiriamos kitoms pensijų išmokų sistemoms. Pagal šias sistemas ES moka pensijas Komisijos, Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo, Audito Rūmų, Tarybos, Europos Parlamento, ombudsmeno, duomenų apsaugos priežiūros pareigūno ir Tarnautojų teismo nariams. Per BDS ES teikia sveikatos draudimą ES institucijų nariams.

Pirmiau nurodytos išmokos, mokamos pasibaigus tarnybos laikui, laikomos ES nustatytų išmokų įsipareigojimais ir apskaičiuojamos kiekvieną finansinių ataskaitų datą, įvertinant būsimos išmokos, kurią darbuotojai uždirbo dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, sumą, diskontuojant tą sumą ir atimant viso plano turto tikrąją vertę. Nustatytų išmokų įsipareigojimą kasmet apskaičiuoja aktuarai, taikydami prognozuojamo sąlyginio vieneto metodą. Nustatytų išmokų įsipareigojimo dabartinė vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimuosius netenkamų pinigų srautus, taikant vyriausybės obligacijų, kurios išreikštos valiuta, kuria bus mokamos išmokos, ir kurių išpirkimo terminas panašus į susijusio pensijų įsipareigojimo terminą, palūkanų normas.

ES darbuotojams skirtos išmokos, mokamos pasibaigus tarnybos laikui, yra įtrauktos į vieną planą, kurį sudaro ir pensijų sistema (EPPS), ir sveikatos draudimo sistema (BSDS), o teisė į draudimo apsaugą pagal BDS sistemą priklauso nuo to, ar įgyta teisė į draudimą pagal EPPS sistemą. Kaip nustatyta Tarnybos nuostatuose, pagal šį bendrą planą tam tikros teisės, kaip antai teisė į atidėtą ir sumažintą pensiją pagal EPPS sistemą, įgyjamos po 10 tarnybos metų. Tačiau pagal bendrą planą įgytos teisės darbuotojui tęsiant tarnybą yra gerokai didesnės nei tos pradinės teisės, kaip matyti iš vėlesniais metais sukauptų teisių į pensiją.

Todėl, siekiant parodyti pagrindinės operacijos ekonominį turinį, kurio reikia sąžiningam finansinės atskaitomybės kokybinių charakteristikų pateikimui, kaip nurodyta tiek 1-oje apskaitos taisyklėje, tiek TVSASV konceptualioje sistemoje, patirtos aptarnavimo išlaidos kaupiamos tiesiniu metodu per numatomą darbuotojų aktyvios tarnybos laikotarpį, t. y. laikotarpį nuo tos dienos, kai darbuotojo tarnyba pirmą kartą suteikia teisę į išmokas pagal planą (nepriklausomai nuo to, ar išmokos priklauso nuo tolesnės tarnybos) iki dienos, kai tolesnė darbuotojo tarnyba nebesuteiks teisių į reikšmingas papildomas išmokas pagal planą, išskyrus tolesnį darbo užmokesčio didinimą. Šis metodas nuosekliai taikomas pagal bendrą planą numatytoms išmokoms.

Grynojo nustatytų išmokų įsipareigojimo pakartotiniai vertinimai apima aktuarinį pelną ir nuostolius bei plano turto grąžą ir yra nedelsiant pripažįstami kaip grynasis turtas.

ES pripažįsta grynąsias palūkanų išlaidas (pajamų) ir kitas išlaidas, susijusias su nustatytų išmokų planais, finansinės veiklos ataskaitos eilutėje „Personalo ir pensijų išlaidos“.

¹² ES pareigūnų pensijų fondas yra menamas (virtualusis) fondas – iš jo mokamos fiksuotos išmokos, o darbuotojų mokamos įmokos naudojamos jų būsimai pensijai finansuoti. Nors tai nėra tikras investicinis fondas, suma, kuri būtų buvusi surinkta į tokį fondą, laikoma investuota į valstybių narių ilgalaikės obligacijas ir atspindėta pensijos įsipareigojime, įtrauktame į Europos Sąjungos metines ataskaitas. Valstybės narės bendrai užtikrina išmokų mokėjimą pagal Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų 83 straipsnį ir Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalį (žr. išsamų schemos aprašymą COM(2018) 829).

Kai skiriamos išmokos pakeičiamos arba sumažinamos, susidaręs išmokų pokytis, susijęs su ankstesne tarnyba, arba sumažinimo pelnas ar nuostoliai nedelsiant pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Plano įvykdymo pelnas ir nuostoliai pripažįstami tada, kai planas įvykdomas. Ankstesnės tarnybos sąnaudos iš karto pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje, išskyrus tuos atvejus, kai pokyčiai priklauso nuo darbuotojų, likusių tarnyboje tam tikram laikotarpiui.

1.5.11. Atidėjiniai

Atidėjiniai pripažįstami tuomet, kai ES turi dabartinį teisinį arba konstruktyvų įsipareigojimą trečiosioms šalims, susijusį su praeities įvykiais, ir labai tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingos išteklių išmokos, o suma gali būti patikimai įvertinta. Atidėjiniai būsimiems veiklos nuostoliams nepripažįstami. Atidėjinio suma yra tiksliausias išlaidų, kurios, kaip numatoma, gali būti reikalingos finansinių ataskaitų sudarymo dieną turimam įsipareigojimui padengti, įvertis. Kai atidėjinys susijęs su daug punktų, įsipareigojimas vertinamas apskaičiuojant visus galimus rezultatus ir jų tikimybę (tikėtinos vertės metodas).

Atidėjiniai nuostolingoms sutartims vertinami numatomų sutarties nutraukimo išlaidų arba numatomų grynųjų sutarties tęsimo išlaidų (priklausomai nuo to, kurios yra mažesnės) dabartine verte.

1.5.12. Finansiniai įsipareigojimai

Finansiniai įsipareigojimai klasifikuojami kaip finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, finansiniai įsipareigojimai, parodomi amortizuota savikaina, arba kaip finansinės garantijos įsipareigojimai.

Pasiskolintas lėšas sudaro iš kredito įstaigų pasiskolintos sumos ir skolos lakštais patvirtintos skolos. Pasiskolintos lėšos iš pradžių pripažįstamos tikrąja verte, lygia jų emisijos pajamoms (gauto atlygio tikrajai vertei), atėmus sandorio sąnaudas, o vėlesniais laikotarpiais parodomos amortizuota savikaina, naudojant faktinių palūkanų metodą; bet koks pajamų, atėmus sandorio sąnaudas, ir išpirkimo vertės skirtumas pripažįstamas finansinės veiklos ataskaitoje įsiskolinimo laikotarpiu, taikant faktinių palūkanų metodą. Iš pasiskolintų lėšų suteiktų paskolų atveju faktinių palūkanų metodas gali būti netaikomas paskoloms ir pasiskolintoms sumoms reikšmingumo sumetimais. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansiniai įsipareigojimai, klasifikuojami pagal tikrąją vertę kaip perteklius arba deficitas, apima išvestines finansines priemones, kai tikroji vertė neigiama. Jų apskaita yra tokia pati kaip ir tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (žr. **1.5.5** pastabą).

Finansinės garantijos įsipareigojimai iš pradžių pripažįstami tikrąja verte, kaip gauta įmoka. Vėliau finansinės garantijos įsipareigojimai vertinami didesniąja iš šių sumų: finansinių garantijų įsipareigojimo įvykdymo išlaidų tiksliausio įverčio ir iš pradžių pripažintos sumos, jei reikia, atėmus sukauptą amortizaciją. ES pripažįsta finansinės garantijos įsipareigojimą, kai gauna atlygį už garantijos suteikimą, t. y. rinkos sąlygomis, arba kai galima patikimai nustatyti garantijos tikrąją vertę. Jei nėra aktyvios tiesiogiai lygiavertės garantijos sutarčių rinkos, ES suteiktą garantiją parodo kaip neapibrėžtąjį įsipareigojimą (žr. **1.7.2** pastabą) arba, kai yra didelė tikimybė, kad įsipareigojimui įvykdyti reikės išteklių, ES pripažįsta atidėjinį (žr. **1.5.11** pastabą).

Finansiniai įsipareigojimai klasifikuojami kaip ilgalaikiai įsipareigojimai, išskyrus sumas, kurių išpirkimo terminas trumpesnis kaip 12 mėnesių nuo balanso datos.

ES patikos fondai, kurie yra laikomi Komisijos einamosios veiklos dalimi, yra apskaitomi Komisijos finansinėse ataskaitose ir tada konsoliduojami ES metinėse finansinėse ataskaitose. Todėl kitų paramos teikėjų įnašai į ES patikos fondus atitinka sąlyginių pajamų iš neprekybinių operacijų kriterijus ir jie pateikiami kaip finansiniai įsipareigojimai iki tol, kol tenkinamos sąlygos, susietos su pervestais įnašais, t. y. kol patikos fondas patirs reikalavimus atitinkančias išlaidas. Patikos fondas privalo finansuoti konkrečius projektus, o likvidavimo metu likusias lėšas grąžinti. Balanso dieną likę įnašų įsipareigojimai vertinami kaip gauti įnašai, atėmus patikos fondo patirtas išlaidas, kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas. Ataskaitų teikimo tikslais gryniosios išlaidos priskiriamos prie kitų paramos teikėjų įnašų proporcingai gryniesiems įnašams, sumokėtiems iki gruodžio 31 d. Šis įnašų priskyrimas yra tik orientacinis. Jei patikos fondas likviduojamas, dėl likusių išteklių faktinio padalijimo nuspręs patikos fondo valdyba.

1.5.13. Mokėtinios sumos

Didžioji ES mokėtinų sumų dalis yra neapmokėti dotacijų arba kitokio ES finansavimo gavėjų prašymai kompensuoti išlaidas (neprekybinės operacijos). Jos registruojamos kaip mokėtinios sumos, lygios prašomai sumai, kai gaunamas prašymas kompensuoti išlaidas. Atlikus patikrinimą ir priėmus reikalavimus atitinkančias sąnaudas, mokėtinios sumos vertinamos patvirtintos ir reikalavimus atitinkančios sumos dydžiu.

Mokėtinios sumos, susijusios su prekių ir paslaugų pirkimu, pripažįstamos gavus pradinės sumos sąskaitą, o susijusios išlaidos registruojamos apskaitoje, kai prekės yra pristatytos arba paslaugos suteiktos ir kai jas priima ES.

1.5.14. Sukaptos ir būsimųjų laikotarpių pajamos ir sąnaudos

Operacijos ir įvykiai finansinėse ataskaitose pripažįstami tuo laikotarpiu, su kuriuo jie susiję. Metų pabaigoje, jeigu paslauga buvo suteikta, ES pristatė prekes arba yra sudarytas sutartinis susitarimas (pavyzdžiui, remiantis sutartimi), bet sąskaita dar neišrašyta, finansinėse ataskaitose bus pripažintos sukaptos pajamos. Be to, metų pabaigoje, jeigu sąskaita faktūra išrašyta, o paslaugos dar nesuteiktos arba prekės dar nepristatytos, pajamos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

Išlaidos taip pat apskaitomos tuo laikotarpiu, su kuriuo jos susijusios. Sukaptos išlaidos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pripažįstamos remiantis įvertinta pervedimo įsipareigojimo, kuris turi būti atliktas per tam tikrą laikotarpį, suma. Sukaptos išlaidos skaičiuojamos pagal išsamias Komisijos parengtas veiklos ir praktines gaires, kurių tikslas – užtikrinti, kad finansinėse ataskaitose būtų sąžiningai nurodyti ekonominiai ir kiti įvykiai, kurie turi būti nurodyti. Analogiškai, jei mokėjimas už paslaugas arba prekes, kurios dar negautos, atliktas iš anksto, išlaidos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

1.6. FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

1.6.1. Pajamos

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ

Absoliuti dauguma ES pajamų yra susijusi su neprekybinėmis operacijomis.

BNP pagrįsti ištekliai ir PVM ištekliai

Gautinos sumos yra pripažįstamos, kai Komisija išsiunčia valstybėms narėms pareikalavimą įmokėti įnašus. Šios sumos vertinamos „pareikalauta suma“. Kadangi PVM ir BNP ištekliai pagrįsti atitinkamų biudžetinių metų duomenų įverčiais, jie gali būti pakoreguoti, nes sumos gali keistis kol valstybės narės nepaskelbė galutinių duomenų. Įverčių pokyčio poveikis yra įtraukiamas nustatant laikotarpio, kai įvyko pokytis, grynąjį perteklių arba deficitą.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos ir susijusios pajamos pripažįstamos, kai iš valstybių narių gaunamos atitinkamos mėnesinės A ataskaitos (apimančios surinktus muitus ir mokėtinas sumas, kurios yra garantuotos ir neužginčytos). Finansinių ataskaitų sudarymo dieną valstybių narių surinktos, bet Komisijai dar nesumokėtos laikotarpio pajamos yra įvertinamos ir pripažįstamos kaip sukaptos pajamos. Sumos, nurodytos iš valstybių narių gautose ketvirtinėse B ataskaitose (apimančios muitus, kurie nėra nei surinkti, nei garantuoti, taip pat garantuotas sumas, užginčytas skolininko), yra pripažįstamos kaip pajamos, atėmus su jomis susijusias surinkimo sąnaudas. Be to, pripažįstamas vertės sumažėjimas, lygus įvertintam susigrąžinimo skirtumui.

Baudos

pajamos iš baudų pripažįstamos, kai ES priima sprendimą skirti baudą ir apie tai oficialiai praneša adresatui. Jeigu kyla abejonių dėl įmonės mokumo, pripažįstamas teisės į gautinas sumas vertės sumažėjimas. Priėmus sprendimą skirti baudą, skolininkai per du mėnesius nuo pranešimo dienos turi:

- a) arba pritarti sprendimui (tokiu atveju jie privalo per nustatytą laikotarpį sumokėti baudą, ir suma laikoma ES galutinai surinkta),
- b) arba nepritarti sprendimui (tokiu atveju jie pateikia apeliacinį skundą pagal ES teisę).

Tačiau net pateikus apeliacinį skundą, bauda turi būti sumokėta per nustatytą trijų mėnesių laikotarpį, nes apeliacinis skundas nesustabdo sprendimo galiojimo (ES sutarties 278 straipsnis), arba, tam tikromis aplinkybėmis, pritarus Komisijos apskaitos pareigūnui, skolininkas gali pateikti banko garantiją tai sumai.

Jeigu įmonė sprendimą apskundė ir jau sąlyginai sumokėjo baudą, suma parodoma kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas. Tačiau, kadangi adresato apeliacinis skundas dėl ES sprendimo nesustabdo sprendimo galiojimo, gauti pinigai naudojami susigrąžintinai sumai padengti. Jeigu vietoj mokėjimo gaunama garantija, bauda lieka kaip susigrąžintina suma. Jeigu tikėtina, kad Bendrasis Teismas gali priimti ES nepalankų sprendimą, tokiai rizikai daromas atidėjiny. Jeigu pateikta garantija, neapmokėtos susigrąžintinos sumos vertė sumažinama laikantis reikalavimų. Banko sąskaitose, kuriose laikomos gautos sumos, sukauptos Komisijos gautos palūkanos pripažįstamos pajamomis ir atitinkama suma padidinamas neapibrėžtasis įsipareigojimas.

Nuo 2010 m. visas laikinai surinktas baudas Komisija valdo specialiai sukurtame fonde (BUFI) ir investuoja į finansines priemones.

PAJAMOS IŠ PREKYBINIŲ OPERACIJŲ

Prekių ir paslaugų pardavimo pajamos pripažįstamos, kai didžioji su prekių nuosavybe susijusios rizikos ir atlygio dalis perduodama pirkėjui. Su paslaugų teikimu susijusio sandorio pajamos pripažįstamos atsižvelgiant į sandorio baigtumo laipsnį finansinių ataskaitų parengimo dieną.

Palūkanų pajamos ir išlaidos

Palūkanų pajamos ir išlaidos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje, taikant faktinių palūkanų metodą. Šis metodas taikomas finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo amortizuotai savikainai apskaičiuoti ir palūkanų pajamoms arba palūkanų išlaidoms per atitinkamą laikotarpį paskirstyti. Apskaičiuodama faktinę palūkanų normą, ES įvertina pinigų srautus, atsižvelgdama į visas finansinės priemonės sutartines nuostatas (pavyzdžiui, išankstinio mokėjimo pasirinkimą), tačiau neatsižvelgia į būsimus kredito nuostolius. Skaičiuojant įtraukiami visi mokesčiai ir kitos sumos, kurias sutarties šalys sumokėjo arba gavo viena iš kitos ir kurios yra neatskiriama faktinės palūkanų normos dalis, taip pat sandorio išlaidos ir visos kitos įmokos arba nuolaidos.

Kai finansinis turtas arba panašaus finansinio turto grupė yra nurašyta dėl vertės sumažėjimo nuostolių, vertinant vertės sumažėjimo nuostolius palūkanų pajamos pripažįstamos taikant palūkanų normą, naudojimą diskontuojant būsimus pinigų srautus.

Pajamos iš dividendų

Pajamos iš dividendų ir panašių paskirstomųjų išmokų pripažįstamos tada, kai nustatoma teisė gauti mokėjimą.

1.6.2. Išlaidos

Neprekybinių operacijų išlaidos sudaro didžiąją dalį ES išlaidų. Jos susijusios su pervedimais lėšų gavėjams ir gali būti trijų rūšių: teisės į gautinas sumas, pervedimai pagal susitarimą ir savanoriškos dotacijos, įnašai ir dovanojamos lėšos.

Pervedimai pripažįstami išlaidomis tą laikotarpį, kurį įvyko įvykiai, dėl kurių buvo atliktas pervedimas, jeigu tik pervedimo pobūdis yra leidžiamas pagal teisės aktus (Finansinį reglamentą, Tarnybos nuostatus arba kitus teisės aktus) arba yra pasirašytas susitarimas, pagal kurį leidžiama atlikti pervedimą; gavėjas atitiko visus tinkamumo kriterijus; sumą galima pagrįstai apskaičiuoti.

Kai gaunamas bet koks pripažinimo kriterijus atitinkantis mokėjimo prašymas arba prašymas kompensuoti išlaidas, jie pripažįstami išlaidomis, lygiomis reikalavimus atitinkančiai sumai. Finansuoti tinkamos išlaidos, kurios turi būti kompensuotos gavėjams, tačiau apie kurias dar nėra pranešta, metų pabaigoje yra įvertinamos ir įrašomos kaip sukauptos išlaidos.

Prekybos operacijų išlaidos, patiriamos perkant prekes ir paslaugas, pripažįstamos, kai prekės pristatomos ir jas priima ES. Jos vertinamos pradine sąskaitoje faktūroje nurodyta suma. Be to, balanso dieną išlaidos, susijusios su paslauga, suteikta laikotarpiu, už kurį sąskaita faktūra dar negauta ar nepriimta, vertinamos ir pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

1.7. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

1.7.1. Neapibrėžtasis turtas

Neapibrėžtasis turtas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tikrai įvykių arba neįvykių vienam ar daugiau ES nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių. Neapibrėžtasis turtas parodomas, kai tikimasi gauti ekonominės naudos arba turėti naudojimo galimybių.

1.7.2. Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Neapibrėžtasis įsipareigojimas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimas bus patvirtintas tikrai įvykių arba neįvykių vienam ar daugiau ES nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių; arba esamas įsipareigojimas, atsiradęs dėl praeities įvykių, kuris dar nėra pripažintas, nes nėra tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingi ekonominė nauda arba naudojimo galimybių teikiantys išteklių, arba retais atvejais – kai įsipareigojimo suma negali būti pakankamai patikimai nustatyta.

1.8. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Informacija apie pinigų srautus suteikia pagrindą įvertinti ES gebėjimą gauti pinigų ir pinigų ekvivalentų bei jos poreikius tuos pinigų srautus panaudoti.

Pinigų srautų ataskaita rengiama naudojant netiesioginį metodą. Tai reiškia, kad grynasis finansinių metų ekonominis rezultatas koreguojamas atsižvelgiant į nepiniginio pobūdžio sandorių rezultatus, visas praėjusių ar būsimų laikotarpių pagrindinės veiklos pinigų įplaukų ar išmokų atidėtas arba sukauptas sumas ir pajamų arba išlaidų, susijusių su investicinės veiklos pinigų srautais, punktus.

Pinigų srautai, atsirandantys iš sandorių užsienio valiuta, parodomi ES atskaitomybės valiuta (eurais), taikant užsienio valiutos keitimo į eurus kursą, galiojantį pinigų srautų dieną.

Pinigų srautų ataskaitoje pateikti laikotarpio pinigų srautai, suklasifikuoti pagal pagrindinę ir investicinę veiklą (ES nevykdo finansinės veiklos).

Pagrindinė veikla – tai ES veikla, kuri nėra investicinė veikla. Ji apima didžiąją vykdomos veiklos dalį. Gavėjams suteiktos paskolos (ir susijusios pasiskolintos lėšos, kai taikytina) nelaikomos investicine (arba finansine) veikla, kadangi jomis siekiama bendrųjų tikslų, taigi jos yra ir ES kasdinių operacijų dalis.

Investicinė veikla – tai nematerialiojo ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių įsigijimas ir perleidimas bei kitos investicijos, kurios neįtraukiamos į pinigų ekvivalentus. Prie investicinės veiklos nepriskiriamos gavėjams suteiktos paskolos. Siekiama parodyti realias ES atliktas investicijas.

2. BALANSO PASTABOS

TURTAS

2.1. NEMATERIALUSIS TURTAS

mln. EUR

<i>Bendroji balansinė vertė 2017 12 31</i>	940
<i>Įsigijimai</i>	152
<i>Turto perleidimas</i>	(16)
<i>Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą</i>	0
<i>Kiti pokyčiai</i>	(2)
<i>Bendroji balansinė vertė 2018 12 31</i>	1 073
<i>Sukaupta amortizacija 2017 12 31</i>	(535)
<i>Amortizacijos sąnaudos per metus</i>	(105)
<i>Atkurta amortizacija</i>	1
<i>Turto perleidimas</i>	13
<i>Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą</i>	-
<i>Kiti pokyčiai</i>	(1)
<i>Sukaupta amortizacija 2018 12 31</i>	(627)
Grynoji balansinė vertė 2018 12 31	446
<i>Grynoji balansinė vertė 2017 12 31</i>	405

Šios sumos pirmiausia susijusios su kompiuterine programine įranga.

2.2. NEKILNOJAMASIS TURTAS, ĮRANGA IR ĮRENGINIAI

Kosminės erdvės priemonių kategorija apima veiklai skirtą ilgalaikį turtą, susijusį su dviem ES kosmoso programomis: Pasaulinės palydovinės navigacijos sistemomis (GNSS), t. y. „Galileo“ ir EGNOS, ir Sąjungos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa „Copernicus“, o dar neveikiančių kosmoso sistemų turtas priskirtas statomo turto kategorijai.

2018 m. jau veikianti sistema „Galileo“ buvo papildyta keturiais naujais palydovais, taip padidinant jų skaičių iki 22. „Galileo“ veiklai skirtas ilgalaikis turtas, apimantis ir palydovus, ir antžeminę įrangą, 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 2 410 mln. EUR, atėmus nusidėvėjimą (2017 m. – 2 276 mln. EUR). Likęs 1 324 mln. EUR vertės statomas turtas (2017 m. – 1 026 mln. EUR) apima 2018 m. liepos mėn. paleistus keturis palydovus, kurių testavimas orbitoje balanso dieną dar nebuvo užbaigtas. Sistema „Galileo“ bus toliau plėtojama, kol nepradės veikti visu pajėgumu. Kai sistema „Galileo“ bus užbaigta, ją iš viso sudarys 24 veikiantys ir 6 atsarginiai palydovai.

Kalbant apie „Copernicus“, 2018 m. be penkių veikiančių „Copernicus“ palydovų pradėjo veikti du nauji palydovai („Sentinel“ 5P ir 3B), ir taip bendra veiklai skirtas ilgalaikio „Copernicus“ turto vertė padidėjo iki 1 455 mln. EUR (2017 m. – 1 140 mln. EUR), atėmus sukauptą nusidėvėjimą. Dar 1 207 mln. EUR, susijusių su „Copernicus“ palydovais, yra pripažįstami kaip statomas turtas (2017 m. – 1 443 mln. EUR).

52 mln. EUR vertės ilgalaikis turtas, susijęs su Europos geostacionarinės navigacinės tinklo sistemos (EGNOS) antžemine infrastruktūra (2017 m. – 67 mln. EUR) taip pat įtrauktas į kosminės erdvės priemonių turto kategoriją. Be to, EGNOS statomas turtas sudaro 130 mln. EUR (2017 m. – 52 mln. EUR).

Su ES kosmoso programomis susijęs turtas kaupiamas padedant Europos kosmoso agentūrai (ESA).

Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai

	Žemė ir pastatai	Kosminės erdvės priemonės	Įranga ir įrengimai	Baldai ir transporto priemonės	Kompiuterinė aparatinė įranga	Kita	Finansinė nuoma	Statomas turtas	<i>mIn. EUR</i> Iš viso
<i>Bendroji balansinė vertė 2017 12 31</i>	5 456	4 264	597	266	675	309	2 787	2 920	17 273
<i>Įsigijimai</i>	38	14	48	13	55	20	10	1 311	1 509
<i>Turto perleidimas</i>	(39)	(0)	(22)	(10)	(103)	(5)	(9)	(8)	(196)
<i>Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą</i>	202	982	0	0	5	3	(170)	(1 023)	0
<i>Kiti pokyčiai</i>	(31)	0	17	0	2	0	1	0	(11)
Bendroji balansinė vertė 2018 12 31	5 626	5 259	641	270	634	327	2 620	3 199	18 575
<i>Sukauptas nusidėvėjimas 2017 12 31</i>	(3 035)	(780)	(502)	(188)	(553)	(226)	(1 244)		(6 528)
<i>Nusidėvėjimo sąnaudos per metus</i>	(180)	(561)	(47)	(19)	(63)	(34)	(98)		(1 003)
<i>Atkurtas nusidėvėjimas</i>	-	-	0	0	5	0	-		6
<i>Turto perleidimas</i>	10	0	14	9	96	5	7		142
<i>Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą</i>	(74)	-	(0)	(0)	(5)	(0)	79		-
<i>Kiti pokyčiai</i>	0	(0)	(5)	(0)	(1)	(0)	(1)		(7)
Sukauptas nusidėvėjimas 2018 12 31	(3 279)	(1 342)	(540)	(198)	(521)	(255)	(1 257)		(7 390)
GRYNOJI BALANSINĖ VERTĖ 2018 12 31	2 347	3 917	101	72	113	72	1 363	3 199	11 185
<i>GRYNOJI BALANSINĖ VERTĖ 2017 12 31</i>	2 422	3 484	95	78	122	83	1 543	2 920	10 745

2.3. INVESTICIJOS, APSKAITYTOS TAIKANT NUOSAVYBĖS METODĄ

Komisijos atstovaujamos ES dalyvavimas Europos investicijų fondo (EIF) kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą kaip asocijuotoji įmonė. EIF yra ES finansų įstaiga, kurios specializacija – teikti rizikos kapitalą ir garantijas mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI). EIF įsikūręs Liuksemburge ir veikia kaip viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė. Jo nariai yra Europos investicijų bankas (EIB), ES ir finansų įstaigų grupė. 2018 m. gruodžio 31 d. ES priklausė 29,7 % EIF nuosavybės (2017 m. – 29,7 %) ir 29,7 % balsavimo teisių (2017 m. – 29,7 %). Pagal EIF įstatus į įstatymo numatytą rezervą jis turi skirti bent 20 % metinio grynojo rezultato, kol sukauptas rezervas pasieks 10 % pasirašytojo kapitalo. Šio rezervo paskirstyti negalima.

	<i>mIn. EUR</i> Europos investicijų fondas
Dalis 2017 12 31	581
<i>Įnašai</i>	–
<i>Gauti dividendai</i>	(3)
<i>Grynojo rezultato dalis</i>	37
<i>Grynojo turto dalis</i>	(24)
Dalis 2018 12 31	591

Toliau nurodytos balansinės vertės sumos priskiriamos ES pagal jai tenkančią kapitalo procentinę dalį.

	<i>mIn. EUR</i> 2018 12 31 EIF, iš viso	2017 12 31 EIF, iš viso
<i>Turtas</i>	2 662	2 488
<i>Įsipareigojimai</i>	(674)	(532)
<i>Pajamos</i>	291	263
<i>Išlaidos</i>	(167)	(153)
<i>Perteklius/(deficitas)</i>	124	110

Pirmiau pateiktos apibendrintos finansinės informacijos suderinimas su EIF turimų palūkanų apskaitine suma yra toks:

	<i>mIn. EUR</i> 2018 12 31	2017 12 31
<i>Asocijuotosios įmonės grynasis turtas</i>	1 988	1 956
EB nuosavybės dalis EIF	29,7 %	29,7 %
<i>Balansinė vertė</i>	591	581

ES, atstovaujama Komisijos, 2018 m. gruodžio 31 d. apmokėjo 20 % savo pasirašytų EIF kapitalo akcijų, nepareikalauta suma yra tokia:

	<i>mIn. EUR</i> Visas EIF kapitalas	ES pasirašyta dalis
<i>Visas akcinis kapitalas</i>	4 500	1 337
<i>Apmokėtas</i>	(900)	(267)
Nepareikalauta	3 600	1 070

2.4. FINANSINIS TURTAS

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
Ilgalaikis finansinis turtas			
<i>Parduoti laikomas finansinis turtas</i>	2.4.1	13 657	11 758
<i>Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	2.4.2	14	16
<i>Paskolos</i>	2.4.3	51 560	48 205
		65 231	59 980
Trumpalaikis finansinis turtas			
<i>Parduoti laikomas finansinis turtas</i>	2.4.1	1 786	1 873
<i>Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	2.4.2	2	6
<i>Paskolos</i>	2.4.3	2 380	6 776
		4 168	8 655
Iš viso		69 398	68 635

2.4.1. Parduoti laikomas finansinis turtas

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
<i>BUFI investicijos</i>	1 888	2 158
<i>Likviduojama EAPB</i>	1 506	1 658
<i>Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas</i>	188	188
	3 582	4 004
<i>Garantijų fondai biudžeto garantijų atveju:</i>		
<i>ESIF garantijų fondas</i>	5 000	3 414
<i>Išorės veiksmų garantijų fondas</i>	2 465	2 199
<i>ESIF garantijų fondas</i>	9	-
	7 474	5 613
<i>Finansinės priemonės, finansuojamos iš ES biudžeto „Horizontas 2020“</i>		
<i>Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė</i>	2 031	1 730
<i>Europos infrastruktūros tinklų priemonė</i>	679	665
<i>ES MVĮ nuosavo kapitalo priemonės</i>	540	482
<i>ES MVĮ nuosavo kapitalo priemonės</i>	464	508
<i>Europos fondas Pietryčių Europai</i>	113	119
<i>Rizikos kapitalo operacijos</i>	115	113
<i>Kita</i>	444	397
	4 386	4 014
Iš viso	15 443	13 632
<i>Ilgalaikės</i>	<i>13 657</i>	<i>11 758</i>
<i>Trumpalaikės</i>	<i>1 786</i>	<i>1 873</i>

Iš bendros 15 443 mln. EUR sumos ES turimą parduoti laikomą finansinį turtą sudaro 13 993 mln. EUR (2017 m. – 12 048 mln. EUR) skolos vertybinių popierių (pvz., obligacijų), 1 365 mln. EUR (2017 m. – 1 333 mln. EUR) nuosavo kapitalo priemonių ir 85 mln. EUR (2017 m. – 251 mln. EUR) investicijų į „EIB Unitary Fund“ (pinigų rinkos fondas). Skolos vertybiniai popieriai ir „EIB Unitary Fund“ vienetai daugiausia naudojami laikinai investuoti ES garantijai ir rizikos pasidalijimo priemonei skirtas sumas, kol jos bus panaudotos reikalavimams apmokėti garantijas patenkinti.

BUFI investicijos

Laikini surinktos baudos, susijusios su konkurencijos bylomis, yra skirtos specialiam fondui (BUFI fondui – Biudžeto baudų fondui) ir Komisija jas investuoja į skolos priemones, priskiriamas prie parduoti skirto finansinio turto.

Likviduojama EAPB

Likviduojamos Europos anglių ir plieno bendrijos (EAPB) atveju visas parduoti laikomas finansinis turtas yra skolos vertybiniai popieriai eurai, kotiruojami aktyviojoje rinkoje.

Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas

ES turi finansinių investicijų į Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) kapitalą, kuriame 2018 m. gruodžio 31 d. turimų akcijų skaičius buvo 90 044 (2017 m. – 90 044 akcijos), sudarančios 3 % viso pasirašyto akcinio kapitalo. ES iš viso pasirašė 900 mln. EUR akcinio kapitalo, iš kurių 713 mln. EUR šiuo metu yra nepareikalauta įmokėti. Pagal susitarimą, kuriuo įsteigiamas ERPB, akcininkai turi tam tikrų sutartinių apribojimų, pavyzdžiui, tai, kad akcijos negali būti perduodamos, o jų išpirkimo kaina negali viršyti pradinės pirkimo kainos.

Investiciją į ERPB ES vertina tikrąja verte. Pradinė pirkimo kaina laikoma geriausiu tikrosios vertės įverčiu, ypač dėl minėtų sutartinių apribojimų. Nors ERPB akcijos nėra kotiruojamos jokioje vertybinių popierių biržos rinkoje, neseniai buvo atliktos operacijos su ūkio subjekto, į kurį investuojama, nuosavybe (kapitalo emisija nominaliąja verte), o tai rodo, kad šioje situacijoje kaina yra geriausias tikrosios vertės įvertis.

GARANTIJŲ FONDAI, SKIRTI BIUDŽETO GARANTIJOMS

ESIF garantijų fondas

Vadovaujantis ESIF reglamentu (Reglamentu (ES) 2015/2017), ESIF garantijų fondas įsteigtas siekiant suteikti likvidumo atsargas nuostoliams, kuriuos gali patirti EIB, vykdydamas savo finansavimo ir investavimo operacijas, kurioms pagal ESIF susitarimą gali būti skirta ESIF ES garantija, padengti (žr. **4.1.1** pastabą). ESIF garantijų fondas finansuojamas įnašais iš ES biudžeto. Jį taip pat sudaro investuotų garantijų fondo išteklių grąža, ES pajamos, gautos kaip atlygis už garantiją pagal ESIF susitarimą, ir EIB iš įsipareigojimų nevykdančių skolininkų susigražintos sumos, susijusios su ankstesniais reikalavimais mokėti pagal garantiją. Fondą valdo Komisija, kuriai leidžiama investuoti ESIF garantijų fondo turta finansų rinkose vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu ir laikantis atitinkamų rizikos ribojimo taisyklių. ESIF garantijų fondas pradėjo veikti 2016 m. balandžio mėn. Pagal ESIF reglamentą su pakeitimais, padarytais 2017 m. (Reglamentą (ES) 2017/2396), jam bus skiriama vis daugiau lėšų ir palaipsniui jis pasieks 9,1 mlrd. EUR sumą, t. y. 35 % visų ES ESIF garantijos įsipareigojimų.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Išorės veiksmų garantijų fondas dengia ES biudžeto garantijomis užtikrintas paskolas, visų pirma EIB skolinimo operacijas už ES ribų, finansuojamas iš EIB nuosavų išteklių, ir makrofinansinės paramos (MFP) paskolas bei Euratomo paskolas už ES ribų (žr. **4.1.1** pastabą). Tai ilgalaikė priemonė (trumpalaikė dalis – 2 275 mln. EUR), valdoma EIB ir skirta ES garantijomis užtikrintoms įsipareigojimų nevykdančių skolininkų skoloms padengti. Fondą sudaro ES biudžeto įmokos, už investuotą Fondo turta gautos palūkanos ir sumos, atgautos iš įsipareigojimų nevykdančių skolininkų, kurių atžvilgiu Fondas turėjo panaudoti savo garantijas. Fondo dydis turėtų atitikti tikslinę sumą, atitinkančią 9 % garantuotų metų pabaigoje negražintų paskolų. Skirtumas tarp tikslinės sumos ir Fondo turto vertės metų pabaigoje padengiamas iš ES biudžeto N + 2 metais, o bet koks perteklius grąžinamas į ES biudžetą.

ESIF garantijų fondas

Pagal EDVF reglamentą (2017 m. rugsėjo 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1601) EDVF garantijų fondas įsteigtas siekiant užtikrinti likvidumo atsargas, kurios bus naudojamos pateikus reikalavimus mokėti pagal Sąjungos garantiją, suteiktą pagal atitinkamus EDVF garantijos susitarimus. EDVF garantijų fondas yra finansuojamas įnašais iš ES biudžeto, 11-ojo EPF įnašais į ES biudžetą ir savanoriškais valstybių narių ir kitų mokėtojų įnašais. Fondą taip pat sudaro investuotų išteklių grąža, iš įsipareigojimų nevykdančių skolininkų susigražintos sumos, pajamos ir visi kiti mokėjimai, kuriuos ES gavo pagal EDVF garantijos susitarimus. Fondą valdo Komisija, kuriai leidžiama investuoti fondo lėšas vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu ir laikantis atitinkamų rizikos ribojimo taisyklių. Pirmieji ES biudžeto įnašai į EDVF garantijų fondą buvo gauti 2018 m. rugpjūčio mėn. Visi 2018 m. gauti mokėjimai sudaro 275,1 mln. EUR; iš jų 2018 m. gruodžio 31 d. 9 mln. EUR buvo investuota į parduoti laikomą finansinį turta, dar 325 mln. EUR (2017 m. – 275 mln. EUR) buvo tam skirta, bet dar nesumokėta ir įtraukta į sumą, kuri **5.1** pastaboje atskleista kaip neįvykdyti įsipareigojimai. EDVF garantijų fondui bus laipsniškai skiriama daugiau lėšų ir palaipsniui jis pasieks 750 mln. EUR sumą, t. y. 50 % visų būsimų EDVF garantijos įsipareigojimų, numatytų ES biudžete, ir gali būti toliau didinamas kitais įnašais.

FINANSINĖS PRIEMONĖS, FINANSUOJAMOS IŠ ES BIUDŽETO

„Horizontas 2020“

Pagal ES reglamentą, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), siekiant pagerinti ūkio subjektų, užsiimančių moksliniais tyrimais ir inovacijomis, galimybes gauti finansavimą, buvo sukurtos naujos finansinės priemonės. Šios priemonės yra: „InnovFin“ paskolų ir garantijų paslauga moksliniams tyrimams ir inovacijoms, pagal kurią Komisija dalijasi finansine rizika, susijusia su EIB pasirašytų naujų finansavimo operacijų portfeliu; „InnovFin“ MVĮ garantija, įskaitant MVĮ iniciatyvos neribotų garantijų priemonę (SIUGI) – EIF valdoma garantijų priemonė, pagal kurią finansų tarpininkams teikiamos garantijos ir priešpriešinės garantijos naujiems paskolų portfeliams (pagal SIUGI Komisija finansine rizika, susijusia su suteikta garantija, dalijasi su valstybėmis narėmis, EIF ir EIB), ir „InnovFin“ nuosavo kapitalo priemonė moksliniams tyrimams ir inovacijoms, pagal kurią teikiamos investicijos į rizikos kapitalo fondus ir kurią valdo EIF.

Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė

Rizikos pasidalijimo finansinę priemonę (RPPF) valdo EIB, o Komisijos investicijų portfelis naudojamas atidėjiniams, kurie skirti paskolų ir garantijų, kurias EIB suteikė finansuoti tinkamiems mokslinių tyrimų projektams, finansinei rizikai padengti. Iš viso pagal 2007–2013 m. DFP RPPF buvo skirtas 1 mlrd. EUR ES biudžeto. Pagal 2014–2020 m. DPF naujų biudžeto įnašų RPPF nenumatyta. Visa ES tenkanti rizika atitinka sumą, kurią ji skiria RPPF.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė

Pagal Reglamentą (ES) Nr. 1316/2013 Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) skolos priemonė buvo sukurta siekiant sudaryti geresnes sąlygas gauti finansavimą infrastruktūros projektams transporto, telekomunikacijų ir energetikos sektoriuose. Ją valdo EIB pagal susitarimą su ES. EITP skolos finansinė priemonė – Paskolų garantijų priemonės TEN-T projektams (PGTT) ir Projektų obligacijų iniciatyvos bandomojo etapo tęsinys. Nuo 2016 m. sausio 1 d. PGTT ir Projektų obligacijų iniciatyvos portfeliai yra sujungti ir tapo EITP skolos finansine priemone. Pagal ją siūloma pasidalyti skolos finansavimo riziką pirmajai ir subordinuotosios skolos ar garantijų forma ir teikti paramą projektų obligacijoms.

ES MVĮ nuosavo kapitalo priemonės

Tai yra nuosavo kapitalo priemonės, kurios buvo finansuojamos pagal COSME, CIP ir MAP programas ir Technologijų perdavimo bandomąjį projektą, kuriuos patikos principu valdo EIF ir kuriais remiamas MVĮ steigimas ir finansavimas pačioje jų veiklos pradžioje ir jų augimo etapu, investuojant į tinkamus specialius rizikos kapitalo fondus.

2.4.2. Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas

mln. EUR

Išvestinės finansinės priemonės rūšis	2018 12 31		2017 12 31	
	Tariamoji suma	Tikroji vertė	Tariamoji suma	Tikroji vertė
Išankstinis sandoris užsienio valiuta	476	2	634	6
Kapitalo portfelio garantija	674	14	258	16
Iš viso	1 150	16	892	23
<i>Ilgalaikės</i>	<i>674</i>	<i>14</i>	<i>258</i>	<i>16</i>
<i>Trumpalaikės</i>	<i>476</i>	<i>2</i>	<i>634</i>	<i>6</i>

ES sudaro išankstinius sandorius užsienio valiuta, kad apdraustų ESIF garantijų fonde laikomų JAV doleriais išreikštų skolos vertybinių popierių užsienio valiutos riziką. Pagal išankstinius sandorius užsienio valiuta ES sumoka sutartyje numatytą tariamąją sumą užsienio valiuta (mokėjimo dalis), kaip parodyta pirmiau pateiktoje lentelėje, ir suėjus išpirkimo datai gaus tariamąją sumą eurai (gavimo dalis). Tokie išvestinių finansinių priemonių sandoriai yra vertinami tikrąja verte balanso sudarymo dieną ir klasifikuojami kaip finansinis turtas arba finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, priklausomai nuo to, ar jų tikroji vertė yra teigiama, ar neigiama.

EIB grupei suteikta ES garantija, susijusi su investicijų į nuosavybės vertybinius popierius portfeliais, klasifikuojama kaip išvestinė finansinė priemonė ir apskaitoma kaip finansinis turtas arba finansinis įsipareigojimas, vertinamas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, žr. 4.1.1 pastabą. 2018 m. gruodžio 31 d. EIB ir EIF išmokėtų pagrindinių investicijų į nuosavą kapitalą suma sudarė 674 mln. EUR, o ESIF nuosavybės vertybinių popierių portfeliui išduota ES garantijos tikroji vertė sudarė 14 mln. EUR.

Tikraja verte vertinamo finansinio turto tikrosios vertės hierarchija

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
1 lygis. Kotiruojamos kainos aktyviesiose rinkose	13 993	11 983
2 lygis. Kiti nei kotiruojamos kainos stebimi duomenys	275	510
3 lygis. Vertinimo metodas, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis	1 191	1 161
Iš viso	15 459	13 654

Ataskaitiniu laikotarpiu neatlikta jokių pervedimų iš 1 lygio į 2.

Finansinio turto, apskaičiuoto taikant vertinimo metodą, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis (3 lygis), suderinimas

mln. EUR

Pradinis likutis 2018 1 1	1 161
Pirkimai, pardavimai, išleidimai ir atsiskaitymai	104
Laikotarpio pelnas ir nuostoliai kaip finansinės pajamos arba finansinės išlaidos	(36)
Pelnas arba nuostoliai kaip grynasis turtas	(37)
Į 3 lygį pervestos lėšos	–
Iš 3 lygio pervestos lėšos	–
Kita	–
Laikotarpio pabaigos likutis 2018 12 31	1 191

2.4.3. Paskolos

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
Paskolos finansinei paramai	2.4.3.1	53 873	54 844
Kitos paskolos	2.4.3.2	67	137
Iš viso		53 939	54 981
<i>Ilgalaikės</i>		<i>51 560</i>	<i>48 205</i>
<i>Trumpalaikės</i>		<i>2 380</i>	<i>6 776</i>

2.4.3.1. Paskolos finansinei paramai

mln. EUR

	EFSM	MB	Makrofinansinė parama	Euratoma s	Likviduojama EAPB	Iš viso
<i>Iš viso 2017 12 31</i>	<i>47 456</i>	<i>3 114</i>	<i>3 924</i>	<i>250</i>	<i>100</i>	<i>54 844</i>
<i>Naujos paskolos</i>	<i>4 500</i>	<i>–</i>	<i>515</i>	<i>50</i>	<i>–</i>	<i>5 065</i>
<i>Grąžintos sumos</i>	<i>(4 500)</i>	<i>(1 350)</i>	<i>(56)</i>	<i>(46)</i>	<i>–</i>	<i>(5 952)</i>
<i>Valiutų keitimo kursų skirtumai</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(0)</i>	<i>(1)</i>	<i>(1)</i>
<i>Balansinės vertės pokyčiai</i>	<i>(56)</i>	<i>(30)</i>	<i>5</i>	<i>0</i>	<i>(2)</i>	<i>(84)</i>
<i>Vertės sumažėjimas</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>
Iš viso 2018 12 31	47 400	1 734	4 388	254	98	53 873
<i>Ilgalaikės</i>	<i>46 800</i>	<i>200</i>	<i>4 309</i>	<i>213</i>	<i>–</i>	<i>51 521</i>
<i>Trumpalaikės</i>	<i>600</i>	<i>1 534</i>	<i>79</i>	<i>41</i>	<i>98</i>	<i>2 351</i>

2018 m. gruodžio 31 d. paskolų finansinei paramai nominalioji vertė, įskaitant likviduojamas EAPB paskolas, iš viso siekė 53 206 mln. EUR (2017 m. – 54 093 mln. EUR). Balansinės vertės pokytis atitinka sukauptų palūkanų pokytį.

EFSM suteikia galimybę skirti finansinę paramą valstybei narei, patiriančiai sunkumų arba susiduriančiai su didelių sunkumų grėsme dėl jos nekontroliuojamų išimtinių aplinkybių. Parama gali būti skiriama paskolos arba kredito linijos pavidalu. 2010 m. gegužės 9 d. ECOFIN tarybos išvadose nustatyta 60 mlrd.

EUR bendra priemonės viršutinė riba, tačiau teisinės ribos neleidžia, kad paskolų arba kredito linijų mokėtina suma viršytų galimos maržos pagal nustatytą nuosavų išteklių viršutinę ribą. Pasiskolintos lėšos šioms paskoloms, išmokamoms pagal EFSM, užtikrinamos ES biudžeto garantijomis. Nenumatyta, kad EFSM dalyvautų naujose finansavimo programose ar sudarinėtų naujus paskolos priemonės susitarimus. 2018 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais metais abi paramą gaunančios šalys – Airija ir Portugalija – paprašė pratęsti 2018 m. grąžintinių paskolų, kurių suma sudaro atitinkamai 3,9 mlrd. EUR ir 0,6 mlrd. EUR, grąžinimo terminą.

Taikant mokėjimų balanso priemonę – politika grindžiamą finansinę priemonę – euro neįsivedusiems ES valstybėms narėms teikiama vidutinės trukmės finansinė parama. Naudojant šią priemonę galima suteikti paskolas valstybėms narėms, kurios susiduria su mokėjimų balanso arba kapitalo judėjimo sunkumais arba kurioms kyla didelė tokių sunkumų grėsmė. Didžiausia pagal šią priemonę suteiktų paskolų suma negali viršyti 50 mlrd. EUR. Pasiskolintos lėšos šioms mokėjimų balanso paskoloms užtikrinamos ES biudžeto garantijomis.

Makrofinansinė parama – finansinė parama, kurią ES teikia šalims partnerėms, patiriančioms mokėjimų balanso krizę. Paprastai ši parama teikiama vidutinės trukmės arba ilgalaikių paskolų arba dotacijų, arba tinkamo jų derinio pavidalu ir iš esmės papildo pagal TVF remiamą koregavimo ir reformų programą suteiktą finansavimą. Šias paskolas garantuoja Išorės veiksmų garantijų fondas. Per metus, pasibaigusius 2018 m. gruodžio 31 d., iš viso pagal MFP buvo išmokėta 515 mln. EUR vertės paskolų: 500 mln. EUR Ukrainai buvo ir 15 mln. EUR Gruzijai, taip pat žr. **4.1.2** pastabą.

Europos atominės energijos bendrija (Euratomas, atstovaujamas Komisijos), skolina lėšas tiek valstybėms narėms, tiek ES nepriklausančioms valstybėms ir visų šių valstybių ūkio subjektams su energijos įrenginiais susijusiems projektams finansuoti. Euratomo paskoloms iš trečiųjų šalių gautos 254 mln. EUR garantijos (2017 m. – 250 mln. EUR), žr. **4.1.2** pastabą.

Likviduojamos EAPB paskolos – tai ne paskolos finansinei paramai, o paprastieji vekseliai, skirti kartu su skolinimusi išsaugoti pinigų srautus. Tačiau, panašiai kaip ir finansinei paramai skirtos paskolos, pagal EAPB sutarties 54 ir 56 straipsnius jos buvo suteiktos iš skolinčių lėšų projektams finansuoti.

Faktinės paskoloms taikomos palūkanų normos (pateikiamos kaip palūkanų normų intervalas)

	2018 12 31	2017 12 31
<i>Makrofinansinė parama (MFP)</i>	0 %–3,82 %	0 %–4,54 %
<i>Euratomas</i>	0,08 %–5,76 %	0,08 %–5,76 %
<i>Mokėjimų balansas</i>	2,88 %–3,38 %	2,88 %–3,38 %
<i>Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (EFSM)</i>	0,50 %–3,75 %	0,62 %–3,75 %
<i>Likviduojama EAPB</i>	5,23 %–5,81 %	5,23 %–5,81 %

2.4.3.2. Kitos paskolos

	mln. EUR	
	2018 12 31	2017 12 31
<i>Paskolos su specialiomis sąlygomis</i>	64	78
<i>Likviduojamos EAPB būsto paskolos</i>	2	4
<i>Terminuotieji indėliai</i>	0	55
Iš viso	67	137
<i>Ilgalaikės</i>	38	61
<i>Trumpalaikės</i>	28	76

2018 m. gruodžio 31 d. kitų paskolų nominalioji vertė iš viso siekė 617 mln. EUR (2017 m. – 561 mln. EUR).

Paskolos su specialiomis sąlygomis – tai paskolos, suteiktos lengvatinėmis palūkanų normomis, bendradarbiaujant su ES nepriklausančiomis valstybėmis.

Terminuotieji indėliai daugiausia apima sumas, kurių terminas yra nuo 3 iki 12 mėnesių ir kurios neatitinka pinigų ekvivalentų apibrėžimo.

Kitų paskolų vertės sumažėjimas

	2017 12 31	Įsigijimai	Panaikinimas	Nurašymai	Kita	<i>mln. EUR</i> 2018 12 31
<i>Paskolos su specialiomis sąlygomis</i>	8	1	–	(0)	–	8
<i>Perimtos paskolos</i>	432	147	–	–	–	579
Iš viso	440	148	–	(0)	–	587

Perimtos paskolos – EIB suteiktos ir iš ES biudžeto garantuotos paskolos, kurių įsipareigojimai nevykdomi, ir visos teisės į kurias buvo perduotos ES atlikus mokėjimą iš Išorės veiksmų garantijų fondo arba ESIF garantijų fondo. Šių paskolų vertė yra visiškai sumažėjusi 579 mln. EUR suma (2017 m. – 432 mln. EUR). Reikalavimai mokėti pagal garantijas, pateikti 2018 m., iš dalies buvo padengti iš ankstesniais metais suformuotų finansinių atidėjinių. Pagal atitinkamus ES ir EIB susitarimus išieškojimo procedūrą siekiant susigrąžinti visas mokėtinas sumas ES vardu vykdo EIB.

2.5. IŠANKSTINIS FINANSAVIMAS

	<i>mln. EUR</i> Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
Ilgalaikis išankstinis finansavimas			
<i>Išankstinis finansavimas</i>	2.5.1	21 814	21 939
<i>Kiti avansai valstybėms narėms</i>	2.5.2	4 122	3 018
<i>Įnašas į patikos fondus</i>		71	64
		26 006	25 022
Trumpalaikis išankstinis finansavimas			
<i>Išankstinis finansavimas</i>	2.5.1	21 572	22 361
<i>Kiti avansai valstybėms narėms</i>	2.5.2	2 396	1 645
		23 968	24 005
Iš viso		49 974	49 027

Įvairioms programoms turėtų būti skirtos pakankamos išankstinio finansavimo sumos siekiant užtikrinti gavėjui reikiamą finansavimą projektui pradėti, taip pat kartu apsaugant ES finansinius interesus ir atsižvelgiant į teisinius, veiklos ir išlaidų veiksmingumo apribojimus. Visos išankstinio finansavimo sumos padidėjimas daugiausia susijęs su „kitų avansų valstybėms narėms“ padidėjimu (žr. **2.5.2** pastabą).

2.5.1. Išankstinis finansavimas

mln. EUR

	Bendra suma	Tarpuskaity vykdoma kaupimo principu	Grynoji suma 2018 12 31	Bendra suma	Tarpuskaity vykdoma kaupimo principu	Grynoji suma 2017 12 31
Pasidalijamasis valdymas						
<i>EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	3 743		3 743	3 735	–	3 735
<i>ERPF ir Sanglaudos fondas</i>	18 088	(3 461)	14 627	20 561	(5 678)	14 883
<i>ESF</i>	6 548	(1 147)	5 401	6 792	(1 182)	5 610
<i>Kita</i>	4 684	(2 498)	2 186	5 037	(2 267)	2 770
	33 063	(7 105)	25 958	36 125	(9 127)	26 998
Tiesioginis valdymas						
<i>Vykdo:</i>						
<i>Komisija</i>	12 531	(8 262)	4 269	12 165	(8 331)	3 834
<i>ES vykdomosios įstaigos</i>	15 012	(9 540)	5 472	13 843	(8 749)	5 094
<i>Patikos fondai</i>	585	(433)	152	440	(212)	228
	28 127	(18 234)	9 893	26 447	(17 292)	9 155
Netiesioginis valdymas						
<i>Vykdo:</i>						
<i>Kitos ES agentūros ir įstaigos</i>	762	(207)	555	723	(148)	575
<i>Trečiosios šalys</i>	1 546	(879)	667	1 586	(956)	630
<i>Tarptautinės organizacijos</i>	7 684	(5 053)	2 631	9 000	(5 879)	3 121
<i>Kiti subjektai</i>	9 107	(5 426)	3 681	7 753	(3 933)	3 820
	19 099	(11 565)	7 534	19 062	(10 916)	8 146
Iš viso	80 289	(36 904)	43 386	81 635	(37 335)	44 300
<i>Ilgalaikės</i>	21 814	–	21 814	21 939	–	21 939
<i>Trumpalaikės</i>	58 476	(36 904)	21 572	59 696	(37 335)	22 361

Išankstinis finansavimas reiškia išmokėtus pinigus, taigi – mokėjimų asignavimų panaudojimą. Kaip paaiškinta **1.5.7** pastaboje, tai yra avansai, todėl jie dar nėra įtraukti į apskaitą. Taigi, nors išankstinis finansavimas sumažina neįvykdytus įsipareigojimus (žr. **5.1** pastabą), jis yra išlaidos, kurios dar turi būti pripažintos finansinės veiklos ataskaitoje.

Pasidalijamojo valdymo atveju beveik visos išankstinio finansavimo sumos yra susijusios su dabartiniu programavimo laikotarpiu. Pradinis išankstinis finansavimas, kurio tarpuskaity nebus atlikta iki laikotarpio pabaigos, apskaitomas kaip ilgalaikis. Metinis išankstinis finansavimas, kurio tarpuskaity vykdoma kartą per metus, apskaitomas kaip trumpalaikis. 2018 m. buvo išmokėta 10 mlrd. EUR naujų išankstinio finansavimo lėšų. Išankstinio finansavimo sumos, susijusios su pasidalijamuoju valdymu, yra stabilios, palyginti su 2017 m., išskyrus sumų pagal „kitą“ pasidalijamąjį valdymą sumažėjimą. Tai susiję su Europos Sąjungos solidarumo fondu (sumos, skirtos atstatymui Italijoje po 2016–2017 m. žemės drebėjimo paremti). Šios sumos buvo išmokėtos kaip išankstinis finansavimas 2017 m. ir įtrauktos į išlaidas 2018 m.

Kalbant apie tiesioginį valdymą, išankstinio finansavimo sumos daugiausia susijusios su programa „Horizontas 2020“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemone.

Pagal netiesioginį valdymą išankstinis finansavimas daugiausia skirtas vidaus politikos programoms, pvz., „Erasmus“, „Galileo“ ir EGNOS, taip pat priemonėms, susijusioms su išorės santykiais, pvz., Europos kaimynystės priemonei (EKP), Vystomojo bendradarbiavimo priemonei (VBP) ir humanitarinei pagalbai.

Gautos išankstinio finansavimo garantijos

Tai yra garantijos, kurių Komisija tam tikrais atvejais reikalauja iš kitų nei valstybės narės gavėjų, kai jiems išmoka avansus (išankstinį finansavimą). Šios rūšies garantijų atveju turi būti parodytos dvi vertės: nominalioji ir einamoji. Nominaliosios vertės atsiradimas siejamas su garantijos buvimu. Einamosios vertės atveju garantija suteikiama, jeigu yra išankstinio finansavimo mokėjimas ir (arba) tolesni mokėjimai. 2018 m. gruodžio 31 d. gautų išankstinio finansavimo garantijų nominalioji vertė buvo 516 mln. EUR, o šių garantijų einamoji vertė – 420 mln. EUR (2017 m. – atitinkamai 620 mln. EUR ir 462 mln. EUR).

Tam tikras išankstinio finansavimo sumas, išmokėtas įgyvendinant Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintąją bendrąją programą (BP 7) ir programą „Horizontas 2020“, faktiškai garantuoja Dalyvių garantijų fondas (DGF). DGF – tai savitarpio paramos priemonė, kuria padengiama rizika, kylanti dėl gavėjų nesumokamų sumų įgyvendinant netiesioginius BP 7 ir programos „Horizontas 2020“ veiksmus. Visi netiesioginių veiksmų, kuriems skiriama ES dotacija, dalyviai DGF kapitalui skiria 5 % visos gautos sumos.

2018 m. gruodžio 31 d. bendra DGF dengiama išankstinio finansavimo suma buvo 2 mlrd. EUR (2017 m. – 1,9 mlrd. EUR). ES (atstovaujama Komisijos) veikia kaip DGF dalyvių vykdomasis įgaliojimas, tačiau fondo savininkai yra dalyviai.

Metų pabaigoje visas DGF turtas buvo 2,1 mlrd. EUR (2017 m. – 2,0 mlrd. EUR). DGF turtas taip pat apima Komisijos Ekonomikos ir finansų reikalų generalinio direktorato valdomą finansinį turtą. DGF yra atskiras nuo ES subjektas, todėl į šias ES metines finansines ataskaitas neįtraukiamas.

2.5.2. Kiti avansai valstybėms narėms

	mln. EUR	
	2018 12 31	2017 12 31
<i>Avansai valstybėms narėms, skirti pasidalijamojo valdymo principu valdomoms finansinėms priemonėms</i>	3 675	2 768
<i>Pagalbos schemos</i>	2 843	1 895
Iš viso	6 518	4 663
<i>Ilgalaikės</i>	4 122	3 018
<i>Trumpalaikės</i>	2 396	1 645

Avansai valstybėms narėms, skirti pasidalijamojo valdymo principu valdomoms finansinėms priemonėms

Įgyvendinant Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) programas įmanoma iš ES biudžeto valstybėms narėms išmokėti avansus, kad jos galėtų prisidėti prie finansinių priemonių (t. y. paskolų, nuosavo kapitalo investicijų ar garantijų). Šių finansinių priemonių sukūrimas ir valdymas yra valstybių narių, o ne Komisijos atsakomybė. Vis dėlto, iki metų pabaigos pagal šias priemones nepanaudotos lėšos tampa ES nuosavybe (kaip ir visų išankstinio finansavimo išmokų atveju), todėl jos ES balanse laikomos turtu.

2014–2020 m. laikotarpis

Apskaičiuota, kad pagal sanglaudos politiką iš išmokėtos 5 790 mln. EUR sumos 2018 m. gruodžio 31 d. dar nebuvo panaudota 3 590 mln. EUR. Į šią sumą įeina valstybių narių įnašai MVĮ iniciatyvai, kuria siekiama paskatinti bankų sektorių papildomai skolinti MVĮ (išmokėta 1 213 mln. EUR suma ir apskaičiuota, kad iš šios sumos nepanaudota 391 mln. EUR).

Metų pabaigoje liko nepanaudota 83 mln. EUR kaimo plėtrai skirtos sumos.

2007–2013 m. laikotarpis

Visos sumos, susijusios su sanglaudos politika, laikomos panaudotomis arba persikirstytomis kitoms priemonėms, todėl 2018 m. gruodžio 31 d. balanse jos neberodomos kaip turtas. Reikėtų pažymėti, kad faktinis įvairių priemonių įgyvendinimas bus peržiūrėtas užbaigiant programas.

Pagalbos schemos

Panašiai valstybių narių įvairioms pagalbos schemoms (valstybės pagalbai, EŽŪGF rinkos priemonėms arba EŽŪFKP investicinėms priemonėms) sumokėti avansai, kurie nebuvo panaudoti iki metų pabaigos, į

ES balansą įtraukiami kaip turtas (avansai). Komisija įvertino šiuos avansus remdamasi valstybių narių pateikta informacija; gautos sumos įtrauktos į pakategorę „Pagalbos schemos“.

2014–2020 m. laikotarpis

Metų pabaigoje nepanaudotos sumos sudarė 1 477 mln. EUR sanglaudos politikai ir 1 171 mln. EUR žemės ūkiui ir kaimo plėtrai skirtų lėšų.

2007–2013 m. laikotarpis

Apskaičiuota, kad 195 mln. EUR suma, išmokėta kaimo plėtrai, 2018 m. pabaigoje tebėra nepanaudota.

2.6. IŠ PREKYBOS GAUTINOS SUMOS IR NEPREKYBINĖS SUSIGRAŽINTINOS SUMOS

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
Ilgalaikės			
<i>Iš neprekybinių operacijų susigražintinos sumos</i>	2.6.1	397	594
<i>Iš prekybos operacijų gautinos sumos</i>	2.6.2	19	17
		416	611
Trumpalaikės			
<i>Iš neprekybinių operacijų susigražintinos sumos</i>	2.6.1	22 212	11 065
<i>Iš prekybos operacijų gautinos sumos</i>	2.6.2	2 036	689
		24 248	11 755
Iš viso		24 664	12 366

2.6.1. Iš neprekybinių operacijų susigražintinos sumos

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
Ilgalaikės			
<i>Valstybės narės</i>	2.6.1.1	397	594
		397	594
Trumpalaikės			
<i>Valstybės narės</i>	2.6.1.1	10 900	6 190
<i>Konkurencijos bylų baudos</i>	2.6.1.2	9 727	4 225
<i>Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos</i>	2.6.1.3	1 511	570
<i>Kitos susigražintinos sumos</i>		74	81
		22 212	11 065
Iš viso		22 609	11 659

2.6.1.1. Iš valstybių narių susigrąžintinos sumos

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
<i>TNI A sąskaitos</i>	5 609	3 113
<i>TNI atskiros sąskaitos</i>	1 612	1 617
<i>Gautini nuosavi ištekliai</i>	2 758	46
<i>Vertės sumažėjimas</i>	(991)	(997)
<i>Kita</i>	86	56
Nuosavų išteklių susigrąžintinos sumos	9 075	3 836
<i>Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)</i>	1 708	2 280
<i>Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP)</i>	859	955
<i>Laikinoji kaimo plėtros priemonė (LKPP)</i>	13	16
<i>Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos valstybėse kandidatėse programa (SAPARD)</i>	82	136
<i>Vertės sumažėjimas</i>	(788)	(804)
EŽŪGF ir Kaimo plėtros fondo susigrąžintinos sumos	1 875	2 583
Numatomos susigrąžinti išankstinio finansavimo sumos	145	182
Sumokėtas ir iš valstybių narių susigrąžintinas PVM	45	64
Kitos iš valstybių narių susigrąžintinos sumos	158	120
Iš viso	11 297	6 784
<i>Ilgalaikės</i>	397	594
<i>Trumpalaikės</i>	10 900	6 190

Iš valstybių narių gautinos ilgalaikės sumos daugiausia susijusios su neįvykdytais Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) atitikties patvirtinimo sprendimais. Su šiais sprendimais susijusios sumos susigrąžinamos dalimis kasmet.

Nuosavų išteklių susigrąžintinos sumos

A sąskaitos – mėnesinės ataskaitos, kuriose valstybės narės praneša Komisijai apie nustatytas, bet dar nesugrąžintas mokėtinas tradicinių nuosavų išteklių (TNI) sumas. TNI sudaro muitai ir cukraus mokesčiai, kuriuos Komisijos vardu renka valstybės narės.

2018 m. A sąskaitų duomenys apima TNI iš toliau paaiškintos pažeidimo bylos, taip pat iš patikrinimų ataskaitų. Šios bylos lemia padidėjimą išlaidų kategorijoje „A sąskaitos“. Kadangi taikomi delspinigiai (1,3 mlrd. EUR) už pavėluotą mokėjimą, šios sumos taip pat nurodomos šiose metinėse finansinėse ataskaitose (žr. **2.6.2** ir **3.7** pastabas).

Dėl šio pažeidimo 2018 m. kovo 8 d. Europos Komisija nusiuntė Jungtinei Karalystei oficialų pranešimą (Pažeidimas Nr. 2018/2008), nes ji atsisakė mokėti muitus į ES biudžetą, kaip reikalaujama pagal ES teisės aktus. Kadangi iš Jungtinės Karalystės nebuvo gauta patenkinamo atsakymo, 2018 m. rugsėjo 24 d. Komisija išsiuntė pagrįstą nuomonę ir 2018 m. gruodžio 19 d. nusprendė perduoti bylą ES Teisingumo Teismui. 2019 m. vasario 11 d. Jungtinė Karalystė atsakė į pagrįstą nuomonę. Šis atsakymas irgi buvo laikomas nepatenkinamu, ir 2019 m. kovo 6 d. Komisija patvirtino savo sprendimą dėl pažeidimo kreiptis į ES Teisingumo Teismą. Paraiška pateikta 2019 m. kovo 7 d. 2017 m. OLAF ataskaitoje buvo nustatyta, kad JK importuotojai, naudodami fiktyvias ir suklasotą sąskaitas faktūras ir neteisingas importo muitinės vertės deklaracijas, nesumokėjo didelės muitų sumos. Remdamasi OLAF ir JRC sukurta metodika ir turima informacija, Komisija mano, kad dėl to, jog JK pažeidė ES teisės aktus, 2011 m. lapkričio mėn. – 2017 m. spalio mėn. ES biudžeto nuostoliai sudarė 2,1 mlrd. EUR (grynoji suma, t. y. atskaičius surinkimo išlaidas, kurias JK pasilieka iš bendros 2,7 mlrd. EUR sumos). JK nesutinka su Komisijos taikytu pirmiau minėtų nuostolių apskaičiavimo metodu.

Be to, Komisija į apskaitą įtraukė nustatytų muitų vadovybės įvertį – 0,7 mlrd. EUR (iš jų didžiausią dalį sudaro taikomos palūkanos). JK su šia suma nesutinka.

Atskiros sąskaitos – nustatytos teisės į gautinas sumas, kurios nebuvo įtrauktos į A sąskaitas, nes valstybės narės jų nesugrąžino ir nebuvo pateikta jokių garantijų (arba kai garantijos buvo pateiktos, tačiau užginčyta suma). Remiantis valstybių narių kasmet teikiama informacija šių teisių vertė gali sumažėti.

Gautini nuosavi ištekliai – pagal 2018 m. gruodžio 12 d. priimtą Taisomąjį biudžetą Nr. 6/2018 susigrąžintinos sumos. Valstybės narės šias sumas turėjo sumokėti 2019 m. sausio mėn. pirmąją darbo dieną.

EŽŪGF ir Kaimo plėtros fondo susigrąžintinos sumos

Į šį punktą visų pirma įtrauktos sumos, kurias valstybės narės buvo skolingos 2018 m. gruodžio 31 d., kaip 2018 m. spalio 15 d. deklaravo ir patvirtino valstybės narės. Įvertinamos susigrąžintinos sumos, susidariusios po šio deklaravimo iki 2018 m. gruodžio 31 d. Komisija taip pat įvertina pagalbos gavėjų mokėtinų sumų, kurių gražinimas neįtikimas, vertės sumažinimą. Tai, kad atliekamas toks patikslinimas, nereiškia, kad Komisija atsisako teisės ateityje susigrąžinti šias sumas. Tikslinant atimama 20 % – tiek valstybėms narėms leidžiama išskaičiuoti administracinės sąnaudos padengti.

2.6.1.2. Iš konkurencijos bylų baudų susigrąžintinos sumos

	mln. EUR	
	2018 12 31	2017 12 31
<i>Iš baudų susigrąžintina bendra suma</i>	13 022	7 679
<i>Laikinieji mokėjimai</i>	(3 131)	(3 282)
<i>Vertės sumažėjimas</i>	(164)	(172)
Iš viso	9 727	4 225
<i>Ilgalaikės</i>	–	–
<i>Trumpalaikės</i>	9 727	4 225

Trumpalaikiai mokėjimai daugiausia susiję su pinigų įplaukais iš įmonių, kurios vis dėlto pateikė apeliacinį skundą arba vis dar turi galimybę apskųsti sprendimus dėl baudų ES teismuose. Neapibrėžtasis įsipareigojimas parodomas dėl tikimybės, kad šias sumas reikės grąžinti įmonėms (žr. **4.1.4** pastabą).

Įmonės, kurioms skirtos baudos ir kurios pateikė arba planuoja pateikti apeliacinį skundą, turi galimybę atlikti išankstinius mokėjimus arba pateikti Komisijai banko garantijas. Dėl iki metų pabaigos nesumokėtų baudų, kurias sudarė 9 354 mln. EUR (2017 m. 4 004 mln. EUR), Komisija priėmė garantijas.

Dėl vertės sumažėjimo nurašytos sumos rodo, kokia suma Komisija kiekvienu atveju įvertino nesurinktas arba garantija neužtikrintas baudas, kurių Komisija nesitiki susigrąžinti.

Iš konkurencijos bylų baudų gautinų sumų padidėjimas daugiausia susijęs su dviem didelėmis baudomis (bendra suma – 5 339 mln. EUR), kai atitinkamos įmonės baudą padengė Komisijos priimtomis banko garantijomis.

2.6.1.3. Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos

	mln. EUR	
	2018 12 31	2017 12 31
<i>Kitos sukauptos pajamos</i>	1 240	328
<i>Su neprekybinėmis operacijomis susijusios būsimųjų laikotarpių sąnaudos</i>	272	241
Iš viso	1 511	570
<i>Ilgalaikės</i>	–	–
<i>Trumpalaikės</i>	1 511	570

Kitos sukauptos pajamos apima 1 146 mln. EUR sumą, kurią Komisija numato susigrąžinti iš valstybių narių sanglaudos srityje. Lėšos bus susigrąžintos patikrinus ir patvirtinus 2019 m. vasario 15 d. valstybių narių pateiktas metines finansines ataskaitas. Ši valstybių narių metinių ataskaitų tvirtinimo procedūra pirmą kartą įtraukta į sanglaudos sritį 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

2.6.2. Iš prekybos operacijų gautinos sumos

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
Ilgalaikės		
<i>Kitos gautinos sumos</i>	19	17
	19	17
Trumpalaikės		
<i>Klientai</i>	232	241
<i>Iš klientų gautinų sumų vertės sumažėjimas</i>	(143)	(141)
<i>Su prekybos operacijomis susijusios būsimųjų laikotarpių sąnaudos</i>	243	259
<i>Kita</i>	1 704	331
	2 036	689
Iš viso	2 055	707

Kitos gautinos sumos sudaro 1,4 mlrd. EUR sukaupytų delspinigių už nuosavus išteklius, iš kurių 1,3 mlrd. EUR yra susiję su **2.6.1.1** pastaboje jau minėtais atvejais.

2.7. ATSARGOS

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
<i>Mokslinės medžiagos</i>	52	45
<i>Kita</i>	21	250
Iš viso	73	295

2.8. PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
<i>Iždo sąskaitos ir sąskaitos centriniuose bankuose</i>		12 932	20 078
<i>Einamosios sąskaitos</i>		79	152
<i>Avansinės sąskaitos</i>		5	5
<i>Pervedimai (pinigai kelyje)</i>		0	0
<i>Biudžeto vykdymo banko sąskaitos</i>	2.8.1	13 017	20 236
<i>Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms</i>	2.8.2	2 377	1 608
<i>Su baudomis susiję pinigai</i>	2.8.3	1 438	1 234
<i>Su kitomis institucijomis, agentūromis ir įstaigomis susiję pinigai</i>		1 167	999
<i>Su patikos fondais susiję pinigai</i>		114	34
Iš viso		18 113	24 111

2.8.1. Biudžeto vykdymo banko sąskaitos

Ši kategorija apima lėšas, kurias Komisija laiko savo banko sąskaitose kiekvienoje valstybėje narėje ir ELPA šalyje (ižde arba centriniame banke), komercinių bankų einamosiose ir avansinėse sąskaitose, taip pat pinigus smulkioms išlaidoms. 2018 m. pabaigoje iždo likutis susidarė dėl šių pagrindinių priežasčių:

- Kalbant apie nuosavus išteklius, metų pabaigoje iždo likutis buvo 0,75 mlrd. EUR, kuriuos kai kurios valstybės narės sumokėjo avansu pagal patvirtintą Taisomąjį biudžetą Nr. 6, priimtą 2018 m.
- 2018 m. galutinai surinkta ir į jokią taisomąjį biudžetą dar neįtraukta baudų, kurias Komisija skyrė už konkurencijos taisyklių pažeidimą, suma (1,4 mlrd. EUR) taip pat yra dalis metų pabaigos iždo likučio.

- Į išdo likutį taip pat įtraukti 7,4 mlrd. EUR asignuotųjų pajamų ir kitų mokėjimų asignavimų.

2.8.2. Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms

Parodytos šios kategorijos sumos yra pirmiausia susijusios su pinigų ekvivalentais, kuriuos Komisijos vardu valdo patikėtiniai ir kurie skirti konkrečioms iš ES biudžeto finansuojamoms finansinių priemonių programoms įgyvendinti ir pinigai ir pinigų ekvivalentai, laikomi garantijų fonduose, susijusiuose su biudžeto garantija (žr. **2.4.1** pastabą). Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms ir garantijų fondams, gali būti naudojami tik įgyvendinant atitinkamas programas.

2.8.3. Su baudomis susiję pinigai

Tai pinigų sumos, susijusios su Komisijos skirtomis baudomis, dėl kurių byla dar nėra baigta. Šios sumos laikomos specialiose indėlių sąskaitose, kurios nenaudojamos jokiai kitai veiklai. Jeigu kita šalis pateikė apeliacinį skundą arba nežinoma, ar ji pateiks apeliacinį skundą, ta suma nurodoma kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas **4.1.4** pastaboje.

Nuo 2010 m. visos naujos laikinai surinktos baudos yra Komisijos valdomos BUFI fonde ir investuojamos į finansines priemones, priskiriamas laikomų parduoti kategorijai (žr. **2.4.1** pastabą).

ĮSIPAREIGOJIMAI

2.9. PENSIJOS IR KITOS IŠMOKOS DARBUOTOJAMS

Išmokų darbuotojams sistemos grynasis įsipareigojimas

mln. EUR

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	Iš viso 2018 12 31	Iš viso 2017 12 31
Nustatytų išmokų įsipareigojimas	70 017	1 865	8 990	80 871	73 560
Plano turtas	nėra duomenų	(119)	(296)	(415)	(438)
Grynasis įsipareigojimas	70 017	1 746	8 694	80 456	73 122

Bendro išmokų darbuotojams įsipareigojimo padidėjimas susijęs daugiausia su Europos pareigūnų pensijų sistemos grynojo įsipareigojimo padidėjimu. Per metus už paslaugas sukauptos teisės yra didesnės nei per metus išmokėtos išmokos. Be to prisideda metinės palūkanų išlaidos (įsipareigojimų diskontavimo likvidavimas) ir aktuariniai nuostoliai, kai didelė suma susijusi su **2.9.1** pastaboje nurodytu patobulinimu.

2.9.1. Europos pareigūnų pensijų sistema

Šis nustatytų išmokų įsipareigojimas reiškia numatomų būsimų mokėjimų, kuriuos ES turi atlikti, kad įvykdytų pensijų įsipareigojimus, kylančius iš darbuotojo tarnybos dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, dabartinę vertę. Sistema yra nuolatinė, todėl visos išmokos, kurios kasmet turi būti išmokėtos iš sistemos, kiekvienais metais yra įtraukiamos į ES biudžetą.

Laikantis Tarnybos nuostatų 83 straipsnio, pagal šią pensijų sistemą numatytos išmokos mokamos per ES biudžetą. Sistema finansuojama sąlyginai, ir valstybės narės kolektyviai garantuoja šių išmokų mokėjimą. Privaloma pensijų įmoka (dabar – 10,0 %) atskaitoma iš aktyvių pensijų sistemos dalyvių bazinio darbo užmokesčio. Šie įnašai laikomi tų metų biudžeto pajamomis ir apskritai padeda finansuoti ES išlaidas (taip pat žr. **3.6** pastabą).

Pensijų sistemos įsipareigojimai įvertinti remiantis darbuotojų ir į pensiją išėjusių darbuotojų skaičiumi 2018 m. gruodžio 31 d., taip pat tą dieną taikytomis Tarnybos nuostatų taisyklėmis. Šis vertinimas buvo atliktas taikant 39 TVSAS metodiką (taip pat 12 ES apskaitos taisyklę). Kaip jau pažymėta 2017 m. metinėse finansinėse ataskaitose, atitinkamos Komisijos tarnybos ėmėsi veiksmų, kad sustiprintų duomenų rinkimo metodus, taip pat patobulintų prielaidas bei skaičiavimo metodus. Vienas iš šio darbo rezultatų buvo tikslesnis įsipareigojimų, susijusių su maitintojo netekusių asmenų pensijomis (t. y. kai darbuotojas yra miręs), įvertinimas naudojant pačią naujausią aktuarinę praktiką. Šio patobulinto metodo poveikis 2018 m. įsipareigojimui yra 2,1 mlrd. EUR padidėjimas. Jei šis metodas būtų naudotas 2017 m., tas įsipareigojimas būtų buvęs 2,3 mlrd. EUR didesnis, palyginti su ankstesniu metodu.

2.9.2. Kitos pensijų išmokų sistemos

Prie šios kategorijos priskiriami pensijų įsipareigojimai esamiems ir buvusiems Komisijos, Teisingumo Teismo (ir Bendrojo Teismo) ir Audito Rūmų nariams, Tarybai, ombudsmenui, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnams ir Europos Sąjungos tarnautojų teismo nariams. Į šią kategoriją taip pat įtraukti įsipareigojimai, susiję su tam tikrų Europos Parlamento narių pensijomis.

2.9.3. Bendroji sveikatos draudimo sistema

Be pirmiau minėtų pensijų išmokų sistemų, įvertinamas ES įsipareigojimas bendrajai sveikatos draudimo sistemai, susijęs su sveikatos priežiūros išlaidomis, kurios turi būti apmokėtos darbuotojams išėjus iš darbo (atskaičiavus jų įnašus). Kaip nurodyta **1.5.10** pastaboje, apskaičiuojant šį įsipareigojimą atsižvelgiama į visą aktyviosios tarnybos laikotarpį, užtikrinant, kad ir pensijos, ir ligos draudimo sistemos, numatytos pasibaigus darbuotojų tarnybos laikui, būtų apskaitomos nuosekliai. Atsižvelgę į

įsipareigojimą teisingai parodyti pagrindinės situacijos ekonominę esmę, kaip to reikalaujama tiek pagal apskaitos taisykles, tiek pagal TVSAS, priskirdami išmokas tarnybos laikotarpiams, griežčiau neinterpretavome 39-ojo TVSAS. Jeigu būtų kaupiamos visų pareigūnų bendrosios sveikatos draudimo sistemos išlaidos per 10 metų, o ne darbuotojo aktyvios tarnybos laikotarpiu, metų pabaigoje tokio metodo poveikis nustatytų išmokų įsipareigojimui padidėtų 3 mlrd. EUR. Tačiau, kaip jau nurodyta, šis griežtesnis metodas nebūtų suderinamas su sąžiningo pateikimo kokybine charakteristika, todėl pagal 1-ąją apskaitos taisyklę ir TVSAS konceptualiuosius pagrindus nebūtų laikoma, kad pateikiama informacija yra patikima. Šis įvertis labai priklauso nuo dabartinio personalo administracinio statuso raidos (visų pirma nuo to, kiek terminuotas darbo sutartis turinčių darbuotojų ateityje turėtų tapti pareigūnais).

Išmokų darbuotojams nustatytų išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės pokytis

Nustatytų išmokų įsipareigojimo dabartinė vertė – numatomų būsimų mokėjimų, reikalingų įvykdyti įsipareigojimui, kylančiam iš darbuotojo tarnybos dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, diskontuota vertė.

Nustatytų išmokų įsipareigojimo einamųjų metų pokyčio analizė pateikta toliau:

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	<i>mln. EUR</i> Iš viso
Dabartinė vertė 2017 12 31	63 951	1 854	7 756	73 560
Pripažinta finansinės veiklos ataskaitoje				
<i>Einamoji paslaugų savikaina</i>	2 716	87	270	3 074
<i>Palūkanų išlaidos</i>	1 215	32	155	1 402
Pripažinta kaip grynasis turtas				
<i>Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai</i>				
<i>Aktuarinis (pelnas) / nuostoliai dėl patirties</i>	3 380	(15)	4	3 369
<i>Aktuarinis (pelnas) / nuostoliai dėl demografinių prielaidų</i>	–	1	–	1
<i>Aktuarinis (pelnas) / nuostoliai dėl finansinių prielaidų</i>	251	(36)	901	1 115
Kita				
<i>Išmokėtos išmokos</i>	(1 496)	(58)	(96)	(1 650)
Dabartinė vertė 2018 12 31	70 017	1 865	8 990	80 872

Einamoji paslaugų savikaina yra nustatytų išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės padidėjimas dėl paslaugų dabartiniams nariams einamuoju laikotarpiu.

Palūkanų išlaidos – nustatytų išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl to, kad vienu laikotarpiu priartėjama prie išmokų mokėjimo laiko.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai iš patirties – skirtumų tarp ankstesnių 2018 m. skirtų aktuarinių prielaidų ir to, kas iš tiesų įvyko 2018 m., padariniai. Į šią sumą įeina **2.9.1** pastaboje minimas pagerėjimas.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai dėl aktuarinių prielaidų (demografinių ir finansinių, pvz., diskonto normų ir tikėtino darbo užmokesčio padidinimo) atsiranda, kai šios prielaidos atnaujinamos, siekiant atspindėti pasikeitusias pagrindines sąlygas.

Išmokos (pavyzdžiui, pensijos arba medicininių išlaidų kompensacijos) mokamos per metus pagal sistemos taisykles. Dėl šių išmokų sumažėjo nustatytų išmokų įsipareigojimas.

Plano turtas

mln. EUR

	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	Iš viso
Dabartinė vertė 2017 12 31	137	301	438
<i>Plano turto grynasis pokytis</i>	<i>(18)</i>	<i>(5)</i>	<i>(23)</i>
Dabartinė vertė 2018 12 31	119	296	415

Aktuarinės prielaidos. Išmokos darbuotojams

Pagrindinės aktuarinės prielaidos, naudojamos dviejų pagrindinių ES išmokų darbuotojams sistemų vertinimui, pateikiamos toliau:

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Bendroji sveikatos draudimo sistema
2018		
<i>Nominali diskonto norma</i>	1,9 %	2,0 %
<i>Tikėtina infliacijos norma</i>	1,4 %	1,5 %
<i>Realio diskonto norma</i>	0,5 %	0,5 %
<i>Numatoma atlyginimo padidėjimo norma</i>	1,9 %	1,8 %
<i>Medicinos išlaidų normų tendencijos</i>	<i>nėra duomenų</i>	3,0 %
<i>Pensinis amžius</i>	63 / 64 / 66	63 / 64 / 66
2017		
<i>Nominali diskonto norma</i>	1,9 %	2,0 %
<i>Tikėtina infliacijos norma</i>	1,5 %	1,6 %
<i>Realio diskonto norma</i>	0,4 %	0,4 %
<i>Numatoma atlyginimo padidėjimo norma</i>	1,8 %	1,7 %
<i>Medicinos išlaidų normų tendencijos</i>	<i>nėra duomenų</i>	3,0 %
<i>Pensinis amžius</i>	63 / 64 / 66	63 / 64 / 66

Mirtingumo lygis 2017 ir 2018 m. pagrįstas ES valstybės tarnautojų gyvenimo trukmės lentele (2018 m. TVTGTL).

Nominali diskonto norma nustatyta kaip nulinės atkarpos obligacijų eurais pelningumas (2018 m. gruodžio mėn. jų terminas buvo 20 metų Europos pareigūnų pensijų sistemos (PSEO) atveju ir 25 metų bendrosios sveikatos draudimo sistemos atveju). Naudojamas infliacijos lygis yra per lygiavertį laikotarpį numatomas infliacijos lygis. Jis turi būti nustatomas empiriškai, remiantis numatomomis Europos finansų rinkų indeksuojamų obligacijų vertėmis. Realio diskonto norma apskaičiuojama pagal nominalią diskonto normą ir numatomą ilgalaikį infliacijos lygį.

Jautrumo analizė

Jautrumo analizė grindžiama modeliavimu, kuris keičiasi, ceteris paribus, atitinkamų prielaidų verte ir stebėjimu, kaip modelis reaguoja.

Bendrosios sveikatos draudimo sistemos jautrumas

Numatomų medicinos išlaidų normų dešimties bazinių punktų pokytis turėtų tokį poveikį:

mln. EUR

	2018		2017	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
<i>Bendri grynujų periodinių medicinos išlaidų, atsirandančių pasibaigus tarnybos laikui, einamosios paslaugų savikainos ir palūkanų sąnaudų komponentai</i>	12	(12)	11	(11)
<i>Nustatytų išmokų įsipareigojimas</i>	253	(246)	220	(213)

Numatomos diskonto normos dešimties bazinių punktų (0,1 %) pokytis turėtų tokį poveikį:

mln. EUR

	2018		2017	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
<i>Nustatytų išmokų įsipareigojimas</i>	(219)	226	(188)	194

Numatomo darbo užmokesčio padidėjimo dešimties bazinių punktų (0,1 %) pokytis turėtų tokį poveikį:

mln. EUR

	2018		2017	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
<i>Nustatytų išmokų įsipareigojimas</i>	(26)	25	(25)	24

Prognozuojamo pensinio amžiaus pakeitimas vieneriais metais turėtų tokį poveikį:

mln. EUR

	2018		2017	
	Padidėjimas vienais metais	Sumažėjimas vienais metais	Padidėjimas vienais metais	Sumažėjimas vienais metais
<i>Nustatytų išmokų įsipareigojimas</i>	(91)	54	(82)	44

Europos pareigūnų pensijų sistemos jautrumas

Numatomos diskonto normos dešimties bazinių punktų (0,1 %) pokytis turėtų tokį poveikį:

mln. EUR

	2018		2017	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
<i>Nustatytų išmokų įsipareigojimas</i>	(1 434)	1 478	(1 281)	1 319

Numatomo darbo užmokesčio padidėjimo dešimties bazinių punktų (0,1 %) pokytis turėtų tokį poveikį:

mln. EUR

	2018		2017	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
<i>Nustatytų išmokų įsipareigojimas</i>	1 427	(1 388)	1 313	(1 192)

Prognozuojamo pensinio amžiaus pakeitimas vieneriais metais turėtų tokį poveikį:

mln. EUR

	2018		2017	
	Padidėjimas vienais metais	Sumažėjimas vienais metais	Padidėjimas vienais metais	Sumažėjimas vienais metais
<i>Nustatytų išmokų įsipareigojimas</i>	(573)	645	(496)	639

2.10. ATIDĖJINIAI

mln. EUR

	Suma 2017 12 31	Papildomi atidėjiniai	Nepanaudo- tos panaikinto s sumos	Panaudo- tos sumos	Perkėlimas iš vienos kategorijos į kitą	Įverčio pokytis	Suma 2018 12 31
<i>Teismo bylos</i>							
<i>Žemės ūkis</i>	49	270	(2)	(47)	–	–	270
<i>Sanglauda</i>	20	–	(20)	–	–	–	(0)
<i>Kita</i>	120	3	(19)	(2)	–	(1)	100
<i>Branduolinės įrangos</i>	1 934	–	–	(34)	–	32	1 933
<i>išmontavimas</i>							
<i>Finansiniai atidėjiniai</i>	1 115	590	(7)	(149)	–	2	1 551
<i>Baudos</i>	27	–	(27)	–	–	–	–
<i>Kita</i>	272	38	(38)	(18)	–	24	278
Iš viso	3 538	901	(115)	(249)	–	57	4 132
Ilgalaikiai	2 880	704	(38)	(52)	(272)	59	3 281
Trumpalaikiai	659	197	(77)	(197)	272	(2)	852

Atidėjiniai yra patikimai apskaičiuotos su praeities įvykiais susijusios sumos, kurias turbūt teks sumokėti iš ES biudžeto ateityje.

Teismo bylos

Tai yra su įvairiomis vykstančiomis teismo bylomis susijusių sumų, kurias numatoma išmokėti po metų pabaigos, įvertis.

Branduolinės įrangos išmontavimas

2017 m. buvo atnaujintas šio atidėjinio pagrindas atsižvelgiant į JRC eksploatavimo nutraukimo ir atliekų tvarkymo (ENAT) programą (atnaujinta 2017 m.). Drauge su nepriklausoma ENAT programos ekspertų grupe buvo atlikta strategijos, o taip pat biudžeto ir personalo poreikių peržiūra. Tai geriausias turimas biudžeto ir darbuotojų, reikalingų Ispros, Gelio, Karlsruhės ir Peteno JRC padalinių eksploatavimo nutraukimui užbaigti, įvertis.

Remiantis ES apskaitos taisyklėmis, šis atidėjinys indeksuotas atsižvelgiant į infliaciją ir po to diskontuotas iki jo grynosios dabartinės vertės (naudojant apsikaitimo sandorių eurais kreivę). 2018 m. gruodžio 31 d. visas atidėjinys buvo 1 933 mln. EUR, ši suma išskaidyta į sumas, kurias numatoma panaudoti 2018 m. (31 mln. EUR) ir vėliau (1 902 mln. EUR).

Reikia pažymėti, kad ilgalaikiam branduolinių įrenginių eksploatavimo nutraukimo planavimui būdingas neuztikrintumas galėtų turėti įtakos šiam įverčiui, ir jis ateityje galėtų labai padidėti. Pagrindinės neuztikrintumo priežastys susijusios su įrenginių, kurių eksploatavimas nutraukiamas, galutine būkle, branduolinėmis medžiagomis, atliekų tvarkymo ir šalinimo aspektais, nepakankama nacionalinių reguliavimo rėmų apibrėžtimi arba jos nebuvimu, sudėtingu ir ilgai trunkančiu licencijų išdavimo procesu ir būsimais pokyčiais eksploatavimo nutraukimo pramonės rinkoje.

Finansiniai atidėjiniai

Iš esmės tai atidėjiniai, atitinkantys apskaičiuotus nuostolius, kurie bus patirti dėl garantijų, išduotų pagal įvairias finansines priemones, pagal kurias įgaliotieji subjektai turi teisę teikti garantijas savo vardu, bet ES sąskaita ir rizika. Su garantijomis susijusi ES finansinė rizika yra apribota ir palaipsniui kaupiamas finansinis turtas, kad būtų galima padengti būsimus reikalavimus mokėti pagal garantijas. Į šią išlaidų kategoriją taip pat įtraukti atidėjiniai negrąžintoms paskoloms Sirijai, kurias išdavė EIB pagal savo išorės skolinimo įgaliojimą ir kurioms suteikta ES garantija per Išorės veiksmų garantijų fondą. Ilgalaikiai finansiniai atidėjiniai diskontuojami iki jų grynosios dabartinės vertės.

Finansinių atidėjinių padidėjimas susijęs su garantuojamų operacijų pagal programą „Horizontas 2020“ ir COSME finansines priemones apimties padidėjimu.

2.11. FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai			
Finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina	2.11.1	53 281	50 061
Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas	2.11.2	7	2
		53 289	50 063
Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai			
Finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina	2.11.1	2 602	6 850
Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas	2.11.2	15	–
		2 617	6 850
Iš viso		55 906	56 913

2.11.1. Finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
Pasiskolintos lėšos finansinei paramai	2.11.1.1	53 872	54 841
Kiti finansiniai įsipareigojimai	2.11.1.2	2 012	2 070
Iš viso		55 884	56 911
<i>Ilgalaikiai</i>		<i>53 281</i>	<i>50 061</i>
<i>Trumpalaikiai</i>		<i>2 602</i>	<i>6 850</i>

2.11.1.1. Pasiskolintos lėšos finansinei paramai

mln. EUR

	EFSP	Mokėjimų balansas	MFP	Euratoma s	Likvidu ojama EAPB	Iš viso
<i>Iš viso 2017 12 31</i>	<i>47 456</i>	<i>3 114</i>	<i>3 924</i>	<i>250</i>	<i>97</i>	<i>54 841</i>
<i>Naujos pasiskolintos lėšos</i>	<i>4 500</i>	<i>–</i>	<i>515</i>	<i>50</i>	<i>–</i>	<i>5 065</i>
<i>Grąžintos sumos</i>	<i>(4 500)</i>	<i>(1 350)</i>	<i>(56)</i>	<i>(46)</i>	<i>–</i>	<i>(5 952)</i>
<i>Valiutų keitimo kursų skirtumai</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>(0)</i>	<i>(1)</i>	<i>(1)</i>
<i>Balansinės vertės pokyčiai</i>	<i>(56)</i>	<i>(30)</i>	<i>5</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>(82)</i>
Iš viso 2018 12 31	47 400	1 734	4 388	254	97	53 872
<i>Ilgalaikės</i>	<i>46 800</i>	<i>200</i>	<i>4 309</i>	<i>213</i>	<i>–</i>	<i>51 521</i>
<i>Trumpalaikės</i>	<i>600</i>	<i>1 534</i>	<i>79</i>	<i>41</i>	<i>97</i>	<i>2 350</i>

Pasiskolintas lėšas daugiausia sudaro pažymėjimais patvirtintos skolos, kurių vertė lygi 53 725 mln. EUR (2017 m. – 54 674 mln. EUR). Balansinės vertės pokyčiai atitinka sukauptų palūkanų pokyčius.

Be likviduojamos EAPB, pirmiau minėtų pasiskolintų sumų grąžinimas galiausiai užtikrinamas ES biudžeto garantijomis (žr. 4.1.2 pastabą), taigi ir kiekvienos valstybės narės garantijomis.

Faktinės pasiskolintoms lėšoms taikomos palūkanų normos (pateikiamos kaip palūkanų normų intervalas)

	2018 12 31	2017 12 31
<i>Makrofinansinė parama (MFP)</i>	0 %–3,82 %	0 %–4,54 %
<i>Euratomas</i>	0 %–5,68 %	0 %–5,68 %
<i>Mokėjimų balansas</i>	2,88 %–3,38 %	2,88 %–3,38 %
<i>Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (EFSM)</i>	0,50 %–3,75 %	0,62 %–3,75 %
<i>Likviduojama EAPB</i>	6,91 %–8,97 %	6,91 %–8,97 %

2.11.1.2. Kiti finansiniai įsipareigojimai

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
Ilgalaikiai		
<i>Finansinės nuomos įsipareigojimai</i>	1 331	1 456
<i>Pastatai, už kuriuos apmokėta dalimis</i>	314	305
<i>Kita</i>	115	159
	1 760	1 920
Trumpalaikiai		
<i>Finansinės nuomos įsipareigojimai</i>	93	89
<i>Pastatai, už kuriuos apmokėta dalimis</i>	29	24
<i>Gražintinos baudos</i>	125	13
<i>Kita</i>	5	24
	252	150
Iš viso	2 012	2 070

Finansinės nuomos įsipareigojimai

mln. EUR

Aprašymas	Būsimos mokėtinos sumos			Iš viso įsipareigojimų
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	
<i>Žemė ir pastatai</i>	86	428	893	1 407
<i>Kitas ilgalaikis turtas</i>	7	10	–	17
Iš viso 2018 12 31	93	438	893	1 424
<i>Palūkanos</i>	60	216	196	472
Iš viso būsimų minimalių nuomos įmokų 2018 12 31	153	654	1 089	1 896
<i>Iš viso būsimų minimalių nuomos įmokų 2017 12 31</i>	158	682	1 271	2 111

Minėtos su nuoma ir pastatais susijusios sumos turės būti finansuojamos iš būsimų biudžetų.

2.11.2. Tikraja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficit

mln. EUR

Išvestinės finansinės priemonės rūšis	2018 12 31		2017 12 31	
	Tariamoji suma	Tikroji vertė	Tariamoji suma	Tikroji vertė
<i>Kapitalo portfelio garantija</i>	536	20	–	–
<i>Užsienio valiutos pasirinkimo sandoris (kainų skirtumas)</i>	11	2	9	2
Iš viso	546	22	9	2
<i>Ilgalaikiai</i>	82	7	9	2
<i>Trumpalaikiai</i>	464	15	–	–

Kapitalo portfelio garantija

Garantijos, suteikiamos nuosavybės vertybinių popierių portfeliui, klasifikuojamos kaip finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikraja verte kaip perteklius arba deficit, kadangi jie neatitinka finansinės garantijos įsipareigojimo apibrėžties (žr. **1.5.12** pastabą). 2018 m. gruodžio 31 d. ši išlaidų kategorija

susijusi su ES garantija, suteikta pagal programą „Horizontas 2020“ EIB grupės nuosavo kapitalo operacijų portfeliams (žr. **2.4.1** pastabą). ES finansinis įsipareigojimas vertinamas pagal pagrindinių investicijų vertę.

Užsienio valiutos pasirinkimo sandoris

2018 m. gruodžio 31 d. ES turėjo išvestinę finansinę priemonę (užsienio valiutos pasirinkimo sandorį – kainų skirtumu grindžiamą pasirinkimo sandorį), per kurią ji padengia užsienio valiutos kurso (UHA) devalvaciją dėl paskolų, kurias finansų įstaigos teikia MVĮ Ukrainoje, kad padidintų jų galimybes gauti finansavimą, o taip pat paskolų sąlygų patrauklumą Ukrainoje. Pagal sutarties sąlygas UHA/EUR santykio devalvacijos atveju ES savo partneriams suteikia galimybę kiekvienos reikalavimus atitinkančios paskolos atveju pareikalauti iki 30 % dydžio ES įnašo.

Tikrąja verte vertinamų finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės hierarchija

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
1 lygis. Kotiruojamos kainos aktyviosiose rinkose	–	–
2 lygis. Kiti nei kotiruojamos kainos stebimi duomenys	2	2
3 lygis. Vertinimo metodas, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis	20	–
Iš viso	22	2

2.11.3. Finansinės garantijos įsipareigojimai

Pagal ESIF inovacijų ir infrastruktūros liniją (II liniją) EIB išduota ESIF garantija EIB skolos portfeliui priskiriama prie finansinių garantijų įsipareigojimo. 2018 m. gruodžio 31 d. ESIF finansinės garantijos įsipareigojimas buvo lygus 0 EUR, nes pagal garantiją gautinos pajamos viršija tikėtinus nuostolius (žr. **4.1.1** pastabą).

2.12. MOKĖTINOS SUMOS

mln. EUR

	Bendra suma	Patikslini- nimai	Grynoji suma 2018 12 31	Bendra suma	Patikslini- nimai	Grynoji suma 2017 12 31
Prašymai kompensuoti išlaidas ir sąskaitas faktūros, kurias pateikė						
<i>Valstybės narės:</i>						
<i>EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	247	–	247	481	–	481
<i>ERPF ir Sanglaudos fondas</i>	10 761	(1 724)	9 037	12 602	(883)	11 719
<i>ESF</i>	5 195	(496)	4 699	4 183	(264)	3 919
<i>Kita</i>	632	(75)	557	746	(280)	466
<i>Privatieji ir viešieji subjektai</i>	1 461	(179)	1 282	1 563	(144)	1 419
Iš viso gautų prašymų kompensuoti išlaidas ir sąskaitų faktūrų	18 296	(2 475)	15 821	19 574	(1 571)	18 004
EŽŪGF	14 772	nėra duomenų	14 772	11 534	nėra duomenų	11 534
Iš nuosavų išteklų	769	nėra duomenų	769	8 836	nėra duomenų	8 836

mokėtinos sumos						
Įvairios mokėtinos sumos	570	nėra duomenų	570	341	nėra duomenų	341
Kita	294	nėra duomenų	294	333	nėra duomenų	333
Iš viso	34 701	(2 475)	32 227	40 618	(1 571)	39 048

Mokėtinos sumos apima gautas, bet iki metų pabaigos neapmokėtas sąskaitas faktūras ir išlaidų deklaracijas. Iš pradžių jos pripažįstamos sąskaitų faktūrų arba išlaidų deklaracijų gavimo metu, nurodant prašomą sumą. Vėliau mokėtinos sumos patikslinamos atsižvelgiant tik į sumas, kurios buvo patvirtintos atlikus išlaidų peržiūrą, ir sumas, kurios laikomos tinkamomis finansuoti. Sumos, kurios laikomos netinkamomis finansuoti, įtraukiamos į skiltį „Patikslinimai“; didžiausios sumos susijusios su struktūriniais veiksmis.

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, struktūriniais fondams (ERPF ir ESF), Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF) taikomame Bendrųjų nuostatų reglamente (BNR) numatyta, kad ES biudžetas apsaugomas sistemingai atidedant 10 % atliktų tarpinių mokėjimų. Pasibaigus BNR ataskaitiniams metams (liepos 1 d. – birželio 30 d.) iki vasario mėn. užbaigiamas kontrolės ciklas: vadovaujančiosios institucijos atlieka valdymo patikrinimus, o audito institucijos – auditus. Komisija išnagrinėja atitinkamų valstybių narių institucijų pateiktus patikinimo dokumentus ir ataskaitas. Galutinis likutis sumokamas ir (arba) susigrąžinamas tik po to, kai užbaigtas šis vertinimas ir priimtos ataskaitos. Vadovaujantis šia nuostata, 2018 m. pabaigoje atidėta suma iš viso siekė 5,7 mlrd. EUR. Remiantis valstybių narių ataskaitose pateikta informacija dalis šios sumos (0,9 mlrd. EUR) laikoma netinkama finansuoti ir taip pat įtraukta į skiltį „Patikslinimai“. Paskutinę mokėtinų sumų patikslinimo dalį sudaro sumos, atitinkančios kitus avansus valstybėms narėms (žr. **2.5.2** pastabą), kurie dar turi būti sumokėti metų pabaigoje (0,8 mlrd. EUR).

Su sanglaudos politika (ERPF, SF, ESF) susijusios mokėtinos sumos sumažėjo – tai daugiausia susiję su tuo, kad gerokai sumažėjo su 2007–2013 m. laikotarpiu susiję reikalavimai – iki 3,5 mlrd. EUR (2017 m. – 10 mlrd. EUR), nes Komisija tikrina galutines valstybių narių pateiktas išlaidų deklaracijas. Kartu, atsižvelgiant į tolesnę pažangą, padarytą įgyvendinant programas, su 2014–2020 m. laikotarpiu susiję reikalavimai padidėjo iki 10 mlrd. EUR (2017 m. – 5 mlrd. EUR).

EŽŪGF mokėtinų sumų padidėjimas susijęs su visų EŽŪGF įsipareigojimų paskirstymu į mokėtinas sumas ir sukauptas sąnaudas. Visi EŽŪGF įsipareigojimai išlieka palyginti stabilūs – 44 159 mln. EUR, palyginti su 44 837 mln. EUR praėjusiais metais. Tačiau 2018 m. deklaruotos sumos, kurios jau buvo įtrauktos į atitiktą sprendimą (apskaitytos kaip mokėtinos sumos), yra didesnės nei 2017 m.

Išankstinio finansavimo paraiškos

Be jau minėtų sumų, 2018 m. pabaigoje gauta, bet iki metų pabaigos neapmokėta 0,5 mlrd. EUR vertės išankstinio finansavimo prašymų. Laikantis ES apskaitos taisyklių, šios sumos nėra apskaitomos kaip mokėtinos sumos.

Iš nuosavų išteklių mokėtinos sumos

Iš nuosavų išteklių mokėtinos sumos – tai valstybių narių įnašai į ES biudžetą, apmokėtini metų pabaigoje priėmus Taisomąjį biudžetą Nr. 6/2018 (jis priimtas 2018 m. gruodžio 12 d.). Taisomieji biudžetai įgyvendinami pagal Reglamento Nr. 609/2014 10 straipsnio 3 dalį. Remiantis šia teisine nuostata, gautos sumos buvo grąžintos valstybėms narėms pirmą 2019 m. sausio mėn. darbo dieną. 2017 m. gruodžio 31 d. tokia didelė suma susidarė dėl to, kad 2017 m. lapkričio 30 d. buvo priimtas Taisomasis biudžetas Nr. 6/2017. Šiais metais priėmus taisomąjį biudžetą daugiausia padidėjo valstybių narių įnašai (žr. **2.6.1.1** pastabą).

2.13. SUKAUPTOS SĄNAUDOS IR BŪSIMOJO LAIKOTARPIO PAJAMOS

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
Sukauptos sąnaudos	62 877	63 588
Būsimųjų laikotarpių pajamos	96	111
Kita	213	203

Iš viso

63 186

63 902

Sukauptos sąnaudos išskaidomos taip:

	mln. EUR	
	2018 12 31	2017 12 31
<i>EŽŪGF</i>	29 387	33 303
<i>EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	18 687	17 464
<i>ERPF ir SF</i>	5 863	4 249
<i>ESF</i>	2 321	2 870
<i>Kita</i>	6 619	5 702
Iš viso	62 877	63 588

Didžiausias pokytis susijęs su žemės ūkiu (EŽŪGF), paaiškinimas pateiktas **2.12** pastaboje. Kalbant apie sanglaudos politiką, ERPF ir SF sąnaudos padidėjo dėl to, kad toliau plėtojant programas dabartiniu 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu padaugėjo sukauptų sumų.

GRYNASIS TURTAS

2.14. REZERVAI

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
Tikrosios vertės rezervas	2.14.1	231	278
Garantijų fondo rezervas	2.14.2	2 849	2 663
Kiti rezervai	2.14.3	1 881	1 935
Iš viso		4 961	4 876

2.14.1. Tikrosios vertės rezervas

Remiantis ES apskaitos taisyklėmis, parduoti laikomo finansinio turto patikslinimas, kad atitiktų tikrąją vertę, įtraukiamas į tikrosios vertės rezervą.

Tikrosios vertės rezervo pokyčiai per laikotarpį

mln. EUR

	2018	2017
Įtraukta į tikrosios vertės rezervą	(70)	(8)
Įtraukta į finansinės veiklos ataskaitą	23	6
Iš viso	(47)	(2)

2.14.2. Garantijų fondo rezervas

Šis rezervas atitinka ES biudžeto garantijomis pagal EIB išorės skolinimo įgaliojimą užtikrintų dar nesumokėtų sumų tikslinę 9 % sumą, kurią privaloma laikyti kaip turtą Išorės veiksmų garantijų fonde. (žr. 2.4.1 pastabą).

2.14.3. Kiti rezervai

Suma visų pirma susijusi su likviduojamo EAPB Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo turto rezervais (1 514 mln. EUR), sudarytais dėl EAPB veiklos nutraukimo.

2.15. IŠ VALSTYBIŲ NARIŲ PAREIKALAUTINOS SUMOS

mln. EUR

2017 12 31 iš valstybių narių pareikalautinios sumos	75 234
<i>2017 m. biudžeto pertekliaus grąžinimas valstybėms narėms</i>	556
<i>Garantijų fondo rezervo pokytis</i>	186
<i>Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai</i>	4 396
<i>Kiti rezervo pokyčiai</i>	(30)
<i>Ekonominis metų rezultatas</i>	(13 918)
Iš viso 2018 12 31 iš valstybių narių pareikalautinų sumų	66 424

Ši suma apima iki gruodžio 31 d. ES patirtų išlaidų dalį, kuri turi būti finansuojama iš būsimų biudžetų. Pagal kaupiamosios apskaitos taisykles daug išlaidų yra pripažįstamos N metais, nors jos gali būti faktiškai apmokėtos N+1 metais (arba vėliau) ir todėl yra dengiamos iš N+1 (arba vėlesnių) metų biudžeto. Dėl šių įsipareigojimų įtraukimo į ataskaitas ir dėl to, kad atitinkamos sumos finansuojamos iš būsimų biudžetų, įsipareigojimai metų pabaigoje gerokai viršija turą. Didžiausios sumos, į kurias reikėtų atkreipti dėmesį, yra susijusios su EŽŪGF veikla ir išmokų darbuotojams įsipareigojimais.

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad pirmiau nurodyti duomenys neturi jokio poveikio biudžeto vykdymo rezultatui – biudžeto pajamos visada turi atitikti biudžeto išlaidas arba jas viršyti, o bet koks pajamų perteklius grąžinamas valstybėms narėms.

Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai yra susiję su aktuariniu pelnu ir nuostoliais, atsirandančiais dėl šių įsipareigojimų aktuarinio įvertinimo. Nuo 2018 m. sausio 1 d. taikoma iš dalies pakeista ES 12-oji apskaitos taisyklė (paremta 39-uju TVSAS) dėl išmokų darbuotojams. Pagal šią taisyklę aktuarinis pelnas ir nuostoliai pateikiami grynojo turto pokyčių, o ne finansinės veiklos ataskaitoje.

3. PELNO IR NUOSTOLIŲ ATASKAITOS PASTABOS

PAJAMOS

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ: NUOSAVI IŠTEKLIAI

3.1. BNP IŠTEKLIAI

Pajamos iš nuosavų išteklių yra pagrindinis ES veiklos pajamų šaltinis. 2018 m. BNP (bendrosios nacionalinės pajamos) sudaro 105 780 mln. EUR (2017 m. — 78 620 mln. EUR) ir yra svarbiausia iš trijų nuosavų išteklių kategorijų. Kiekvienos valstybės narės BNP taikoma vienoda procentinė dalis. BNP pajamos subalansuoja pajamas ir išlaidas, t. y. iš jų finansuojama ta biudžeto dalis, kuri nefinansuojama iš kitų pajamų šaltinių. BNP padidėjimas daugiausia paaiškinamas 2018 m. padidėjusiais mokėjimų asignavimais ir nedideliu praėjusių finansinių metų biudžeto pertekliumi (556 mln. EUR, neskaitant ELPA rezultato). Abu šie elementai turėjo įtakos 2018 m. prašomiems valstybių narių BNP pagrįstiems įnašams, nes šis įnašas yra balansuojamasis.

3.2. TRADICINIAI NUOSAVI IŠTEKLIAI

	mln. EUR	
	2018	2017
Muitai	22 763	20 475
Cukraus mokesčiai	4	45
Iš viso	22 767	20 520

Tradicinius nuosavus išteklius sudaro muitai ir cukraus mokesčiai. Valstybės narės pasilieka 20 % tradicinių nuosavų išteklių surinkimo sąnaudoms padengti, todėl pirmiau pateiktos sumos yra nurodytos po šio atskaitymo. Muitų padidėjimas daugiausia susijęs sukauptomis pajamomis, susijusiomis su pažeidimo byla (žr. **2.6.1.1** pastabą).

3.3. PVM IŠTEKLIAI

PVM apibrėžiamas kaip antra Sąjungos nuosavų išteklių rūšis, nes šis mokestis buvo pirmas mokestis, iš esmės suderintas ES lygmeniu. PVM įnašas apskaičiuojamas taikant vienodą 0,3 % pareikalavimo tarifą nacionalinei PVM bazei, kuri negali viršyti 50 % kiekvienos valstybės narės bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP). 2014–2020 m. laikotarpiu Tarybos sprendimu 2014/335/ES, Euratomas sumažintą pareikalavimo tarifą (0,15 %) numatoma taikyti Vokietijai, Nyderlandams ir Švedijai.

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ: PERKĖLIMAI

3.4. BAUDOS

Šios 6 740 mln. EUR (2017 m. – 4 664 mln. EUR) pajamos yra susijusios su Komisijos įmonėms skirtomis baudomis už ES konkurencijos taisyklių pažeidimus ir su Komisijos valstybėms narėms skirtomis baudomis už ES teisės pažeidimus. Komisija pajamas iš baudų pripažįsta tuomet, kai priima sprendimą skirti baudą ir oficialiai apie tai praneša adresatui. Šias sumas daugiausia sudarė konkurencijos bylų baudos (6 534 mln. EUR). Didžiausios bylos susijusios su ES antimonopolinių taisyklių pažeidimais, t. y. įmonei „Google“ skirta bauda už neteisėtus apribojimus, taikomus „Android“ įrenginių gamintojams ir judriojo ryšio tinklų operatoriams (4 343 mln. EUR), ir įmonei „Qualcomm“ skirta bauda už piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi lustų rinkinių rinkoje (997 mln. EUR).

3.5. IŠLAIDŲ SUSIGRAŽINIMAS

mln. EUR

	2018	2017
<i>Pasidalijamasis valdymas</i>	2 116	1 775
<i>Tiesioginis valdymas</i>	65	81
<i>Netiesioginis valdymas</i>	34	23
Iš viso	2 215	1 879

Prie šios kategorijos daugiausia priskiriami vykdomieji raštai sumoms susigrąžinti, kuriuos pateikė Komisija ir pagal kuriuos Komisijos apskaitos sistemoje registruojama išskaita (t. y. atskaitoma) iš paskesnių mokėjimų, siekiant susigrąžinti anksčiau iš ES biudžeto išmokėtas sumas. Susigrąžinimai grindžiami patikrinimais, auditais ar tinkamumo finansuoti analize, todėl šie veiksmai yra svarbūs vykdamas ES biudžetą. Šiomis operacijomis ES biudžetas saugomas nuo neteisėtai patirtų išlaidų.

Į šią sumą įtraukiami ir valstybių narių EŽŪGF paramos gavėjams pateikti vykdomieji raštai sumoms susigrąžinti, taip pat sukauptų pajamų sąmatų įverčiai nuo praėjusių metų pabaigos iki šių metų.

Į pirmiau pateiktą lentelę įtrauktos sumos yra pajamos, gautos pateikus vykdomuosius raštus sumoms susigrąžinti. Dėl šios priežasties šie skaičiai negali parodyti ir neparodo viso taikytų ES biudžeto apsaugos priemonių masto, visų pirma sanglaudos politikos srityje, kurioje veikia specialūs mechanizmai, užtikrinantys finansuoti netinkamų išlaidų finansinių klaidų ištaisymą, dėl kurio daugeliu atvejų vykdomieji raštai sumoms susigrąžinti nepateikiami. Čia neįtrauktos sumos, susigrąžintos atlikus išlaidų užskaitą, sumos, atgautos atšaukus arba susigrąžinus išankstinio finansavimo sumas.

Pasidalinamojo valdymo principu valdomos susigrąžintos lėšos sudaro didžiąją dalį visos sumos:

[Žemės ūkis. EŽŪGF ir kaimo plėtra](#)

Su EŽŪGF ir EŽŪFKP susijusios sumos, priskiriamos prie šios kategorijos ir apskaitomos kaip metų pajamos, yra tų metų finansinės pataisos ir susigrąžintinos sumos, kurias deklaravo ir per metus susigrąžino valstybės narės, taip pat valstybių narių deklaruotų dėl sukčiavimo ir pažeidimų atvejų metų pabaigoje susigrąžintinų sumų grynasis padidėjimas.

[Sanglaudos politika](#)

Pagrindinės su sanglaudos politika susijusios sumos yra 1 146 mln. EUR sukauptų pajamų, kurias Komisija tikisi susigrąžinti iš valstybių narių. Lėšos bus susigrąžintos patikrinus ir patvirtinus 2019 m. vasario 15 d. valstybių narių pateiktas metines finansines ataskaitas. Ši valstybių narių metinių ataskaitų tvirtinimo procedūra pirmą kartą įtraukta į sanglaudos sritį 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

3.6. KITOS PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ

mln. EUR

	2018	2017
<i>Darbuotojų mokesčiai ir įmokos</i>	1 268	1 218
<i>Trečiųjų šalių įnašai</i>	1 376	1 269
<i>Valstybių narių įnašai išorės pagalbai</i>	594	988
<i>Turto perdavimas</i>	85	208
<i>Atidėjinių koregavimas</i>	100	29
<i>Žemės ūkio mokesčiai</i>	4	4
<i>Biudžeto koregavimai</i>	(726)	5 806
<i>Kita</i>	612	854
Iš viso	3 312	10 376

Darbuotojų mokesčiai ir įmokos daugiausia susiję su atskaitymais iš darbuotojų atlyginimų. Pensijų įmokos ir pajamų mokestis sudaro didelę šios kategorijos pajamų dalį.

Trečiųjų šalių įnašai – tai ELPA šalių ir narystės siekiančių šalių įnašai.

Išorės pagalbai skirtus valstybių narių įnašaus daugiausia sudaro sumos, gautos Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonei sukurti.

Pajamos iš turto perdavimo yra daugiausia susijusios su programos „Copernicus“ palydovų perdavimu iš Europos kosmoso agentūros (ESA) Komisijai (žr. **2.2** pastabą). Šis perdavimas pagal ES apskaitos taisyklės nėra prekybos operacija ir vyks būsimais likusių šiuo metu statomų „Copernicus“ palydovų veiklos laikotarpiais.

Atlikus biudžeto koregavimus gauta neigiama suma, nes jie apima gerokai mažesnę ankstesnių metų biudžeto perteklių (555 mln. EUR, palyginti su 6,4 mlrd. EUR 2017 m.) ir didelius (1 292 mln. EUR) BNP (PVM) koregavimus.

2018 m. kitų pajamų iš neprekybinių operacijų suma apima iš EPF pareikalautą 100 mln. EUR sumą, atitinkančią jos įnašą į ES biudžetą, skirtą EDVF garantijų fondui, įsteigiamam 2018 m. pagal Reglamentą (ES) 2017/1601. Kitos didelės sumos susijusios su EAPB anglių ir plieno mokslinių tyrimų finansavimu (64 mln. EUR) ir kitų subjektų įnašais (176 mln. EUR).

PAJAMOS IŠ PREKYBINIŲ OPERACIJŲ

3.7. FINANSINĖS PAJAMOS

mln. EUR

	2018	2017
<i>Palūkanos:</i>		
<i>Delspinigiai</i>	1 458	217
<i>Paskolos</i>	1 265	1 379
<i>Kita</i>	68	41
<i>Įmokos už finansinių garantijų įsipareigojimus (ESIF)</i>	121	61
<i>Dividendai</i>	103	23
<i>Finansinės pajamos iš tikrąja verte vertinamo finansinio turto arba įsipareigojimų kaip pertekliaus arba deficito</i>	29	57
<i>Realizuotas pelnas iš parduoti laikomo finansinio turto</i>	23	38
<i>Kita</i>	48	28
Iš viso	3 115	1 845

Pajamos iš delspinigių daugiausia susidaro dėl mokėtinų baudų ir mokėtinų nuosavų išteklių įnašų, kurie nesumokami laiku. 1,3 mlrd. EUR suma susijusi su **2.6.1.1** pastaboje nurodytomis nuosavų išteklių bylomis.

Paskoloms taikytų palūkanų pajamos yra iš esmės susijusios su paskolomis, suteiktomis finansinei paramai (žr. **2.4.3** pastabą).

3.8. KITOS PAJAMOS IŠ PREKYBINIŲ OPERACIJŲ

mln. EUR

	2018	2017
<i>Iš mokesčių už paslaugų teikimą gaunamos pajamos (agentūros)</i>	602	557
<i>Užsienio valiutos keitimo pelnas</i>	329	281
<i>Iš mokesčių ir įmokų gaunamos pajamos, susijusios su finansinėmis priemonėmis</i>	54	51
<i>EIF grynojo rezultato dalis</i>	37	21
<i>Prekių pardavimas</i>	33	42
<i>Su ilgalaikiu turtu susijusios pajamos</i>	27	43
<i>Kita</i>	297	338
Iš viso	1 379	1 332

Iš mokesčių už paslaugų teikimą gaunamos pajamos – tai daugiausia Europos vaistų agentūros taikomi rinkodaros leidimo mokesčiai ir Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos renkami prekių ženklų mokesčiai.

IŠLAIDOS

3.9. PASIDALIJAMASIS VALDYMAS

mln. EUR

Patirtos valstybių narių	2018	2017
<i>Europos žemės ūkio garantijų fondas</i>	43 527	44 289
<i>Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	13 149	11 359
<i>Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas</i>	30 230	17 650
<i>Europos socialinis fondas</i>	11 935	7 353
<i>Kita</i>	2 826	1 253
Iš viso	101 666	81 905

Labiausiai išaugo per metus deklaruotos sanglaudos politikos (ERPF, SF ir ESF) išlaidos, kurios buvo apmokėtos arba panaudotos išankstiniam finansavimui padengti. Nors 2007–2013 m. laikotarpiu (užbaigimo etapu) išlaidos sumažėjo, dabartinio 2014–2020 m. programavimo laikotarpio išlaidos 2018 m. gerokai padidėjo. Tas pats pasakytina apie EŽŪFKP ir kitas kaimo plėtros priemones.

Kitas išlaidas daugiausia sudaro: Prieglobsčio ir migracijos fondas (0,6 mlrd. EUR), Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (0,4 mlrd. EUR), Europos Sąjungos solidarumo fondas (0,9 mlrd. EUR) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (0,6 mlrd. EUR). Padidėjimas, palyginti su praėjusiais metais, daugiausia susijęs su Europos Sąjungos solidarumo fondu ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondu.

3.10. TIESIOGINIS VALDYMAS

mln. EUR

	2018	2017
<i>Išmokėta Komisijos</i>	8 120	8 831
<i>Išmokėta ES vykdomųjų įstaigų</i>	8 964	6 699
<i>Išmokėta patikos fondų</i>	468	208
Iš viso	17 551	15 738

Šios sumos daugiausia susijusios su mokslinių tyrimų politikos įgyvendinimu (7,3 mlrd. EUR), tinklų kūrimo programomis (2,7 mlrd. EUR), vystomojo bendradarbiavimo priemonėmis (1,4 mlrd. EUR), Europos kaimynystės politika (1,1 mlrd. EUR).

Tiesioginio valdymo išlaidų, kurias patyrė ES vykdomosios įstaigos, padidėjimas daugiausia (1,7 mlrd. EUR) susijęs su Inovacijų ir tinklų programų vykdomąja įstaiga (INEA), visų pirma Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) transporto dalimi. Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP) transportui yra finansavimo priemonė, kuria įgyvendinama Europos transporto infrastruktūros politika ir siekiama kurti naują arba modernizuoti ir (arba) rekonstruoti esamą transporto infrastruktūrą Europoje.

3.11. NETIESIOGINIS VALDYMAS

mln. EUR

	2018	2017
<i>Išmokėta kitų ES agentūrų ir įstaigų</i>	3 396	2 667
<i>Išmokėta trečiųjų šalių</i>	679	1 101
<i>Išmokėta tarptautinių organizacijų</i>	3 337	3 014
<i>Patirtos kitų subjektų</i>	3 569	1 478
Iš viso	10 981	8 260

Iš netiesioginių valdymo išlaidų 4,2 mlrd. EUR susiję su išorės veiksmiais (daugiausia pasirengimo narystei, humanitarinės pagalbos, tarptautinio bendradarbiavimo ir kaimynystės srityse). Dar 6 mlrd. EUR skirta Europos konkurencingumui didinti (mokslinių tyrimų, palydovinės navigacijos sistemų ir švietimo srityse).

3.12. DARBUOTOJŲ IR PENSIJŲ IŠLAIDOS

mln. EUR

	2018	2017
<i>Išlaidos darbuotojams</i>	6 454	6 193
<i>Pensijų išlaidos</i>	4 476	3 808
Iš viso	10 929	10 002

Pensijų išlaidos apima tam tikrus pokyčius, atsiradusius atlikus išmokų darbuotojams įsipareigojimų, išskyrus aktuarines prielaidas, aktuarinį vertinimą. Todėl jos neatspindi faktinių metų pensijų išmokų, kurios yra daug mažesnės.

3.13. IŠMOKŲ DARBUOTOJAMS AKTUARINIŲ PRIELAIDŲ POKYČIAI

Nuo 2018 m. sausio 1 d. taikoma iš dalies pakeista ES 12-oji apskaitos taisyklė (paremta 39-uoju TVSAS) dėl išmokų darbuotojams. Pagal šią taisyklę aktuarinis pelnas ir nuostoliai (išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai) pateikiami grynojo turto pokyčių, o ne finansinės veiklos ataskaitoje. Naujoji apskaitos taisyklė nedaro poveikio šių sumų įvertinimui.

3.14. FINANSINĖS IŠLAIDOS

mln. EUR

	2018	2017
<i>Palūkanų išlaidos:</i>		
<i>Pasiskolintos lėšos</i>	1 260	1 373
<i>Kita</i>	26	22
<i>Nuostolis dėl paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo</i>	126	324
<i>Nuostolis dėl tikrąja verte vertinamo finansinio turto arba įsipareigojimų, kaip pertekliaus arba deficito</i>	95	12
<i>Finansinė nuoma</i>	73	81
<i>Parduoti laikomo finansinio turto vertės sumažėjimo nuostoliai</i>	25	39
<i>Realizuoti nuostoliai dėl parduoti laikomo finansinio turto</i>	21	2
<i>Kita</i>	50	42
Iš viso	1 677	1 896

Su pasiskolintomis lėšomis susijusias palūkanų išlaidas iš esmės atitinka paskoloms finansinei paramai taikytų palūkanų pajamas (kompensaciniai sandoriai).

3.15. KITOS IŠLAIDOS

mln. EUR

	2018	2017
<i>Administracinės ir IT išlaidos</i>	2 313	2 521
<i>Su ilgalaikiu turtu susijusios išlaidos</i>	1 608	1 423
<i>Atidėjinių koregavimas</i>	923	1 377
<i>Užsienio valiutos keitimo nuostoliai</i>	341	446
<i>Veiklos nuomos išlaidos</i>	424	414
<i>Teisingumo Teismo sumažintos baudos</i>	1	67
<i>Kita</i>	598	509
Iš viso	6 208	6 756

Į administracines ir IT išlaidas yra įtrauktos šios su moksliniais tyrimais ir technologine plėtra susijusios išlaidos:

mln. EUR

	2018	2017
<i>Mokslinių tyrimų išlaidos</i>	385	376
<i>Nekapitalizuotos technologinės plėtros sąnaudos</i>	106	81
Iš viso	491	456

3.16. SEGMENTŲ ATSKAITOMYBĖ PAGAL DAUGIAMETĖS FINANSINĖS PROGRAMOS (DFP) IŠLAIDŲ KATEGORIJAS

	mln. EUR						
	Pažangus ir integracinis augimas	Tvarus augimas	Saugumas ir pilietybė	Europos vaidmuo pasaulyje	Administravimas	Nepriskirta DFP išlaidų kategorijai *	Iš viso
<i>BNP ištekliai</i>	-	-	-	-	-	105 780	105 780
<i>Tradicioniai nuosavi ištekliai</i>	-	-	-	-	-	22 767	22 767
<i>PVM</i>	-	-	-	-	-	17 624	17 624
<i>Baudos</i>	-	-	-	-	-	6 740	6 740
<i>Susigrąžintos išlaidos</i>	1 395	777	6	35	0	2	2 215
<i>Kita</i>	1 223	48	109	228	5 077	(3 374)	3 312
Pajamos iš neprekybinių operacijų	2 619	825	115	262	5 077	149 540	158 438
<i>Finansinės pajamos</i>	282	0	0	16	0	2 816	3 115
<i>Kita</i>	170	(14)	(8)	6	337	887	1 379
Pajamos iš prekybinių operacijų	453	(13)	(8)	23	337	3 703	4 494
Iš viso pajamų	3 072	812	107	285	5 414	153 243	162 932
<i>Išlaidos, patirtos valstybių narių:</i>							
<i>EŽŪGF</i>	-	(43 527)	-	-	-	-	(43 527)
<i>EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	-	(13 149)	-	-	-	-	(13 149)
<i>ERPF ir Sanglaudos fondas</i>	(30 230)	-	-	-	-	-	(30 230)
<i>ESF</i>	(11 935)	-	-	-	-	-	(11 935)
<i>Kita</i>	(437)	(596)	(1 762)	(31)	-	-	(2 826)
<i>Patirtos EB, vykdomųjų įstaigų ir patikos fondų</i>	(11 565)	(571)	(930)	(4 496)	(13)	24	(17 551)
<i>Patirtos kitų ES agentūrų ir įstaigų</i>	(2 767)	2	(810)	(48)	-	226	(3 396)
<i>Patirtos trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų</i>	(505)	(74)	(202)	(3 236)	(0)	-	(4 016)
<i>Patirtos kitų subjektų</i>	(2 696)	(0)	2	(875)	(0)	-	(3 569)
<i>Darbuotojų ir pensijų išlaidos</i>	(1 675)	(369)	(447)	(699)	(6 697)	(1 043)	(10 929)
<i>Išmokų darbuotojams aktuarinių prielaidų pokyčiai</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Finansinės išlaidos</i>	(149)	(22)	(0)	(16)	(93)	(1 397)	(1 677)
<i>Kitos išlaidos</i>	(1 945)	(313)	(137)	(109)	(3 231)	(472)	(6 208)
Iš viso išlaidų	(63 903)	(58 620)	(4 287)	(9 510)	(10 034)	(2 661)	(149 014)
Ekonominis metų rezultatas	(60 831)	(57 808)	(4 180)	(9 225)	(4 620)	150 581	13 918

* Pakategorė „Nepriskirta DFP išlaidų kategorijai“ apima konsoliduotų subjektų biudžetų vykdymą ir konsolidacijos eliminavimą, nebiudžetines operacijas ir nepaskirstytas programas, kurių sumos atskirai yra nereikšmingos.

Pajamų ir išlaidų pateikimas pagal DFP išlaidų kategorijas yra grindžiamas sąmata, nes ne visi įsipareigojimai yra susieti su DFP išlaidų kategorija.

4. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS

4.1. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

Neapibrėžtieji įsipareigojimai – dėl praeities įvykių galintys atsirasti ES mokėjimų įsipareigojimai arba prisiimti teisiškai privalomi įsipareigojimai, kurie priklausys nuo ES nevisiškai kontroliuojamų būsimų įvykių. Jie daugiausia susiję su suteiktomis finansinėmis garantijomis (paskoloms ir finansinės paramos programoms) ir teisine rizika. Visi neapibrėžtieji įsipareigojimai, išskyrus susijusius su baudomis ir garantijomis, kurias dengia fondai (žr. **2.4.1** pastabą), būtų finansuojami ateityje, jei sueitų jų mokėjimo terminas, iš ES biudžeto (taigi ir iš valstybių narių).

4.1.1. Biudžeto garantijos

	2018 12 31			2017 12 31		
	Viršutinė riba	Pasirašyta	Išmokėta suma	Viršutinė riba	Pasirašyta	Išmokėta suma
<i>EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos</i>	40 417	30 889	20 510	37 479	28 950	19 972
<i>ESIF garantija</i>	25 898	19 842	15 764	16 000	13 473	10 128
Iš viso	66 315	50 731	36 273	53 479	42 423	30 100

mln. EUR

Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodomas ES biudžeto pozicijos, susijusios su galimais būsimais mokėjimais, susietais su EIB grupei suteiktomis garantijomis, dydis. Išmokėtos sumos – galutiniams paramos gavėjams jau suteiktos sumos, o pasirašytos sumos apima šias išmokėtas lėšas ir su paramos gavėjais arba finansų tarpininkais jau pasirašytus susitarimus, pagal kuriuos lėšos dar neišmokėtos. Viršutinė riba reiškia visą garantiją, kurią įsipareigota padengti iš ES, taigi ir iš jos valstybių narių, biudžeto.

EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos

Garantijos iš ES biudžeto suteikiamos EIB paskoloms, kurias jis pasirašė ir suteikė iš nuosavų išteklių trečiosioms šalims. 2018 m. gruodžio 31 d. negrąžintos paskolos, kurioms taikoma ES garantija, iš viso sudarė 20 510 mln. EUR (2017 m. – 19 972 mln. EUR). ES biudžeto garantijos:

- 19 360 mln. EUR (2017 m. – 18 583 mln. EUR iš Išorės veiksmų garantijų fondo (žr. **2.4.1** pastabą) ir
- 1 150 mln. EUR (2017 m. – 1 389 mln. EUR) tiesiogiai paskoloms, suteiktoms valstybėms narėms iki jų įstoјimo į ES.

Be pirmiau nurodytos 20 510 mln. EUR sumos, papildomai suteikta 210 mln. EUR vertės ES garantijų negrąžintoms Sirijai suteiktoms paskoloms ir tam suformuoti atidėjiniai.

Po 2007 m. pasirašytų sutarčių atveju ES išorės skolinimo įgaliojimo garantija, susijusi su EIB suteiktomis paskolomis, negali viršyti 65 % neapmokėtos sumos (2007–2013 m. ir 2014–2020 m. laikotarpiai). Iki 2007 m. pasirašytų susitarimų atveju ES garantija negali viršyti patvirtintų kredito linijų viršutinės ribos procentinės dalies, kuri daugeliu atvejų yra 65 %, bet gali būti ir 70 %, 75 % arba 100 %. Nepasiekus šios viršutinės ribos, ES garantija taikoma visai sumai.

Tačiau tam, kad būtų galima nurodyti didžiausią ES su rizika susijusią poziciją 2018 m. gruodžio 31 d., reikia įtraukti ir paskolas, kurias leista pasirašyti, tačiau kurios dar nėra pasirašytos (9 528 mln. EUR), ir pasirašytas paskolas, kurių lėšos dar neišmokėtos (10 379 mln. EUR).

2018 m. kovo mėn. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Sprendimą (ES) 2018/412, kuriuo leidžiama padidinti EIB finansavimo operacijų, kurioms taikoma ES garantija, viršutinę ribą. Garantijos susitarimas su EIB buvo atitinkamai pakeistas, todėl didžiausia ES pozicija 2018 m. padidėjo 3,4 mlrd. EUR.

Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantija

ESIF yra iniciatyva, kuria siekiama didinti EIB grupės pajėgumą prisiimti riziką, sudarant sąlygas EIB padidinti savo investicijas ES. ESIF tikslas – remti papildomas investicijas ES ir mažųjų įmonių galimybes gauti finansavimą. ESIF nėra atskiras juridinis subjektas ar investicinis fondas griežta šių sąvokų prasme. ESIF rizikos rezervas apsaugo EIB nuo galimų nuostolių vykdomas apdraustas operacijas. Jį sudaro ne mažesnis kaip 7,5 mlrd. EUR asignavimas, laipsniškai skiriamas iš EIB nuosavo kapitalo, ir iki 26 mlrd. EUR ES biudžeto garantija (ESIF ES garantija). ESIF ES garantija EIB teikiama pagal ES ir EIB susitarimą (toliau – ESIF susitarimas). ESIF susitarimas buvo iš dalies pakeistas 2018 m., atsižvelgiant į padidintos ESIF ES garantijos viršutinę ribą (26 mlrd. EUR) pagal iš dalies pakeistą ESIF reglamentą (Reglamentas (ES) 2017/2396).

ESIF operacijos vykdomos pagal dvi linijas: EIB įgyvendinamą infrastruktūros ir inovacijų liniją (II liniją) (ESIF ES garantija sudarė 19,5 mlrd. EUR) ir EIF įgyvendinamą MVĮ liniją (MVĮ liniją) (ESIF ES garantija siekė 6,5 mlrd. EUR). Abi šios linijos turi skolos portfelį ir nuosavo kapitalo portfelį. EIF vykdo veiklą pagal susitarimą su EIB, remdamasis EIB garantija, kuriai pačiai taikoma priešpriešinė ESIF ES garantija pagal ESIF susitarimą.

ES ir EIB tenka konkrečios atskiros funkcijos ESIF veikloje. ESIF yra įsteigtas kaip EIB dalis, o šis finansuoja operacijas (skolos ir nuosavo kapitalo investicijas) ir tuo tikslu skolinasi reikalingas lėšas kapitalo rinkose. Pagal II liniją EIB savarankiškai priima investicinius sprendimus ir valdo operacijas laikydamasis savo taisyklių ir procedūrų. Tas pats pasakytina apie EIF tvarkomas SMEW operacijas.

Siekiant užtikrinti, kad ESIF investicijos būtų orientuotos į konkretų tikslą – spręsti rinkos nepakankamumo problemas, kurios trukdo investicijoms ES, ir kad jos atitiktų reikalavimus ES garantijos apsaugai gauti, sukurta specialiai tam skirta valdymo struktūra. Iš nepriklausomų ekspertų sudarytas investicijų komitetas nagrinėja kiekvieną pagal II liniją EIB siūlomą projektą, kad nustatytų, ar jis atitinka reikalavimus ES garantijai gauti. Patvirtinus, kad operacija atitinka reikalavimus ir gali būti ESIF garantuojama operacija, priimamas sprendimas vykdyti projektą, kuris valdomas laikantis įprasto EIB projekto ciklo ir valdymo proceso. Kalbant apie SMEW, Investicijų komiteto vaidmuo apsiriboja konsultacijomis dėl SMEW produktų, kuriuos tvirtina ESIF Valdančioji taryba ir ESIF vykdomasis direktorius, aprašymo. ESIF priežiūrą taip pat vykdo valdančioji taryba, sudaryta iš penkių narių – tris iš jų skiria Komisija, vieną – EIB ir vieną balsavimo teisės neturintį narį – Europos Parlamentas. Sprendimai priimami bendru sutarimu ir, jei neįmanoma pasiekti bendro sutarimo, balsavimo teisę turinčių narių vieningu balsavimu. Valdančioji taryba investicinių sprendimų nepriima.

ES vaidmuo – suteikti ES biudžeto garantiją daliai galimų nuostolių, kuriuos EIB gali patirti dėl savo investicijų į skolos ir nuosavo kapitalo priemones. Todėl ES nesikiša į ESIF operacijų atranką ir valdymą, neinvestuoja lėšų į ESIF operacijas ir nėra tiesioginė garantuojamų priemonių sandorio šalis. Kadangi kontrolės kriterijai ir apskaitos reikalavimai dėl konsolidavimo pagal ES apskaitos taisykles (ir TVSAS) netenkinami, susijęs garantuotas turtas nėra apskaitomas ES konsoliduotosiose metinėse finansinėse ataskaitose.

Pagal ES apskaitos taisykles ES garantija, suteikta EIB grupei pagal ESIF, yra apskaitoma kaip finansinės garantijos įsipareigojimas II linijos skolų portfelio atveju, kaip finansinis atidėjinytis SMEW skolų portfelio atveju ir kaip išvestinė finansinė priemonė (tikrąja verte vertinamas finansinis turtas arba įsipareigojimas kaip perteklius arba deficitas) abiejų nuosavybės vertybinių popierių portfelių atveju. Be to, šioje pastaboje atskleidžiamas neapibrėžtasis įsipareigojimas, susijęs su suteikta ESIF garantija.

Pagal ESIF II linijos skolos portfelį ES garantija padengia pirmąją EIB sutartyje numatytą finansavimo operacijų portfelio nuostolių dalį, kurią sudaro daugiausia standartinės paskolos ir garantijos. Reikalavimas mokėti pagal ES garantiją pateikiamas tuomet, kai suėjus terminui skolininkas negali atlikti mokėjimo, arba skolos restruktūrizavimo atveju. Už ES garantiją atlyginama proporcingai ES prisiimtai rizikai ir tai atliekama tarp EIB ir ES paskirstant su rizika susijusias pajamas, EIB gautas iš garantuotų operacijų. ES pajamos pirmiausia turėtų padengti nuostolius, patirtus dėl operacijų su garantija. Todėl ES garantija apskaitoma kaip finansinis garantijos įsipareigojimas ir pirminio pripažinimo metu vertinama tikrąja verte, kuri yra grynoji dabartinė gautinų įmokų (ES pajamų) vertė. Vėlesnių balansų datomis finansinis garantijos įsipareigojimas vertinamas didesne iš šių verčių – tikėtinų nuostolių arba pradine pripažinimo suma atėmus, kai tinkama, sukaupią pajamų amortizaciją. Finansinis garantijos įsipareigojimas pateikiamas atėmus dar tik gautinas ES pajamas; 2018 m. gruodžio 31 d. jis buvo lygus nuliui (2017 m. – 0) (žr. **2.11.3** pastabą).

Iš ESIF II linijos nuosavo kapitalo portfelio, kurį sudaro tiesioginis dalyvavimas valdant nuosavą arba kvazinuosavą kapitalą arba subordinuotosios paskolos, EIB investuoja pari passu savo rizika ir ES rizika. Todėl ES garantuotų investicijų į nuosavą kapitalą dalies atžvilgiu ES garantija padengia neigiamus vertės

patikslinimus (nerealizuotus nuostolius) kiekvieną balanso datą, realizuotus nuostolius investicijų likvidavimo atveju ir EIB finansavimo išlaidas. Tai atvejais, kai investicijos, kuriai anksčiau buvo taikomas neigiamas vertės koregavimas, vertė vėlesnėmis ataskaitinėmis datomis padidėja, EIB grąžina Europos Sąjungai iki pradinės investicijos sąnaudų sumos. Investicijų likvidavimo metu ES taip pat turi teisę gauti pelną iš investicijos, viršijančios pradinės sąnaudas. Už ES garantiją atlyginama iš pajamų, kurias EIB gavo iš garantuotų operacijų, įskaitant palūkanas, dividendus ir realizuotą pelną. Atsiskaitymas tarp ES ir EIB vykdomas kartą per metus, atskaičius nuostolius ir pajamas.

ESIF SMEW nuosavybės vertybinių popierių portfeliumi ES garantuoja investicijas į rizikos kapitalą ir privataus kapitalo fondus, kuriuos finansuoja EIB, o juos inicijuoja ir valdo EIF. ES garantija portfelio pagrindu suteikiama dviems portfeliams: 1-osios antrinės linijos ir 2-osios antrinės linijos. Reikalavimas mokėti pagal ESIF garantiją pateikiamas garantuotųjų investicijų vertės sumažėjimui ir jų realizuotiems nuostoliams bei EIB finansavimo išlaidoms padengti. ES turi teisę gauti atlygį už prisiimtą riziką dividendų ir realizuoto pelno iš garantuotųjų nuosavybės vertybinių popierių operacijų forma. Pagal 2-ąją antrinę liniją ES programa „Horizontas 2020“ taip pat iš dalies investuoja į tą patį nuosavybės vertybinių popierių portfelį (ES finansuojama „Horizontas 2020“ investicija ES sąskaitose apskaitoma kaip parduoti laikomas finansinis turtas) ir prisiima pirmuosius investicijų nuostolius, o kitus nuostolius padengia ES garantija ir EIF.

ESIF nuosavo kapitalo portfeliumi suteikta ES garantija klasifikuojama kaip išvestinė finansinė priemonė ir apskaitoma kaip tikraja verte vertinamas finansinis turtas arba įsipareigojimas kaip perteklius arba deficitas. 2018 m. gruodžio 31 d. ESIF nuosavo kapitalo portfelio ESIF ES garantijos tikroji vertė sudarė 14 mln. EUR (2017 m. – 16 mln. EUR) (žr. **2.4.2** pastabą).

Į pirmiau nurodytus neapibrėžtuosius įsipareigojimus įeina programų COSME, „Horizontas 2020“, CCS ir EaSI operacijos, kurioms taikoma ESIF ES garantija pagal MVĮ linijos skolų portfelį.

ES garantijos mokėjimus vykdydys ESIF garantijų fondas (žr. **2.4.1** pastabą). 2018 m. pabaigoje garantijų fondo turtas iš viso siekė 5 452 mln. EUR (2017 m. – 3 504 mln. EUR), dar 2 688 mln. EUR (2017 m. – 2 633 mln. EUR) įsipareigota skirti, tačiau ši suma dar neišmokėta ir įtraukta į **5.1** pastaboje nurodytą neįvykdyto įsipareigojimo sumą. 2018 m. iš ESIF garantijų fondo pagal reikalavimus mokėti pagal garantiją išmokėta 61 mln. EUR.

4.1.2. Su finansine parama susijusios garantijos (skolinimosi ir skolinimo veikla)

	2018 12 31			2017 12 31		
	Panaudota	Nepanaudota	Iš viso	Panaudota	Nepanaudota	Iš viso
		a			a	
EFSP	47 400	–	47 400	47 456	–	47 456
Mokėjimų balansas	1 734	–	1 734	3 114	–	3 114
MFP	4 388	980	5 368	3 924	460	4 384
Euratomas	254	200	454	250	250	500
Iš viso	53 775	1 180	54 955	54 744	710	55 454

Garantijos iš ES biudžeto suteikiamos atliekant kompensacinius sandorius Komisijos pasiskolintoms sumoms siekiant finansuoti skolinimą valstybėms narėms ir ES nepriklausančioms valstybėms. Šios pasiskolintos sumos ES balanse jau pripažintos kaip įsipareigojimai (žr. **2.11.1** pastabą). Tačiau, jei būtų nevykdomi įsipareigojimai, susiję su kompensacinėmis paskolomis, suteiktomis naudojant šias pasiskolintas lėšas, remiantis Tarybos reglamento 609/2014 14 straipsniu, iš ES biudžeto turėtų būti padengtos visos išlaidos, susijusios su negrąžinta suma:

- pasiskolintos lėšos šioms paskoloms, išmokamoms pagal EFSM, užtikrinamos vien ES biudžeto garantijomis;
- pasiskolintos lėšos mokėjimų balanso paskoloms garantuojamos vien ES biudžeto garantijomis;
- MFP paskolos visų pirma yra užtikrinamos Išorės veiksmų garantijų fondo garantijomis (žr. **2.4.1** pastabą) ir tada ES biudžeto garantijomis ir

- trečiųjų šalių suteiktomis garantijomis pirmiausia padengiama visa negrąžintų Euratomo paskolų suma. Garantijų fondas padengtų išorės skolinimo sumas, jei trečiųjų šalių garantijų tam nepakaktų.

Likviduojamos EAPB iš pasiskolintų lėšų suteiktos paskolos nėra padengtos ES biudžeto garantija. Jos yra padengtos likviduojamos EAPB finansiniu turtu (žr. **2.4.1** pastabą).

4.1.3. ES finansinėms priemonėms suteiktos garantijos

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
„Horizontas 2020“	1 467	1 297
Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė	642	654
Europos infrastruktūros tinklų priemonė	579	490
Kita	29	32
Iš viso	2 717	2 473

Kaip nurodyta FR 210 straipsnio 1 dalyje, su finansine priemone susijusios biudžeto išlaidos ir ES finansinė atsakomybė jokių būdu neviršija tai priemonei paskirto atitinkamo biudžetinio įsipareigojimo sumos, taip pašalinant neapibrėžtųjų įsipareigojimų biudžete galimybę. Iš tiesų tai reiškia, kad šie įsipareigojimai turi atitiktinį įrašą balanso turto pusėje arba juos padengia į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai. Pirmiau pateikti neapibrėžtieji įsipareigojimai yra nurodyti atėmus finansinius atidėjinius šioms priemonėms (žr. **2.10** pastabą).

4.1.4. Teismo bylos

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
Baudos	3 187	3 242
Žemės ūkis	653	1 737
Sanglauda	26	3
Kita	1 867	481
Iš viso	5 732	5 463

Baudos

Šios sumos daugiausia susijusios su Komisijos paskirtomis baudomis už konkurencijos taisyklių pažeidimą, kurias baudas gavusios įmonės laikinai sumokėjo ir dėl kurių buvo pateiktas apeliacinis skundas arba nežinoma, ar apeliacinis skundas bus teikiamas. Neapibrėžtieji įsipareigojimai išliks tol, kol su šia byla susijęs Teisingumo Teismo sprendimas taps galutiniu arba kol nepasibaigs apskundimo terminas. Iš laikinų mokėjimų uždirbtos palūkanos įtrauktos į ekonominį metų rezultatą ir taip pat parodytos kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas, siekiant parodyti Komisijos nuosavybės teisės į šias sumas neapibrėžtumą.

Jei ES pralaimėtų kurią nors iš šių bylų, susijusių su skirtomis baudomis, sumos, kurios buvo laikinai gautos, būtų gražintos bendrovėms. Baudų suma pripažįstama kaip biudžeto pajamos tik kai baudos tampa galutinės (FR 107 straipsnis).

Žemės ūkis

Tai yra neapibrėžtieji įsipareigojimai valstybėms narėms, kurie siejami su EŽŪGF sprendimais dėl atitikties, kaimo plėtros ir pasirengimo narystei finansinių pataisų, kol nepriimtas Teisingumo Teismo sprendimas. Įsipareigojimo galutinės sumos ir metų, kuriais jis po sėkmingų apeliacinių skundų bus nuskaitytas iš biudžeto, nustatymas priklausys nuo Teisingumo Teismo procedūros trukmės.

Sanglauda

Tai yra neapibrėžtieji įsipareigojimai valstybėms narėms, susiję su ieškiniais pagal sanglaudos politiką, kol nenustatyta žodinio bylos nagrinėjimo data arba nepriimtas Teisingumo Teismo sprendimas.

Kitos teismo bylos

Ši išlaidų kategorija susijusi su šiuo metu ES pateiktais ieškiniais padengti nuostolius, kitais teisiniais ginčais ir numatytais teisinėmis išlaidomis. Reikėtų pažymėti, kad ieškinyje dėl žalos atlyginimo pagal SESV 340 straipsnį pareiškėjas turi įrodyti, kad institucija padarė pakankamai sunkų teisinės normos, kuria asmenims suteikiamos teisės, pažeidimą, kad ieškovas patyrė realią žalą ir kad yra tiesioginis priežastinis ryšys tarp neteisėto veiksmo ir žalos. 2018 m. suma daugiausia susijusi su reikalavimu Europos Komisijai atlyginti žalą dėl sprendimo uždrausti susijungimą. Teismo byla gana nauja ir jos nagrinėjimas tik prasidėjo. Todėl, nesant patikimo įverčio, atskleista suma yra susijusi su prašoma suma.

4.2. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
<i>Gautos garantijos:</i>		
<i>Įvykdymo garantijos</i>	321	352
<i>Kitos garantijos</i>	19	22
<i>Kitas neapibrėžtasis turtas</i>	25	34
Iš viso	366	409

Įvykdymo garantijų reikalaujama siekiant užtikrinti, kad ES lėšų gavėjai įvykdytų savo sutartyse su ES numatytus įsipareigojimus.

5. BIUDŽETINIAI IR TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

Šioje pastaboje pateikiama informacija apie biudžeto procedūrą ir būsimus finansavimo poreikius, o ne apie įsipareigojimus 2018 m. gruodžio 31 d.

Daugiametė finansinė programa (DFP), dėl kurios susitarė valstybės narės, apibrėžiamos programos ir nustatomos įsipareigojimų asignavimų išlaidų kategorijų viršutinės ribos ir bendra mokėjimų asignavimų suma, kurios neviršydamas ES gali prisiimti biudžetinius ir teisinius įsipareigojimus ir atlikti mokėjimus per 7 metų laikotarpį (žr. 1.1 lentelę biudžeto vykdymo ataskaitų pastabose).

DFP viršutinės ribas patvirtino Taryba (valstybės narės) Europos Parlamentui pritarus, o Reglamento 1306/2013 dėl BŽŪP finansavimo 16 straipsnyje tiesiogiai susiejama EŽŪGF išlaidų metinė viršutinė riba ir DFP reglamentas. Europos Parlamentas ir Taryba taip pat priėmė atitinkamus pagrindinius teisės aktus dėl EŽŪGF išlaidų, kuriuose nustatytos kiekvienos valstybės narės išlaidos visam 2014–2020 m. laikotarpiui.

Teisiniai įsipareigojimai atitinka pasirašytas programas, projektus, susitarimus arba sutartis, todėl yra teisiškai privalomi Europos Sąjungai. Teisinis įsipareigojimas – tai veiksmas, kuriuo leidimus suteikiantis pareigūnas prisiima arba nustato įsipareigojimą (skirtą ES), dėl kurio yra mokamos lėšos (FR 2 straipsnio 37 dalis).

Biudžetinis įsipareigojimas yra iš esmės prisiimamas prieš teisinį įsipareigojimą, tačiau kai kurių daugiamečių programų ir (arba) projektų atveju yra priešingai: atitinkami biudžetiniai įsipareigojimai vykdomi per kelerius metus kasmetinėmis išmokų dalimis, jei taip numatyta pagrindiniame teisės akte. Pavyzdžiui, sanglaudos politikos atveju, Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) (Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013) 76 straipsnyje numatyta, kad Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama programa, yra teisinis įsipareigojimas, kaip jis suprantamas Finansiniame reglamente, tačiau Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai dėl kiekvienos programos 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu vykdomi kiekvienam fondui skirtomis metinėmis išmokomis. Panašių nuostatų gali būti ir kituose teisiniuose pagrinduose. Dėl šios priežasties gali būti sumų, kurias ES teisiškai įsipareigojo sumokėti, tačiau biudžetinio įsipareigojimo dar nepriėmė (žr. 5.2 ir 5.3 pastabas).

Jei biudžetinis įsipareigojimas jau prisiimtas, tačiau paskesni mokėjimai dar neatlikti, neįvykdytų įsipareigojimų suma vadinama neįvykdytais įsipareigojimais. Tai gali būti pasirašytos programos arba projektai, dažnai daugiamečiai, kurių mokėjimai bus atliekami tik vėlesniais metais. Jie reiškia būsimų metų mokėjimų įsipareigojimus. Kadangi finansinės ataskaitos rengiamos remiantis kaupiamuoju principu, o biudžeto vykdymo ataskaitos rengiamos remiantis grynųjų pinigų principu, dalis bendros neišmokėtos sumos (neįvykdytų įsipareigojimų) jau buvo įtraukta į apskaitą ir balanse pripažinta kaip įsipareigojimas (žr. 2.12 ir 2.13 pastabas). Šios išlaidos apskaičiuojamos remiantis gautais prašymais kompensuoti išlaidas ir (arba) sąskaitomis faktūromis arba apytikriai apskaičiuotomis programos arba projekto įgyvendinimo išlaidomis, jei ES dar nebuvo pateikta jokių prašymų (žr. 5.1 pastabą). Įsipareigojimo pripažinimas balanse panaikinamas atlikus su neįvykdytais įsipareigojimais susijusius mokėjimus po 2018 m. gruodžio 31 d. Dar neįtraukta į apskaitą neįvykdytų įsipareigojimų dalis neįtraukiama į įsipareigojimus, o nurodoma toliau.

Taigi, toliau nurodomos sumos 2018 m. gruodžio 31 d., kurias ES įsipareigojo sumokėti vykdydama sutartinius susitarimus ir kurias dėl to numatoma finansuoti iš būsimų ES biudžetų.

mln. EUR

	Pastaba	2018 12 31	2017 12 31
<i>Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai</i>	5.1	235 836	221 391
<i>Pagal pasidalijamojo valdymo principą ir dabartinę DFP prisiimti teisiniai įsipareigojimai, kurie dar nevykdomi</i>	5.2	143 883	211 688
<i>Reikšmingi teisiniai įsipareigojimai kitose srityse</i>	5.3	18 126	20 030
Iš viso		397 845	453 109

5.1. Į APSKAITĄ DAR NEĮTRAUKTI NEĮVYKDYTI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

mln. EUR

	2018 12 31	2017 12 31
Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai	235 836	221 391

Nurodyta suma gauta iš 281 175 mln. EUR neįvykdyto biudžetinio įsipareigojimo (žr. biudžeto vykdymo ataskaitų pastabų 4.4 lentelę) atėmus susijusias sumas, kurios balanse buvo nurodytos kaip įsipareigojimai, o finansinės veiklos ataskaitoje – kaip išlaidos. Neįvykdytas biudžetinis įsipareigojimas yra suma, kurią sudaro nepanaudotų įsipareigojimų, pagal kuriuos dar neatlikti mokėjimai ir (arba) panaikinimai, suma. Kaip paaiškinta pirmiau, tai įprasta daugiamečių programų pasekmė.

Reikėtų pažymėti, kad 2018 m. gruodžio 31 d. nesumokėti išankstinio finansavimo avansai iš viso sudarė 50 mlrd. EUR (žr. **2.5** pastabą). Tai reiškia biudžetinius įsipareigojimus, kurie buvo sumokėti, taip sumažinant neįvykdytus įsipareigojimus, tačiau sumokėtos sumos vis tiek yra laikomos priklausančiomis ES, o ne paramos gavėjui, kol neįvykdomi sutartiniai įsipareigojimai. Todėl jie yra kaip pirmiau nurodyti neįvykdyti įsipareigojimai – dar neįtraukti į apskaitą.

5.2. PAGAL PASIDALIJAMOJO VALDYMO PRINCIPĄ IR DABARTINĘ DFP PRISIIMTI TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI, KURIE DAR NEVYKDOMI

mln. EUR

Fondai	2014–2020 m. finansinė programa (A)	Prisiimti teisiniai įsipareigojimai (B)	Biudžeto įsipareigojimai (C)	Teisiniai įsipareigojimai atėmus biudžetinius įsipareigojimus (B – C)
<i>Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas</i>	262 408	262 408	179 831	82 578
<i>Europos socialinis fondas</i>	92 935	92 819	65 230	27 588
<i>Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė</i>				–
<i>Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas</i>	3 814	3 814	2 670	1 144
1B IŠLAIDŲ KATEGORIJA. SANGLAUDOS POLITIKOS FONDAI	359 157	359 041	247 731	111 310
<i>Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai</i>	100 079	100 079	70 748	29 331
<i>Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas</i>	5 749	5 749	4 048	1 702
2 IŠLAIDŲ KATEGORIJA. GAMTOS IŠTEKLIAI	105 828	105 828	74 795	31 033
<i>Prieglobsčio ir migracijos fondas</i>	5 028	4 393	3 577	816
<i>Vidaus saugumo fondas</i>	3 016	2 883	2 159	724
3 IŠLAIDŲ KATEGORIJA. SAUGUMAS IR PILIETYBĖ	8 044	7 276	5 736	1 540
Iš viso	473 030	472 145	328 262	143 883

Tai teisiniai įsipareigojimai, kuriuos ES įsipareigojo sumokėti, kai patvirtino veiksmų programas, susijusias su pasidalijamuoju valdymu. Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama veiksmų programa, yra finansavimo sprendimas pagal FR 110 straipsnį, ir pranešus apie jį susijusiai valstybei narei jis tampa teisiniu įsipareigojimu pagal tą reglamentą.

Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) 76 straipsnyje Europos struktūriniams ir investicijų fondams (ESI fondams) nustatyta:

„Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai dėl kiekvienos programos 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu vykdomi kiekvienam fondui skirtomis metinėmis išmokomis. Biudžetiniai įsipareigojimai, susiję su kiekvienos programos veiklos lėšų rezervu, vykdomi atskirai nuo likusių programai skirtų asignavimų.“

Pirmiau pateiktos lentelės A skiltyje nurodytas visas DFP biudžetas ir teisiniai įsipareigojimai, dėl kurių dar neprisiimti biudžetiniai įsipareigojimai 1B, 2 ir 3 išlaidų kategorijose pagal 2014–2020 m. DFP. Taigi, šie teisiniai įsipareigojimai reiškia nesumokėtas sumas, kurias ES įsipareigojo sumokėti po 2018 m. gruodžio 31 d. B skiltyje nurodyti Komisijos metų pabaigoje prisiimti teisiniai įsipareigojimai, o C skiltyje – biudžetiniai įsipareigojimai metų pabaigoje, susiję su tais teisiniais įsipareigojimais.

5.3. REIKŠMINGI TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI KITOSE SRITYSE

	mln. EUR	
	2018 12 31	2017 12 31
<i>Europos infrastruktūros tinklų priemonė</i>	11 554	12 676
<i>ITER</i>	1 489	1 496
<i>„Copernicus“</i>	1 267	1 841
<i>„Galileo“</i>	493	253
<i>Žuvininkystės susitarimai</i>	46	133
<i>Veiklos nuomos įsipareigojimai</i>	2 352	2 577
<i>Kiti sutartiniai įsipareigojimai</i>	924	1 054
Iš viso	18 126	20 030

Šios sumos reiškia ilgalaikius teisinius įsipareigojimus, kurie metų pabaigoje dar nebuvo padengti biudžetinais įsipareigojimų asignavimais. Šie privalomi įsipareigojimai bus įtraukti į būsimų metų biudžetus kaip metinės įmokos ir sumokėti.

Pagal FR 112 straipsnio 2 dalį tam tikros svarbios programos (žr. toliau) gali būti vykdomos naudojant metines įmokas. Tai leidžia ES prisiimti teisinius įsipareigojimus (pasirašyti dotacijos susitarimus, įgaliojimo susitarimus ir viešojo pirkimo sutartis), viršijančius turimus konkrečių metų įsipareigojimų asignavimus. Todėl jau gali būti įsipareigota skirti didelę dabartinei DFP skirtos asignavimų sumos dalį. Tai visų pirma taikoma toliau aprašytoms programoms.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)

Per EITP teikiama finansinė parama transeuropiniams tinklams, siekiant remti bendro intereso projektus transporto, telekomunikacijų ir energetikos infrastruktūros sektoriuose. Su EITP programa susiję teisiniai įsipareigojimai EITP transporto kryptiai apima 2014–2023 m. įgyvendinimo laikotarpį, o EITP energetikos kryptiai – iki 2024 m. gruodžio 31 d. Šių įsipareigojimų teisinis pagrindas yra 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukurama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (Tekstas svarbus EEE) (OL L 348, 2013 12 20), kurio 19 straipsnyje nustatyta, kaip naudoti metinės įmokos.

„Copernicus“

„Copernicus“ yra Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa; dar žr. **2.2** pastabą. Šie įsipareigojimai prisiimti laikotarpiui iki 2020 m. Remdamasi 2014 m. balandžio 3 d. EP ir Tarybos reglamentu (ES) 377/2014 (OL L 122/44, 2014 4 24) Komisija pasirašė įgaliojimo susitarimus su Europos kosmoso agentūra (EKA), EUMETSAT, „Mercator“ ir Europos vidutinės trukmės orų prognozės centru. Pagal Reglamento (ES) Nr. 377/2014 8 straipsnį leidžiamos metinės įmokos.

ITER – tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius

Šiais įsipareigojimais numatoma padengti būsimus ITER įrenginių finansavimo poreikius iki 2021 m. ES (Euratom) įnašas į Tarptautinę ITER organizaciją teikiamas per Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūrą ir, be kita ko, apima valstybių narių ir Šveicarijos įnašus. Šie įsipareigojimai prisiimti pagal

2013 m. gruodžio 13 d. Tarybos sprendimą (Euratomas) 791/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2007/198/Euratomas, įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę, pagal kurį leidžiamos metinės įmokos. ITER buvo sukurtas, kad valdytų ir skatintų eksploatuoti ITER įrenginius, didintų visuomenės supratimą apie branduolio sintezės energiją ir skatintų jos priimtinumą visuomenei ir vykdytų bet kokią kitą veiklą, būtiną savo tikslui pasiekti. Tarptautinės ITER organizacijos darbe dalyvauja ES, Kinija, Indija, Rusija, Pietų Korėja, Japonija ir JAV.

„Galileo“

Tai sumos, kurias įsipareigota skirti programai „Galileo“ pasaulinei navigacijos palydovinei sistemai kurti; dar žr. **2.2** pastabą. Šie įsipareigojimai prišimti laikotarpiui iki 2020 m. Remdamasi 2013 m. gruodžio 11 d. EP ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1285/2013 (OL L 347/1, 2013 12 20), Komisija pasirašė įgaliojimo susitarimą su EKA. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1285/2013 9 straipsnį leidžiamos metinės įmokos.

Žuvininkystės susitarimai

Tai įsipareigojimai, prišimti kartu su trečiosiomis šalimis dėl operacijų pagal tarptautinius žuvininkystės susitarimus iki 2023 m. Prišimti įsipareigojimai grindžiami Tarybos sprendimais dėl kiekvienos trečiosios šalies (pvz., 2019 m. kovo 4 d. Tarybos sprendimu (ES) 2019/385 dėl protokolo, kuriuo įgyvendinamas Europos Sąjungos ir Dramblio Kaulo Kranto Respublikos žuvininkystės sektoriaus partnerystės susitarimas (2018–2024 m.), sudarymo; OL L 70, 2019 03 12) ir yra laikomi konkrečiomis tarptautinėmis sutartimis su daugiamečiais teisėmis ir įsipareigojimais.

Veiklos nuomos įsipareigojimai

Mažiausios sumos, kurias įsipareigota sumokėti pagal pagrindines sutartis per likusį šių nuomos sutarčių galiojimo laikotarpį, yra tokios:

mln. EUR

	Minimalios nuomos įmokos			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
<i>Pastatai</i>	439	943	940	2 321
<i>IT medžiaga ir kita įranga</i>	9	21	0	31
Iš viso	448	964	940	2 352

Atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės pranešimą apie ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos ir priėmus 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1718, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 726/2004, Europos vaistų agentūros (toliau – EMA) būstinė buvo perkelta iš Londono į Amsterdamą. Dabartinėje nuomos sutartyje dėl patalpų Londone nustatytas terminas, kuris baigiasi 2039 m., taigi ją reikės nutraukti anksčiau, perrašyti arba sudaryti subnuomos sutartį su trečiąja šalimi.

Į pirmiau pateiktoje lentelėje nurodytas sumas įeina 468 mln. EUR, kurie dar turi būti sumokėti pagal šią nuomos sutartį, tačiau būsimas grynasis finansinis poveikis konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms, jei toks yra, priklauso nuo derybų su nuomotoju dėl sutarties nutraukimo arba su trečiąja šalimi sudarytos subnuomos sutarties sąlygų.

Kiti sutartiniai įsipareigojimai

Čia įtrauktos sumos atitinka sumas, kurias įsipareigota sumokėti per sutarčių galiojimo laikotarpį. Svarbiausia čia įtraukta suma yra susijusi su Europos Parlamento statybos sutartimis (87 mln. EUR).

6. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS

Toliau nurodyta ES finansinės rizikos valdymo informacija susijusi su:

- Komisijos skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusia su finansine parama, vykdoma pasitelkus: EFSM, mokėjimų balanso, MFP ir Euratomo veiksmus ir iš likviduojamos EAPB pasiskolintų lėšų suteiktas paskolas;
- išdo operacijomis, kurias atlieka Komisija, kad įvykdytų ES biudžetą, įskaitant baudų surinkimą;
- turtu, turimu biudžeto garantijoms skirtuose fonduose: Išorės veiksmų garantijų fonde, ESIF garantijų fonde ir EDVF garantijų fonde, ir
- finansinėmis priemonėmis, finansuojamomis iš ES biudžeto.

6.1. RIZIKOS RŪŠYS

Rinkos rizika yra rizika, kad dėl rinkos kainų svyravimo svyruos finansinės priemonės tikroji vertė arba pinigų srautai. Rinkos rizika apima ne tik nuostolių, bet ir pelno galimybę. Ją sudaro *valiutos kurso rizika*, *palūkanų normos rizika* ir *kita kainų rizika* (didelės kitos kainų rizikos ES nepatiriama).

- *Valiutos kurso rizika* yra rizika, kad ES operacijų arba investicijų vertę paveiks valiutos kurso pokyčiai. Ši rizika kyla dėl vienos valiutos kainos pokyčio kitos valiutos atžvilgiu.
- *Palūkanų normos rizika* yra galimybė, kad pakilus palūkanų normai sumažės vertybinio popieriaus, visų pirma obligacijos, vertė. Apskritai didėjant palūkanų normai, fiksuotų palūkanų obligacijų kaina mažėja, ir atvirkščiai.

Kredito rizika yra nuostolio rizika, kylanti dėl skolininko arba paskolos gavėjo paskolos arba kito kredito (pagrindinės sumos arba palūkanų arba abiejų) nemokėjimo arba dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo. Įsipareigojimų nevykdymo atvejai apima mokėjimo vėlavimą, paskolos gavėjo mokėjimų restruktūrizavimą ir bankrotą.

Likvidumo rizika – tai rizika, atsirandanti dėl sunkumų parduoti turtą, pavyzdžiui, tai yra rizika, kad konkretaus vertybinio popieriaus ar turto nebus galima greitai parduoti rinkoje, norint išvengti nuostolių ar siekiant įvykdyti įsipareigojimą.

6.2. RIZIKOS VALDYMO METODAI

Vis labiau ES biudžeto vykdymas priklauso nuo naudojamų veiksmų programos finansinių priemonių. Daugiau informacijos apie susijusias sumas pateikta **2.4.1** pastaboje.

Paprastai daugumos finansinių priemonių įgyvendinimas yra patikėtas EIB grupei (į kurią įeina EIF) arba kitoms finansų įstaigoms pagal Komisijos ir finansų įstaigos susitarimą. Siekiant užtikrinti tinkamą ES lėšų valdymą ir su jomis susijusių ataskaitų teikimą, į susitarimus, kurie pasirašomi su šiomis finansų įstaigomis, įtraukiamos griežtos tarpininkams taikomos sąlygos ir prievolės. Kai kuriai nors priemonei skiriamas finansinis įnašas, lėšos pervedamos į konkrečiai tam tikslui atidarytą finansų įstaigos banko sąskaitą (t. y. patikos sąskaitą). Priklausomai nuo priemonės finansų įstaiga gali naudoti šioje patikos sąskaitoje esančias lėšas paskoloms teikti, skolos priemonėms leisti, investuoti į nuosavo kapitalo priemones arba reikalavimams mokėti pagal garantiją tenkinti. Paprastai finansinių priemonių pajamos turi būti grąžinamos į ES biudžetą.

Su šiomis finansinėmis priemonėmis susijusiai rizikai taikoma viršutinė riba, kuri nurodoma susitarime dėl šių priemonių ir kurią atitinkanti suma yra įtraukiama į biudžetą kaip numatyta tai priemonei. Kadangi Komisijai dažnai tenka prisiimti pirmojo nuostolio dalį ir kadangi priemonių paskirtis – finansuoti rizikingesnius gavėjus (kuriems sudėtinga gauti finansavimą iš komercinių bankų), tikėtina, kad ES biudžetas patirs tam tikrų nuostolių.

Finansinių priemonių vertinimas

Toliau išvardytų klasių finansinis turtas ir įsipareigojimai nėra vertinami tikrąja verte: pinigai ir pinigų ekvivalentai, paskolos, iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos ir kiti finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina. To finansinio turto ir įsipareigojimų grynoji turto vertė laikoma pagrįstai artima jų tikrajai vertei.

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Skolinimosi ir skolinimo operacijas, kaip ir susijusį išdo valdymą, ES vykdo pagal atitinkamą Tarybos ir EP reglamentą, Tarybos sprendimus ir, jei taikytina, ir vidaus gaires. Parengti raštiški procedūrų vadovai, apimantys konkrečias sritis, kaip antai: pasiskolintos lėšos, paskolos ir išdo valdymas, kuriuos taiko atitinkami veiklos padaliniai. Skolinimo operacijos finansuojamos kompensacinėmis skolinimosi operacijomis, kurios nesukuria atvirų palūkanų normų arba valiutos pozicijų.

Iždas

Komisijos išdo operacijų valdymo taisyklės ir principai išdėstyti Tarybos reglamente Nr. 609/2014 (iš dalies pakeistame Tarybos reglamentu ir 804/2016) ir Finansiniame reglamente.

Remiantis pirmiau nurodytais reglamentais, taikomi šie pagrindiniai principai:

- Valstybės narės moka nuosavus išteklius į sąskaitas, šiuo tikslu Komisijos vardu atidarytas ižde arba nacionaliniame centriniame banke. Komisija gali naudotis šiomis sąskaitomis tik siekdama patenkinti savo grynųjų pinigų poreikius.
- Valstybės narės moka nuosavus išteklius nacionalinėmis valiutomis, o Komisijos mokėjimai daugiausia atliekami eurai.
- Komisijos vardu atidarytų banko sąskaitų pereikvoti negalima. Šis apribojimas netaikomas Komisijos nuosavų išteklių sąskaitoms įsipareigojimų nevykdymo atveju, kai paskolų sutartis pasirašyta arba joms suteikta garantija pagal ES Tarybos reglamentus ir sprendimus ir tam tikromis sąlygomis tuo atveju, kai grynųjų pinigų poreikiai viršija sąskaitose esančias lėšas.
- Bankų sąskaitose ne eurai laikomų lėšų likučiai panaudojami mokėjimams tomis pačiomis valiutomis arba periodiškai perskaičiuojami eurai.

Be nuosavų išteklių sąskaitų, Komisija yra atidariusi kitas banko sąskaitas centriniuose ir komerciniuose bankuose, kad galėtų atlikti mokėjimus ir gauti kitokias pajamas nei valstybių narių įnašai į biudžetą.

Iždo ir mokėjimo operacijos yra itin automatizuotos ir atliekamos naudojantis šiuolaikinėmis informacinėmis sistemomis. Siekiant garantuoti sistemos saugumą ir užtikrinti pareigų atskyrimą pagal Finansinį reglamentą, taikomos specialios procedūros, Komisijos vidaus kontrolės standartai ir audito principai.

Raštišku gairių ir procedūrų rinkiniu reguliuojamas Komisijos išdo ir mokėjimo operacijų valdymas, siekiant riboti veiklos ir finansinę riziką bei užtikrinti tinkamą kontrolės lygį. Šios gairės ir procedūros apima įvairius operacijų aspektus (pavyzdžiui: mokėjimo atlikimą ir grynųjų pinigų valdymą, pinigų srautų prognozavimą, veiklos tęstinumą ir t. t.) ir reguliariai tikrinama, kaip jų laikomasi. Be to, Biudžeto generalinis direktoratas ir Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas tarpusavyje keičiasi informacija apie rizikos valdymą ir geriausios praktikos pavyzdžius.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos. Indėliai

Iki 2010 m. gautos sumos lieka bankų, kurie specialiai atrenkami laikinai surinktoms baudoms laikyti, sąskaitose. Bankų atranka vykdoma laikantis konkurso tvarkos, nustatytos Finansiniame reglamente. Lėšų laikymą konkrečiuose bankuose lemia vidaus rizikos valdymo politika, pagal kurią nustatomi kredito reitingo reikalavimai ir lėšų sumos, kurias galima laikyti, proporcingai sandorio šalies nuosavybei. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus politikos ir procedūrų.

Laikiniai surinktos baudos. BUFI portfelis

Nuo 2010 m. skirtos ir laikinai surinktos baudos investuojamos į specialiai sukurtą BUFI portfelį. Pagrindiniai portfelio tikslai – mažinti su finansų rinkomis susijusią riziką ir sudaryti vienodas sąlygas visiems subjektams, kuriems skirta baudų, suteikiant jiems garantuotą grąžą, apskaičiuotą tuo pačiu pagrindu. Laikiniai surinktų baudų turto valdymą vykdo Komisija, laikydamosi vidaus turto valdymo gairių. Parengti procedūrų vadovai, apimantys konkrečias sritis, kaip antai, išdo valdymas, kuriuos taiko atitinkami veiklos padaliniai. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus gairių ir procedūrų.

Turto valdymo tikslai – investuoti Komisijai laikinai sumokėtas baudas taip, kad:

- būtų užtikrinta, kad prireikus lėšomis būtų galima greitai pasinaudoti, ir
- būtų siekiama įprastomis aplinkybėmis gauti investicijų grąžą, kuri vidutiniškai būtų lygi BUFI lyginamajam indeksui atėmus patirtas sąnaudas, kartu išlaikant baudų, kurios buvo sumokėtos į portfelį iki naujojo Finansinio reglamento įsigaliojimo 2018 m. rugpjūčio mėn., nominaliąją vertę.

Iš esmės investicijos gali būti tik šių kategorijų: terminuotieji indėliai valstybių narių centriniuose bankuose, valstybių valstybės skolos valdymo agentūrose, valstybiniuose arba valstybių garantuojamuose bankuose arba viršvalstybinėse institucijose, ir obligacijos, vekseliai ir indėlių sertifikatai, išleisti valstybinių arba viršvalstybinių institucijų.

Banko garantijos

Didelės finansų įstaigų suteiktų garantijų sumos laikomos Komisijoje, kiek tai susiję su baudomis, kurias ji skiria ES konkurencijos taisyklės pažeidusioms bendrovėms (žr. **2.6.1.2** pastabą). Šias garantijas kaip laikinų mokėjimų alternatyvą teikia bendrovės, kurioms skirtos baudos. Garantijos valdomos laikantis vidaus rizikos valdymo politikos. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus politikos ir procedūrų.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Garantijų fondo turto valdymo taisyklės ir principai išdėstyti 1994 m. lapkričio 25 d. Europos Komisijos ir EIB konvencijoje ir jos vėlesniuose 1996 m. rugsėjo 17–23 d., 2002 m. gegužės 8 d., 2008 m. vasario 25 d., 2010 m. lapkričio 9 d. ir 2018 m. spalio 28 d. pakeitimuose. Šis garantijų fondas veiklą vykdo tik eurai. Investicijos atliekamos tik šia valiuta, siekiant išvengti bet kokios užsienio valiutos kurso rizikos. Turto valdymas grindžiamas įprastomis atsargumo taisyklėmis, kurių reikia laikytis vykdant finansinę veiklą. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas rizikos mažinimui ir užtikrinimui, kad valdomą turtą pakankamai greitai būtų galima parduoti arba perleisti, atsižvelgiant į prisiimtus įsipareigojimus.

ESIF garantijų fondas

ESIF garantijų fondas buvo įsteigtas ESIF reglamentu – žr. **2.4.1** pastabą. Fondo turto valdymo taisyklės ir principai išdėstyti 2016 m. sausio 21 d. Komisijos sprendime C(2016) 165. Valdomas turtas turi būti pakankamai likvidus, kad jį būtų galima panaudoti galimiems reikalavimams mokėti pagal garantiją, kartu siekiant tinkamiausio grąžos ir rizikos lygio, kuriam esant taip pat būtų užtikrintas didelis saugumas ir stabilumas.

EDVF garantijų fondas

EDVF garantijų fondas įsteigtas pagal EDVF reglamentą (žr. **2.4.1** pastabą). EDVF garantijų fondo turtą valdo Komisija, vadovaudamasi vidaus gairėmis ir turto valdymo gairėmis, kurios yra įtrauktos į 2017 m.

lapkričio 22 d. Komisijos sprendimo C(2017) 7693 1 priedą. Turtas valdomas taip, taip kad būtų užtikrintas pakankamas likvidumas ir būtų galima įvykdyti galimus reikalavimus mokėti pagal garantiją, kartu siekiant tinkamiausio grąžos ir rizikos lygio, kuriam esant taip pat būtų užtikrintas didelis saugumas ir stabilumas.

6.3. VALIUTOS RIZIKA

Metų pabaigoje ES finansinėms priemonėms tenkančios valiutos rizikos grynoji pozicija

mln. EUR

	USD	GBP	DKK	2018 12 31 SEK	EUR	Kita	Iš viso
Finansinis turtas							
<i>Parduoti laikomas finansinis turtas</i>	619	57	18	7	14 725	17	15 443
<i>Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	(475)	-	-	-	491	-	16
<i>Paskolos*</i>	6	0	-	-	56	5	67
<i>Gautinos ir susigrąžintinos sumos</i>	19	4 109	99	109	20 026	303	24 664
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai</i>	49	1 524	290	406	14 338	1 505	18 113
	218	5 690	407	523	49 635	1 830	58 303
Finansiniai įsipareigojimai							
<i>Tikraja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas</i>	-	-	-	-	(20)	(2)	(22)
<i>Mokėtinų sumos</i>	(2)	(1)	(0)	(0)	(32 218)	(5)	(32 227)
	(2)	(1)	(0)	(0)	(32 238)	(7)	(32 249)
Iš viso	216	5 689	407	523	17 397	1 824	26 055

mln. EUR

	USD	GBP	DKK	2017 12 31 SEK	EUR	Kita	Iš viso
Finansinis turtas							
<i>Parduoti laikomas finansinis turtas</i>	680	57	17	56	12 806	16	13 632
<i>Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	(632)	-	-	-	655	-	23
<i>Paskolos*</i>	6	0	-	-	123	7	137
<i>Gautinos ir susigrąžintinos sumos</i>	15	549	63	86	11 591	62	12 366
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai</i>	49	3 180	27	693	18 468	1 694	24 111
	118	3 787	107	835	43 642	1 779	50 268
Finansiniai įsipareigojimai							
<i>Tikraja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas</i>	-	-	-	-	-	(2)	(2)
<i>Mokėtinų sumos</i>	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(12)	(39 048)
	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(14)	(39 050)
Iš viso	114	3 785	107	834	4 613	1 765	11 218

*Išskyrus kompensacines paskolas finansinei paramai

Jei kitų valiutų atžvilgiu euras būtų sustiprėjęs 10 %, poveikis būtų buvęs toks:

mln. EUR

Ekonominis rezultatas				
	USD	GBP	DKK	SEK
2018	(7)	(512)	(35)	(47)
2017	(5)	(339)	(8)	(71)

mln. EUR

Grynasis turtas				
	USD	GBP	DKK	SEK
2018 12 31	(13)	(5)	(2)	(1)

2017 12 31	(5)	(5)	(2)	(5)
------------	-----	-----	-----	-----

Jei šių valiutų atžvilgiu euras būtų susilpnėjęs 10 %, poveikis būtų buvęs toks:

Ekonominis rezultatas				
	USD	GBP	DKK	SEK
2018	9	625	43	57
2017	6	414	10	87

mln. EUR

Grynasis turtas				
	USD	GBP	DKK	SEK
2018 12 31	16	6	2	1
2017 12 31	7	6	2	6

mln. EUR

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Dauguma finansinio turto ir įsipareigojimų išreikšti eurai, todėl ES nepatiria užsienio valiutos kurso rizikos.

Iždas

Nuosavi ištekliai, kuriuos valstybės narės moka ne eurai, laikomi nuosavų išteklių sąskaitose pagal Tarybos reglamentą 609/2014 (su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu 804/2016). Jie perskaičiuojami eurai, kai jų reikia mokėjimams atlikti. Šių lėšų valdymo procedūros nustatytos pirmiau nurodytame reglamente. Retais atvejais šios lėšos tiesiogiai naudojamos mokėjimams, kurie bus atliekami ta pačia valiuta, atlikti.

Komerciniuose bankuose Komisija laiko sąskaitas ne euro, bet kitomis ES valiutomis, JAV doleriais ir Šveicarijos frankais, kad galėtų atlikti mokėjimus tomis valiutomis. Šios sąskaitos papildomos atsižvelgiant į atliktinų mokėjimų sumą, todėl jų likučiai yra labai maži ir valiutos kurso rizikos nepatiriama.

Kai įvairios pajamos (kitos nei nuosavi ištekliai) gaunamos ne eurai, bet kita valiuta, jos pervedamos į Komisijos sąskaitas ta pačia valiuta, jeigu reikia padengti mokėjimus, arba perskaičiuojamos eurai ir pervedamos į sąskaitas eurai. Avansinės sąskaitos ne eurai, bet kita valiuta papildomos atsižvelgiant į apskaičiuotus trumpalaikius vietos mokėjimų ta pačia valiuta poreikius. Likučiai šiose sąskaitose laikomi neviršijant atitinkamų viršutinių ribų.

Baudos

Laikinai surinktos baudos (indėliai ir BUFI portfelis) ir banko garantijos

Kadangi visos baudos nurodomos ir mokamos eurai, užsienio valiutos kurso rizikos nepatiriama.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Šio fondo finansinis turtas nurodytas eurai, todėl valiutos kurso rizikos nepatiriama. Dėl reikalavimų fondui, pateiktų dėl paskolos gavėjo mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymo, ES perimtos paskolos yra dengiamos pirmine jų valiuta, todėl Europos Sąjungai kelia valiutos kurso riziką. Kadangi paskolų grąžinimo laikotarpis nėra žinomas, veikla, kuria kompensuojami užsienio valiutos kurso pokyčiai (apsidraudimo veikla), nevykdoma.

ESIF garantijų fondas

Dabar ESIF garantijų fondas veikia ir eurai ir JAV doleriais. Valiutos rizika valdoma sudarant išvestinių finansinių priemonių sandorius (išankstinius užsienio valiutos keitimo sandorius) taip apdraudžiant investicijų portfelio JAV doleriais rinkos vertę. Nustatyta, kad didžiausia neapdrausta užsienio valiutos kurso rizikos pozicijos riba yra 1 % visos portfelio vertės, neviršijant lyginamojo indekso ir metinių strateginių asignavimų. Taigi, JAV investicijų rinkos vertei padidėjus tiek, kad ji viršytų 1 % ribą, arba sumažėjus žemiau šios ribos, reikėtų perbalansuoti prekybą (sudaryti naują išankstinį tos pačios arba

priešingos krypties sandorį), atitinkamai pakoreguoti arba panaikinti apdraustą poziciją. Apsidraudimo koregavimą gali paskatinti ir euro ir JAV dolerio keitimo kurso pokyčiai.

Dėl reikalavimų fondui, pateiktų dėl paskolos gavėjo mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymo, ES perimtos paskolos yra dengiamos pirmine jų valiuta, todėl Europos Sąjungai kelia valiutos kurso riziką. Perimtų paskolų atveju, kadangi paskolų grąžinimo laikotarpis nėra žinomas, veikla, kuria kompensuojami užsienio valiutos kurso pokyčiai (apsidraudimo veikla), nevykdoma.

EDVF garantijų fondas

EDVF garantijų fondas šiuo metu operacijas vykdo tik eurai, tačiau EDVF garantijų fondo turto valdymo gairėse numatyta galimybė investuoti į tam tikrą ne eurai išreikštą turtą.

6.4. PALŪKANŲ NORMOS RIZIKA

Toliau pateiktoje lentelėje parodomas parduoti laikomo finansinio turto palūkanų normos jautrumas, kai numanomas galimas palūkanų normos pokytis yra ± 100 bazinių punktų (1 %).

mln. EUR

	Padidėjimas (+) / sumažėjimas (-) baziniais punktais	Poveikis grynajam turtui
2018 m. Parduoti laikomas finansinis turtas	+100	(348)
	-100	374
2017 m. Parduoti laikomas finansinis turtas	+100	(359)
	-100	382

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Dėl skolinimosi ir skolinimo operacijų pobūdžio didelė ES turto ir įsipareigojimų dalis yra palūkanas teikiantis turtas ir įsipareigojimai. Tačiau palūkanų normos rizikos nėra, nes pasiskolintas lėšas kompensuoja lygiavertės (kompensacinės) paskolos tomis pačiomis sąlygomis.

Iždas

Komisijos iždas pinigų neskolina, todėl palūkanų normos rizikos nepatiria. Tačiau įvairiuose bankuose laikomų sąskaitų likučiams palūkanos yra skaičiuojamos. Todėl Komisija įdiegė priemones, kad užtikrintų, kad reguliariai gaunamos palūkanos už bankų sąskaitose laikomas lėšas atitiktų rinkos palūkanų normas ir jų galimą svyravimą.

Sąskaitoms, atidarytoms valstybių narių išduose nuosavų išteklių pajamoms, palūkanos neskaičiuojamos ir mokesčiai netaikomi. Už lėšų laikymą sąskaitose, atidarytose nacionaliniuose centriniuose bankuose, gali būti atlyginama pagal oficialius kiekvienos įstaigos taikomus tarifus. Kadangi šioms sąskaitoms taikomas atlygis šiuo metu gali būti neigiamas, siekiant kiek įmanoma sumažinti šiose sąskaitose esantį likutį yra nustatyta pinigų valdymo tvarka.

Be to, nuosavų išteklių sąskaitos yra apsaugotos nuo bet kokio neigiamų palūkanų normų poveikio pagal Tarybos reglamentą 609/2014 su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu 804/2016.

Už vienos nakties likučius komerciniuose bankuose kasdien gaunamos palūkanos. Joms taikomos kintamosios rinkos normos ir sutartinė marža (teigiama arba neigiama). Paprastai pagal susitarimus taikomos nulinės palūkanų normos. Todėl rizikos, kad Komisija gauna mažesnes nei rinkos palūkanas, nėra.

Baudos

Laikinai surinktos baudos (indėliai ir BUFI portfelis) ir banko garantijos

Laikiniai surinktos baudos investuojamos į pinigų rinkos priemonių ir ilgalaikių obligacijų portfelį, kurio bendra vidutinė trukmė – 2,58 metų.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Garantijų fonde numatytas biudžetas investuojamas į pinigų rinkos priemonių ir ilgalaikių obligacijų portfelį, kurio bendra vidutinė trukmė – 2,58 metų.

ESIF garantijų fondas

ESIF garantijų fonde numatytas biudžetas investuojamas į pinigų rinkos priemonių ir ilgalaikių obligacijų portfelį, kurio bendra vidutinė trukmė – 2,4 metų.

EDVF garantijų fondas

Kadangi pirmieji biudžeto atidėjiniai pradėti daryti tik 2018 m. pabaigoje, EDVF garantijų fondą daugiausia sudaro centriniuose bankuose laikomi gryniesi pinigai. Vidutinė portfelio trukmė – 0,03 metų.

6.5. KREDITO RIZIKA

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ES gresiančią kredito riziką rodo finansinių priemonių balansinė vertė, kaip nurodoma 2 pastaboje.

Finansinio turto, kurio vertė nesumažėjusi, amžiaus analizė

mln. EUR

	Iš viso	Nepradelsta ir vertė nesumažėjusi	Pradelsta, bet vertė nesumažėjusi		
			< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai
<i>Paskolos</i>	53 939	53 939	0	–	–
<i>Gautinos ir susigražintinos sumos</i>	24 664	14 737	6 585	3 209	134
<i>Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	16	16	–	–	–
Iš viso 2018 12 31	78 620	68 692	6 585	3 209	134
<i>Paskolos</i>	54 981	54 980	0	–	–
<i>Gautinos ir susigražintinos sumos</i>	12 366	8 905	2 894	359	208
<i>Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	23	23	–	–	–
Iš viso 2017 12 31	67 369	63 908	2 894	359	208

Į per mažiau nei vienus metus gautinas ir susigražintinas sumas įtrauktos su konkurencijos bylų baudomis susijusios susigražintinos sumos, kurios sudaro 6 366 mln. EUR, o į per 1–5 metus gautinas ir susigražintinas sumas – su konkurencijos bylų baudomis susijusios susigražintinos sumos, kurios sudaro 3 136 mln. EUR. Minėtos sumos daugiausia padengtos bankų garantijomis, todėl Komisijai kylanti kredito rizika yra nedidelė. Įmonės, kurioms skirtos šios baudos, pateikia šias garantijas kaip laikinųjų mokėjimų alternatyvą.

Finansinio turto, kurio mokėjimai nepradelsti ir vertė nesumažėjusi, kredito kokybė

mln. EUR

	2018 12 31					
	PLT*	Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitai**	Paskolos	Gautinos ir susigražintinos sumos	Gryniesi pinigai	Iš viso
Sandorio šalys, turinčios išorės kredito reitingą						
Aukščiausio ir aukšto lygio	9 019	16	98	9 064	14 950	33 146
Aukštesnio vidutinio lygio	3 209	–	23 513	755	2 740	30 217
Žemesnio vidutinio lygio	1 765	–	25 775	1 456	181	29 177
Neinvesticinis reitingas	–	–	4 488	200	221	4 909
	13 993	16	53 874	11 475	18 092	97 449
Sandorio šalys, neturinčios išorės kredito reitingo						
1 grupė	–	–	64	3 262	21	3 347
2 grupė	–	–	2	0	–	2
	–	–	66	3 262	21	3 349
Iš viso	13 993	16	53 939	14 737	18 113	100 797

mln. EUR

	2017 12 31					
	PLT*	Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitai**	Paskolos	Gautinos ir susigražintinos sumos	Gryniesi pinigai	Iš viso
Sandorio šalys, turinčios išorės kredito reitingą						
Aukščiausio ir aukšto lygio	8 068	16	143	2 989	19 261	30 477
Aukštesnio vidutinio lygio	1 794	–	23 585	293	3 977	29 650
Žemesnio vidutinio lygio	2 186	–	27 195	846	463	30 691
Neinvesticinis reitingas	–	–	3 977	110	389	4 476
	12 048	16	54 901	4 239	24 090	95 293
Sandorio šalys, neturinčios išorės kredito reitingo						
1 grupė	–	6	80	4 665	21	4 772
2 grupė	–	–	–	1	–	1
	–	6	80	4 666	21	4 773
Iš viso	12 048	23	54 980	8 904	24 111	100 067

* Parduoti laikomas finansinis turtas (išskyrus nuosavo kapitalo priemones ir „Unitary Fund“).

** Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitai.

Į pateiktą lentelę neįtrauktas parduoti laikomas finansinis turtas, turimas nuosavo kapitalo priemonių, kurių išorės kredito reitingas nenustatytas, forma. Keturių nurodytų rizikos kategorijos iš esmės yra grindžiamos išorės reitingų agentūrų reitingo kategorijomis ir atitinka:

- aukščiausio ir aukšto lygio: „Moody's“ P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA –; „Fitch“ F1+, F1, AAA – AA – kategorijas ir lygiaverčius reitingus

- aukštesnio vidutinio lygio: „Moody's“ P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A–; „Fitch“ F2, A+ – A– kategorijas ir lygiaverčius reitingus
- žemesnio vidutinio lygio: „Moody's“ P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB–; „Fitch“ F-3, BBBB+ – BBB– kategorijas ir lygiaverčius reitingus
- neinvesticinis reitingas: „Moody's“ not prime, Ba1 – C; S&P B, C, BB+ – D; „Fitch“ B, C, BB+ – D kategorijas ir lygiaverčius reitingus

ES naudojasi šiomis išorės agentūrų reitingų kategorijomis kaip atskaitos tašku konkrečiai finansinėms priemonėms ir komerciniams bankams vertinti, tačiau, pati atlikusi atskirų atvejų analizę, gali laikyti sumas vieną iš rizikos kategorijų atitinkančioje įstaigoje, nors viena ar daugiau minėtų reitingų agentūrų būtų sumažinusi atitinkamos sandorio šalies reitingą. Kiek tai susiję su nereitinguotomis sandorio šalimis, į 1 grupę patenka skolininkai, praeityje neturėję mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymo istorijos, o į 2 grupę patenka skolininkai, kurie praeityje yra nevykdę mokėjimo įsipareigojimų.

Pirmiau nurodytos neinvesticinio reitingo kategorijos „Paskolos ir gautinos sumos“ sumos daugiausia yra susijusios su finansinės paramos paskolomis, kurias Komisija išmoka valstybėms narėms, patiriančioms finansinių sunkumų, ir susigražina iš tam tikrų valstybių narių pagal Nuosavų išteklių reglamentą ar kitu teisiniu pagrindu. Kaip gryniesiems pinigais nurodyta suma yra susijusi su išde arba valstybių narių centriniuose bankuose atidarytomis nuosavų išteklių banko sąskaitomis, kuriose laikomi pirmiau nurodytame reglamente numatyti nuosavų išteklių įnašai. Komisija gali naudotis šiomis sąskaitomis tik siekdama patenkinti grynųjų pinigų poreikius, atsirandančius vykdant biudžetą.

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Kredito rizika valdoma, visų pirma gaunant valstybės garantijas Euratomo atveju, taip pat naudojantis Išorės veiksmų garantijų fondu (MFP ir Euratomas), tada galimybėmis reikiamų lėšų gauti iš Komisijos nuosavų išteklių sąskaitų valstybėse narėse ir galiausiai iš ES biudžeto.

Nuosavų išteklių teisės aktuose nustatyta 1,20 % valstybių narių BNP atitinkanti nuosavų išteklių mokėjimų viršutinė riba ir mokėjimų asignavimams padengti 2018 m. faktiškai panaudota 0,90 %. Vadinas, 2018 m. gruodžio 31 d. šioms garantijoms padengti turima marža buvo 0,30 %. Šiuo tikslu ES turi teisę pareikalauti visų valstybių narių užtikrinti, kad ES teisinis įsipareigojimas skolintojams būtų įvykdytas.

Iždas

Dauguma Komisijos išdo išteklių laikomi pagal Tarybos reglamentą 609/2014 (su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu 804/2016) dėl nuosavų išteklių valstybių narių atidarytose sąskaitose, kurios skirtos valstybių narių įnašams (nuosaviems ištekliams) mokėti. Visos tokios sąskaitos laikomos valstybių narių išduose arba nacionaliniuose centriniuose bankuose. Šios institucijos Komisijai kelia mažiausią kredito (arba sandorio šalies) riziką, nes ją prisiima valstybės narės. Dalis Komisijos išdo išteklių laikoma komerciniuose bankuose, kad būtų galima padengti mokėjimus, todėl šios sąskaitos papildomos reikiamu laiku, o papildymą automatiškai tvarko grynųjų pinigų valdymo sistema. Kiekvienoje sąskaitoje laikoma minimali pinigų suma, atsižvelgiant į kasdien iš jos atliekamų mokėjimų vidutinę sumą. Todėl vienos nakties indėlių bendra suma šiose sąskaitose paprastai yra nedidelė (iš viso mažiau nei vidutiniškai 80 mln. EUR, išskirstytą į maždaug 20 sąskaitų), taigi yra užtikrinta, kad Komisijos su rizika susijusi pozicija yra nedidelė. Šias sumas reikėtų vertinti atsižvelgiant į kasdienes bendrus išdo likučius, kurie 2018 m. svyravo 6 mlrd.–37 mlrd. EUR ribose, ir į bendrą 2018 m. iš Komisijos sąskaitų atliktų mokėjimų sumą, viršijusią 155 mlrd. EUR.

Be to, siekiant dar labiau sumažinti Komisijos sandorio šalies riziką, specialios gairės taikomos ir atrenkant komercinius bankus:

- visi komerciniai bankai atrenkami konkurso būdu. Norint dalyvauti konkurso procedūrose, minimalus trumpalaikis kredito reitingas turi būti „Moody's“ P-1 arba lygiavertis reitingas. Tam tikromis tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis gali užtekti mažesnio lygio reitingo;
- komercinių bankų, kuriuose Komisija turi sąskaitas, kredito reitingai stebimi kasdien;
- delegacijose už ES ribų avansinės sąskaitos laikomos vietos bankuose, atrinktuose supaprastinta konkurso tvarka. Reitingų reikalavimai priklauso nuo vietos situacijos ir įvairiose šalyse jie gali būti labai skirtingi. Siekiant apriboti rizikos poziciją, šiose sąskaitose laikomi kuo mažesni likučiai

(atsižvelgiant į veiklos poreikius), sąskaitos nuolat papildomos ir kasmet peržiūrimos viršutinės ribos.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos. Indėliai

Bankai, kuriuose laikomi iki 2010 m. laikiniai surinktų baudų indėliai, yra atrenkami konkurso tvarka, laikantis rizikos valdymo politikos, pagal kurią nustatomi kredito reitingo reikalavimai ir sandorio šalies nuosavybei proporcinga lėšų suma, kurią galima laikyti.

Paprastai reikalaujama, kad komerciniai bankai, kurie specialiai atrenkami laikinai surinktoms baudoms laikyti, turėtų dviejų reitingų agentūrų („S&P“ arba jai lygiaverčių) suteiktą minimalų ilgalaikį reitingą A–. Jei šios grupės bankų reitingas sumažinamas, taikomos specialios priemonės. Be to, kiekviename banke laikomo indėlio suma yra ribojama tam tikra nuosavų lėšų procentine dalimi, kuri skiriasi priklausomai nuo kiekvienos įstaigos reitingo lygio. Apskaičiuojant tokias ribas taip pat atsižvelgiama į neapmokėtų tos pačios įstaigos Komisijai suteiktų garantijų sumą. Reguliariai peržiūrima, ar negrąžinti indėliai atitinka taikomus politikos reikalavimus.

Laikiniai surinktos baudos. BUFI portfelis

Investuodama į valstybės skolą laikinai surinktas baudas, skirtas nuo 2010 m., Komisija prisiima kredito riziką. Didžiausia su rizika susijusi pozicija tenka Ispanijai, kuriai tenka 16 % portfelio. Penkios šalys, kurių su rizika susijusi pozicija didžiausia (Ispanija, Prancūzija, Liuksemburgas, Vokietija ir Italija), kartu sudaro 67 % investicijų portfelio. Vidutinis svertinis portfelio kredito reitingas yra A (S&P arba jam lygiavertis).

Banko garantijos

Rizikos valdymo politika, taikoma tokių garantijų priėmimui, užtikrina aukštą Komisijos kreditų kokybę. Reguliariai peržiūrima, ar neapmokėtos garantijos atitinka taikomus politikos reikalavimus.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Sutartose išdo portfelio turto valdymo gairėse ir (arba) investavimo strategijoje nustatytos tam tikros ribos ir apribojimai, kad būtų apribota portfelio patiriama kredito rizika. Tokios ribos ir apribojimai apima tinkamumo kriterijus, absoliučiąsias kredito ribas nominaliaja verte priklausomai nuo emitento kategorijos, santykinės koncentracijos ribas priklausomai nuo emitento kategorijos ir kiekvienos emisijos koncentracijos ribas. Visoms investicijoms suteiktas bent jau investicinis reitingas.

ESIF garantijų fondas

Turto valdymo gairėse ir rizikos bei investavimo strategijose nustatytos tam tikros ribos ir apribojimai, kad būtų apribota portfelio patiriama kredito rizika, kuri paprastai ribojama pagal investicinį reitingą. Vidutinis svertinis portfelio kredito reitingas yra A (S&P arba jam lygiavertis).

Kadangi visų neįvykdytų išankstinių valiutų sandorių vienintelė sandorio šalis nuo 2018 m. gruodžio 31 d. yra „Banque de France“, nuo tos dienos neatliekamas joks kredito vertės didinimas, pavyzdžiui, įkaitais, užskaitos susitarimais arba garantijomis. Didžiausia užsienio valiutos išvestinių finansinių priemonių, kurių tikroji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra teigiama, kredito rizikos pozicija yra lygi balanse nurodytai grynajai turto vertei.

EDVF garantijų fondas

Turto valdymo gairėse ir rizikos bei investavimo strategijose nustatytos tam tikros ribos ir apribojimai, kad būtų apribota portfelio patiriama kredito rizika, kuri paprastai ribojama pagal investicinį reitingą. Vidutinis svertinis portfelio kredito reitingas yra AAA („S&P“ arba lygiavertis) taikant valstybės reitingą gryniesiems pinigams, laikomiems centriniame banke.

6.6. LIKVIDUMO RIZIKA

Finansinių įsipareigojimų terminų analizė pagal likusius sutartinius terminus

	mln. EUR			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
<i>Pasiskolintos lėšos</i>	(2 350)	(17 363)	(34 158)	(53 872)
<i>Mokėtinos sumos</i>	(32 227)	–	–	(32 227)
<i>Kita</i>	(252)	(648)	(1 112)	(2 012)
Iš viso 2018 12 31	(34 829)	(18 011)	(35 270)	(88 110)
<i>Pasiskolintos lėšos</i>	(6 700)	(14 862)	(33 279)	(54 841)
<i>Mokėtinos sumos</i>	(39 048)	–	–	(39 048)
<i>Kita</i>	(150)	(665)	(1 255)	(2 070)
Iš viso 2017 12 31	(45 898)	(15 527)	(34 534)	(95 959)

Finansinės priemonės, vertinamos tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas

	mln. EUR			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
<i>Išvestinės finansinės priemonės mokėjimo dalis</i>	(490)	(2)	(6)	(498)
<i>Išvestinės finansinės priemonės gavimo dalis</i>	477	–	–	477
Grynieji pinigų srautai 2018 12 31	(14)	(2)	(6)	(21)
<i>Išvestinės finansinės priemonės mokėjimo dalis</i>	(634)	(2)	–	(635)
<i>Išvestinės finansinės priemonės gavimo dalis</i>	638	–	–	638
Grynieji pinigų srautai 2017 12 31	5	(2)	–	3

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Su pasiskolintomis lėšomis susijusi likvidumo rizika yra paprastai kompensuojama termino ir keliamų sąlygų prasme lygiavertėmis paskolomis (kompensacinės operacijos). MFP ir Euratomo atveju Išorės veiksmų garantijų fondas atlieka likvidumo rezervo (arba apsaugos sistemos) funkciją, jeigu skolininkai neatlieka mokėjimo arba vėluoja jį atlikti. Kalbant apie mokėjimų balanso paskolas, Tarybos reglamente (EB) Nr. 431/2009 nustatyta procedūra, kurią taikant yra pakankamai laiko mobilizuoti lėšas per Komisijos nuosavų išteklių sąskaitas valstybėse narėse. EFSM atveju Tarybos reglamente Nr. 407/2010 numatyta panaši procedūra.

Iždas

ES biudžeto principais užtikrinama, kad visų atitinkamiems metams skirtų grynujų pinigų išteklių visada užtektų visiems mokėjimams atlikti. Iš tiesų visi valstybių narių įnašai kartu su įvairiomis įplaukomis yra lygūs biudžetiniams metams skirtų mokėjimų asignavimų sumai. Tačiau valstybės narės įnašus moka visus metus kaip dvylika mėnesinių įmokų, o išmokoms būdingas tam tikras sezoniskumas. Be to, pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 609/2014 (dėl nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, iš dalies pakeistą Tarybos reglamentu Nr. 804/2016), valstybių narių įnašais, susijusiais su taisomaisiais biudžetais, patvirtintais atitinkamą (N) mėnesį, galima naudotis tik N + 1 mėnesio pirmą darbo dieną (jei patvirtinta iki to mėnesio 16 d.) arba N + 2 mėnesio pirmą darbo dieną (jei patvirtinta to mėnesio 16 d. arba vėliau), o susijusiais mokėjimų asignavimais galima naudotis iš karto.

Siekiant užtikrinti, kad turimų išdo išteklių visada užtektų mokėjimams atlikti bet kurį konkretų mėnesį, taikomos reguliaraus grynujų pinigų poreikių prognozavimo procedūros, ir prireikus iki tam tikros ribos ir tam tikromis sąlygomis iš valstybių narių gali būti pareikalauta iš anksto sumokėti nuosavus išteklius arba papildomas lėšas. Dėl išlaidų sezoniskumo ir bendrų biudžeto apribojimų pastaraisiais metais atsirado poreikis atidžiau stebėti mokėjimų ritmą visus metus. Be to, Komisijai vykdant kasdienes išdo operacijas, automatinėmis grynujų pinigų valdymo priemonėmis užtikrinama, kad kasdien kiekvienoje Komisijos banko sąskaitoje būtų pakankamai likvidžių lėšų.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos. BUFI portfelis

Fondas valdomas laikantis principo, kad, atsižvelgiant į susijusius įsipareigojimus, visas turtas turi būti pakankamai likvidus ir jį turi būti galima greitai panaudoti. Portfelį daugiausia sudaro itin likvidūs vertybiniai popieriai, kuriuos galima parduoti, jei reikėtų padengti netikėtas pinigines išlaidas. Be to, pinigų, pinigų ekvivalentų ir vertybinių popierių, kurių terminas sueina per vienus metus, dalis sudaro 23 %.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Fondas valdomas laikantis principo, kad, atsižvelgiant į susijusius įsipareigojimus, visas turtas turi būti pakankamai likvidus ir jį turi būti galima greitai panaudoti. Todėl fondas laiko pakankamą pinigų sumą trumpalaikėms išlaidoms padengti. Pinigų, pinigų ekvivalentų ir vertybinių popierių, kurių terminas sueina per vienus metus, dalis sudaro 9,2 %.

ESIF garantijų fondas

ESIF garantijų fondas valdomas laikantis principo, kad visas turtas turi būti pakankamai likvidus ir jį turi būti galima greitai panaudoti atitinkamiems įsipareigojimams vykdyti. Portfelį sudaro likvidus turtas, kurį galima parduoti, jei reikėtų padengti netikėtas pinigines išlaidas. Be to, pinigų, pinigų ekvivalentų ir vertybinių popierių, kurių terminas sueina per vienus metus, dalis sudaro 22 %.

Už išvestinių finansinių priemonių sandorius atsiskaitoma pagal atskirus nurodymus ir remiantis jų sutartine termino data. Įsipareigojimams vykdomi parduodant JAV doleriais išreikštą turtą ir (arba) atliekant apsikeitimo sandorį, todėl gali būti, kad dėl užsienio valiutos skirtumų susidarys piniginių išlaidų.

Kalbant apie įkaito ir (arba) garantinių įmokų reikalavimus, likvidumo valdymas nereikalingas, nes dabartinė apsidraudimo sandorio šalis sutinka veikti su Komisija netaikydama jokių reikalavimų dėl įkaito ir (arba) garantinių įmokų vertės išlaikymo prievolių.

EDVF garantijų fondas

EDVF garantijų fondas valdomas laikantis principo, kad visas turtas turi būti pakankamai likvidus ir jį turi būti galima greitai panaudoti atitinkamiems įsipareigojimams vykdyti.

Portfelį sudaro 97 % grynujų pinigų, laikomų einamosiose sąskaitose.

Kitos finansinės priemonės – išvestiniai finansiniai įsipareigojimai

2017 m. ES sudarė išvestinės finansinės priemonės sutartį (valiutų keitimo pasirinkimo sandorį), skirtą apsidrausti nuo valiutų, susijusių su finansų įstaigų suteiktomis paskolomis, devalvacijos (žr. **2.11.2** pastabą). Be to, EIB grupės turimų nuosavo kapitalo portfelių ES garantija reiškia finansinį įsipareigojimą padengti pagrindinių investicijų vertės pokyčius ar vertės sumažėjimą. Kalbant apie kitas iš ES biudžeto finansuojamas finansines priemones, ES įsipareigojimo pagal šias priemones suma negali viršyti įsipareigotos skirti sumos, kas sušvelnina likvidumo riziką.

7. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ TEIKIAMA INFORMACIJA

7.1. SUSIJUSIOS ŠALYS

Su ES susijusios šalys yra ES konsoliduoti subjektai, asocijuotosios įmonės ir šių subjektų aukščiausiojo rango vadovai. Šių subjektų tarpusavio sandoriai yra įprasta ES operacijų dalis ir todėl pagal ES apskaitos taisykles šiems sandoriams nekeliami jokie specialūs informacijos atskleidimo reikalavimai.

7.2. AUKŠČIAUSIOJO RANGO VADOVŲ TEISĖS Į IŠMOKAS

Siekiant pateikti informaciją apie sandorius su susijusiomis šalimis, susijusius su ES aukščiausiojo rango vadovais, šie asmenys suskirstyti į penkias kategorijas.

1 kategorija. Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, Komisijos pirmininkas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkas.

2 kategorija. Komisijos pirmininko pavaduotojas ir ES vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai ir kiti Komisijos pirmininko pavaduotojai.

3 kategorija. Tarybos generalinis sekretorius, Komisijos nariai, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teisėjai ir generaliniai advokatai, Bendrojo Teismo pirmininkas ir nariai, Europos Sąjungos tarnautojų teismo pirmininkas ir nariai, ombudsmenas ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

4 kategorija. Europos Audito Rūmų pirmininkas ir nariai.

5 kategorija. Institucijų ir agentūrų aukščiausiojo rango tarnautojai.

Jų teisių santrauka pateikiama toliau; daugiau informacijos galima rasti svetainėje „Europa“ skelbiamuose Tarnybos nuostatuose, oficialiame dokumente, kuriame aprašomos visų ES pareigūnų teisės ir pareigos. Aukščiausiojo rango vadovai lengvatinių paskolų iš ES nėra gavę.

FINANSINĖS IŠMOKOS AUKŠČIAUSIOJO RANGO VADOVAMS

EUR

Išmokos (vienam darbuotojui)	1 kategorija	2 kategorija	3 kategorija	4 kategorija	5 kategorija
Bazinis darbo užmokestis (per mėn.)	27 903,32	25 274,75 -	20 219,80 -	21 837,39 -	12 856,84 -
		26 285,75	22 747,28	23 252,78	20 219,80
Būsto išmoka / ekspatriacijos išmoka	15 %	15 %	15 %	15 %	0–4 %-16 %
Šeimos pašalpos:					
Namų ūkio pašalpa (% nuo atlyg.)	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
	+ 187,69	+ 187,69	+ 187,69	+ 187,69	+ 187,69
Išlaikomo vaiko pašalpa	410,11	410,11	410,11	410,11	410,11
Ikimokyklinė pašalpa	100,18	100,18	100,18	100,18	100,18
Mokymosi pašalpa arba	278,25	278,25	278,25	278,25	278,25
Mokymosi pašalpa ne darbo vietoje	556,5	556,5	556,5	556,5	556,5
Išmokos pirmininkaujantiems teisėjams	nėra duomenų	nėra duomenų	638,43	nėra duomenų	nėra duomenų
Išmokos reprezentaciniais tikslais	1 512,12	971,82	638,43	nėra duomenų	nėra duomenų
Metinės kelionių išlaidos	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų
Pervedimai į valstybę narę:					
Mokymosi pašalpa*	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
% nuo atlyginimo*	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% nuo atlyginimo be k. k.	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %
Reprezentacinės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	nėra duomenų	nėra duomenų
Pradėjus eiti pareigas:					
Įsikūrimo išlaidos	55 806,65	50 549,49	40 439,60	43 674,78	Apmokamos
		- 52 571,49	- 45 494,55	- 46 505,55	
Šeimos kelionės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Persikraustymo išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Pabaigus eiti pareigas:					
Įsikūrimo grįžus išlaidos	27 903,32	25 274,75 -	20 219,80 -	21 837,39 -	Apmokamos
		26 285,75	22 747,28	23 252,78	
Šeimos kelionės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Persikraustymo išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Pereinamasis laikotarpis (% nuo atlyg.)**	40 %-65 %	40 %-65 %	40 %-65 %	40 %-65 %	nėra duomenų
Sveikatos draudimas	Taikoma	Taikoma	Taikoma	Taikoma	Taikoma
Pensijos (% atlyginimo, neatskaičius mokesčių)	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %
Atskaitoma:					
Mokesčiai nuo atlyginimo	8 %-45 %	8 %-45 %	8 %-45 %	8 %-45 %	8 %-45 %
Sveikatos draudimas (% nuo atlyginimo)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Specialus atlyginimo mokestis	7 %	7 %	7 %	7 %	6–7 %
Atskaitymas pensijai	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	10,0 %
Asmenų skaičius metų pabaigoje	3	6	93	28	112

*Taikomas korekcijos koeficientas (k. k.).

**Mokama pirmuosius 3 metus po išvykimo.

8. ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DATOS

Šių ataskaitų pasirašymo dieną Komisijos apskaitos pareigūnas nebuvo pastebėjęs jokių reikšmingų įvykių, ir jam nebuvo pranešta apie jokių reikšmingus įvykius, kurie turėtų būti atskirai parodyti šiame skirsnyje. Ataskaitos ir susijusios pastabos buvo parengtos remiantis naujausiais turimais duomenimis – tą patvirtina pateikta informacija.

9. KONSOLIDAVIMO MASTAS

A. KONTROLIUOJAMI SUBJEKTAI (52)

1. Institucijos ir patariamieji organai (11)

<i>Europos Parlamentas</i>	<i>Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas</i>
<i>Europos Vadovų Taryba</i>	<i>Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas</i>
<i>Europos Komisija</i>	<i>Europos ombudsmenas</i>
<i>Europos Audito Rūmai</i>	<i>Regionų komitetas</i>
<i>Europos Sąjungos Teisingumo Teismas</i>	<i>Europos Sąjungos Taryba</i>
<i>Europos išorės veiksmų tarnyba</i>	

2. ES agentūros (39)

2.1. Vykdomosios agentūros (6)

<i>Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga</i>	<i>Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga</i>
<i>Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga</i>	<i>Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga</i>
<i>Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga</i>	<i>Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga</i>

2.2. Decentralizuotos agentūros (33)

<i>Europos jūrų saugumo agentūra</i>	<i>Europos maisto saugos tarnyba</i>
<i>Europos vaistų agentūra</i>	<i>Europos Sąjungos geležinkelių agentūra</i>
<i>Europos GNSS priežiūros institucija</i>	<i>Bendrijos augalų veislių tarnyba</i>
<i>Europos cheminių medžiagų agentūra</i>	<i>Europos žuvininkystės kontrolės agentūra</i>
<i>Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūra (Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė)</i>	<i>Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras</i>
<i>Eurojustas</i>	<i>Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba</i>
<i>Europos lyčių lygybės institutas</i>	<i>Europos policijos biuras (Europolas)</i>
<i>Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra</i>	<i>Europos aviacijos saugos agentūra</i>
<i>Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras</i>	<i>Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra</i>
<i>Europos aplinkos agentūra</i>	<i>Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra</i>
<i>Europos profesinio mokymo plėtros centras</i>	<i>Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija</i>
<i>Europos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra</i>	<i>Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras</i>
<i>Europos bankininkystės institucija</i>	<i>Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija</i>
<i>Europos prieglobsčio paramos biuras</i>	<i>Europos mokymo fondas</i>
<i>Europos elektroninių ryšių reguliavimo institucija</i>	<i>Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas</i>
<i>Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (Frontex)</i>	<i>Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL)</i>
<i>EU-LISA (Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra)</i>	

3. Kiti kontroliuojami subjektai (2)

<i>Europos anglių ir plieno bendrija (likviduojama)</i>	<i>Europos inovacijos ir technologijos institutas</i>
---	---

B. ASOCIJUOTOSIOS ĮMONĖS (1)

<i>Europos investicijų fondas</i>

NEREIKŠMINGI SUBJEKTAI

Toliau išvardyti subjektai dėl savo nereikšmingumo nebuvo konsoliduoti taikant nuosavybės metodą į 2018 m. ES konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

Biologinės pramonės sektorių bendroji įmonė

Biologinės pramonės sektorių bendroji įmonė yra ES ir Biologinės pramonės sektorių konsorciumo (BPS konsorciumas) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė. BPS paskirtis – išnaudoti Europos bioekonomikos potencialą, biologinių ir kitokių atliekų pavertimą ekologiškesniais kasdieninio vartojimo produktais pasitelkiant novatoriškas technologijas ir biologinio perdirbimo įrenginius, kurie yra bioekonomikos pamatas.

Bendroji įmonė „Švarus dangus“

„Švarus dangus“ – didžiausia Europos mokslinių tyrimų programa, kurią vykdant kuriamos inovatyvios pažangiosios technologijos, skirtos orlaivių išmetamo anglies dioksido ir dujų kiekiui ir triukšmo lygiui mažinti. Finansuojama ES programos „Horizontas 2020“ lėšomis, įmonė „Švarus dangus“ padeda stiprinti Europos aeronautikos pramonės bendradarbiavimą, pirmavimą pasaulyje ir konkurencingumą.

Naujoviškų vaistų iniciatyvos bendroji įmonė (IMI)

IMI yra didžiausia Europos viešojo ir privačiojo sektorių iniciatyva, kuria siekiama paspartinti geresnių ir saugesnių vaistų kūrimą pacientams. IMI yra Europos Sąjungos ir farmacijos pramonės asociacijos bendroji įmonė.

Bendroji įmonė „Elektroniniai komponentai ir sistemos siekiant Europos lyderystės“ (ESCEL) (buvusių bendrųjų įmonių ARTEMIS ir ENIAC susijungimas)

ESCEL yra elektroninių komponentų ir sistemų srities viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, kurios tikslas – panaikinti atotrūkį tarp mokslinių tyrimų ir praktinio panaudojimo, suderinti strategijas, kad būtų padidintos Europos ir valstybių narių investicijos, ir kurti pažangią ekosistemą.

Kuro elementų ir vandenilio bendroji įmonė (KEV)

KEV yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, remianti kuro elementų ir vandenilio technologijų srities mokslinius tyrimus, technologijų plėtrą ir demonstracinę veiklą Europoje. Jos tikslas – paspartinti šių technologijų pateikimą rinkai, išnaudojant jų potencialą kaip priemonę mažo anglies dioksido kiekio energetinei sistemai sukurti.

Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų bendroji įmonė (SESAR)

SESAR yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, atsakinga už Europos oro eismo valdymo (OEV) sistemos modernizavimą, koordinuojant ir sutelkiant visą susijusią OEV mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą Europos Sąjungoje.

Bendroji įmonė „Shift2Rail“

„Shift2Rail“ yra pirmoji Europos geležinkelių srities jungtinė technologijų iniciatyva, kuria, paspartinus naujų ir pažangiųjų technologijų integravimą į novatoriškus geležinkelio transporto sprendimus, siekiama tikslinių mokslinių tyrimų bei inovacijų ir rinką grindžiamų sprendimų.

Minėtųjų subjektų metinės finansinės ataskaitos skelbiamos viešai jų svetainėse.

FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOS APTARIMAS IR ANALIZĖ

2018 FINANSINIAI METAI

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

TURINYS

1.	ES KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS. FINANSINĖ PADĖTIS	
2018 M.		104
1.1.	PAJAMOS	104
1.2.	IŠLAIDOS	104
1.3.	TURTAS	106
1.4.	ĮSIPAREIGOJIMAI	112
2.	RIZIKOS IR NEAPIBRĖŽTUMO VALDYMAS VYKDANT ES BIUDŽETĄ.....	113
2.1.	MAKROEKONOMINĖ APLINKA	113
2.2.	NEAPIBRĖŽTIEJI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI FINANSINEI PARAMAI	114
2.3.	BIUDŽETO GARANTIJOS	115
2.4.	NAUJIEMS RINKOS DALYVIAMS SKIRTAS REZERVAS (NER) 300	116

Šio dokumento „Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė“ (FSDA) tikslas yra padėti skaitytojams suprasti ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose pateiktą finansinę būklę, finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus. Šiame FSDA pateikta informacija nebuvo audituota.

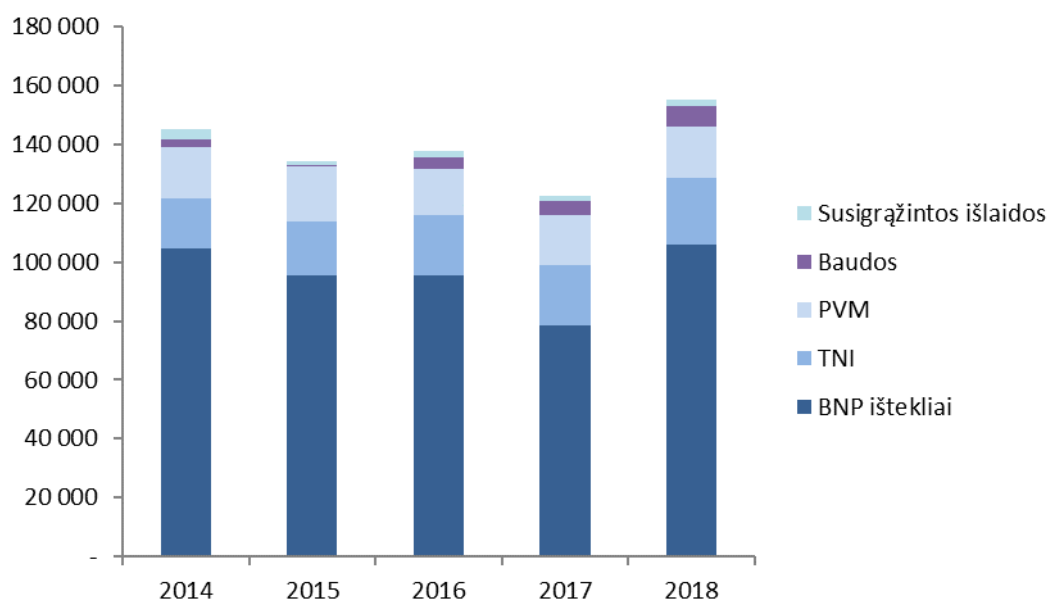
1. ES KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS. FINANSINĖ PADĖTIS 2018 M.

1.1. PAJAMOS

ES konsoliduotosios pajamos apima sumas, susijusias su prekybos ir neprekybinėmis operacijomis; pastarosios yra svarbiausios.

Toliau pateikiamoje lentelėje apžvelgiamos pagrindinės neprekybinių operacijų kategorijos.

Penkerių metų pajamų iš pagrindinių neprekybinių operacijų tendencijos (mln. EUR)

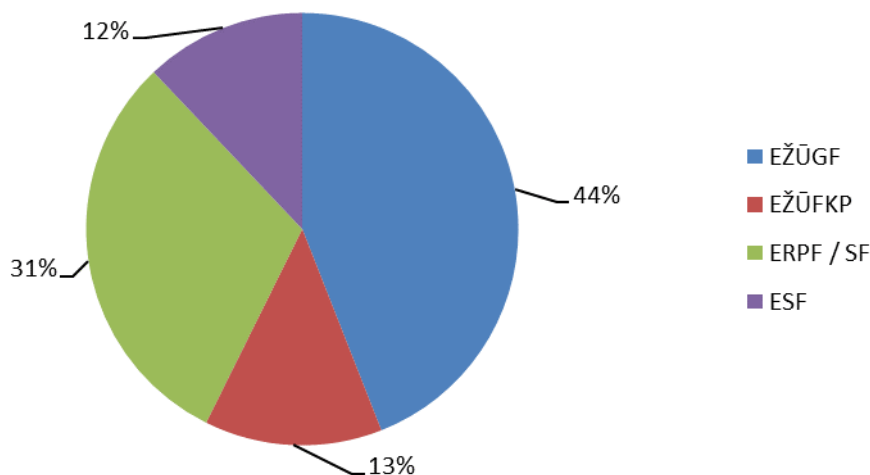
Kadangi biudžeto pajamos turėtų prilygti biudžeto išlaidoms (arba jas viršyti), pagrindinis pirmiau parodytos pajamų tendencijos veiksnys yra kiekvienais metais mokamos įmokos. 2018 m. konsoliduotos pajamos, palyginti su ankstesniais metais, padidėjo 20 % iki 163 mlrd. EUR, daugiausia dėl:

- BNP išteklių padidėjimo 27 mlrd. EUR, arba 35 %, palyginti su ankstesniais metais. Šis poveikis visų pirma atspindi 2018 m. biudžeto mokėjimų asignavimų augimo poveikį. Šis staigus padidėjimas visų pirma susijęs su mažais BNP ištekliais 2017 m. ir 2016 m. biudžeto perviršio, t. y. 6,4 mlrd. EUR, pripažintų kitomis pajamomis iš neprekybinių operacijų, poveikiu. 2018 m. gruodžio 31 d. finansinės veiklos ataskaitoje 2018 m. pripažintas 2017 m. biudžeto perteklius buvo gerokai mažesnis – 0,6 mlrd. EUR; tai paaiškina, viena vertus, padidėjusį BNP išteklių poreikį (nes BNP ištekliai naudojami biudžeto daliai, kuriai neskirtas joks kitas pajamų šaltinis, finansuoti), kita vertus, sumažėjusias kitas pajamas;
- tradicinių nuosavų išteklių padidėjimo 2,2 mlrd. EUR, susijusio su Jungtinės Karalystės ES teisės aktų pažeidimu nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2017 m. spalio mėn. Dėl šio pažeidimo taip pat buvo sumokėta 1,3 mlrd. EUR delspinigių, tai paaiškina finansinių pajamų padidėjimą, ir
- ES skirtų konkurencijos bylų baudų už privačių subjektų padarytus pažeidimus padidėjimo 2 mlrd. EUR, palyginti su 2017 m.

1.2. IŠLAIDOS

Pagrindinė išlaidų, pripažįstamų konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose, sudedamoji dalis – pervedamosios išmokos pagal pasidalijamąjį valdymą, kurios apima šiuos fondus: i) Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF); ii) Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir kitas kaimo plėtros priemones iii) Europos regioninės plėtros fondą ir Sanglaudos fondą ir iv) Europos socialinį fondą (ESF). Šios lėšos sudarė beveik 66 % visų 2018 m. išlaidų, žr. toliau pateikiamą diagramą.

Valstybių narių 2018 finansinių metų pagrindinių išlaidų (pagal pasidalijamąjį valdymą) santykinis svoris

Taikant tiesioginį valdymą patirtas išlaidas sudaro Komisijos, vykdomųjų įstaigų ir patikos fondų biudžeto vykdymo išlaidos. Pagal netiesioginį valdymą biudžetą vykdo ES agentūros, ES įstaigos, trečiosios šalys, tarptautinės organizacijos ir kiti subjektai.

Tiesioginio ir netiesioginio valdymo išlaidos sudaro apie 19 % visų išlaidų (28,5 mlrd. EUR) ir išlieka nepakitusios, palyginti su praėjusiais finansiniais metais.

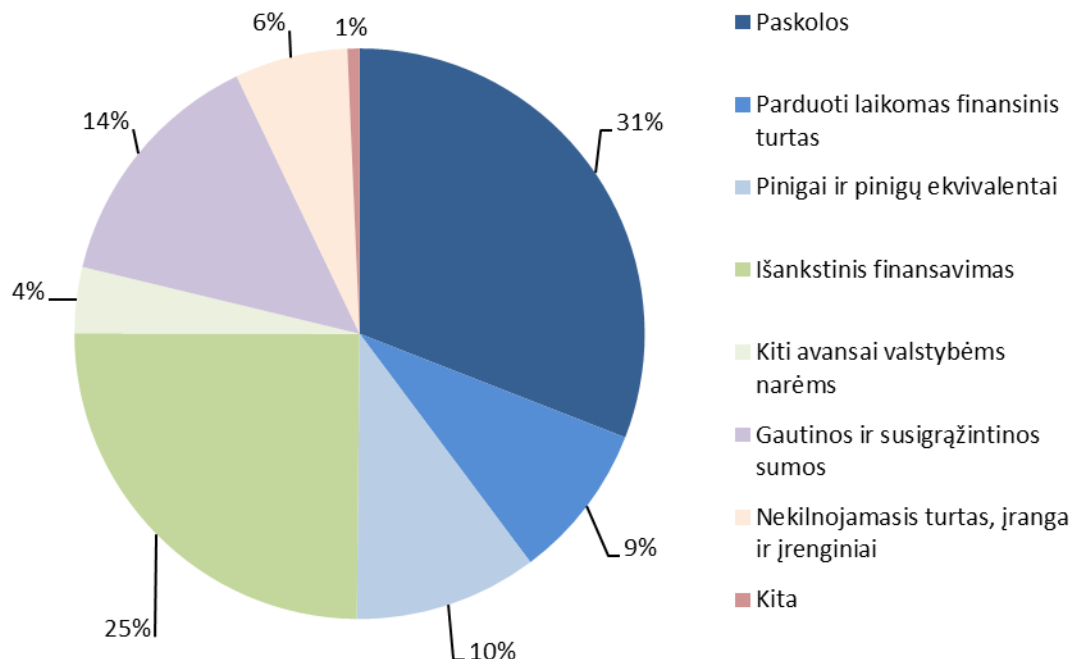
ES tam tikrus būsimus mokėjimų įsipareigojimus pripažįsta išlaidomis, nors jos kol kas neištrauktos į pinigais grindžiamas biudžeto sąskaitas. Didelės sumos parodytos kaip žemės ūkio ir kaimo plėtrai mokėtinos sumos bei sukauptos sąnaudos ir taip pat kaip pensijų ir išmokų darbuotojams įsipareigojimai, susiję su Komisijos narių, EP narių ir darbuotojų teisėmis į pensiją ir kitomis teisėmis pasibaigus tarnybos laikui.

Iš viso, palyginti su 2017 m., išlaidos padidėjo 16 % – iki 149 mlrd. EUR, daugiausia dėl valstybių narių įgyvendinamų programų išlaidų, kurios padidėjo apie 24 %, arba 19,8 mlrd. EUR, nes padidėjo išlaidos, susijusios su dabartiniu programų etapu, kuriuo programos aktyviau įgyvendinamos. Prie šio padidėjimo daugiausia prisidėjo ERPF ir SF bei ESF programos, kurios drauge lėmė 17,2 mlrd. EUR padidėjimą.

1.3. TURTAS

Didžiausia balanse įrašyto turto dalis yra susijusi su finansiniu turtu (suteiktomis paskolomis, parduoti laikomu finansiniu turtu, pinigais) ir išankstinio finansavimo sumomis, kurios sudaro maždaug 79 % ES turto.

ES konsoliduotojo turto sudėtis

2018 m. gruodžio 31 d. visas turtas sudarė 174,4 mlrd. EUR, t. y. padidėjo apie 5 %. Pagrindiniai pokyčiai yra šie:

- trumpalaikių gautinų sumų ir gautinų sumų padidėjimas 12,5 mlrd. EUR, tiesiogiai susijęs su 2018 m. pajamų, kurios ataskaitinę datą negautos, padidėjimu;
- pirmiau minėtą poveikį iš dalies kompensavo pinigų ir pinigų ekvivalentų sumažėjimas 6 mlrd. EUR (žr. toliau);
- finansinio turto padidėjimas 1 mlrd. EUR, daugiausia susijęs su Garantijų fondo atidėjiniais ESIF operacijoms, ir
- nekilnojamojo turto, įrangos ir įrenginių padidėjimas 0,4 mlrd. EUR, susijęs su tolesne kosmoso įrenginių („Galileo“ ir „Copernicus“) plėtra.

Apskritai, ES institucijos ir įstaigos siekia užtikrinti, kad pinigais ir pinigų ekvivalentais laikomos sumos būtų mažos. 18,1 mlrd. EUR pinigų likutis metų pabaigoje yra mažesnis nei 2017 m. ir jį sudaro šie pagrindiniai elementai:

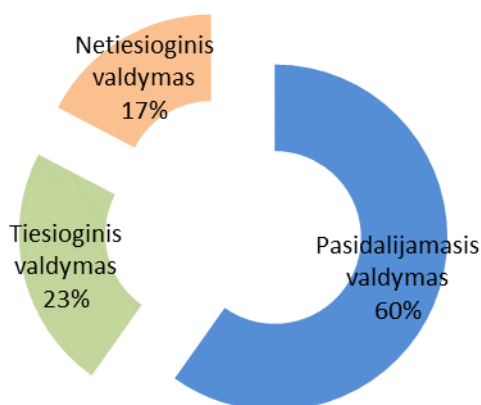
- Kalbant apie nuosavus išteklius, metų pabaigoje išdo likutis apima 0,75 mlrd. EUR, kuriuos kai kurios valstybės narės sumokėjo avansu pagal patvirtintą Taisomąjį biudžetą Nr. 6, priimtą 2018 m.
- 2018 m. galutinai surinkta ir į jokių taisomąjį biudžetą dar neįtraukta baudų, kurias Komisija skyrė už konkurencijos taisyklių pažeidimą, suma (1,4 mlrd. EUR) taip pat yra dalis metų pabaigos išdo likučio.
- Į išdo likutį taip pat įtraukti 7,4 mlrd. EUR asignuotųjų pajamų ir kitų mokėjimų asignavimų.

Išankstinis finansavimas

Reikėtų pastebėti, kad išankstinio finansavimo lygiui didelį poveikį daro DFP ciklas, pavyzdžiui, galima numanyti, kad DFP laikotarpio pradžioje valstybės narės pagal sanglaudos politiką bus išmokėti dideli avansai. Komisija deda visas pastangas siekdama užtikrinti deramą išankstinio finansavimo lygį. Turi būti išlaikyta pusiausvyra tarp pakankamo projektų finansavimo užtikrinimo ir išlaidų pripažinimo laiku.

Visa išankstinio finansavimo suma (išskyrus kitus avansus valstybės narėms ir įnašus į patikos fondą „Bekou“ ir patikos fondą Afrikai) ES balanse yra 43,4 mlrd. EUR (2017 m. – 44,3 mlrd. EUR) ir beveik visa ši suma susijusi su Komisijos veikla. Maždaug 60 % Komisijos išankstinio finansavimo yra susiję su pasidalijamuoju valdymu, t. y. biudžeto vykdymas yra perduotas valstybės narėms (priežiūros veiklą toliau vykdo Komisija).

Komisijos išankstinis finansavimas pagal valdymo būdus

Didžiausia išankstinio finansavimo suma pagal pasidalijamąjį valdymą susijusi su ERPF ir Sanglaudos fondu (14,6 mlrd. EUR), panašiai kaip ir 2017 m.

FINANSINĖS PRIEMONĖS

ES konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose apskaitos tikslais prie finansinių priemonių priskiriama:

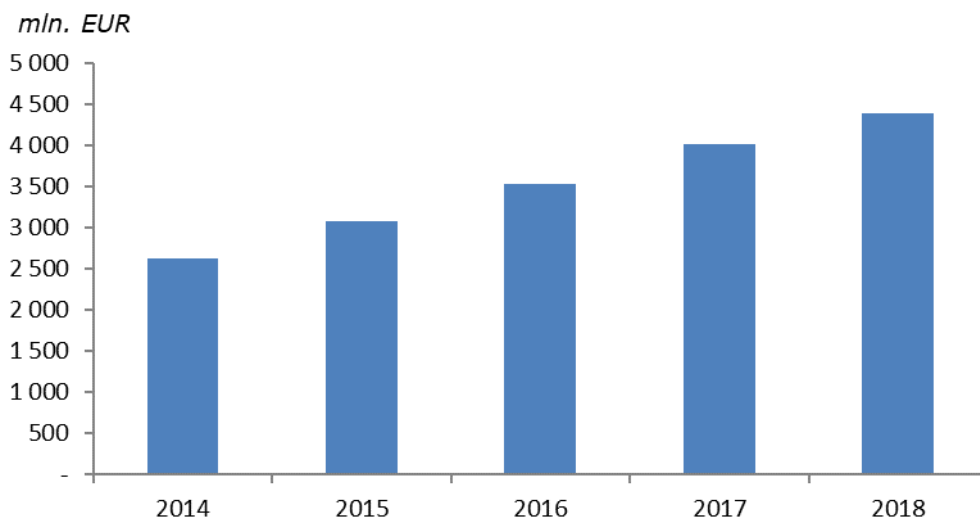
- finansinės priemonės, finansuojamos iš ES biudžeto: pagal šio tipo biudžeto vykdymą lėšos arba jau yra pervestos į įgaliotųjų subjektų valdomas patikos sąskaitas ir jas galima panaudoti (kaip pinigų ir pinigų ekvivalentus ir skolos vertybinius popierius) būsimiems reikalavimams dėl garantijų išmokėjimo padengti, arba investuotos į nuosavybę;
- finansinis turtas, laikomas biudžeto garantijoms skirtuose garantijų fonduose: pagal šio tipo biudžeto vykdymą ES suteikia garantijas partneriams, kuriems finansavimas tik iš dalies skiriamas per Komisijos sukurtus garantijų fondus, ir taip ES biudžete atsiranda neapibrėžtieji įsipareigojimai – žr. **4.1** pastabą, ir
- paskolos ir susijusios pasiskolintos lėšos, skirtos finansinės paramos programoms.

Finansinės priemonės, finansuojamos iš ES biudžeto

Iš ES biudžeto finansuojamų tiesiogiai ir netiesiogiai valdomų finansinių priemonių svarba ir apimtys kasmet vis didėja. Skirtingai nei tradicinis metodas, pagal kurį biudžetas įgyvendinamas teikiant dotacijas ir subsidijas, šis metodas grindžiamas idėja, kad už kiekvieną iš biudžeto taikant finansines priemones išleistą eurą dėl sverto koeficiento galutinis paramos gavėjas gauna daugiau nei 1 EUR finansinės paramos. Taip naudojant ES biudžetą siekiama kuo labiau padidinti turimų lėšų poveikį. Iš ES biudžeto finansuojamos finansinės priemonės gali būti garantijų priemonės, nuosavo kapitalo priemonės ir paskolų priemonės, žr. DFP apžvalgą toliau pateikiamoje lentelėje. Šiose priemonėse laikomas turtas yra laikomas kaip pinigai ir pinigų ekvivalentai arba investuojamas į nuosavo kapitalo priemones ir skolos vertybinius

popierius ir ES konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose priskiriamas prie parduoti laikomo finansinio turto.

Parduoti laikomas finansinis turtas, susijęs su iš ES biudžeto finansuojamomis finansinėmis priemonėmis (vertė metų pabaigoje).

Šiose lentelėse apžvelgiamos ES biudžeto lėšomis finansuotos finansinės priemonės pagal DFP ir jų vertės 2018 m. gruodžio 31 d.

mln. EUR			
Susieta su daugiau nei viena DFP	Turtas*	Įsipareigojimai**	Garantijos***
Garantijos ir rizikos pasidalijimo priemonės:			
Garantijų priemonė pagal Vakarų Balkanų įmonių plėtros ir inovacijų priemonę (EDIF)	37	(34)	-
	37	(34)	-
Nuosavo kapitalo priemonės:			
Europos fondas Pietryčių Europai (EFPE)	165	-	-
Ekologiško augimo fondas rytinėms kaimyninėms šalims	63	(0)	-
MENA mažųjų ir vidutinių įmonių fondas (SANAD)	25	-	-
Įmonių inovacijų fondas (IIF)	18	-	-
Įmonių plėtros fondas (IPF)	10	-	-
Mikrofinansų iniciatyva Azijos paskolų fondui (MIFA)	9	-	-
	290	(0)	-
Iš viso	327	(34)	-

2014–2020 m. DFP	Turtas	Įsipareigojimai	Garantijos
Garantijos ir rizikos pasidalijimo priemonės:			
„Horizontas 2020“ – „InnovFin“ paskolų ir garantijų paslauga moksliniams tyrimams ir inovacijoms	1 107	(43)	(934)
„Horizontas 2020“ – „InnovFin“ MVĮ garantija	902	(381)	(533)
Europos infrastruktūros tinklų priemonės skolos priemonė (EITP skolos priemonė)	598	(2)	(579)
COSME paskolų garantijų priemonė	310	(613)	(2)
Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonė (EVEFPF)	34	(0)	(5)
Kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė	30	(12)	-
Labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms skirta finansinės įtraukties programa	25	-	(11)
Studentų paskolų garantijų sistema	14	(1)	-
Rytų partnerystės MVĮ finansavimo priemonė	13	(4)	(1)
Gamtos turtų finansavimo priemonė	12	(0)	(6)

2014–2020 m. DFP	Turtas	Įsipareigojimai	Garantijos
<i>(tęsinys iš ankstesnio puslapio)</i>			
Rytų partnerystės šalyse vykdoma programa „Moterys versle“	4	-	(4)
Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonė (EVEFPF) Parama Mongolijos ekonomikos įvairinimui	2	-	-
Perkeliamumo ir konvertuojamumo priemonė	1	(1)	-
	3 052	(1 057)	(2 075)
Nuosavo kapitalo priemonės:			
„Horizontas 2020“ – „InnovFin“ moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirta nuosavo kapitalo priemonė	368	(10)	-
COSME – augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemonė	67	(2)	-
Pietinėms kaimyninėms šalims skirta rizikos kapitalo priemonė	24	-	-
„Climate Investor One“	22	-	-
Lotynų Amerikos investicinė priemonė	12	-	-
Afrikos žemės ūkio prekybos ir investicijų fondas	11	-	-
	504	(12)	-
Mišrios priemonės:			
Užimtumo ir socialinių inovacijų (EaSI) garantijų priemonė ir gebėjimų stiprinimas	73	(39)	-
ES glaudaus bendradarbiavimo plataus masto laisvosios prekybos erdvėje priemonė	68	(6)	-
„ElectriFI“	31	-	-
Žemės ūkio finansavimo iniciatyva	10	-	-
	182	(44)	-
Iš viso	3 738	(1 113)	(2 075)
DFP iki 2014 m.	Turtas	Įsipareigojimai	Garantijos
Garantijos ir rizikos pasidalijimo priemonės:			
Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė (RPFP)	731	(65)	(642)
MVĮ garantijų priemonė pagal KIP	83	(151)	-
Daugiametė įmonių programa	32	(31)	-
MVĮ garantijų priemonė	7	-	-
Europos mikrofinansų priemonė „Progress“ (garantijos)	4	(4)	-
	857	(251)	(642)
Nuosavo kapitalo priemonės:			
MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonė pagal KIP	410	(6)	-
Daugiametės bendrosios programos nuosavo kapitalo priemonė	208	-	-
Europos efektyvaus energijos vartojimo fondas	104	-	-
Pasaulinis energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos fondas	90	(20)	-
Europos Europos mikrofinansų priemonės „Progress“ fondas	68	-	-
Fondas „Marguerite“	43	-	-
1998 m. Europos technologijų priemonių (ETP) steigimo programa	9	(0)	-
Technologijų perdavimo bandomieji projektai	0	-	-
	932	(26)	-
Mišrios priemonės:			
Ekonominio ir finansinio bendradarbiavimo priemonė pagal Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystę (MEDA)	140	(2)	-
Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė (EKPP)	120	(2)	-
	260	(4)	-
Iš viso	2 049	(281)	(642)
Bendras skaičius	6 115	(1 428)	(2 717)

* Šioje lentelėje pateiktas turtas apima kelis finansinės atskaitomybės straipsnius (4 387 mln. EUR vertės parduoti laikomo turto (iš kurio 1 294 mln. EUR sudaro nuosavo kapitalo priemonės); 1 615 mln. EUR pinigų ir pinigų ekvivalentų; 64 mln. EUR vertės paskolų ir 49 mln. EUR vertės kito turto).

** Šioje lentelėje pateikti įsipareigojimai apima kelis finansinės atskaitomybės straipsnius (1 337 mln. EUR vertės atidėjinių; 69 mln. EUR mokėtinų sumų ir 22 mln. EUR vertės kitų įsipareigojimų).

*** Kai kurių garantijų atveju ES prisiimtą riziką visiškai padengia atidėjiniai.

Finansinis turtas, laikomas biudžeto garantijoms skirtuose garantijų fonduose

Komisija įsteigė garantijų fondus, kad padengtų biudžeto garantijas (žr. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 4.1.1 pastabą), suteiktas EIB grupei. Šie garantijų fondai finansuojami iš ES biudžeto siekiant suteikti likvidumo atsargų galimiams nuostoliams, susijusiems su garantuotomis operacijomis, padengti. Mokėjimai į garantijų fondus investuojami į finansines priemones, įskaitant skolos vertybinius popierius, grynuosius pinigus ir terminuotuosius indėlius. 2018 m. gruodžio 31 d. Komisija finansinį turtą laikė

- Išorės veiksmų garantijų fonde (2,5 mlrd. EUR),
- ESIF garantijų fonde (5,5 mlrd. EUR) ir
- EDVF garantijų fonde (0,3 mlrd. EUR).

Paskolos ir susijusios pasiskolintos lėšos, skirtos finansinės paramos programoms

Finansinę paramą valstybėms narėms ir trečiosioms šalims dvišalių paskolų, finansuojamų iš kapitalo rinkų pasinaudojant ES biudžeto garantija, forma teikia Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos sprendimais.

Komisija, veikdama ES vardu, dabar vykdo tris pagrindines programas:

- Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonę (EFSM)
- mokėjimų balanso pagalbos ir
- makrofinansinės parama (MFP), pagal kurią ji gali teikti paskolas.

ES skolinimui reikalingas kapitalas yra gaunamas kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų.

2018 m. gruodžio 31 d. pagal EFSM ir mokėjimų balanso priemonę suteiktos finansinės paramos paskolų nominali suma buvo:

	MB			EFSM*			mlrd. EUR
	Latvija	Rumunija	Iš viso	Airija	Portugalija	Iš viso	IŠ VISO
Iš viso suteikta paskolų	3,1	5,0**	8,1	22,5	26,0	48,5	56,6
Iš viso išmokėta 2018 12 31	2,9	5,0	7,9	22,5	24,3	46,8	54,7
Iš viso grąžinta 2018 12 31	(2,2)	(4)	(6,2)	-	-	-	(6,2)
Negrąžinta suma 2018 12 31	0,7	1	1,7	22,5	24,3	46,8	48,5

* Sandoriai, kurie nėra refinansuojami.

** Neįskaitant prevencinės pagalbos.

EFSM

EFSM buvo sukurta siekiant teikti finansinę paramą visoms valstybėms narėms, patiriančioms arba realiai galinčioms patirti didelių ekonominių ir finansinių sunkumų dėl išimtinių aplinkybių, kurių jos negali kontroliuoti. 2011–2014 m. finansinė parama pagal EFSM buvo suteikta Airijai ir Portugalijai, su sąlyga, kad bus vykdomos reformos.

Šios programos galiojimas baigėsi ir jokių papildomų paskolų nebegalima imti, nors ji ir toliau naudojama tokioms konkrečioms užduotims kaip Airijai ir Portugalijai suteiktų paskolų grąžinimo termino pratęsimas ir pereinamojo laikotarpio paskolų teikimas.

Pagrindiniai EFSM programos faktai yra tokie:

Airija

- 2010 m. gruodžio mėn. Airija paprašė suteikti visą EFSM skirtą 22,5 mlrd. EUR sumą. Ši suma buvo išmokėta aštuoniomis dalimis nuo 2011 m. sausio mėn. iki 2014 m. kovo mėn.
- Airija turi galimybę pratęsti EFSM paskolų grąžinimo terminą, remiantis tuo, kad 2013 m. Taryba iki 19,5 metų pratęsė maksimalų svertinį vidutinį paskolų grąžinimo terminą.
- 3,4 mlrd. EUR ir 0,5 mlrd. EUR sumų grąžinimas buvo numatytas atitinkamai 2018 m. balandžio mėn. ir spalio mėn. Airija paprašė pratęsti terminą ir 2018 m. sumos buvo patvirtintos ir sėkmingai pasiskolintos rinkose. Jų grąžinimo terminai buvo pakeisti numatant grąžinimą dviem dalimis – 2,4 mlrd. EUR ir 1,5 mlrd. EUR atitinkamai 2025 ir 2033 m.

Portugalija

- Portugalija paprašė 24,3 mlrd. EUR iš bendros 26 mlrd. EUR sumos, kurią 2011 m. gegužės mėn. skyrė EFSM. Ši suma buvo išmokėta septyniomis dalimis nuo 2011 m. gegužės mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn. 0,6 mlrd. EUR sumą numatyta grąžinti 2018 m. spalio mėn., tačiau kaip ir Airija, Portugalija paprašė pratęsti terminą ir paskola buvo refinansuota rinkose, nustatant naują išpirkimo terminą 2033 m.

MB

Mokėjimų balanso pagalba yra paramos programa, skirta euro zonai nepriklausančioms šalims, kurios susiduria su mokėjimų balanso sunkumais arba kurioms tokie sunkumai gresia. Mokėjimų balanso pagalba teikiama kaip vidutinės trukmės paskolos, su sąlyga kad bus įgyvendinama politika, skirta pagrindinėms ekonominėms problemoms spręsti. Paprastai ES mokėjimų balanso pagalba siūloma bendradarbiaujant su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF) ir kitomis tarptautinėmis institucijomis ar šalimis.

ES vidutinės trukmės finansinė parama pagal MB priemonę pradėta teikti 2008 m. lapkričio mėn., siekiant padėti Vengrijai, o vėliau, atitinkamai 2009 m. sausio ir gegužės mėn., Latvijai ir Rumunijai atkurti rinkų pasitikėjimą; bendra visų įsipareigojimų suma – 14,6 mlrd. EUR. Mokėjimų balanso pagalbos programa Vengrijai baigėsi 2010 m., o 2016 m. visa suma buvo grąžinta. Tiek Latvijai, tiek Rumunijai skirtos pagalbos programos baigėsi 2012 m., todėl papildomų išmokų skirti nebegalima.

Be to, dviejų prevencinės pagalbos programų Rumunijai galiojimas baigėsi 2013 ir 2015 m. jomis nepasinaudojus.

Pagrindiniai faktai yra tokie:

- 2018 m. mokėjimų balanso pagalbą gavusios valstybės narės laiku grąžino visą 1,45 mlrd. EUR sumą, iš jos 1,35 mlrd. EUR buvo pagrindinės paskolos sumos grąžinimas iš Rumunijos, o kita dalis – palūkanos, ir
- 2018 m. pabaigoje likusi suma iš viso sudaro 1,7 mlrd. EUR, Latvijos – 0,7 mlrd. EUR ir Rumunijos – 1 mlrd. EUR.

Makrofinansinė parama

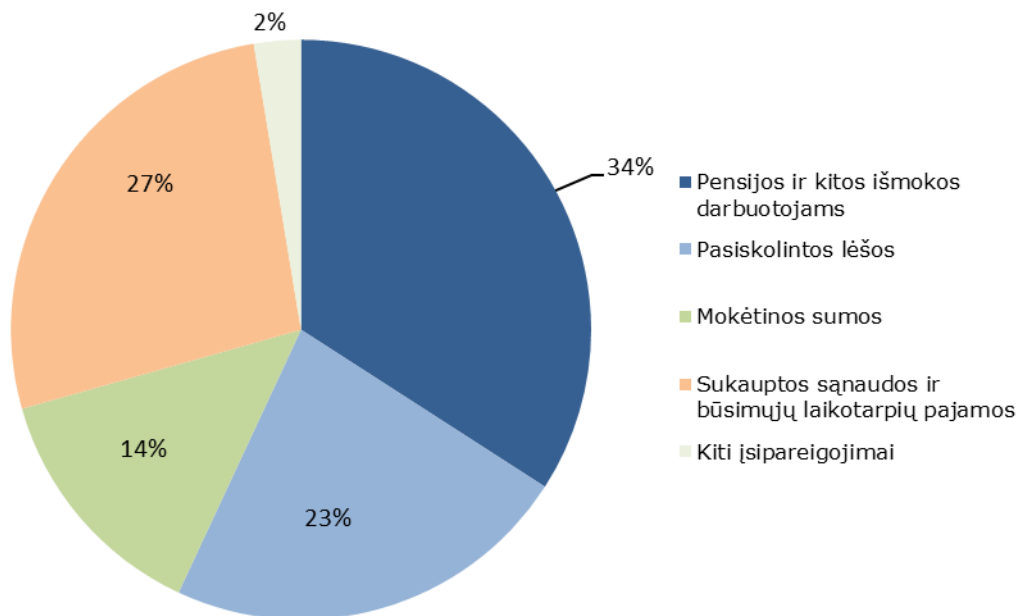
Makrofinansinė parama – finansinė parama, kurią ES teikia šalims partnerėms, nepriklausančioms ES ir patiriančioms mokėjimų balanso krizę. Ji teikiama vidutinės trukmės arba ilgalaikės paskolos arba dotacijos arba jų derinio forma, ir ją gali gauti tik šalys, kurios naudojasi TVF pagalbos programa.

2018 m. gruodžio 31 d. negrąžintos paskolos pagal MFP programą sudarė 4,4 mlrd. EUR (nominaliaja verte).

1.4. ĮSIPAREIGOJIMAI

Svarbiausi balanso įsipareigojimų straipsniai visų pirma yra šie keturi straipsniai: i) pensijų įsipareigojimas ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimai; ii) pasiskolintos lėšos; iii) mokėtinos sumos trečiosioms šalims ir iv) sukauptos sąnaudos.

ES konsoliduotojo balanso įsipareigojimų sudėtis

2018 m.

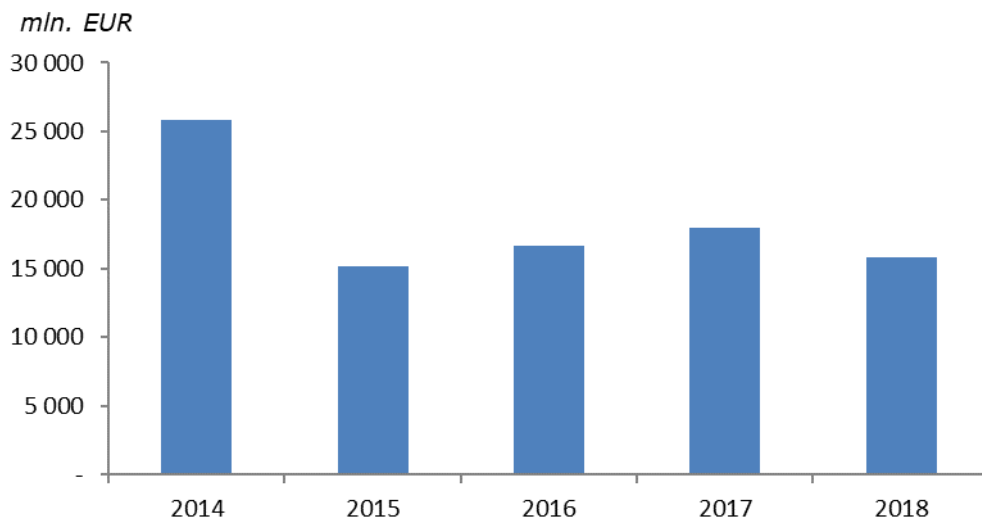
gruodžio 31 d. visi įsipareigojimai sudarė 235,9 mlrd. EUR, t. y. išliko panašaus lygio kaip ir ankstesniais metais.

Pagrindiniai pokyčiai buvo susiję su tokiais veiksniais:

- mokėtinos sumos sumažėjo 6,8 mlrd. EUR dėl valstybės narėms mokėtinų sumų, susijusių su nuosavais ištekliais (t. y. ES biudžeto įnašų, kompensuojamų metų pabaigoje priėmus taisomąjį biudžetą), sumažėjimo. Šiais metais valstybės narės turėjo sumokėti papildomų įnašų;
- nedidelis 1 mlrd. EUR finansinių įsipareigojimų sumažėjimas, kurį visų pirma lėmė sugrąžintų pasiskolintų lėšų suma (1,35 mlrd. EUR), susijęs su Rumunijai suteikta paskola pagal MB programą ir
- pirmiau minėtus veiksnius kompensavo 7,3 mlrd. EUR išmokų darbuotojams įsipareigojimų padidėjimas.

Apskritai visi kiti įsipareigojimų straipsniai išliko stabilūs. Reikėtų pažymėti, kad ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai (pasiskolintos lėšos) padidėjo, o šią sumą kompensavo panašus trumpalaikio elemento sumažėjimas. Tai susiję su EFSM skolos gražinimo terminų pakeitimu Airijai (3,9 mlrd. EUR) ir Portugalijai (0,6 mlrd. EUR).

Iš viso gauta prašymų kompensuoti išlaidas ir sąskaitų faktūrų, balanse pripažintų mokėtinomis sumomis

Grynasis turtas

Turtą viršijantys įsipareigojimai nereiškia, kad ES institucijos ir įstaigos yra patekusios į sunkią finansinę padėtį, greičiau tai rodo, kad tam tikri įsipareigojimai bus finansuojami iš būsimų metinių biudžetų. Pagal kaupiamosios apskaitos taisykles daug išlaidų yra pripažįstamos einamaisiais metais, nors jos gali būti faktiškai apmokėtos kitais arba dar vėlesniais metais ir dengiamos iš būsimų biudžetų; susijusios pajamos bus apskaitomos tik būsimais laikotarpiais. Didžiausios minėtinos sumos yra EŽŪGF veiklos lėšos (didžioji jų dalis paprastai išmokama kitų metų pirmąjį ketvirtį) ir išmokų darbuotojams įsipareigojimas (mokėtinas ateinančius 30 ir daugiau metų).

2. RIZIKOS IR NEAPIBRĖŽTUMO VALDYMAS VYKDANT ES BIUDŽETĄ

2.1. MAKROEKONOMINĖ APLINKA

ES makroekonominė aplinka¹³ turi įtakos ES valstybių narių gebėjimui vykdyti savo finansavimo įsipareigojimus ES institucijų ir įstaigų atžvilgiu, taigi ir ES gebėjimui toliau įgyvendinti ES politiką.

2018 m. Europos ekonomika augo šeštus metus iš eilės, tačiau dėl tam tikrų vidaus ir išorės veiksnių augimo tempas buvo mažesnis, nei tikėtasi, ypač antroje metų pusėje. Vidaus veiksniai, be kita ko, yra Europos gamybos sektoriaus (ypač automobilių gamybos) sutrikimas trečiąjį ketvirtį ir socialinė įtampa bei netikrumas dėl fiskalinės politikos kai kuriose valstybėse narėse. Vieni svarbiausių išorės veiksnių apima išaugusį netikrumą dėl prekybos politikos, ypač tarp JAV ir Kinijos, ir pasaulinės gamybos apimtys mažėjimo tendenciją, dėl kurios pasaulio prekybos augimas buvo silpnesnis, o tai ypač paveikė euro zoną.

Nepaisant to, Europos ekonomikos pagrindai išlieka tvirti ir tikimasi, kad per ateinančius dvejus metus ekonomika toliau augs, tačiau lėčiau.

Apskaičiuota, kad 2018 m. euro zonos ir ES BVP išaugo 1,9 %. Prognozuojama, kad 2019 m. euro zonos BVP augs 1,3 %, o 2020 m. – 1,6 %, o ES BVP augimo prognozė – 1,5 % 2019 m. ir 1,7 % 2020 m.

13 Daugiau informacijos pateikta: Europos Komisija, Europos ekonominė prognozė, 2019 m. žiema, URL https://ec.europa.eu/info/publications/european-economic-forecast-winter-2019_lt.

Bendroji infliacija padidėjo nuo 1,5 % 2017 m. ir 2018 m. vidutiniškai siekė 1,7 %. Atsižvelgiant į 2019 ir 2020 m. naftos kainų, kurios šiuo metu mažesnės nei 2018 m. rudenį, prielaidas, prognozuojama, kad 2019 m. infliacija euro zonoje sumažės iki 1,4 %, o 2020 m. siek tiek padidės – iki 1,5 %. Prognozuojama, kad infliacija visoje ES šiemet vidutiniškai sieks 1,6 %, o 2020 m. padidės iki 1,8%.

Per pirmuosius tris 2018 m. ketvirčius euro zonos darbo rinkos padėtis toliau gerėjo. 2018 m. trečią ketvirtį dirbančių asmenų skaičius pasiekė aukščiausią kada nors buvusį lygį euro zonoje, o nedarbo lygis euro zonoje 2018 m. gruodžio mėn. siekė 7,9 % – tai žemiausias lygis nuo 2008 m. spalio mėn.

Ekonomikos perspektyvoms kylanti rizika tebėra didelė, nes susirūpinimą tebekelia prekybos įtampa ir neaiški jos raida. JAV gali turėti įtakos staigūs fiskalinės politikos pokyčiai. Kinijos ekonomikos augimas gali lėtėti greičiau, nei tikėtasi. Pasaulinės finansų rinkos ir daugelis besiformuojančių rinkų yra jautrios staigiems rizikos apetito ir augimo lūkesčių pokyčiams. ES vidaus veiksniai galėtų būti labiau ilgalaikiai, nei tikėtasi, o „Brexit“ ir toliau išlieka netikrumo šaltiniu.

Kalbant apie teigiamus aspektus, vis dar palankios darbo rinkos sąlygos galėtų paskatinti didesnę vidaus paklausą, o ES lėšų panaudojimas platesniu mastu šalyse gavėjose galėtų paskatinti papildomų investicijų. Bendros BVP perspektyvos išlieka stabilios – manoma, kad ateinančius dvejus metus jis turėtų didėti 3,8 %.

2.2. NEAPIBRĖŽTIEJI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI FINANSINEI PARAMAI

ES skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansinės paramos programomis, nepriskiriama biudžeto operacijoms. Apskritai, taip gautas kapitalas šaliai gavėjai skolinamas vadovaujantis kompensaciniu principu, t. y. nustatoma ta pati atkarpa, terminas ir suma. Nepaisant kompensacinės metodikos, finansinių priemonių skolos aptarnavimas yra teisinis ES įsipareigojimas, kuriuo užtikrinama, kad visi obligacijų mokėjimai būtų atlikti laiku sumokant visą sumą. Komisija yra nustačiusi procedūrą, kad užtikrintų paskolos grąžinimą net paskolos įsipareigojimų neįvykdymo atveju.

ES skolinimasis yra tiesioginiai ir besąlygiški ES įsipareigojimai ir juos garantuoja ES valstybės narės (neapibrėžtieji biudžetiniai įsipareigojimai). Ne ES šalių paskoloms finansuoti pasiskolintos lėšos draudžiamos Išorės veiksmų garantijų fondo. Jeigu valstybė narė gavėja nevykdytų savo įsipareigojimų, skola būtų aptarnaujama, jeigu įmanoma, iš turimo Komisijos išdo likučio. Jeigu tai būtų neįmanoma, Komisija reikiamas lėšas surinktų iš valstybių narių. ES valstybės narės teisiškai pagal ES nuosavų išteklių teisės aktus (Tarybos reglamento Nr. 609/2014 14 straipsnį) įsipareigojamos pateikti pakankamai lėšų ES įsipareigojimams vykdyti. Todėl investuotojams tenka tik ES, o ne finansuojamų paskolų gavėjo kredito rizika. Kompensaciniu perskolinimu užtikrinama, kad ES biudžete nebūtų prisiimta jokios palūkanų normos arba užsienio valiutos kurso rizikos.

EP, Tarybos ir Komisijos sprendimuose dėl kiekvienos šalies programos nustatoma bendra suteikta suma, išmokos dalių skaičius ir ilgiausias (vidutinis) paskolos paketo terminas. Vėliau Komisija ir šalis gavėja susitaria dėl paskolos ir (arba) finansavimo parametrų, visų pirma dėl jų dalių grąžinimo terminų. Be to, visos, išskyrus pirmąją, paskolos dalys priklauso nuo politikos sąlygų laikymosi teikiant bendrą ES ir TVF finansinę paramą, ir tai yra dar vienas veiksnys, darantis poveikį finansavimo operacijų laikui. Tai reiškia, kad emisijos laiko parinkimas ir išpirkimo terminai priklauso nuo susijusios ES skolinimo veiklos. Finansavimas išimtinai vykdomas eurais, o išpirkimo terminai svyruoja nuo 3 iki 30 metų.

Šioje lentelėje apžvelgiamas numatomas negrąžintų EFSM ir MB paskolų (nominaliaja verte) grąžinimo tvarkaraštis 2018 m. gruodžio 31 d.

							mlrd. EUR
	MB			EFSM			IŠ VISO
	Latvija	Rumunija	Iš viso	Airija	Portugalija	Iš viso	
2019	0,5	1,0	1,5	-	-	-	1,5
2021	-	-	-	3,0	6,8	9,8	9,8
2022	-	-	-	-	2,7	2,7	2,7
2023	-	-	-	2,0	1,5	3,5	3,5
2024	-	-	-	0,8	1,8	2,6	2,6
2025	0,2	-	0,2	2,4	-	2,4	2,6
2026	-	-	-	2,0	2,0	4,0	4,0
2027	-	-	-	1,0	2,0	3,0	3,0
2028	-	-	-	2,3	-	2,3	2,3
2029	-	-	-	1,0	0,4	1,4	1,4
2031	-	-	-	-	2,2	2,2	2,2
2032	-	-	-	3,0	-	3,0	3,0
2033	-	-	-	1,5	0,6	2,1	2,1
2035	-	-	-	2,0	-	2,0	2,0
2036	-	-	-	-	1,0	1,0	1,0
2038	-	-	-	-	1,8	1,8	1,8
2042	-	-	-	1,5	1,5	3,0	3,0
Iš viso	0,7	1,0	1,7	22,5	24,3	46,8	48,5

Tarpvyriausybinių finansinio stabilumo mechanizmai Europos finansinio stabilumo fondas (EFSF) ir Europos stabilumo mechanizmas (ESM) nepriklauso ES sutarties taikymo sričiai, todėl nėra įtraukti į ES konsoliduotąsias metines finansines ataskaitas.

2.3. BIUDŽETO GARANTIJOS

ES suteikė EIB grupei garantijų paskoloms, teikiamoms už ES ribų, ir skolos ir nuosavo kapitalo operacijoms, kurioms taikoma ESIF garantija. 2018 m. gruodžio 31 d. savo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte ES atskleidžia (žr. **4.1.1** pastabą) abiejų garantijų neapibrėžtuosius įsipareigojimus, o dabartinių įsipareigojimų sumos finansinėse ataskaitose pripažįstamos kaip atidėjiniai (žr. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų **2.10** pastabą). Siekdama sušvelninti riziką, kuri galėtų kilti ES biudžetui, jei EIB grupė pareikalautų mokėti pagal garantiją, ES sukūrė specialius garantijų fondus, t. y. Išorės veiksmų garantijų fondą ir ESIF garantijų fondą.

ES biudžete yra numatyti atidėjiniai Išorės veiksmų garantijų fondui, kad būtų padengta 9 % metų pabaigoje negrąžintų paskolų, skirtų veiklai trečiosiose šalyse ir garantuotų pagal EIB išorės skolinimo įgaliojimą. 2018 m. gruodžio 31 d. rizikai, susijusiai su išmokėtomis sumomis (20,7 mlrd. EUR), padengti skirto turto bendra vertė sudarė 2,5 mlrd. EUR.

ESIF garantijų fondas pradėjo veikti 2016 m. Pagal iš dalies pakeistą ESIF reglamentą (Reglamentas (ES) 2017/2396) ESIF ES garantijos viršutinė riba buvo padidinta iki 26 mlrd. EUR (nuo pradinės 16 mlrd. EUR sumos), o garantijų fondo riba sumažėjo iki 35 % (nuo pradinių 50 %) viso ES garantijos įsipareigojimo. Todėl, dabar tikimasi, kad bendra ESIF garantijų fondo suma sudarys 9,1 mlrd. EUR. ESIF susitarimas buvo iš dalies pakeistas 2018 m. pagal iš dalies pakeistą ESIF reglamentą. Visas turtas, kuris 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė ESIF garantijų fondą, yra 5,5 mlrd. EUR ir juo garantuojama 15,8 mlrd. EUR išmokėtų sumų.

Pagal EDVF reglamentą (Reglamentas (ES) 2017/1601) įsteigtas naujas garantijų fondas – EDVF garantijų fondas. Pirmieji ES biudžetiniai įnašai į fondą buvo gauti 2018 m., tačiau 2018 m. gruodžio 31 d. nebuvo jokių galiojančių garantijų susitarimų.

2.4. NAUJIEMS RINKOS DALYVIAMS SKIRTAS REZERVAS (NER) 300

„NER 300“ fondas kilęs iš apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos leidimų pardavimo ir priklauso toms valstybėms narėms, kurios naudoja lėšas inovaciniams mažo anglies dioksido kiekio energijos parodomiesiems projektams finansuoti. Komisija valstybių narių vardu administruoja programą, o EIB yra atsakingas už „NER 300“ fondo turto valdymą ir veikia kaip patarėjas techniniais klausimais pagal bendradarbiavimo susitarimą su Komisija. Kadangi nei pajamos iš taršos leidimų, nei finansuojamų projektų išlaidos nėra ES biudžeto dalis, šios sumos ES sąskaitose neapskaitomos.

BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

TURINYS

ES BIUDŽETO REZULTATAS.....	119
BIUDŽETO IR FAKTINIŲ SUMŲ LYGINAMOJI ATASKAITA	120
BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ PASTABOS	122
1. ES BIUDŽETO SISTEMA.....	122
1.1. 2014–2020 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA.....	122
1.2. DETALIZUOTOS DFP IŠLAIDŲ KATEGORIJOS (PROGRAMOS)	123
1.3. METINIS BIUDŽETAS	125
1.4. PAJAMOS	126
1.5. BIUDŽETO REZULTATO SKAIČIAVIMAS	127
1.6. EKONOMINIO REZULTATO SUDERINIMAS SU BIUDŽETO REZULTATU	128
2. 2018 M. ES BIUDŽETO VYKDYMAS. KOMENTARAS	129
2.1. PAJAMOS	129
2.2. IŠLAIDOS	130
3. ES BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMAS	131
3.1. ES BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMO SUVESTINĖ	131
4. ES BIUDŽETO IŠLAIDŲ VYKDYMAS	132
4.1. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI.....	132
4.2. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	133
4.3. DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	134
4.4. DFP. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI	135
4.5. DFP. NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS	136
4.6. DETALIZUOTA DFP: ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI.....	137
4.7. DETALIZUOTA DFP: ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	143
4.8. DETALIZUOTA DFP: MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	149
4.9. DETALIZUOTA DFP: NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI	156
4.10. DETALIZUOTA DFP: NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS	161
5. BIUDŽETO VYKDYMAS PAGAL INSTITUCIJAS.....	164
5.1. BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMAS	164
5.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS.....	165
5.3. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	166
6. AGENTŪRŲ BIUDŽETO VYKDYMAS	167
6.1. BIUDŽETO PAJAMOS	167
6.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI PAGAL AGENTŪRĄ	169

ES BIUDŽETO REZULTATAS

mln. EUR

	Pasta	2018	2017
Finansinių metų pajamos	1.1	159 318	139 691
Mokėjimai pagal einamųjų metų asignavimus	1.2	(154 833)	(135 764)
Mokėjimų asignavimai, perkelti į N + 1 metus	1.3	(1 675)	(1 796)
Atšaukti nepanaudoti asignavimai, perkelti iš N – 1 metų	1.4	106	40
Asignuotųjų pajamų raida	1.5	(1 114)	(1 450)
Valiutos keitimo kursų pokyčiai per metus	1.6	(1)	(166)
Biudžeto rezultatas		1 802	555

Susidaręs ES biudžeto perteklius grąžinamas valstybėms narėms 2019 m., atimant jų mokėtinas sumas. Jis apskaičiuojamas remiantis Tarybos reglamento Nr. 608/2014, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės, 1 straipsnio 1 dalimi. Daugiau informacijos galima rasti skyriuje „Biudžeto rezultato skaičiavimas“.

- 1.1 Finansinių metų pajamos. 3.1 lentelės „ES biudžeto pajamų vykdymo suvestinė“ 8 skiltis „Iš viso pajamų“.
- 1.2 Mokėjimai pagal einamųjų metų asignavimus. Žr. 4.3 lentelės „DFP. Mokėjimų asignavimų vykdymas“ 2 skiltį „Iš patvirtinto biudžeto atlikti mokėjimai“ ir 4 skiltį „Iš asignuotųjų pajamų atlikti mokėjimai“.
- 1.3 Mokėjimų asignavimai, perkelti į N + 1 metus. Žr. 4.3 lentelės „DFP. Mokėjimų asignavimų vykdymas“ 7 skiltį „Automatiniai perkėlimai“ ir 8 skiltį „Perkėlimai pagal sprendimą“.
- 1.4 Atšaukti nepanaudoti mokėjimų asignavimai, perkelti iš N – 1 metų. Atsižvelgiama į mokėjimų asignavimų (perkeltų automatiškai ir pagal sprendimą) sumą praėjusių metų pabaigoje ir einamųjų metų atliktus mokėjimus iš perkėlimų, nurodytus 4.3 lentelės „DFP. Mokėjimų asignavimų vykdymas“ 3 skiltyje.
- 1.5 Visų asignuotųjų pajamų asignavimų pokytis metų pabaigoje. Apskaičiuojamas asignuotųjų pajamų asignavimų ankstesnių metų pabaigoje (plius) sumos ir asignuotųjų pajamų asignavimų einamųjų metų pabaigoje sumos (nurodytos 4.3 lentelės „DFP. Mokėjimų asignavimų vykdymas“ 9 skiltyje) skirtumas, kad būtų gautas grynasis asignuotųjų pajamų pokytis einamaisiais metais.
- 1.6 Valiutos keitimo kursų skirtumai apima realizuotus ir nerealizuotus valiutų keitimo kursų skirtumus.

BIUDŽETO IR FAKTINIŲ SUMŲ LYGINAMOJI ATASKAITA

Biudžeto pajamos

mln. EUR

	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Teisės į gautinas sumas	Pajamos
1 Nuosavi ištekliai	142 832	142 364	142 373	142 330
11. Cukraus mokesčiai	–	(93)	(85)	(85)
12. Muitai	22 844	20 165	20 360	20 317
13. PVM	17 250	17 149	17 133	17 133
14. BNP	102 739	105 143	104 979	104 979
15. Biudžeto disbalanso korekcija	–	–	(19)	(19)
16. Nyderlandų ir Švedijos BNP pagrįstų įnašų sumažinimas	–	–	6	6
3 Perteklius, likučiai ir patikslinimai	–	556	581	581
4 Pajamos, gautos iš institucijose ir kitose Sąjungos įstaigose dirbančių asmenų	1 547	1 547	1 552	1 542
5 Pajamos, gautos iš institucijų administracinės veiklos	45	45	583	563
6 Įmokos ir grąžinamosios išmokos, susijusios su Sąjungos susitarimais ir programomis	110	110	13 346	12 777
7 Delspinigiai ir baudos	115	115	14 592	1 473
8 Skolinimosi ir skolinimo veikla	6	6	39	39
9 Įvairios pajamos	25	25	24	13
Iš viso	144 681	144 768	173 090	159 318

Biudžeto išlaidos. Įsipareigojimai pagal daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorijas

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai
1 Pažangus ir integracinis augimas	77 534	77 532	89 649	87 357
1a. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	22 001	22 000	25 864	23 773
1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	55 532	55 532	63 785	63 585
2 Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	59 285	59 239	62 419	60 560
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	43 235	43 233	45 284	44 364
3 Saugumas ir pilietybė	3 493	3 492	4 015	3 855
4 Europos vaidmuo pasaulyje	9 569	10 379	11 448	11 062
5 Administravimas	9 666	9 666	10 508	10 124
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	4 015	4 015	4 465	4 280
6 Kompensacijos	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–
9 Specialios priemonės	567	388	429	180
Iš viso	160 114	160 696	178 468	173 139

Biudžeto išlaidos. Mokėjimai pagal daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorijas

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
1 Pažangus ir integracinis augimas	66 624	66 733	80 917	75 876
1a. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	20 097	20 155	25 073	21 408
1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	46 527	46 578	55 844	54 468
2 Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	56 084	56 241	59 648	58 046
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	43 189	43 180	45 436	44 310
3 Saugumas ir pilietybė	2 981	3 013	3 305	3 108
4 Europos vaidmuo pasaulyje	8 906	8 813	10 788	9 519
5 Administravimas	9 666	9 667	11 355	9 944
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	4 015	4 015	4 963	4 140
6 Kompensacijos	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–
9 Specialios priemonės	420	302	340	180
Iš viso	144 681	144 768	166 353	156 673

BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ PASTABOS

1. ES BIUDŽETO SISTEMA

Biudžeto sąskaitos tvarkomos pagal Finansinį reglamentą (FR) ir jo taikymo taisykles. Bendrasis biudžetas – priemonė, kuria kiekvienais metais numatomos ir tvirtinamos Sąjungos pajamos ir išlaidos, neviršijančios viršutinių ribų ir atitinkančios kitas nuostatas, nustatytas daugiametėje finansinėje programoje vadovaujantis teisėkūros procedūra priimtais aktais, susijusiais su daugiametėmis programomis, priimtomis pagal tą programą.

1.1. 2014–2020 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	<i>mln. EUR</i> Iš viso
1. Pažangus ir integracinis augimas	52 756	77 986	69 304	73 512	76 420	79 924	83 661	513 563
1a. Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti	16 560	17 666	18 467	19 925	21 239	23 082	25 191	142 130
1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	36 196	60 320	50 837	53 587	55 181	56 842	58 470	371 433
2. Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	49 857	64 692	64 262	60 191	60 267	60 344	60 421	420 034
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	43 779	44 190	43 951	44 146	44 163	44 241	44 264	308 734
3. Saugumas ir pilietybė	1 737	2 456	2 546	2 578	2 656	2 801	2 951	17 725
4. Europos vaidmuo pasaulyje	8 335	8 749	9 143	9 432	9 825	10 268	10 510	66 262
5. Administravimas	8 721	9 076	9 483	9 918	10 346	10 786	11 254	69 584
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	7 056	7 351	7 679	8 007	8 360	8 700	9 071	56 224
6. Kompensacijos	29	–	–	–	–	–	–	29
8. Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–
9. Specialios priemonės	–	–	–	–	–	–	–	–
Išsipareigojimų asignavimai	121 435	162 959	154 738	155 631	159 514	164 123	168 797	1 087 197
Iš viso mokėjimų asignavimų	135 762	140 719	130 694	142 906	154 565	159 235	162 406	1 026 287

Pirmiau pateiktoje lentelėje daugiametės finansinės programos (DFP) viršutinės ribos pateikiamos galiojančiomis kainomis. 2018 m. – penktieji 2014–2020 m. DFP finansiniai metai. 2018 m. bendra viršutinė išsipareigojimų asignavimų riba buvo 159 514 mln. EUR, t. y. 1,02 % ES BNP, o atitinkama viršutinė mokėjimų asignavimų riba buvo 154 565 mln. EUR, t. y. 0,98 % ES BNP; abi ribos galiojo visus 2018 finansinius metus.

2014–2020 m. DFP yra nustatytos naujos lankstumo nuostatos. Viena iš naujų nuostatų – galimybė perkelti nepanaudotas maržas, neviršijančias mokėjimų viršutinių ribų, į vėlesnius metus – per bendrąją mokėjimų maržą atliekant kitų metų DFP techninį patikslinimą. Todėl sumos, nepanaudotos 2016 m. (13 991 mln. EUR galiojančiomis kainomis) ir 2017 m. (16 414 mln. EUR galiojančiomis kainomis), buvo perkeltos į 2018–2020 m., o 2016–2020 m. viršutinės ribos buvo atitinkamai patikslintos (žr. pirmiau minėtą 2018 m. DFP techninį patikslinimą ir 2019 m. techninį patikslinimą (COM(2018) 282, 2018 m. gegužės 23 d.).

2018 m. gegužės 23 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl 2019 m. finansinės programos techninio patikslinimo pagal BNP pokyčius (2010 m. ESS) (COM(2018) 282, 2018 m. gegužės 23 d.).

Įvairios DFP išlaidų kategorijos paaiškinamos toliau:

1 išlaidų kategorija. Pažangus ir integracinis augimas

Šią išlaidų kategoriją sudaro du atskiri, bet tarpusavyje susiję komponentai:

1a. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti – išlaidos moksliniams tyrimams ir inovacijoms, švietimui ir mokymui, Europos infrastruktūros tinklų priemonei, socialinei politikai, vidaus rinkai ir susijusioms politikos sritims.

1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda – išlaidos mažiausiai išsivysčiusių valstybių narių ir regionų konvergencijai stiprinti, ES tvaraus vystymosi strategijai už mažiau išsivysčiusių regionų ribų papildyti ir tarpregioniniam bendradarbiavimui remti.

2 išlaidų kategorija. Tvarus augimas. Gamtos ištekliai

2 išlaidų kategorija apima bendrą žemės ūkio bei žuvininkystės politiką ir aplinkos priemones, visų pirma programą „Life+“.

3 išlaidų kategorija. Saugumas ir pilietybė

3 išlaidų kategorija (Saugumas ir pilietybė) rodo augančią tam tikrų sričių, kuriose ES pavestos specialios užduotys (teisingumo ir vidaus reikalų, sienų apsaugos, imigracijos ir prieglobsčio politikos, visuomenės sveikatos ir vartotojų apsaugos, kultūros, jaunimo, informavimo ir dialogo su piliečiais), svarbą.

4 išlaidų kategorija. Europos vaidmuo pasaulyje

4 išlaidų kategorija apima visus išorės veiksmus, įskaitant vystomąjį bendradarbiavimą, humanitarinę pagalbą, pasirengimo narystei pagalbos ir kaimynystės priemones. Europos plėtros fondas į ES biudžetą neįtraukiamas ir nėra DFP dalis.

5 išlaidų kategorija.– Administravimas

Ši išlaidų kategorija apima administracines visų institucijų, pensijų ir Europos mokyklų išlaidas. Administracinės išlaidos sudaro visų institucijų, išskyrus Komisiją, išlaidų sumą.

6 išlaidų kategorija. Kompensacijos

Laikantis politinio susitarimo, kad naujosios valstybės narės pačioje narystės pradžioje neturėtų tapti tik įnašų į biudžetą mokėtojomis, pagal šią išlaidų kategoriją numatyta kompensacija. Šią sumą buvo galima naudoti kaip naujosios valstybės narės skirtus perkėlimus jų biudžeto pajamoms ir įnašams subalansuoti.

9 išlaidų kategorija. Specialios priemonės

Lankstumo mechanizmai sudaro sąlygas ES mobilizuoti reikiamą lėšų reaguoti į tokius nenumatytus įvykius kaip krizės ir ekstremalios situacijos. Jų apimtis, finansinis asignavimas ir veikimo sąlygos yra nustatytos DFP reglamente ir tarpinstituciniame susitarime. Atsižvelgiant į tai, kad dabar mažinamos išlaidos, jie taip pat užtikrina, kad biudžeto ištekliais būtų galima reaguoti į kintančius prioritetus, kad kiekvienas euras būtų panaudotas ten, kur labiausiai reikia. Todėl dauguma lankstumo mechanizmų nelaikomi DFP dalimi, ir jų lėšos galėtų būti mobilizuotos viršijant išlaidų viršutinės ribas.

1.2. DETALIZUOTOS DFP IŠLAIDŲ KATEGORIJOS (PROGRAMOS)

DFP išlaidų kategorijos toliau skaidomos į detalizuotas išlaidų kategorijas, atitinkančias pagrindines išlaidų programas (pvz. „Horizontas 2020“, „Erasmus+“ ir t. t.). Teisinis pagrindas, kuriuo paremtas biudžeto vykdymas, priimamas šiuo programų lygmeniu. Programos yra paprastai įgyvendinimo ir rezultatų ataskaitų teikimui naudojama struktūra. Lentelės pagal programas galima rasti biudžeto vykdymo ataskaitose (žr. **4.6–4.10** lenteles).

1.3. METINIS BIUDŽETAS

Kiekvienais metais Komisija sudaro visų institucijų metines pajamų ir išlaidų sąmatas ir parengia biudžeto projektą, kurį išsiunčia biudžeto valdymo institucijai. Remdamasi šiuo biudžeto projektu, Taryba išdėsto savo poziciją, kuri tampa abiejų biudžeto valdymo institucijų derybų objektu. EP pirmininkas paskelbia, kad bendras projektas yra galiausiai priimtas ir taip biudžetas tampa vykdytinas. Per tuos metus priimami taisomieji biudžetai. Biudžeto vykdymas iš esmės yra Komisijos atsakomybė.

Komisijos biudžeto struktūrą sudaro administraciniai ir veiklos asignavimai. Kitose institucijose yra tik administraciniai asignavimai. Biudžete skiriami dviejų tipų asignavimai – nediferencijuoti ir diferencijuoti. Nediferencijuotieji asignavimai naudojami metinio pobūdžio operacijoms (kurios atitinka metinio periodiškumo principą) finansuoti. Diferencijuotieji asignavimai naudojami tam, kad metinio periodiškumo principą būtų galima suderinti su poreikiu valdyti daugiametės operacijos. Diferencijuotieji asignavimai skirstomi į įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimus:

- **įsipareigojimų asignavimai:** apima visų einamaisiais finansiniais metais priimtų teisinių įsipareigojimų sumą, skirtą veiklai, kuri trunka kelerius metus. Tačiau biudžetiniai įsipareigojimai veiksams, trunkantiems ilgiau nei vienus finansinius metus, gali būti išskirstomi keleriems metams į metines dalis, kai tai numatyta pagrindiniame teisės akte,
- **mokėjimų asignavimai:** apima išlaidas, patiriamas dėl einamaisiais ir (arba) ankstesniais finansiniais metais priimtų įsipareigojimų.

Finansinėse ataskaitose finansavimo rūšys yra suskirstytos į šias dvi pagrindines grupes:

- galutiniai patvirtinti biudžeto asignavimai ir
- papildomi asignavimai, kuriuos sudaro:
 - iš ankstesnių metų perkeltos sumos (pagal finansinį reglamentą retais atvejais leidžiama perkelti ankstesniais metais nepanaudotas sumas į einamuosius metus) ir
 - asignuotosios pajamos iš kompensacijų, trečiųjų šalių įnašų, ES programose dalyvaujančių šalių įnašų ir įnašų už trečiosioms šalims atliktus darbus yra tiesiogiai priskiriamos atitinkamoms biudžeto išlaidų eilutėms ir sudaro trečią finansavimo pakopą.

Visos finansavimo rūšys kartu sudaro turimus asignavimus.

1.4. PAJAMOS

1.4.1. Pajamos iš nuosavų išteklių

Didžiausia pajamų dalis gaunama iš nuosavų išteklių, kurie yra šių kategorijų:

- 1) Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI): paprastai sudaro apie 14 % nuosavų išteklių pajamų.
- 2) Pridėtinės vertės mokestis (PVM): paprastai sudaro apie 12 % nuosavų išteklių pajamų.
- 3) Bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįsti nuosavi ištekliai: paprastai sudaro apie 74 % nuosavų išteklių pajamų;

Nuosavi ištekliai skirstomi vadovaujantis taisyklėmis, nustatytomis 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendime Nr. 2014/335/ES, Euratomas dėl ES nuosavų išteklių sistemos (2014 m. NIS). Šis sprendimas įsigaliojo 2016 m. spalio 1 d. ir taikomas atgaline data nuo 2014 m. sausio 1 d.

Visa nuosavų išteklių suma, skirta Sąjungos metiniams mokėjimų asignavimams padengti, negali viršyti 1,20 % bendros visų valstybių narių BNP sumos.

1.4.2. Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)

Tradicionius nuosavus išteklius (TNI) sudaro muitai (taikomi importui iš trečiųjų šalių) ir cukraus mokesčiai (kuriuos moka cukraus gamintojai, kad padengtų bendro cukraus rinkos organizavimo išlaidas), kuriuos moka ekonominės veiklos vykdytojai, o surenka valstybės narės ES vardu. Tačiau valstybės narės pasilieka 20 % kaip atlygį už surinkimo išlaidas. Visos nustatytos tradicinių nuosavų išteklių sumos turi būti įrašomos į tam tikrą kompetentingų institucijų tvarkomą sąskaitą:

- į paprastas sąskaitas, numatytas Reglamento Nr. 609/2014 6 straipsnio 3 dalyje – visos susigražintos arba garantijomis užtikrintos sumos;
- į atskiras sąskaitas, taip pat numatytas minėtame straipsnyje – visos dar nesusigražintos ir (arba) garantijomis neužtikrintos sumos; į šią sąskaitą taip pat gali būti įrašomos garantijomis užtikrintos, tačiau užginčytos sumos.

Tradiciniai nuosavi ištekliai turi būti įrašyti į Komisijos sąskaitą išde arba valstybės narės nacionaliniame centriniame banke ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po 19-tos antro mėnesio, einančio po to mėnesio, per kurį teisė buvo nustatyta (arba susigražinta, jei tai atskira sąskaita), dienos.

1.4.3. Pridėtinės vertės mokestis (PVM)

Pridėtinės vertės mokestis (PVM) renkamas iš valstybių narių PVM bazių, kurios šiuo tikslu suderintos pagal ES taisykles. Tačiau PVM bazei taikomas 50 % kiekvienos valstybės narės BNP apribojimas. Nustatytas vienodas PVM tarifas yra 0,30 %, išskyrus 2014–2020 m. laikotarpį, per kurį Vokietijai, Nyderlandams ir Švedijai taikomas 0,15 % pareikalavimo tarifas.

1.4.4. Bendrosios nacionalinės pajamos (BNP)

Ištekliai iš bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) naudojami tai biudžeto daliai, kuriai neskirti jokie kiti pajamų šaltiniai, finansuoti. Kiekvienos valstybės narės BNP taikomas toks pat procentinis dydis, nustatomas pagal ES taisykles.

Ištekliai iš PVM ir BNP nustatomi remiantis atitinkamų bazių prognozėmis, atliktomis rengiant biudžeto projektą. Vėliau atitinkamais biudžetinėmis metais šios prognozės peržiūrimos ir taisomuoju biudžetu atnaujinamos. Komisija pareikalauja, kad valstybės narės padengtų mokėtinų sumų, apskaičiuotų remiantis faktinėmis bazėmis, ir faktiškai pagal (pataisytas) prognozes sumokėtų sumų skirtumus, tiek teigiamus, tiek neigiamus – iki antrų metų, einančių po atitinkamų biudžetinių metų, birželio mėn. pirmos darbo dienos. Jeigu nepaskelbiama išlyga, per ateinančius ketverius metus galima koreguoti faktines PVM ir BNP bazes. Šias išlygas reikia laikyti potencialiais reikalavimais valstybėms narėms sumokėti neapibrėžtas sumas, kadangi negalima tiksliai nustatyti jų finansinio poveikio. Kai galima nustatyti tikslią

sumą, pareikalaujama atitinkama PVM ir BNP išteklių suma, susijusi arba su PVM ir BNP likučiais, arba su atskirais pareikalavimais įmokėti lėšas.

1.4.5. JK taikoma korekcija

Biudžeto disbalanso korekcijos mechanizmą Jungtinės Karalystės naudai (pagal kurį jų nuosavų išteklių mokėjimai sumažinti, o kitų valstybių narių mokėjimai padidinti) įvedė Fontenblo Europos Vadovų Taryba (1984 m. birželio mėn.) JK taikomos korekcijos finansavimo dalis sumažinta Vokietijai, Austrijai, Švedijai ir Nyderlandams (apribota iki vienos ketvirtosios įprastos jų dalies).

1.4.6. Bendras sumažinimas

2013 m. vasario 7–8 d. Europos Vadovų Taryba padarė išvadą, kad Danijos, Nyderlandų ir Švedijos naudai 2014–2020 m. laikotarpiu turėtų būti taikomas BNP pagrįstų metinių įnašų bendras sumažinimas, o Austrijai bendras sumažinimas buvo taikomas 2014–2016 m. laikotarpiu. Užregistruotas toks metinis sumažinimas: Danijos atveju – 130 mln. EUR, Nyderlandų – 695 mln. EUR, o Švedijos – 185 mln. EUR.

1.5. BIUDŽETO REZULTATO SKAIČIAVIMAS

Susidaręs ES biudžeto perteklius grąžinamas valstybėms narėms per kitus metus, atimant sumas, kurias jos turi mokėti tais metais.

Į ataskaitas įtrauktos nuosavų išteklių sumos – tai sumos, kuriomis per tuos metus kredituojamos sąskaitos, kurias Komisijos vardu atidarė valstybių narių vyriausybės. Pertekliaus atveju pajamas taip pat sudaro praėjusių finansinių metų biudžeto vykdymo rezultatas. Kitos į ataskaitas įtrauktos pajamos – tai per metus faktiškai gautos sumos.

Apskaičiuojant biudžeto vykdymo metų rezultatą, išlaidas sudaro mokėjimai pagal tų metų asignavimus ir bet kurie tų metų asignavimai, perkeliama į kitus metus. Mokėjimai pagal numatytus asignavimus – tai mokėjimai, kuriuos apskaitos pareigūnas atliko iki finansinių metų gruodžio 31 d. EŽŪGF atveju mokėjimai – tai mokėjimai, kuriuos valstybės narės atliko nuo N – 1 metų spalio 16 d. iki N metų spalio 15 d., su sąlyga, kad apskaitos pareigūnui iki N + 1 metų sausio 31 d. buvo pranešta apie įsipareigojimą ir leidimą juos atlikti. Po patikrinimų valstybėse narėse gali būti priimtas sprendimas dėl EŽŪGF išlaidų atitikties.

Biudžeto vykdymo rezultatą sudaro du elementai: ES rezultatas ir Europos ekonominei erdvei (EEE) priklausančių ELPA šalių dalyvavimo rezultatas. Remiantis Reglamento Nr. 608/2014, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės, 1 straipsnio 1 dalimi, šis rezultatas yra skirtumas tarp:

- visų tais finansiniais metais gautų pajamų ir
- visų mokėjimų, atliktų pagal einamųjų metų asignavimus, bei visos tų metų asignavimų, perkeltų į kitus metus, sumos.

Prie gauto skaičiaus pridedama arba iš jo atimama:

- grynasis panaikintų mokėjimų asignavimų, perkeltų iš ankstesniųjų metų, ir bet kurių mokėjimų, kurie dėl euro kurso svyravimų viršija nediferencijuotuosius asignavimus, perkeltus iš praėjusiųjų metų, likutis;
- asignuotųjų pajamų raida ir
- per metus užfiksuotas dėl valiutų kurso pokyčio gautas grynasis pelnas arba nuostolis.

Iš praėjusių finansinių metų perkelti asignavimai, susiję su įnašais iš trečiųjų šalių ir darbu trečiosioms šalims, kurie pagal savo pobūdį niekada nenustoja galioti, įtraukiami kaip papildomi finansinių metų asignavimai. Tai paaiškina, kodėl skiriasi iš praėjusių metų perkeltos sumos N metų biudžeto vykdymo ataskaitoje ir sumos, kurios N – 1 metų biudžeto vykdymo ataskaitoje perkeltos į kitus metus. Apskaičiuojant biudžeto rezultatą, neatsižvelgiama į asignavimus, kuriuos vėl leista naudoti susigrąžinus mokėjimus.

Perkeltus mokėjimų asignavimus sudaro: automatiškai atliekami perkėlimai ir perkėlimai pagal sprendimą. Kiek tai susiję su panaikintais iš praėjusiųjų metų perkeltais nepanaudotais mokėjimų asignavimais, nurodomi automatiškai ir pagal sprendimą perkelti panaikinti asignavimai.

1.6. EKONOMINIO REZULTATO SUDERINIMAS SU BIUDŽETO REZULTATU

mln. EUR

	2018	2017
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS	13 918	8 082
Pajamos		
<i>Teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos</i>	(6 220)	(4 408)
<i>Teisės į ankstesniaisiais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais</i>	9 331	10 739
<i>Sukauptos pajamos (grynosios)</i>	(4 015)	(257)
Išlaidos		
<i>Sukauptos išlaidos (grynosios)</i>	4 511	3 725
<i>Praėjusių metų išlaidos, padengtos einamaisiais metais</i>	(6 086)	(3 574)
<i>Grynasis išankstinio finansavimo poveikis</i>	(8 634)	(12 059)
<i>Mokėjimų asignavimai, perkelti į kitus metus</i>	(2 941)	(3 373)
<i>Mokėjimai iš perkėlimų ir panaikinti nepanaudoti mokėjimų asignavimai</i>	2 098	1 784
<i>Atidėjinių pokyčiai</i>	3 567	6 752
<i>Kita</i>	(4 175)	(6 676)
Ekonominės veiklos rezultatas. Agentūros ir EAPB	448	(179)
METINIS BIUDŽETO REZULTATAS	1 802	555

Pagal Finansinį reglamentą ekonominis metų rezultatas yra apskaičiuojamas remiantis kaupiamosios apskaitos principais, o biudžeto rezultatas paremtas pakeistomis pinigų apskaitos taisyklėmis. Kadangi ekonominis rezultatas ir biudžeto rezultatas yra tų pačių operacijų rezultatai, naudinga kontrolės priemonė – užtikrinti, kad jie būtų suderinami.

Derinami punktai. Pajamos

Faktinės finansinių metų biudžeto pajamos yra pajamos, gautos surinkus gautinas sumas pagal per metus nustatytas teises, ir sumos, gautos pagal teises, nustatytas ankstesniaisiais metais. Todėl teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos, suderinimo tikslais turi būti atskaitomos iš ekonominio rezultato, nes jos nesudaro biudžeto pajamų dalies. Tačiau teisės į ankstesniais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais, suderinimo tikslais turi būti pridėtos prie ekonominio rezultato.

Sukauptas pajamas daugiausia sudaro sukauptos pajamos iš žemės ūkio, nuosavų išteklių, palūkanų ir dividendų. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamaisiais metais sukauptas pajamas atėmus atkurtas sukauptas pajamas iš praėjusiųjų metų.

Derinami punktai. Išlaidos

Grynasis sukauptas išlaidas daugiausia sudaro sukauptos sumos, nustatytos metų pabaigos ataskaitinių laikotarpių atskyrimo tikslais, t. y. reikalavimus atitinkančios išlaidos, kurias patyrė ES lėšų gavėjai, bet apie kurias Komisijai dar nepranešta. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamaisiais metais sukauptas išlaidas atėmus atkurtas praėjusiųjų metų sukauptas išlaidas. Einamaisiais metais atlikti mokėjimai, susiję su ankstesniais metais užregistruotomis sąskaitomis faktūromis, yra einamųjų metų biudžeto išlaidų dalis, todėl suderinimo tikslais turi būti pridėtos prie ekonominio rezultato.

Grynasis išankstinio finansavimo poveikis yra: 1) naujų išankstinio finansavimo sumų, išmokėtų einamaisiais metais ir pripažintų kaip metų biudžeto išlaidos, ir 2) išankstinio finansavimo sumų padengimo per einamaisiais metais patvirtintas finansuoti tinkamas išlaidas, derinys. Pastarosios sumos yra išlaidos kaupimo, bet ne biudžeto sąskaitų požiūriu, nes pradinio išankstinio finansavimo mokėjimas jau buvo laikomas biudžeto išlaidomis, kai tas mokėjimas buvo atliekamas.

Be mokėjimų, kurie atlikti pagal metų asignavimus, apskaičiuojant biudžeto metų rezultatą taip pat reikia atsižvelgti į tų metų asignavimus, kurie perkeliami į ateinančius metus (pagal Reglamento Nr. 608/2014 1 straipsnio 1 dalį). Tas pats pasakytina apie biudžeto mokėjimus, atliktus einamaisiais metais iš perkėlimų iš ankstesnių metų, ir panaikintus nepanaudotus mokėjimų asignavimus.

Atidėjinių pokyčiai siejami su metų pabaigos įverčiais finansinėse ataskaitose (daugiausia darbuotojų išmokomis), kurie poveikio biudžetinėms sąskaitoms neturi. Kitas derinamas sumas sudaro skirtingi elementai, kaip antai turto amortizacija (nusidėvėjimas), turto įsigijimas, kapitalo nuomos įmokos ir finansinis dalyvavimas, kurių biudžeto ir kaupiamosios apskaitos tvarkymas skiriasi.

2.2018 M. ES BIUDŽETO VYKDYMAS. KOMENTARAS

2.1. PAJAMOS

Mokėjimų asignavimų suma pradiniam patvirtintame ES biudžete, kurį 2017 m. lapkričio 30 d. pasirašė Europos Parlamento pirmininkas, buvo 144 681 mln. EUR, o suma, finansuotina iš nuosavų išteklių, sudarė 142 832 mln. EUR. Pradinio biudžeto pajamų ir išlaidų sąmatos per biudžetinius metus paprastai tikslinamos, o tokie pakeitimai pateikiami taisomuosiuose biudžetuose. BNP pagrįstų nuosavų išteklių tikslinimu užtikrinama, kad biudžeto pajamos tiksliai sutaptų su biudžeto išlaidomis. Remiantis subalansuotumo principu, biudžeto pajamos ir išlaidos (mokėjimų asignavimai) privalo būti subalansuotos.

2018 m. priimti šeši taisomieji biudžetai. Atsižvelgiant į juos, galutinės patvirtintos 2018 m. pajamos siekė 144 767,9 mln. EUR, o visos iš nuosavų išteklių finansuojamos pajamos – 142 363,7 mln. EUR. Pagrindinis 2018 m. valstybių narių įnašų sumažinimo veiksnys buvo praėjusiųjų finansinių metų perteklius (555,5 mln. EUR), kurį šiek tiek kompensavo grynas mokėjimų asignavimų padidėjimas (86,9 mln. EUR).

Kiek tai susiję su nuosavų išteklių rezultatu, tradicinių nuosavų išteklių surinkta beveik tiek, kiek prognozuota. Tokią padėtį iš esmės lėmė tai, kad biudžeto sąmatos buvo pakeistos tuo metu, kai buvo parengtas Taisomojo biudžeto Nr. 6/2018 projektas (daugiausia remiantis 2018 m. pavasario prognozėmis).

Galutiniai valstybių narių PVM ir BNP mokėjimai taip pat iš esmės sutapo su galutine biudžeto sąmata. Prognozuotų sumų ir faktiškai išmokėtų sumų skirtumas aiškinamas biudžeto tikslams naudojamo euro kurso ir tuo metu, kai valstybės narės, nesančios EPS narėmis, faktiškai atliko mokėjimus, galiojusio kurso skirtumais.

Taisyklės dėl PVM ir BNP likučių nustatytos Reglamento dėl nuosavų išteklių teikimo (Reglamentas 609/2014) 10b straipsnyje. Pagal šią procedūrą biudžeto pakeitimas nenumatomas, todėl Komisija tiesiogiai prašo valstybių narių sumokėti grynąsias sumas. Dėl šios užskaitos sistemos poveikis ES biudžetui buvo artimas nuliui.

Kategorija „Įnašai ir grąžinamosios išmokos, susijusios su ES susitarimais ir programomis“ daugiausia susijusi su pajamomis iš finansinių pataisų (ESI fondų, EŽŪGF ir EŽŪFKP), trečiųjų šalių dalyvavimu mokslinių tyrimų programose, žemės ūkio fondų sąskaitų patvirtinimu ir kitais ES programoms ir (arba) veiklai skirtais įnašais ir grąžinamosiomis išmokomis. Didelę šios sumos dalį sudaro asignuotosios pajamos, dėl kurių papildomi asignavimai paprastai įtraukiami į išlaidas. 2018 m. šie įnašai iš viso sudarė 12,8 mlrd. EUR.

Iš baudų gautos pajamos daugiausia susijusios su konkurencijos srityje skirtomis baudomis.

2.2. IŠLAIDOS

2018 m. biudžeto tikslas – užtikrinti deramą dabartinių programų įgyvendinimo ir reagavimo į naujas problemas pusiausvyrą. Todėl jis grindžiamas ankstesnių metų įsipareigojimais, kartu panaudojus turimas lankstumo galimybes reaguoti į problemas, atsižvelgiant į 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą (DFP). Dėl 2014–2020 m. DFP laikotarpio vidurio tikslinimo padidėjo ES biudžeto pajėgumas spręsti problemas ir tenkinti būsimus poreikius.

Atsižvelgiant į DFP numatytus metinius pokyčius, biudžeto projekte pasiūlyti 160,7 mlrd. EUR (1,4 % didesni nei 2017 m. biudžete) įsipareigojimų asignavimai ir 144,7 mlrd. EUR (8 %) mokėjimų asignavimai, kurie atitinkamai sudaro 1,02 % ir 0,92 % ES BNP. Kalbant apie mokėjimus, DFP pradžioje buvęs neįprastai didelis neatliktų mokėjimų skaičius buvo sumažintas 2016 m. ir tikėtasi, kad daugelis programų, visų pirma ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje (biudžeto 1b išlaidų kategorija), bus vykdomos visu pajėgumu.

2018 m. Komisija taisomaisiais biudžetais nepateikė jokių reikšmingų pakeitimų. Vienintelis pakeitimas buvo pasiūlytas Taisomajame biudžete Nr. 6, kuriame buvo patikslintas mokėjimų ir įsipareigojimų asignavimų lygis, siekiant labiau jį suderinti su poreikių įverčiais, susijusiais su bendruoju perkėlimu.

Turimų asignavimų įgyvendinimas 2018 m.

2018 m. visų rūšių asignavimų (biudžeto, perkėlimų iš 2017 m. ir asignuotųjų pajamų) įgyvendinimas siekė 97 % įsipareigojimų ir 94 % mokėjimų atveju. 2018 m. asignavimai iš biudžeto buvo visiškai įgyvendinti (99,9 % įsipareigojimų asignavimų ir 98,5 % mokėjimų asignavimų). Įgyvendinimo lygis padidėjo iki 99,8 % įsipareigojimų ir 99,7 % mokėjimų asignavimų atveju, jei daroma prielaida, kad bus panaudotos visos į 2019 m. perkeltos sumos.

Visose išlaidų kategorijose pasiektas aukštas įgyvendinimo lygis. Kalbant apie specialias priemones, nekeliamas tikslas visiškai jas įgyvendinti, nes jos panaudojamos tik krizių ar nenumatytų aplinkybių atvejais.

Neįvykdyti įsipareigojimai

Neįvykdyti įsipareigojimai (įsipareigosotos sumokėti, bet dar nesumokėtos sumos) 2018 m. pabaigoje sudarė 281,2 mlrd. EUR. Neįvykdytų įsipareigojimų suma išaugo mažiau, nei numatyta, ir pasiekė 13,5 mlrd. EUR. Tai susiję su Taisomajame biudžete Nr. 3 numatytų papildomų įsipareigojimų asignavimų (susijusių su Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės pratęsimu) ir su geresnio, nei tikėtasi, įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų, kilusių iš įvairių šaltinių (t. y. patvirtintų, perkeltų iš 2017 m. ir asignuotųjų pajamų), įgyvendinimo poveikiu.

Išsamesnė biudžeto koregavimų, su jais susijusių aplinkybių, pagrindimo ir poveikio analizė pateikta 2018 m. Komisijos biudžeto ir finansų valdymo ataskaitos A dalyje „Biudžeto apžvalga“ ir B dalyje, kur pateikiama informacija apie kiekvieną daugiametės finansinės programos išlaidų kategoriją.

Biudžeto rezultatas

Palyginti su 2017 m. biudžeto rezultatu, kuris buvo rekordiškai mažas (0,56 mlrd. EUR), 2018 m. biudžeto rezultatas yra didesnis ir siekia 1,8 mlrd. EUR; jis pirmiausia susijęs su pajamomis, nes 2018 m. pajamos iš įnašų ir grąžinamųjų išmokų pagal Sąjungos susitarimus ir programas buvo reikšmingos (12,8 mlrd. EUR). Mokėjimų asignavimai buvo beveik visiškai įgyvendinti (94 %), neišleistas sumas (5 %) leista perkelti į 2019 m., o nepanaudota suma nėra didelė.

3. ES BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMAS

3.1. ES BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMO SUVESTINĖ

mln. EUR

Antraštinė dalis	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas			Pajamos			Pajamos, kaip biudžeto % dalis	Nesumokėta
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso	Iš šiais metais gautinų sumų	Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8/2	10 = 5 - 8
1 Nuosavi ištekliai	142 832	142 364	142 334	39	142 373	142 329	0	142 330	100 %	44
3 Perteklius, likučiai ir patikslinimai	–	556	581	–	581	581	–	581	105 %	–
4 Pajamos, gautos iš institucijose ir kitose Sąjungos įstaigose dirbančių asmenų	1 547	1 547	1 541	11	1 552	1 531	11	1 542	100 %	10
5 Pajamos, gautos iš institucijų administracinės veiklos	45	45	559	24	583	545	18	563	1 250 %	20
6 Įmokos ir grąžinamosios išmokos, susijusios su Sąjungos susitarimais ir programomis	110	110	13 021	324	13 346	12 619	157	12 777	11 615 %	569
7 Delspinigiai ir baudos	115	115	6 778	7 814	14 592	897	576	1 473	1 281 %	13 119
8 Skolinimosi ir skolinimo veikla	6	6	24	15	39	24	15	39	631 %	–
9 Įvairios pajamos	25	25	17	6	24	12	1	13	53 %	10
Iš viso	144 681	144 768	164 856	8 234	173 090	158 539	779	159 318	110 %	13 771

4. ES BIUDŽETO IŠLAIDŲ VYKDYMAS

4.1. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1 Pažangus ir integracinis augimas	77 534	(2)	77 532	123	11 994	89 649	66 624	108	66 733	120	14 064	80 917
1a. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	22 001	(2)	22 000	4	3 861	25 864	20 097	57	20 155	108	4 811	25 073
1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	55 532	–	55 532	119	8 133	63 785	46 527	51	46 578	13	9 253	55 844
2 Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	59 285	(46)	59 239	451	2 729	62 419	56 084	157	56 241	663	2 744	59 648
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	43 235	(1)	43 233	451	1 601	45 284	43 189	(9)	43 180	656	1 601	45 436
3 Saugumas ir pilietybė	3 493	(1)	3 492	247	276	4 015	2 981	32	3 013	16	276	3 305
4 Europos vaidmuo pasaulyje	9 569	810	10 379	64	1 005	11 448	8 906	(93)	8 813	315	1 659	10 788
5 Administravimas	9 666	–	9 666	11	832	10 508	9 666	0	9 667	854	834	11 355
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	4 015	–	4 015	11	439	4 465	4 015	–	4 015	507	441	4 963
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Specialios priemonės	567	(179)	388	–	41	429	420	(118)	302	0	38	340
Iš viso	160 114	583	160 696	895	16 876	178 468	144 681	87	144 768	1 970	19 616	166 353

4.2. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2019 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkelti pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1 Pažangus ir integracinis augimas	89 649	77 514	114	9 729	87 357	97 %	2 265	0	2 265	18	9	0	27
1a. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	25 864	21 988	4	1 780	23 773	92 %	2 080	0	2 081	11	0	0	11
1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	63 785	55 525	110	7 949	63 585	100 %	184	–	184	7	9	–	16
2 Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	62 419	58 774	442	1 344	60 560	97 %	1 385	460	1 845	6	9	–	15
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	45 284	42 771	442	1 152	44 364	98 %	449	460	908	3	9	–	11
3 Saugumas ir pilietybė	4 015	3 491	247	118	3 855	96 %	158	–	158	2	–	0	2
4 Europos vaidmuo pasaulyje	11 448	10 377	64	621	11 062	97 %	383	–	383	2	–	0	2
5 Administravimas	10 508	9 545	7	572	10 124	96 %	259	1	260	119	5	0	124
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	4 465	3 939	7	334	4 280	96 %	105	0	105	76	5	0	81
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9 Specialios priemonės	429	180	–	–	180	42 %	41	64	104	144	–	–	144
Iš viso	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97 %	4 491	525	5 015	291	23	0	314

4.3. DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija		Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai				Į 2019 m. perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai				
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkėlimai pagal sprendimą	asignuotosios pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13
1	Pažangus ir integracinis augimas	80 917	66 540	107	9 230	75 876	94 %	130	3	4 833	4 966	59	14	1	74
	1a. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	25 073	19 993	97	1 318	21 408	85 %	117	3	3 492	3 612	41	11	1	53
	1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	55 844	46 547	10	7 912	54 468	98 %	13	–	1 341	1 354	18	3	–	21
2	Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	59 648	55 576	643	1 827	58 046	97 %	193	460	918	1 570	13	20	–	33
	iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	45 436	42 533	636	1 142	44 310	98 %	186	460	459	1 104	2	20	–	22
3	Saugumas ir pilietybė	3 305	2 980	11	117	3 108	94 %	9	–	159	167	25	5	0	29
4	Europos vaidmuo pasaulyje	10 788	8 711	310	498	9 519	88 %	65	–	1 161	1 226	37	5	0	42
5	Administravimas	11 355	8 731	768	445	9 944	88 %	818	2	389	1 209	120	82	1	203
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	4 963	3 435	446	259	4 140	83 %	508	0	182	690	76	58	–	133
6	Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8	Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–	–	–	0	–	–	–	–	–	–	–
9	Specialios priemonės	340	157	0	22	180	53 %	0	–	16	16	144	0	–	144
Iš viso		166 353	142 695	1 840	12 138	156 673	94 %	1 214	465	7 475	9 154	398	126	2	526

4.4. DFP. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1 Pažangus ir integracinis augimas	196 837	(1 323)	(67 640)	127 874	87 357	(8 237)	(4)	79 117	206 991
1a. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	35 576	(932)	(13 691)	20 953	23 773	(7 717)	(4)	16 052	37 006
1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	161 260	(392)	(53 948)	106 920	63 585	(520)	(0)	63 064	169 985
2 Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	37 883	(360)	(13 466)	24 058	60 560	(44 580)	(0)	15 980	40 037
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	309	(14)	(228)	67	44 364	(44 082)	–	282	349
3 Saugumas ir pilietybė	5 194	(107)	(1 781)	3 306	3 855	(1 327)	–	2 528	5 834
4 Europos vaidmuo pasaulyje	26 478	(667)	(6 746)	19 064	11 062	(2 773)	(1)	8 288	27 352
5 Administravimas	867	(87)	(775)	6	10 124	(9 169)	(0)	955	961
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	507	(61)	(444)	2	4 280	(3 695)	0	584	587
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Specialios priemonės	0	(0)	(0)	–	180	(180)	–	0	0
Iš viso	267 258	(2 544)	(90 407)	174 307	173 139	(66 265)	(5)	106 868	281 175

4.5. DFP. NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS

mln. EUR									
DFP išlaidų kategorija	< 2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Iš viso
1 Pažangus ir integracinis augimas	1 355	744	5 867	3 807	13 803	37 234	65 049	79 131	206 991
1a. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	554	289	1 645	2 067	2 880	4 994	8 521	16 055	37 006
1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	801	455	4 222	1 739	10 923	32 240	56 528	63 076	169 985
2 Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	186	56	461	311	2 138	8 301	12 411	16 173	40 037
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	–	–	–	0	3	9	55	282	349
3 Saugumas ir pilietybė	50	67	56	45	118	901	2 069	2 528	5 834
4 Europos vaidmuo pasaulyje	1 065	671	1 526	1 753	2 920	4 697	6 385	8 335	27 352
5 Administravimas	–	–	0	0	–	0	3	957	961
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	0	0	0	0	0	0	0	587	587
9 Specialios priemonės	–	–	–	–	–	–	(0)	0	0
Iš viso	2 656	1 538	7 910	5 916	18 979	51 133	85 917	107 126	281 175

4.6. DETALIZUOTA DFP: ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI

mln. EUR

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1 Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	2 038	–	2 038	–	89	2 127	1 828	151	1 979	–	89	2 068
Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	808	–	808	–	169	977	718	192	910	2	259	1 171
Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	376	–	376	–	50	426	501	148	649	1	50	699
Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	630	–	630	–	15	645	608	(47)	561	2	15	577
„Europos solidarumo korpusas“	43	–	43	–	–	43	33	–	33	–	–	33
Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	141	–	141	–	–	141	152	44	196	–	–	196
„Horizontas 2020“	11 212	5	11 217	–	2 190	13 407	10 901	(332)	10 570	67	3 116	13 753
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	356	(3)	353	–	123	475	315	(24)	291	20	151	462
Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	354	0	354	–	49	403	253	2	255	2	97	355
Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	2 315	–	2 315	–	427	2 741	2 146	103	2 249	7	441	2 697
Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	132	–	132	–	11	143	118	(1)	117	2	10	129
Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	135	4	139	–	7	146	125	(1)	124	0	7	132
EITP – Energetika	680	–	680	–	6	686	218	43	261	1	6	267
EITP – Transportas	1 898	0	1 898	–	165	2 063	1 163	(103)	1 060	2	90	1 151
EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	170	(1)	170	4	5	178	142	(53)	89	0	4	94

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	–	–	–	–	53	53	210	(52)	158	–	48	205
Decentralizuotos agentūros	316	(5)	311	–	25	336	318	(11)	307	–	25	332
Kiti veiksmai ir programos	176	(2)	174	–	473	647	153	19	172	1	400	573
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	92	(0)	91	–	1	93	78	(25)	52	–	1	53
Komisijos kompetencija	129	(0)	129	–	4	133	117	5	122	–	4	125
Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	27 012	(53)	26 960	96	4 223	31 279	23 388	749	24 137	–	4 722	28 858
Pereinamojo laikotarpio regionai	5 739	(10)	5 729	–	850	6 579	4 040	(605)	3 435	–	939	4 374
Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	8 427	41	8 468	–	1 370	9 837	7 394	(21)	7 373	–	1 907	9 280
Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	226	–	226	–	32	258	169	88	257	–	32	289
Sanglaudos fondas	9 394	–	9 394	–	1 325	10 719	8 456	(272)	8 184	–	1 264	9 448
Europos teritorinis bendradarbiavimas	1 934	–	1 934	23	248	2 205	1 235	(160)	1 074	–	148	1 222
Techninė parama	230	22	252	–	2	253	200	2	202	12	2	215
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	557	–	557	–	0	557	401	(40)	361	0	6	368
Jaunimo užimtumo iniciatyva	350	–	350	–	84	434	600	220	820	–	206	1 026
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	1 655	–	1 655	–	–	1 655	626	100	725	–	28	754
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	8	–	8	–	0	8	18	(10)	9	–	0	9
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	77 534	(2)	77 532	123	11 994	89 649	66 624	108	66 733	120	14 064	80 917
2 Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	43 235	(1)	43 233	451	1 601	45 284	43 189	(9)	43 180	656	1 601	45 436
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	14 381	(1)	14 380	–	972	15 352	11 852	213	12 066	2	862	12 929

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	933	–	933	–	140	1 073	515	(7)	507	1	268	776
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	141	(47)	95	–	–	95	132	(34)	97	–	–	97
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	523	–	523	–	9	532	316	1	317	4	6	327
Decentralizuotos agentūros	57	3	60	–	8	68	57	3	60	–	8	68
Kiti veiksmai ir priemonės	–	–	–	–	–	–	6	–	6	–	–	6
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	16	–	16	–	0	16	18	(9)	8	–	0	8
Konkretūs veiksmai	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	59 285	(46)	59 239	451	2 729	62 419	56 084	157	56 241	663	2 744	59 648
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	719	29	748	207	38	993	594	112	706	2	38	746
Vartotojų programa	28	–	28	–	1	29	23	6	29	1	1	31
„Kūrybiška Europa“	230	–	230	–	13	244	181	16	197	2	16	214
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	200	(1)	199	–	0	199	221	12	233	0	0	233
Vidaus saugumo fondas	720	10	730	40	132	901	481	(48)	433	2	129	565
IT sistemos	26	(17)	10	–	3	13	13	(3)	10	–	3	13
Teisingumas	47	–	47	–	1	49	36	12	48	1	1	50
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	63	–	63	–	2	65	47	27	73	0	2	75
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	33	–	33	–	2	35	34	–	34	5	2	41
„Europa piliečiams“	28	–	28	–	1	28	29	–	29	0	1	29

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Maistas ir pašarai	280	(1)	279	–	5	284	248	(4)	244	1	6	252
Sveikata	66	–	66	–	2	69	56	4	60	1	2	63
Decentralizuotos agentūros	940	(20)	920	–	76	996	908	(98)	810	–	76	886
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	13	(1)	11	–	0	11	18	(5)	13	–	0	13
Konkretūs veiksmai	99	–	99	–	1	99	92	2	93	1	0	94
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	3 493	(1)	3 492	247	276	4 015	2 981	32	3 013	16	276	3 305
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	1 649	393	2 041	1	106	2 149	1 452	(186)	1 266	6	475	1 747
Makrofinansinė parama (MFP)	42	(32)	11	–	–	11	42	(32)	10	–	–	10
Išorės veiksmų garantijų fondas	138	–	138	–	110	248	138	–	138	–	110	248
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	16	(10)	6	–	1	7	15	(5)	11	2	1	13
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	20	(0)	20	–	–	20	17	(1)	16	0	–	16
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	25	–	25	–	401	426	25	–	25	275	401	701
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	2 367	112	2 478	–	40	2 518	2 278	(167)	2 111	5	51	2 167
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	2 976	5	2 981	–	74	3 055	2 735	(78)	2 657	14	110	2 781
Partnerystės priemonė (PP)	140	5	145	–	6	151	101	27	128	0	7	135
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	193	(5)	188	–	1	190	169	22	191	3	1	195
Stabilumas ir taika (IcSP)	370	(1)	370	–	9	378	325	2	327	3	12	342
Humanitarinė pagalba	1 085	332	1 417	62	58	1 537	1 095	348	1 443	5	275	1 723
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	328	20	348	–	39	387	292	(0)	292	0	52	345

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	33	–	33	–	0	33	45	(7)	39	1	1	40
Decentralizuotos agentūros	20	–	20	–	0	20	20	–	20	–	0	20
Kiti veiksmai ir programos	83	(3)	80	–	158	238	75	(5)	70	0	162	232
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	9	(6)	3	1	1	4	14	(5)	9	–	1	10
Konkretūs veiksmai	74	1	75	–	0	76	68	(6)	61	–	0	62
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	9 569	810	10 379	64	1 005	11 448	8 906	(93)	8 813	315	1 659	10 788
5 Pensijos	1 893	(0)	1 893	–	2	1 894	1 893	(0)	1 893	–	2	1 894
Europos mokyklos	192	(9)	183	–	15	199	192	(9)	183	0	15	199
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	4	–	4	–	0	4	4	(1)	4	1	0	4
Komisijos administracinės išlaidos	3 562	9	3 571	–	376	3 947	3 562	10	3 572	346	377	4 294
Kitų institucijų administracinės išlaidos	4 015	–	4 015	11	439	4 465	4 015	–	4 015	507	441	4 963
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	9 666	–	9 666	11	832	10 508	9 666	0	9 667	854	834	11 355
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	345	(310)	34	–	–	34	345	(225)	120	–	–	120

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotos pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	172	–	172	–	41	213	25	(19)	6	0	38	44
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	50	132	182	–	–	182	50	127	177	–	–	177
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	567	(179)	388	–	41	429	420	(118)	302	0	38	340
Iš viso	160 114	583	160 696	895	16 876	178 468	144 681	87	144 768	1 970	19 616	166 353

4.7. DETALIZUOTA DFP: ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2019 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkelti ai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1 Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	2 127	2 038	–	59	2 097	99 %	30	–	30	0	–	–	0
Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	977	808	–	84	892	91 %	85	–	85	0	–	–	0
Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	426	376	–	18	394	92 %	32	–	32	–	–	–	–
Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	645	630	–	15	645	100 %	0	–	0	–	–	–	–
„Europos solidarumo korpusas“	43	43	–	–	43	99 %	–	0	0	(0)	–	–	(0)
Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	141	141	–	–	141	100 %	–	–	–	–	–	–	–
„Horizontas 2020“	13 407	11 214	–	1 040	12 254	91 %	1 149	–	1 149	3	–	0	3
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	475	353	–	45	397	84 %	78	–	78	0	–	–	0
Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	403	354	–	37	391	97 %	12	–	12	0	–	–	0
Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	2 741	2 315	–	258	2 573	94 %	168	–	168	–	–	–	–
Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	143	129	–	5	134	94 %	6	–	6	2	–	0	2
Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	146	138	–	1	139	95 %	6	–	6	1	–	–	1
EITP – Energetika	686	680	–	0	680	99 %	6	–	6	0	–	–	0
EITP – Transportas	2 063	1 898	–	89	1 986	96 %	76	–	76	0	–	–	0
EITP – Informacinės ir ryšių	178	170	4	5	178	100 %	0	–	0	0	0	–	0

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2019 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkėlimai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
technologijos (IRT)													
Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	53	–	–	–	–	–	53	–	53	–	–	–	–
Decentralizuotos agentūros	336	311	–	15	326	97 %	10	–	10	0	–	–	0
Kiti veiksmai ir programos	647	174	–	107	281	43 %	366	–	366	1	–	0	1
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	93	91	–	1	92	99 %	0	–	0	1	–	–	1
Komisijos kompetencija	133	125	–	3	128	96 %	1	–	1	3	–	–	3
Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	31 279	26 960	87	4 103	31 150	100 %	120	–	120	–	9	–	9
Pereinamojo laikotarpio regionai	6 579	5 729	–	850	6 579	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	9 837	8 467	–	1 345	9 811	100 %	25	–	25	1	–	–	1
Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	258	226	–	32	258	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Sanglaudos fondas	10 719	9 394	–	1 299	10 693	100 %	26	–	26	–	–	–	–
Europos teritorinis bendradarbiavimas	2 205	1 934	23	236	2 193	99 %	12	–	12	–	–	–	–
Techninė parama	253	246	–	1	247	97 %	1	–	1	6	–	–	6
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	557	557	–	–	557	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Jaunimo užimtumo iniciatyva	434	350	–	84	434	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	1 655	1 655	–	–	1 655	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	8	8	–	0	8	100 %	0	–	0	0	–	–	0

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2019 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkėlimai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	89 649	77 514	114	9 729	87 357	97 %	2 265	0	2 265	18	9	0	27
2 Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	45 284	42 771	442	1 152	44 364	98 %	449	460	908	3	9	–	11
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	15 352	14 380	–	47	14 427	94 %	925	–	925	1	–	–	1
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	1 073	931	–	139	1 070	100 %	1	–	1	2	–	–	2
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	95	94	–	–	94	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	532	522	–	0	522	98 %	9	–	9	0	–	–	0
Decentralizuotos agentūros	68	60	–	6	66	97 %	2	–	2	–	–	–	–
Kiti veiksmai ir priemonės	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	16	16	–	–	16	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Konkretūs veiksmai	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	62 419	58 774	442	1 344	60 560	97 %	1 385	460	1 845	6	9	–	15
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	993	747	207	33	986	99 %	6	–	6	1	–	–	1
Vartotojų programa	29	28	–	1	29	100 %	0	–	0	0	–	–	0
„Kūrybiška Europa“	244	230	–	9	239	98 %	5	–	5	0	–	–	0
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	199	199	–	–	199	100 %	0	–	0	–	–	–	–
Vidaus saugumo fondas	901	729	40	30	799	89 %	102	–	102	1	–	–	1
IT sistemos	13	10	–	2	12	93 %	1	–	1	0	–	–	0
Teisingumas	49	47	–	1	48	99 %	0	–	0	0	–	–	0

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2019 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkelti ai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	65	63	–	1	64	98 %	1	–	1	0	–	–	0
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	35	33	–	1	35	98 %	1	–	1	0	–	–	0
„Europa piliečiams“	28	28	–	0	28	99 %	0	–	0	0	–	–	0
Maistas ir pašarai	284	279	–	2	281	99 %	3	–	3	–	–	–	–
Sveikata	69	66	–	2	68	99 %	1	–	1	0	–	0	0
Decentralizuotos agentūros	996	920	–	36	956	96 %	39	–	39	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	11	11	–	–	11	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Konkretūs veiksmai	99	99	–	1	99	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	4 015	3 491	247	118	3 855	96 %	158	–	158	2	–	0	2
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	2 149	2 041	1	55	2 097	98 %	52	–	52	1	–	–	1
Makrofinansinė parama (MFP)	11	10	–	–	10	97 %	–	–	–	0	–	–	0
Išorės veiksmų garantijų fondas	248	138	–	–	138	56 %	110	–	110	–	–	–	–
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	7	6	–	1	7	100 %	0	–	0	0	–	0	0
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	20	20	–	–	20	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	426	25	–	300	325	76 %	101	–	101	–	–	–	–
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	2 518	2 478	–	23	2 501	99 %	17	–	17	0	–	–	0
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	3 055	2 981	–	34	3 015	99 %	40	–	40	0	–	–	0
Partnerystės priemonė (PP)	151	145	–	1	146	96 %	5	–	5	0	–	–	0
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	190	188	–	1	189	100 %	1	–	1	0	–	–	0

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2019 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkelti ai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Stabilumas ir taika (IcSP)	378	369	–	3	373	99 %	5	–	5	0	–	–	0
Humanitarinė pagalba	1 537	1 417	62	54	1 533	100 %	5	–	5	0	–	–	0
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	387	348	–	23	371	96 %	16	–	16	0	–	–	0
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	33	33	–	–	33	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Decentralizuotos agentūros	20	20	–	0	20	100 %	0	–	0	–	–	–	–
Kiti veiksmai ir programos	238	80	–	128	208	87 %	31	–	31	0	–	–	0
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	4	3	1	–	3	85 %	1	–	1	–	–	–	–
Konkretūs veiksmai	76	75	–	0	76	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	11 448	10 377	64	621	11 062	97 %	383	–	383	2	–	0	2
5 Pensijos	1 894	1 877	–	2	1 879	99 %	0	–	0	15	–	–	15
Europos mokyklos	199	178	–	13	190	96 %	3	–	3	6	–	–	6
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	4	3	–	0	4	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Komisijos administracinės išlaidos	3 947	3 548	–	224	3 772	96 %	151	1	152	22	–	0	22
Kitų institucijų administracinės išlaidos	4 465	3 939	7	334	4 280	96 %	105	0	105	76	5	0	81
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	10 508	9 545	7	572	10 124	96 %	259	1	260	119	5	0	124
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2019 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkelti ai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	34	–	–	–	–	–	–	34	34	–	–	–	–
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	213	28	–	–	28	13 %	41	–	41	144	–	–	144
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	182	152	–	–	152	84 %	–	30	30	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	429	180	–	–	180	42 %	41	64	104	144	–	–	144
Iš viso	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97 %	4 491	525	5 015	291	23	0	314

4.8. DETALIZUOTA DFP: MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2019 m. perkelti asignavimai					Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatini ai perkėlimai	perkėlimai pagal sprendimą	asignuotosios pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	
1 Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	2 068	1 979	–	59	2 038	99 %	0	–	30	30	0	–	–	0	
Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	1 171	908	2	54	964	82 %	2	–	205	207	0	0	–	0	
Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	699	648	1	18	666	95 %	1	–	32	33	0	0	–	0	
Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	577	559	2	15	576	100 %	2	–	0	2	0	0	0	0	
„Europos solidarumo korpusas“	33	26	–	–	26	78 %	4	3	–	7	–	–	–	–	
Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	196	196	–	–	196	100 %	–	–	–	–	0	–	–	0	
„Horizontas 2020“	13 753	10 492	61	766	11 319	82 %	75	–	2 349	2 424	2	7	1	10	
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	462	273	18	26	317	69 %	19	–	125	143	0	2	–	2	
Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	355	252	2	46	300	85 %	3	–	51	54	0	0	–	0	
Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	2 697	2 242	7	118	2 366	88 %	7	–	323	330	(0)	0	0	0	

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai				Į 2019 m. perkelti asignavimai					Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkelti mai pagal sprendimą	asignuotos pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13
Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	129	115	1	4	120	93 %	1	–	6	7	1	1	0	2
Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	132	118	0	1	120	91 %	0	–	6	6	6	0	–	6
EITP – Energetika	267	258	1	6	264	99 %	1	–	0	1	2	0	–	2
EITP – Transportas	1 151	1 058	2	77	1 137	99 %	1	–	12	13	1	0	–	1
EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	94	76	0	3	80	85 %	0	–	0	1	13	0	0	13
Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	205	150	–	9	159	77 %	0	–	39	39	7	–	–	7
Decentralizuotos agentūros	332	307	–	15	322	97 %	0	–	10	10	0	–	–	0
Kiti veiksmai ir programos	573	169	1	98	269	47 %	1	–	302	303	2	0	0	2
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	53	48	–	1	49	92 %	0	–	0	0	4	–	–	4
Komisijos kompetencija	125	119	–	2	121	97 %	0	–	1	1	3	–	0	3
Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	28 858	24 137	–	3 962	28 099	97 %	0	–	760	760	–	–	–	0
Pereinamojo laikotarpio regionai	4 374	3 435	–	787	4 223	97 %	0	–	151	151	–	–	–	(0)
Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	9 280	7 373	–	1 742	9 115	98 %	0	–	165	165	–	–	–	0
Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	289	257	–	26	283	98 %	0	–	6	6	–	–	–	0
Sanglaudos fondas	9 448	8 184	–	1 045	9 229	98 %	0	–	219	219	–	–	–	(0)

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavi mų	Atlikti mokėjimai				Į 2019 m. perkelti asignavimai					Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėli mų	iš asignuot ųjų pajamų	Iš viso	%	automatini ai perkėlimai	perkėli mai pagal sprend imą	asignuot osios pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtin to biudžeto	iš perkėlim ų	iš asignuot ųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + +4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + +9	11	12	13	14 = 11 + 12 + +13
Europos teritorinis bendradarbiavimas	1 222	1 074	–	116	1 190	97 %	0	–	32	32	–	–	–	0
Techninė parama	215	185	10	1	196	91 %	13	–	1	13	4	3	–	6
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	368	347	0	6	354	96 %	0	–	0	0	14	0	–	14
Jaunimo užimtumo iniciatyva	1 026	820	–	200	1 020	99 %	0	–	6	6	–	–	–	–
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	754	725	–	27	752	100 %	–	–	1	1	1	–	–	1
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	9	9	–	0	9	99 %	0	–	–	–	0	–	–	0
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	80 917	66 540	107	9 230	75 876	94 %	130	3	4 833	4 966	59	14	1	74
2 Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	45 436	42 533	636	1 142	44 310	98 %	186	460	459	1 104	2	20	–	22
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	12 929	12 055	2	409	12 467	96 %	2	–	453	455	8	0	–	8
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	776	506	1	267	774	100 %	1	–	1	2	0	0	–	0
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir Žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	97	97	–	–	97	100 %	0	–	–	–	–	–	–	–
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	327	311	4	2	317	97 %	4	–	4	8	2	0	–	2
Decentralizuotos agentūros	68	60	–	6	66	97 %	0	–	2	2	–	–	–	(0)
Kiti veiksmai ir priemonės	6	6	–	–	6	100 %	0	–	–	–	–	–	–	–

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2019 m. perkelti asignavimai					Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkėlimai pagal sprendimą	asignuotos pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	8	8	–	–	8	93 %	0	–	0	0	1	–	–	1	
Konkretūs veiksmai	–	–	–	–	–	–	0	–	–	–	–	–	–	–	
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	59 648	55 576	643	1 827	58 046	97 %	193	460	918	1 570	13	20	–	33	
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	746	704	2	32	738	99 %	1	–	5	7	1	0	–	1	
Vartotojų programa	31	27	0	1	28	92 %	1	–	0	1	1	0	–	2	
„Kūrybiška Europa“	214	196	2	9	206	96 %	1	–	7	8	0	0	0	0	
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	233	226	0	–	226	97 %	0	–	0	0	7	0	–	7	
Vidaus saugumo fondas	565	424	2	29	454	80 %	1	–	100	102	8	0	–	8	
IT sistemos	13	10	–	3	13	98 %	0	–	0	0	–	–	–	–	
Teisingumas	50	46	0	1	47	94 %	1	–	0	1	2	0	0	2	
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	75	72	0	1	73	97 %	0	–	1	1	1	0	0	1	
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	41	31	2	1	34	83 %	0	–	1	1	3	3	–	6	
„Europa piliečiams“	29	28	0	0	29	98 %	0	–	0	0	0	0	–	0	
Maistas ir pašarai	252	244	1	3	247	98 %	1	–	3	4	0	0	–	0	
Sveikata	63	59	1	1	61	98 %	1	–	1	1	0	0	0	0	
Decentralizuotos agentūros	886	810	–	36	846	96 %	0	–	39	39	0	–	–	0	
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	13	11	–	–	11	89 %	0	–	0	0	1	–	–	1	

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2019 m. perkelti asignavimai					Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkelti pagal sprendimą	asignuotos pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	
Konkretūs veiksmai	94	92	0	0	93	98 %	1	–	0	1	1	0	–	1	
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	3 305	2 980	11	117	3 108	94 %	9	–	159	167	25	5	0	29	
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	1 747	1 236	6	205	1 446	83 %	6	–	270	276	24	1	–	25	
Makrofinansinė parama (MFP)	10	5	–	–	5	50 %	0	–	–	–	5	–	–	5	
Išorės veiksmų garantijų fondas	248	138	–	–	138	56 %	–	–	110	110	–	–	–	–	
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	13	6	2	1	9	64 %	0	–	0	0	4	0	0	5	
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	16	16	0	–	16	99 %	–	–	–	–	0	0	–	0	
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	701	–	275	0	275	39 %	25	–	401	426	–	–	–	–	
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	2 167	2 106	5	34	2 145	99 %	5	–	17	22	0	1	–	1	
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	2 781	2 641	12	31	2 684	97 %	16	–	79	95	0	2	–	2	
Partnerystės priemonė (PP)	135	127	0	3	130	96 %	0	–	5	5	0	0	–	0	
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	195	188	2	1	191	98 %	3	–	0	4	0	1	–	1	
Stabilumas ir taika (IcSP)	342	324	2	8	334	98 %	4	–	4	8	0	0	–	1	
Humanitarinė pagalba	1 723	1 437	5	63	1 506	87 %	6	–	212	217	0	0	–	0	
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	345	292	0	24	316	92 %	0	–	28	28	0	0	–	0	

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2019 m. perkelti asignavimai					Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkelti pagal sprendimą	asignuotos pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	40	38	1	1	40	99 %	1	–	–	1	0	0	–	0	
Decentralizuotos agentūros	20	20	–	0	20	100 %	0	–	0	0	–	–	–	0	
Kiti veiksmai ir programos	232	69	0	127	197	85 %	0	–	35	35	0	0	–	0	
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	10	8	–	0	8	88 %	0	–	1	1	1	–	–	1	
Konkretūs veiksmai	62	60	–	0	61	98 %	0	–	0	0	1	–	–	1	
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	10 788	8 711	310	498	9 519	88 %	65	–	1 161	1 226	37	5	0	42	
5 Pensijos	1 894	1 877	–	2	1 879	99 %	–	–	0	0	15	–	–	15	
Europos mokyklos	199	178	0	10	188	94 %	–	–	5	5	6	0	–	6	
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	4	2	1	–	3	57 %	0	1	0	1	0	0	–	1	
Komisijos administracinės išlaidos	4 294	3 239	322	174	3 734	87 %	310	1	202	513	22	24	1	47	
Kitų institucijų administracinės išlaidos	4 963	3 435	446	259	4 140	83 %	508	0	182	690	76	58	–	133	
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	11 355	8 731	768	445	9 944	88 %	818	2	389	1 209	120	82	1	203	
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
8 Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	0	–	–	–	–	–	–	–	
Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	–	0	–	–	–	–	–	–	–	

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2019 m. perkelti asignavimai					Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkelti mai pagal sprendimą	asignuotosios pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	0	–	–	–	–	–	–	–	
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	120	–	–	–	–	–	0	–	–	–	120	–	–	120	
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	44	5	0	22	28	64 %	0	–	16	16	0	0	–	0	
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	177	152	–	–	152	86 %	0	–	–	–	25	–	–	25	
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	340	157	0	22	180	53 %	0	–	16	16	144	0	–	144	
Iš viso	166 353	142 695	1 840	12 138	156 673	94 %	1 214	465	7 475	9 154	398	126	2	526	

4.9. DETALIZUOTA DFP: NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI

mln. EUR

Programa	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./ Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1 Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	2 654	(0)	(1 963)	691	2 097	(75)	–	2 022	2 714
Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	1 300	(4)	(573)	724	892	(391)	–	501	1 224
Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	1 727	(0)	(594)	1 133	394	(72)	(0)	321	1 454
Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	174	(0)	(157)	16	645	(418)	–	227	243
„Europos solidarumo korpusas“	–	–	–	–	43	(26)	–	17	17
Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	651	–	(194)	457	141	(2)	–	139	596
„Horizontas 2020“	19 921	(312)	(7 515)	12 094	12 254	(3 804)	(3)	8 447	20 541
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	198	(4)	(70)	124	397	(247)	(0)	150	275
Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	908	(55)	(259)	593	391	(41)	–	350	943
Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	704	(55)	(291)	359	2 573	(2 076)	–	497	855
Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	222	(15)	(102)	105	134	(18)	–	116	222
Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	159	(4)	(90)	65	139	(30)	–	109	175
EITP – Energetika	1 678	(22)	(248)	1 407	680	(16)	–	664	2 072
EITP – Transportas	3 673	(281)	(1 085)	2 307	1 986	(53)	–	1 934	4 241
EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	360	(10)	(75)	275	178	(5)	–	173	448
Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	545	(132)	(159)	254	–	–	–	–	254
Decentralizuotos agentūros	49	(2)	(31)	17	326	(291)	–	35	52

Programa	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Kiti veiksmai ir programos	412	(21)	(177)	215	281	(92)	–	189	404
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	66	(2)	(24)	39	92	(24)	–	68	107
Komisijos kompetencija	174	(12)	(84)	78	128	(37)	–	91	169
Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	82 421	(278)	(27 946)	54 197	31 150	(153)	–	30 997	85 194
Pereinamojo laikotarpio regionai	16 151	(6)	(4 196)	11 949	6 579	(27)	–	6 553	18 502
Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	25 870	(43)	(8 944)	16 883	9 811	(171)	–	9 640	26 523
Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	613	–	(271)	343	258	(12)	–	246	588
Sanglaudos fondas	24 398	(11)	(9 214)	15 173	10 693	(14)	–	10 678	25 851
Europos teritorinis bendradarbiavimas	3 514	(15)	(1 184)	2 314	2 193	(6)	–	2 188	4 502
Techninė parama	218	(18)	(73)	126	247	(123)	(0)	124	251
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	1 101	(0)	(351)	750	557	(3)	–	554	1 304
Jaunimo užimtumo iniciatyva	2 248	(7)	(1 016)	1 224	434	(3)	–	431	1 655
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	4 704	(13)	(745)	3 946	1 655	(7)	–	1 648	5 595
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	22	(1)	(6)	14	8	(2)	–	6	20
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	196 837	(1 323)	(67 640)	127 874	87 357	(8 237)	(4)	79 117	206 991
2 Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	309	(14)	(228)	67	44 364	(44 082)	–	282	349
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	32 742	(108)	(12 174)	20 460	14 427	(292)	–	14 134	34 594
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	3 218	(233)	(754)	2 231	1 070	(21)	(0)	1 049	3 280
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	21	(3)	(10)	8	94	(87)	–	7	15

Programa	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	1 564	(2)	(283)	1 279	522	(34)	–	488	1 768
Decentralizuotos agentūros	3	(0)	(3)	–	66	(63)	–	3	3
Kiti veiksmai ir priemonės	6	–	(6)	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	20	(0)	(7)	12	16	(0)	–	15	28
Konkretūs veiksmai	0	–	–	0	–	–	–	–	0
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	37 883	(360)	(13 466)	24 058	60 560	(44 580)	(0)	15 980	40 037
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	2 447	(34)	(721)	1 692	986	(17)	–	969	2 662
Vartotojų programa	41	(1)	(20)	21	29	(9)	–	20	40
„Kūrybiška Europa“	193	(7)	(91)	94	239	(115)	–	124	219
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	90	(1)	(67)	22	199	(160)	–	40	62
Vidaus saugumo fondas	1 420	(19)	(433)	969	799	(22)	–	777	1 746
IT sistemos	47	(1)	(13)	34	12	(0)	–	12	46
Teisingumas	90	(1)	(34)	55	48	(13)	–	35	90
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	115	(1)	(63)	51	64	(10)	–	54	105
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	44	(2)	(21)	21	35	(13)	–	21	43
„Europa piliečiams“	22	(0)	(13)	9	28	(16)	–	12	21
Maistas ir pašarai	316	(31)	(187)	98	281	(60)	–	221	319
Sveikata	133	(6)	(46)	81	68	(16)	–	52	133
Decentralizuotos agentūros	132	(1)	(5)	126	956	(841)	–	115	242
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	24	(1)	(9)	14	11	(2)	–	9	24
Konkretūs veiksmai	77	(1)	(59)	17	99	(34)	–	65	82
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	5 194	(107)	(1 781)	3 306	3 855	(1 327)	–	2 528	5 834
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	6 899	(124)	(1 225)	5 549	2 097	(221)	(0)	1 875	7 425
Makrofinansinė parama (MFP)	40	(0)	(0)	40	10	(5)	–	5	45
Išorės veiksmų garantijų fondas	–	–	–	–	138	(138)	–	–	–

Programa	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	18	(1)	(6)	12	7	(3)	–	4	15
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	18	(0)	(2)	16	20	(14)	–	6	22
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	275	–	(275)	–	325	(0)	–	325	325
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	7 662	(185)	(1 724)	5 753	2 501	(421)	(0)	2 080	7 833
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	8 643	(218)	(2 418)	6 006	3 015	(265)	–	2 749	8 755
Partnerystės priemonė (PP)	376	(6)	(113)	257	146	(17)	(0)	129	386
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	370	(10)	(139)	222	189	(52)	(0)	137	358
Stabilumas ir taika (IcSP)	623	(34)	(220)	369	373	(114)	(0)	258	627
Humanitarinė pagalba	899	(33)	(429)	437	1 533	(1 077)	(0)	456	893
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	243	(32)	(80)	132	371	(236)	–	134	266
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	122	(8)	(39)	75	33	(1)	–	32	107
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	20	(20)	–	–	–
Kiti veiksmai ir programos	154	(13)	(29)	113	208	(168)	–	39	152
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	22	(1)	(7)	13	3	(1)	–	2	16
Konkretūs veiksmai	113	(2)	(42)	70	76	(19)	–	57	126
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	26 478	(667)	(6 746)	19 064	11 062	(2 773)	(1)	8 288	27 352
5 Pensijos	–	–	–	–	1 879	(1 879)	–	–	–
Europos mokyklos	0	(0)	(0)	–	190	(188)	–	2	2
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	6	–	(2)	3	4	(0)	–	3	6
Komisijos administracinės išlaidos	354	(26)	(328)	0	3 772	(3 407)	(0)	365	366
Kitų institucijų administracinės išlaidos	507	(61)	(444)	2	4 280	(3 695)	0	584	587

Programa	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	867	(87)	(775)	6	10 124	(9 169)	(0)	955	961
6 Kompensacijos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Neigiamas rezervas	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Perkeltas deficitas	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	0	(0)	(0)	-	28	(28)	-	0	0
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	-	-	-	-	152	(152)	-	-	-
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	0	(0)	(0)	-	180	(180)	-	0	0
Iš viso	267 258	(2 544)	(90 407)	174 307	173 139	(66 265)	(5)	106 868	281 175

4.10. DETALIZUOTA DFP: NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS

		mln. EUR							
Programa	< 2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Iš viso
1 Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	–	–	–	–	0	4	687	2 022	2 714
Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	0	0	–	–	47	112	564	501	1 224
Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	–	–	546	–	15	306	267	321	1 454
Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	–	–	–	0	0	3	12	227	243
„Europos solidarumo korpusas“	–	–	–	–	–	–	–	17	17
Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	–	–	97	72	77	103	108	139	596
„Horizontas 2020“	246	273	784	1 440	2 120	2 908	4 320	8 450	20 541
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	8	1	2	7	24	35	48	150	275
Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	2	4	181	6	46	113	242	350	943
Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	0	0	1	23	43	93	199	497	855
Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	2	4	6	7	13	14	60	116	222
Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	–	0	–	1	4	15	44	109	175
EITP – Energetika	5	2	2	245	235	387	532	664	2 072
EITP – Transportas	13	–	6	226	192	705	1 166	1 934	4 241
EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	–	0	–	21	34	135	85	173	448
Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	254	–	–	–	–	–	–	–	254
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	0	1	15	35	52
Kiti veiksmai ir programos	22	4	14	14	23	35	103	189	404
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	2	1	2	0	3	8	23	68	107
Komisijos kompetencija	0	0	4	5	5	17	46	91	169
Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	510	445	3 057	651	5 465	16 652	27 416	30 997	85 194
Pereinamojo laikotarpio regionai	38	–	–	149	1 594	4 066	6 102	6 553	18 502
Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	53	–	626	327	1 766	5 071	9 040	9 640	26 523
Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	–	–	–	9	38	74	222	246	588
Sanglaudos fondas	159	–	487	321	1 046	3 598	9 561	10 678	25 851
Europos teritorinis bendradarbiavimas	40	9	52	–	5	417	1 780	2 199	4 502
Techninė parama	1	1	0	2	27	37	60	124	251
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	–	–	–	0	36	300	415	554	1 304
Jaunimo užimtumo iniciatyva	–	–	–	0	397	413	413	431	1 655
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	–	–	–	279	550	1 608	1 510	1 648	5 595
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	1	1	4	9	6	20
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	1 355	744	5 867	3 807	13 803	37 234	65 049	79 131	206 991
2 Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	–	–	–	0	3	9	55	282	349

mln. EUR

Programa	< 2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Iš viso
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	34	–	293	198	1 567	7 296	11 072	14 134	34 594
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	9	3	96	4	358	760	1 000	1 049	3 280
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir Žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	–	–	–	–	–	3	5	7	15
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	142	53	72	107	209	229	273	682	1 768
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	0	3	3
Kiti veiksmai ir priemonės	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	2	1	4	5	15	28
Konkretūs veiksmai	–	–	–	0	0	–	–	–	0
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	186	56	461	311	2 138	8 301	12 411	16 173	40 037
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	20	17	29	4	37	491	1 094	969	2 662
Vartotojų programa	–	0	0	1	2	4	14	20	40
„Kūrybiška Europa“	–	–	1	4	6	22	61	124	219
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	–	–	–	–	–	13	9	40	62
Vidaus saugumo fondas	19	42	13	12	26	266	589	777	1 746
IT sistemos	1	0	0	1	2	3	25	12	46
Teisingumas	1	1	4	4	8	16	21	35	90
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	3	4	2	4	7	12	19	54	105
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	–	0	–	1	2	6	12	21	43
„Europa piliečiams“	0	–	0	0	0	1	7	12	21
Maistas ir pašarai	1	0	2	6	9	27	52	221	319
Sveikata	4	1	2	5	14	22	33	52	133
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	0	12	114	115	242
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	1	1	2	3	3	4	9	24
Konkretūs veiksmai	0	0	0	0	0	2	15	65	82
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	50	67	56	45	118	901	2 069	2 528	5 834
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	349	94	522	437	971	1 475	1 702	1 875	7 425
Makrofinansinė parama (MFP)	–	–	–	–	–	–	40	5	45
Išorės veiksmų garantijų fondas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	–	–	–	2	2	2	6	4	15
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	–	–	–	7	3	2	4	6	22
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	–	–	–	–	–	–	–	325	325
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	426	341	485	594	783	1 367	1 716	2 120	7 833
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	250	178	453	564	938	1 424	2 198	2 751	8 755
Partnerystės priemonė (PP)	0	8	13	37	42	70	82	133	386
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	5	2	9	20	35	61	90	137	358
Stabilumas ir taika (IcSP)	7	9	20	36	67	88	141	258	627
Humanitarinė pagalba	9	13	14	8	11	117	267	456	893
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	4	14	2	24	23	21	43	134	266
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	7	4	7	10	12	18	18	32	107

mln. EUR

Programa	< 2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Iš viso
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kiti veiksmai ir programos	5	4	2	13	23	31	36	39	152
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	3	1	0	1	3	0	5	2	16
Konkretūs veiksmai	1	2	1	2	7	20	37	57	126
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	1 065	671	1 526	1 753	2 920	4 697	6 385	8 335	27 352
5 Pensijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Europos mokyklos	–	–	–	–	–	–	0	2	2
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	0	3	3	6
Komisijos administracinės išlaidos	–	–	0	0	–	0	0	365	366
Kitų institucijų administracinės išlaidos	0	0	0	0	0	0	0	587	587
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	–	–	0	0	–	0	3	957	961
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	–	–	–	–	–	–	0	0	0
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	0	0	0
Iš viso	2 656	1 538	7 910	5 916	18 979	51 133	85 917	107 126	281 175

5. BIUDŽETO VYKDYMAS PAGAL INSTITUCIJAS

5.1. BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

Institucija	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas			Iš šiais metais gautinų sumų	Pajamos		Pajamos, kaip biudžeto % dalis	Nesu-mokėta
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso		Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8/2	10 = 5 - 8
Europos Parlamentas	164	164	197	19	217	191	3	194	118 %	23
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	53	53	79	2	81	79	1	80	151 %	1
Komisija	144 315	144 401	164 179	8 210	172 389	157 870	773	158 643	110 %	13 747
Teisingumo Teismas	56	56	53	0	53	53	0	53	96 %	0
Audito Rūmai	21	21	21	0	21	21	–	21	101 %	0
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	12	12	16	0	16	16	0	16	136 %	–
Regionų komitetas	9	9	11	0	11	11	0	11	124 %	0
Ombudsmenas	1	1	1	0	1	1	0	1	86 %	0
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	1	1	1	0	1	1	0	1	78 %	–
Europos išorės veiksmų tarnyba	49	49	296	2	297	295	2	297	607 %	1
Iš viso	144 681	144 768	164 856	8 234	173 090	158 539	779	159 318	110 %	13 771

Kaip ir ankstesniaisiais metais konsoliduotosios ES bendrojo biudžeto vykdymo ataskaitos apima visų institucijų biudžeto vykdymą, nes į ES biudžetą įtrauktas kiekvienos institucijos biudžetas.

Agentūrų biudžetas ir jo vykdymas ES biudžete nekonsoliduojami. Komisijos subsidija yra ES biudžeto dalis.

Kiek tai susiję su EIVT, reikėtų pažymėti, kad be savo biudžeto, ji taip pat gauna 141,7 mln. EUR įnašą iš Komisijos (2017 m. – 144 mln. EUR) ir 70,1 mln. EUR įnašą iš EPF ir patikos fondų (2017 m. – 72 mln. EUR), kuriuo padengiamos Komisijos darbuotojų delegacijose, finansuojamose iš EPF ir patikos fondų, išlaidos, taip pat per metus iš šių įnašų gautas asignuotąsias pajamas. Šie biudžeto asignavimai EIVT suteikiami (kaip asignuotosios pajamos), kad visų pirma būtų padengtos ES delegacijose dirbančių Komisijos darbuotojų išlaidos, nors administraciniu požiūriu šias delegacijas valdo EIVT.

5.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

Institucija	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2019 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš asignuotųjų pajamų	perkėlimą i pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Europos Parlamentas	2 031	1 934	3	56	1 993	98 %	22	0	22	16	–	0	16
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	629	527	4	24	555	88 %	23	0	23	46	5	0	51
Komisija	174 003	155 941	866	12 051	168 859	97 %	4 386	525	4 911	215	18	0	233
Teisingumo Teismas	411	407	0	1	407	99 %	1	0	1	3	0	0	3
Audito Rūmai	146	140	0	0	141	96 %	0	0	0	6	0	0	6
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	140	134	0	4	138	99 %	0	0	0	2	0	0	2
Regionų komitetas	98	95	0	2	97	99 %	0	0	0	1	0	0	1
Ombudsmenas	11	10	0	0	10	95 %	0	0	0	1	0	0	1
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	14	14	0	0	14	94 %	0	0	0	1	0	0	1
Europos išorės veiksmų tarnyba	984	678	0	247	925	94 %	59	0	59	1	0	0	1
Iš viso	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97 %	4 491	525	5 015	291	23	0	314

5.3. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

Institucija	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2019 m. perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžetas	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkelti- mai pagal sprendimą	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14
Europos Parlamentas	2 321	1 637	268	28	1 933	83 %	298	0	50	347	16	24	0	41
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	681	470	43	23	536	79 %	61	0	24	84	46	14	0	60
Komisija	161 390	139 260	1 394	11 879	152 533	95 %	706	465	7 294	8 465	322	68	2	392
Teisingumo Teismas	432	386	18	1	404	94 %	21	0	1	22	3	3	0	6
Audito Rūmai	154	133	7	0	140	91 %	7	0	0	8	6	1	0	6
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	150	126	8	3	137	91 %	8	0	1	9	2	2	0	4
Regionų komitetas	108	87	8	1	96	90 %	8	0	1	9	1	1	0	2
Ombudsmenas	12	10	1	0	11	91 %	0	0	0	0	1	0	0	1
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	16	11	1	0	12	75 %	2	0	0	2	1	1	0	2
Europos išorės veiksmų tarnyba	1 090	575	93	202	870	80 %	102	0	105	208	1	11	–	12
Iš viso	166 353	142 695	1 840	12 138	156 673	94 %	1 214	465	7 475	9 154	398	126	2	526

6. AGENTŪRŲ BIUDŽETO VYKDYMAS

Toliau pateikiamose ataskaitose parodytos decentralizuotų agentūrų (taip pat žinomų kaip tradicinės agentūros) ir vykdomųjų įstaigų pajamos ir išlaidos.

Agentūrų pajamos ir išlaidos ES biudžete nekonsoliduojamos. Komisijos subsidija yra ES biudžeto dalis.

Kiti agentūrų pajamų šaltiniai ir jų patirtos išlaidos į ES biudžeto sąskaitas neįtraukiami. Kiekviena agentūra pateikia savo ataskaitas. Lentelėse toliau pateikiama informacija parodo bendrą šių ES įstaigų finansinę padėtį.

6.1. BIUDŽETO PAJAMOS

mln. EUR

Agentūra	Finansuoja ma Komisijos politikos sritis	Galutinis patvirtintas biudžetas	Gautos sumos
Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)	6	14	14
Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC)	9	4	4
Bendrijos augalų veislių tarnyba (CPVO)	17	17	18
Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga (CHAFEA)	17	11	11
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA)	15	50	50
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA)	4	15	15
Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA)	18	94	97
Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO)	18	98	98
Europos aviacijos saugos agentūra (EASA)	6	198	155
Europos bankininkystės institucija (EBI)	12	43	44
Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)	18	289	306
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC)	17	58	58
Europos profesinio mokymo plėtros centras (Cedefop)	15	18	18
Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA)	2	119	121
Europos aplinkos agentūra (EAA)	7	66	66
Europos žuvininkystės kontrolės agentūra (EŽKA)	11	17	17
Europos maisto saugos tarnyba (EFSA)	17	80	80
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (Eurofound)	4	21	21
Europos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų (GNSS) agentūra	6	33	746
Europos lyčių lygybės institutas (EIGE)	4	8	8
Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT)	15	370	345
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EIOPA)	12	25	25
Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA)	6	77	103
Europos vaistų agentūra (EMA)	2	338	317
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (ENNSC)	18	16	16
Europos policijos biuras	18	137	137
Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (EMTTVI)	8	49	49
Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA)	12	44	44

mln. EUR

Agentūra	Finansuoja ma Komisijos politikos sritis	Galutinis patvirtintas biudžetas	Gautos sumos
Europos mokymo fondas (ETF)	15	20	20
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA)	18	23	23
Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL)	18	9	14
Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (ENISA)	9	11	12
Europos Sąjungos geležinkelių agentūra	6	29	29
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO)	12	403	245
Europos Sąjungos teismo bendradarbiavimo padalinys (Eurojustas)	33	38	38
Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga (EASME)	6	44	44
Branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (F4E)	8	795	831
Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga (INEA)	6	27	27
Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga (REA)	8	70	70
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	15	47	41
Iš viso		3 822	4 377

mln. EUR

Pajamų rūšis	Galutinis patvirtintas biudžetas	Gautos sumos
Komisijos subsidija	1 424	1 425
Pajamos iš mokesčių	746	726
Kitos pajamos	1 652	2 226
Iš viso	3 822	4 377

6.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI PAGAL AGENTŪRĄ

mln. EUR

Agentūra	Įsipareigojimų asignavimai		Mokėjimų asignavimai	
	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)	14	13	17	14
Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC)	4	4	5	4
Bendrijos augalų veislių tarnyba (CPVO)	19	17	18	16
Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga (CHAFEA)	11	10	13	10
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA)	50	49	56	48
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA)	16	16	20	14
Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA)	211	154	107	94
Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO)	103	94	106	86
Europos aviacijos saugos agentūra (EASA)	237	179	244	151
Europos bankininkystės institucija (EBI)	44	44	47	41
Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)	318	306	406	293
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC)	59	58	69	57
Europos profesinio mokymo plėtros centras (Cedefop)	18	18	19	18
Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA)	121	117	133	114
Europos aplinkos agentūra (EAA)	97	78	102	61
Europos žuvininkystės kontrolės agentūra (EŽKA)	18	17	22	19
Europos maisto saugos tarnyba (EFSA)	80	80	87	80
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (Eurofound)	21	21	25	21
Europos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų (GNSS) agentūra	3 522	2 428	1 270	828
Europos lyčių lygybės institutas (EIGE)	8	8	9	8
Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT)	459	395	380	340
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EIOPA)	25	25	28	24
Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA)	126	114	122	91
Europos vaistų agentūra (EMA)	344	312	392	302
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (ENNSC)	16	16	17	17
Europos policijos biuras	143	132	156	129
Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (EMTTVI)	49	49	51	48
Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA)	46	46	51	44
Europos mokymo fondas (ETF)	20	20	21	20
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA)	23	23	30	23
Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL)	14	13	15	11
Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (ENISA)	12	12	13	11
Europos Sąjungos geležinkelių agentūra	30	30	34	30
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO)	422	245	445	235
Europos Sąjungos teismo bendradarbiavimo padalinys (Eurojustas)	40	40	47	41

mln. EUR

Agentūra	Įsipareigojimų asignavimai		Mokėjimų asignavimai	
	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigoji mai	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga (EASME)	44	44	49	45
Branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (F4E)	1 019	1 008	847	814
Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga (INEA)	27	27	28	26
Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga (REA)	70	70	73	67
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	47	45	51	45
Iš viso	7 946	6 376	5 625	4 342

mln. EUR

Išlaidų rūšis	Įsipareigojimų asignavimai		Mokėjimų asignavimai	
	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
Administracinės sąnaudos	368	352	445	334
Darbuotojai	1 220	1 188	1 236	1 181
Veiklos išlaidos	6 358	4 836	3 944	2 826
Iš viso	7 946	6 376	5 625	4 342

ŽODYNĖLIS

Administraciniai asignavimai

Administraciniai asignavimai apima institucijų ir subjektų einamąsias išlaidas (darbuotojų, pastatų, biuro įrangos).

Aktuarinės prielaidos

Prielaidos, kuriomis remiantis apskaičiuojamos būsimų įvykių, turinčių įtakos pensijos įsipareigojimui, išlaidos.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai

Nustatyto dydžio išmokų pensijų sistemos atveju – aktuarinio deficito arba pertekliaus pokyčiai. Jie atsiranda dėl skirtumų tarp ankstesnių aktuarinių prielaidų ir tikrojo įvykio ir dėl aktuarinių prielaidų pokyčių poveikio.

Asignavimai

Biudžeto finansavimas. Biudžete prognozuojami tiek įsipareigojimai, tiek mokėjimai (mokėjimai gavėjams tiek pinigais, tiek banko pavedimu). Asignavimai įsipareigojimams ir mokėjimams dažnai skiriasi (diferencijuotieji asignavimai), nes lėšas daugiamečioms programoms ir projektams paprastai įsipareigojama skirti tais metais, kai priimamas sprendimas, bet jos išmokamos per tuos metus, per kuriuos programos ir projektai įgyvendinami. Nediferencijuotieji asignavimai taikomi administracinėms išlaidoms, paramai žemės ūkio rinkai, tiesioginėms išmokoms ir įsipareigojimų asignavimams, kurie lygūs mokėjimų asignavimams.

Asignavimų panaikinimas

Nepanaudoti asignavimai, kurių nebegalima naudoti.

Asignavimų perkėlimas

Metinio periodiškumo principo taikymo išimtis, pagal kurią asignavimai, kurie negalėjo būti panaudoti konkrečiais biudžetinėmis metais, griežtomis sąlygomis išimties tvarka gali būti perkelti, kad juos būtų galima panaudoti kitais metais.

Asignuotosios pajamos

Gautos pajamos, skirtos konkrečioms išlaidų punktams finansuoti. Pagrindinis išorės asignuotųjų pajamų šaltinis – trečiųjų šalių finansiniai įnašai Sąjungos finansuojamoms programoms. Pagrindinis vidaus asignuotųjų pajamų šaltinis – iš trečiųjų šalių už jų prašymu pateiktas prekes, suteiktas paslaugas arba atliktą darbą gautos pajamos; pajamos, gautos iš sugrąžintų nepagrįstai išmokėtų sumų, ir pajamos iš leidinių ir filmų pardavimo.

Biudžeto eilutė

Kalbant apie biudžeto struktūrą, pajamos ir išlaidos biudžete parodytos pagal privalomą nomenklatūrą, kuri atspindi kiekvieno punkto pobūdį ir tikslą, nustatytus biudžeto valdymo institucijos. Atskiros antraštės (antraštinė dalis, skyrius, straipsnis arba eilutė) sudaro formalų nomenklatūros aprašą.

Diskonto norma

Tai norma, naudojama siekiant atsižvelgti į pinigų laiko vertę. Diskontavimas – metodas, pagal kurį palyginamos skirtingais laikotarpiais patirtos sąnaudos ir gauta nauda.

Einamoji paslaugų savikaina

Sistemos įsipareigojimų padidėjimas dėl paslaugų einamaisiais finansiniais metais.

Faktinių palūkanų norma

Norma, kuria apskaičiuotos būsimos pinigų pajamos arba mokėjimai per tikėtiną finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo galiojimo laikotarpį diskontuojami iki grynosios balansinės turto arba įsipareigojimo vertės.

Finansinė pataisa

Finansinių pataisų tikslas – apsaugoti ES biudžetą nuo klaidingų arba neteisėtų išlaidų. Kalbant apie išlaidas pagal pasidalijamąjį valdymą, už neteisingų mokėjimų susigražinimą pirmiausia atsakinga valstybė narė.

Patvirtinta finansinė pataisa – atitinkamos valstybės narės pripažinta pataisa. Finansinė pataisa, dėl kurios priimtas sprendimas, buvo priimta Komisijos sprendimu ir visada yra grynoji pataisa; valstybė narė turi gražinti neteisėtai išmokėtas lėšas į ES biudžetą ir taip atitinkamai valstybei narei sumažinamas galutinis skirtas finansinis paketas. Šiame leidinyje patvirtintos finansinės pataisos ir finansinės pataisos, dėl kurių priimtas sprendimas, pateikiamos kaip viena kategorija.

Įgyvendinta finansinė pataisa – pataisa, kuria ištaisytas nustatytas pažeidimas.

Iš valstybių narių pareikalautinos sumos

Tai yra per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos, kurios turės būti finansuojamos iš būsimų biudžetų, t. y. finansuos ES valstybės narės. Taip yra dėl to, kad kartu egzistuoja sukauptomis sumomis pagrįstos finansinės ataskaitos ir grynaisiais pinigais pagrįstas biudžetas.

Išankstinis finansavimas

Tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamos pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus remiantis pagrindinės sutarties, sprendimo, susitarimo arba pagrindinio teisės akto nuostatomis. Pradinės lėšos arba avansas per susitarime nustatytą laikotarpį yra naudojami tuo tikslu, kuriuo buvo išmokėti, arba gražinami.

Išvestinės finansinės priemonės

Finansinės priemonės, kurių vertė susieta su kitos finansinės priemonės, rodiklio arba biržos prekės vertės pokyčiais. Skirtingai nuo pirminės finansinės priemonės (pvz., vyriausybės obligacijos) turėtojo, kuris turi besąlyginę teisę gauti grynųjų pinigų (arba kokios nors kitos ekonominės naudos), išvestinės finansinės priemonės turėtojas turi tik sąlyginę teisę gauti tokią išmoką. Išvestinės finansinės priemonės pavyzdys yra išankstinis sandoris užsienio valiuta.

Įsipareigojimas

Teisinis įsipareigojimas skirti lėšų, jei įvykdomos tam tikros sąlygos. ES įsipareigoja padengti savo dalį ES finansuojamo projekto išlaidų. Prisiimti įsipareigojimai yra būsimi mokėjimai. Atliekami mokėjimai yra prisiimtų įsipareigojimų vykdymas.

Įsipareigojimų asignavimas

Įsipareigojimų asignavimai apima bendras teisinių įsipareigojimų (sutarčių, susitarimų ar sprendimų dėl dotacijų), kurie galėtų būti pasirašyti einamaisiais finansiniais metais, sąnaudas.

Įsipareigojimų panaikinimas

Veiksmas, kuriuo panaikinamas ankstesnis įsipareigojimas (arba jo dalis).

Metinė veiklos ataskaita (MVA)

Metinėse veiklos ataskaitose, be kita ko, nurodomi veiklos rezultatai remiantis nustatytais tikslais, susijusi rizika ir vidaus kontrolės struktūra. Komisijai nuo 2001 biudžetinių metų, o visoms kitoms Europos Sąjungos institucijoms – nuo 2003 biudžetinių metų, galioja tvarka, pagal kurią įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas savo institucijai turi atsiskaityti, kaip atliko pareigas, ir pateikti MVA su finansine bei valdymo informacija.

Mokėjimų asignavimai

Mokėjimų asignavimai apima einamaisiais metais privalomas padengti išlaidas pagal teisinius įsipareigojimus, priimtus einamaisiais ir (arba) ankstesniais metais.

Mokėjimų nutraukimas ir sustabdymas

Jeigu Komisija, remdamasi savo atlikto darbo rezultatais arba audito institucijų pateikta informacija, nustato, kad valstybė narė nepašalina svarbių valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų ir (arba) neištaisė deklaruotų ir sertifikuotų neteisėtų išlaidų, ji gali nutraukti arba sustabdyti mokėjimus.

Nebegaliojantys asignavimai

Nepanaudoti asignavimai, kurie finansinių metų pabaigoje turi būti panaikunami. Nebegaliojimas reiškia viso leidimo (asignavimo) patirti išlaidas ir (arba) priimti įsipareigojimus arba jo dalies panaikinimas. Tik bendrųjų įmonių nepanaudoti asignavimai gali būti įrašyti į kitų ne daugiau kaip trejų finansinių metų pajamų ir išlaidų sąmatą (vadinamoji „N + 3“ taisyklė), kaip nurodyta jų finansinėse taisyklėse. Todėl nebegaliojantys BĮ asignavimai galėtų būti vėl panaudoti iki „N + 3“ finansinių metų.

Neįvykdyti įsipareigojimai

Tai suma, dėl kurios priimti biudžetiniai įsipareigojimai, tačiau paskesni mokėjimai dar neatlikti. Jie yra būsimų metų ES mokėjimų įsipareigojimai, kylantys tiesiogiai dėl daugiamečių programų ir įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų atskyrimo.

Netiesioginis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal netiesioginį valdymą Komisija biudžeto vykdymo užduotis paveda ES arba nacionalinės teisės subjektams.

Nuosavi ištekliai

Jie yra pagrindinis ES institucijų ir įstaigų finansavimo šaltinis ir yra apibrėžti nuosavų išteklių reglamente 609/2014. Nuosavus išteklius sudaro BNP pagrįsti ištekliai, PVM pagrįsti ištekliai ir tradiciniai nuosavi ištekliai.

Nustatyto dydžio išmokų pensijų sistema

Pensijų arba kokių kitų išėjimo į pensiją išmokų sistema, pagal kurią sistemos taisyklėse nustatytos išmokos, nepriklausomai nuo mokėtinų įnašų, ir išmokos nėra tiesiogiai susijusios su sistemos investicijomis. Sistema gali būti finansuojama arba nefinansuojama.

Parduoti laikomas finansinis turtas

Visas finansinis turtas (išskyrus išvestines finansines priemones), kuris pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus vertinamas tikrąja verte ir kurio tikrosios vertės pasikeitimas rezerve turi būti pripažįstamas kaip tikrasis turtas iki pripažinimo panaikinimo (arba vertės sumažėjimo).

Pasidalijamasis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal pasidalijamąjį valdymą biudžeto vykdymo užduotys perduodamos valstybėms narėms. Apie 80 % ES išlaidų valdomos pagal šį vykdymo būdą.

Patvirtintas biudžetas

Biudžeto projektas tampa patvirtintu biudžetu, kai jį patvirtina biudžeto valdymo institucija.

Pažeidimas

Pažeidimas – tai veiksmas, kuris neatitinka ES taisyklių ir gali pakenkti finansiniams ES interesams. Pažeidimo priežastis gali būti netyčinės klaidos, kurių gali padaryti lėšų gavėjai arba už mokėjimą atsakingos institucijos. Jei pažeidimas padarytas tyčia, tai vadinama sukčiavimu.

Perkėlimai (iš vienos biudžeto eilutės į kitą)

Perkėlimai reiškia asignavimų perkėlimą iš vienos biudžeto eilutės į kitą per finansinius metus, todėl jie yra laikomi biudžeto konkretumo principo išimtimi. Tačiau jie yra aiškiai leidžiami pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo Finansiniame reglamente (FR) nustatytomis sąlygomis. FR išskiriamos atskiros perkėlimų rūšys, priklausomai nuo to, ar perkeliama iš vienos biudžeto antraštinės dalies, skyriaus, straipsnio arba išlaidų kategorijos į kitą ar perkeliama juose, ir jiems atlikti reikalingi skirtingo lygio leidimai.

Prevencinė priemonė

Prevencinės priemonės, kuriomis Komisija gali naudotis siekdama apsaugoti ES biudžetą, kai žino apie galimus trūkumus, apima mokėjimų iš ES biudžeto veiksmų programai laikiną sustabdymą ir nutraukimą.

Taisomasis biudžetas

Sprendimas, priimtas per biudžetinius metus iš dalies pakeisti (padidinti, sumažinti, perkelti) tų metų patvirtinto biudžeto aspektus.

Tiesioginis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal tiesioginį valdymą, biudžetą tiesiogiai vykdo Komisijos tarnybos, vykdomosios įstaigos arba patikos fondai.

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas arba įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas

Visas finansinis turtas arba įsipareigojimai, kurie pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus vertinami tikrąja verte ir kurių tikrosios vertės pasikeitimai turi būti pripažįstami kaip to laikotarpio perteklius arba deficitas (t. y. išvestinės finansinės priemonės).

Tradicioniai nuosavi ištekliai

Jie yra ES pajamos ir nuosavų išteklių, kuriais finansuojama ES veikla, dalis. Tradicioniai nuosavi ištekliai yra apibrėžti nuosavų išteklių reglamente 609/2014 ir apima muitus ir cukraus mokesčius.

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

ACER	Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra
ARTEMIS	Įterptųjų kompiuterinių sistemų pažangieji moksliniai tyrimai ir technologijos
BAVT	Bendrijos augalų veislių tarnyba
BĮ	Bendroji įmonė
BIC	Biologinės pramonės sektorių konsorciumas
BNP	Bendrosios nacionalinės pajamos
BNR	Bendrųjų nuostatų reglamentas
BP 7	Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintoji bendroji programa
BPS	Biologinės pramonės sektorių bendroji įmonė
BUFI fondas	Biudžeto baudų fondas
BVP	Bendrasis veiksmų planas
BVP	bendrasis vidaus produktas
BŽŪP	Bendra žemės ūkio politika
CCS LGF	Kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė
CEDEFOP	Europos profesinio mokymo plėtros centras
CEPOL	Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra
CHAFEA	Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga
CIP	Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa
COM	Komisija
„COSME“	Įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa
COSO	Treadway komisijos rėmimo organizacijų komitetas
DFP	Daugiametė finansinė programa
DGF	Dalyvių garantijų fondas
EAA	Europos aplinkos agentūra
EACEA	Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga
EAPB	Europos anglių ir plieno bendrija
EAR	Europos Audito Rūmai

EASA	Europos aviacijos saugos agentūra
EaSI	Užimtumo ir socialinių inovacijų programa
EASME	Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga
EASO	Europos prieglobsčio paramos biuras
ECB	Europos Centrinis Bankas
ECDC	Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras
ECHA	Europos cheminių medžiagų agentūra
ECOFIN	Ekonomikos ir finansų reikalų taryba
ECSEL	Bendroji įmonė „Elektroniniai komponentai ir sistemos siekiant Europos lyderystės“
EDIF	Garantijų priemonė pagal Vakarų Balkanų įmonių plėtros ir inovacijų priemonę
EDPPI	Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija
EDVF	Europos darnaus vystymosi fondas
EEE	Europos ekonominė erdvė
EFPE	Europos fondas Pietryčių Europai
EFSF	Europos finansinio stabilumo fondas
EFSM	Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė
EGNOS	Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema
EIB	Europos investicijų bankas
EIF	Europos investicijų fondas
EIGE	Europos lyčių lygybės institutas
EIT	Europos inovacijos ir technologijos institutas
EITP	Europos infrastruktūros tinklų priemonė
EITP skolos priemonė	Europos infrastruktūros tinklų priemonės skolos priemonė
EIVT	Europos išorės veiksmų tarnyba
EJRŽF	Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas
EKA	Europos kosmoso agentūra
EKPP	Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė
„ElectriFT“	Elektrifikavimo finansavimo iniciatyva
ELPA	Europos laisvosios prekybos asociacija
EMA	Europos vaistų agentūra

EMSA	Europos jūrų saugumo agentūra
EMST	Europos maisto saugos tarnyba
ENAT	Eksplotavimo nutraukimas ir atliekų tvarkymas
ENIAC	Europos nanoelektronikos iniciatyvos patariamoji taryba
ENISA	Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra
ENNSC	Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras
EP	Europos Parlamentas
EPF	Europos plėtros fondas
EPN	Europos Parlamento narys
EPPS	Europos pareigūnų pensijų sistema
EPS	Ekonominė ir pinigų sąjunga
ERCEA	Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga
ERPБ	Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas
ERPF	Europos regioninės plėtros fondas
ES	Europos Sąjunga
ESF	Europos socialinis fondas
ESI fondai	Europos struktūriniai ir investicijų fondai
ESIF	Europos strateginių investicijų fondas
ESM	Europos stabilumo mechanizmas
ESMA	Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija
ETF	Europos mokymo fondas
ETF	1998 m. Europos technologijų priemonių steigimo programa
EUIPO	Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba
EU-LISA	Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra
EUMETSAT	Europos meteorologinių palydovų eksploatavimo organizacija
EU-OSHA	Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra
Euratomas	Europos atominės energijos bendrija
EUROJUSTAS	Europos Sąjungos teismo bendradarbiavimo padalinys
EUROPOLAS	Europos policijos biuras
Europos gyvenimo ir	Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas

darbo sąlygų
gerinimo
fondas
(„Eurofound“)

EVEFPF	Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonė
EŽF	Europos žuvininkystės fondas
EŽKA	Europos žuvininkystės kontrolės agentūra
EŽŪFKP	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai
EŽŪGF	Europos žemės ūkio garantijų fondas
EŽŪOGF	Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondas
F4E	Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūra
FIFO	Principas FIFO (pirmas į, pirmas iš)
FR	Finansinis reglamentas
FRA	Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra
„Frontex“	Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra
FSDA	Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė
GMES	Sąjungos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa
GNSS	Pasaulinės navigacijos palydovų sistemos
H2020	„Horizontas 2020“
IFAR	Integruotas finansinių ataskaitų rinkinys
ĮIF	Įmonių inovacijų fondas
IIL	Infrastruktūros ir inovacijų linija
ĮLSP	Įgaliojasis leidimus suteikiantis pareigūnas
INEA	Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga
ĮPF	Įmonių plėtros fondas
IT	Informacinės technologijos
ITER	Tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius
Jaunimo užimtumo iniciatyva	Jaunimo užimtumo iniciatyva
JTC	Jungtinis tyrimų centras
KEV	Kuro elementų ir vandenilio bendroji įmonė
LMMVĮ	Labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės

MAP	Daugiametė programa — Vidutinių įmonių finansinės įtraukties programa
MFP	Makrofinansinė parama
Mokėjimų balansas	Mokėjimų balansas
MT & I	Moksliniai tyrimai ir inovacijos
MVA	Metinė veiklos ataskaita
MVĮ	Mažosios ir vidutinės įmonės
NEET	Nesimokantys ir nedirbantys jaunuoliai
NIS	Sprendimas dėl nuosavų išteklių
NVI	Naujoviškų vaistų iniciatyvos bendroji įmonė
OEV	Oro eismo valdymas
PGTT	Paskolų garantijų priemonė TEN-T projektams
Pietinės ir rytinės Viduržemio jūros regiono šalys	Pietinių ir rytinių Viduržemio jūros regiono šalių labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių finansinės įtraukties programa
PLKPP	Laikinos kaimo plėtros priemonės (LKPP)
PMF	Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonė
PMIF	Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas
PNPP II	Pasirengimo narystei pagalbos priemonė
POI	Projektų obligacijų iniciatyva
PPP	Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė
PVM	pridėtinės vertės mokestis
RAL	Neįvykdyti įsipareigojimai („Reste à Liquider“)
REA	Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga
RPFP	Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė
RTD	Moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir demonstracinė veikla
S & P	„Standard & Poor’s Financial Services LLC“
SANAD	MENA mažųjų ir vidutinių įmonių fondas
SAPARD programa	Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos valstybėse kandidatėse programa.
SESAR	Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų bendroji įmonė
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

SF	Sanglaudos fondas
SIUGI	MVĮ iniciatyvos neribotų garantijų priemonė
SMEW	MVĮ linija (mažųjų ir vidutinių įmonių linija)
TAB	Tarptautinių atsiskaitymų bankas
TNI	Tradiciniai nuosavi ištekliai
TVF	Tarptautinis valiutos fondas
TVSAS	Tarptautiniai viešojo sektoriaus apskaitos standartai
TVTGTL	Tarptautinė valstybės tarnautojų gyvenimo trukmės lentelė
VGB	Veikla grindžiamas biudžeto sudarymas
VGv	Veikla grindžiamas valdymas
VIG	Europos bankininkystės institucija
VSF	Vidaus saugumo fondas
ŽOFP	Žuvininkystės orientavimo finansinė priemonė